

iv. j avaxiSvil is saxel obis Tbil isis saxel mwifo universitetis
medicinis fakul tetis pediatriis departamenti

xel naweris ufl ebiT

mgel aZe naTia farnaosis asuli

atopiuri dermatitis klini kur-epidemiologiuri
Taviseburebani da askankol iT adgil obrivi
mkurnal obis meTodi bavSvTa asakSi

14.00.09 - pediatria

d i s e r t a c i a

doqtoris akademiuri xarisxis
mosapovebl ad medicinaSi

samecni ero xel mZRvanel i -
profesori rusudan qarSel aZe,
medicinis mecnerebaTa doqtori

თბილისის
უნივერსიტეტის
განმაცემლობა

2008

s a r C e v i

Sesaval i	5
Tavi 1. l i t e r a t u r i s m i m o x i l v a	12
1.1. a t o p i u r i d e r m a t i t i s g a v r c e l e b a d a s t r u q t u r a b a v S v e b S i	12
1.2. a t o p i u r i d e r m a t i t i s f o r m i r e b i s r i s k i s f a q t o r e b i --	25
1.3. a t o p i u r i d e r m a t i t i s e t i o l o g i s a d a p a T o g e n e z i s Z i r i T a d i a s p e q t e b i	40
1.4 a t o p i u r i d e r m a t i t i s k l i n i k u r i m a x a s i a T e b l e b i d a d i a g n o s t i k u r i k r i t e r i u m e b i	54
1.5 a t o p i u r i d e r m a t i t i s g a r e g a n i m k u r n a l o b i s T a v i s e b u r e b e b i d a a s k a n k o l i s r o l i m e d i c i n a S i	56
Tavi 2. k v l e v i s m a s a l a, m o c u l o b a d a m e T o d e b i	67
2.1 k v l e v i s d i z a i n i	67
Tavi 3. a t o p i u r i d e r m a t i t i s e p i d e m i o l o g i u r i k v l e v i s S e d e g e b i u m c r o s i s a s k o l o a s a k i s T b i l i s i s b a v S v T a m o s a x l e o b a S i	78
3.1 g a m o k v l e u l b a v S v T a p o p u l a c i i s z o g a d i d a x a s i a T e b a	78
3.2 a t o p i u r i d e r m a t i t i s g a v r c e l e b a g a m o k v e u l b a v S v T a p o p u l a c i a S i	89
Tavi 4. s p e c i f i k u r i a l e r g o l o g i u r i d a i n s t r u m e n t u l - l a b o r a t o r i u l i k v l e v i s S e d e g e b i s k l i n i k u r i S e f a s e b a	99
Tavi 5. a t o p i u r i d e r m a t i t i s r i s k i s f a q t o r e b i s a s p e q t e b i g a m o k v l e u l b a v S v T a p o p u l a c i a S i	115
5.1 s a m e d i c i n o - b i o l o g i u r i d a s o c i a l u r h i g i e n u r i f a q t o r e b i d a m a T i m n i S v n e l o b a a t o p i u r i d e r m a t i t i s f o r m i r e b a S i	115
Tavi 6. a t o p i u r i d e r m a t i t i s a d g i l o b r i v i m k u r n a l o b i s s a k i T x e b i	141
6.1 a t o p i u r i d e r m a t i t i s a s k a n k o l i T a d g i l o b r i v i m k u r n a l o b i s k l i n i k u r i S e d e g e b i	141

mi Rebul i Sedegebi s gansj a da anal izi -----	156
daskvnebi -----	168
praqtikul i rekomendaciebi -----	171
danarTi -----	172
gamoyenebul i literaturis sia -----	181

teqstSi gamoyenebul i Semokl ebani

ad	- atopiuri dermatiti
ARR	- Absolute Risk Reduction
ba	- bronqul i asTma
EASI	- Eczema Area and Severity Index (dazi anebis adgil is gaTval i swinebi T simZimis xarisxis indeqsi)
ETAC	- Early Treatment of the Atopic Child (atopi iT daavadebul i bavSvis adreul i mkurnal oba)
GA ² LEN	- The Global Allergy and Asthma European Network
IFN	- interferoni
Ig	- imunoglobulinebi
IL	- interleukinebi
ISAAC	- International Study of Asthma and Allergies in Childhood
gks	- glukokortikosteroidi
MHC	- didi histoseTavsebis mTavari kompl eqsis
MAS	- Multicenter Atopy study -(atopi is mul ticentru l i gamokvl eva)
mvi	- mwav virusul i infeqcia
NNT	- Number Needed to Treat
OR	- Odds Ratio
SCORAD	- Scoring of Atopic Dermatitis
SPSS	- (Statistical Package for the Social Sciences) – social uri mecnerebebis statistikuri paketi
Th	- Thelperi
Ts	- Tsupresori
VCAM-1	- (Vascular cell adhesion molecule 1) si sxl ZarRvTa uj redis adhezi is mol ekul a1 anu igive CD106
vns	- vegetatiuri nervul i sistema
cns	- central uri nervul i sistema
RRR%	- Relative Risk Reduction

S e s a v a l i

atopiuri dermatiti Tanamedrove pediatriis erT-erT aqtual ur probl emas wadmoadgens. probl emis simwvave bavSvTa popul aciaSi ara mxol od atopiuri dermatitis farTo gavr cel ebiTaa ganpi robebul i, aramed misi debiutiT adreul asakSi da qronizaciis tendenci iT, rasac mohyveba social uri adaptaciis darRveva, cxovrebis xarixis Semcireba da bavSvTa inval idi zacia (Williams HC 2006; Akdis CA, Akdai M 2006).

bol o aTwl eul is manZil ze aRiniSneba atopiuri dermatitiT daavadebis progresirebadi zrda. epidemiol ogiuri monacemebiT ekonomikurad ganviTarebul i sxvadasxva qveynis bavSvTa 10-dan 28%-mde daavadebul ia atopiuri dermatitiT, rac al ergiul daavadebaTa saerTo struqturaSi mis erT-erT mniSvnel ovan adgil ze metyvel ebs. amasTanave, daavadebul Ta 60-70%-s atopiuri dermatiti uvl indebaT sicocxlis pirvel wel s. daavadebul bavSvTa 40 - 50% -Si atopiuri dermatiti transformirdeba bronqul asTmad, pol inozad an al ergiul rinitad (Hanifin J, Taieb A, 2006)

ISAAC-programis fargl ebSi msoflios 155 kl inikur centrSi Catarebul i kvl evebiT, atopiuri dermatitis gavr cel eba 1 - 46% -mde meryeobs. (Stewart A; Asher IN; Clayton T. et al 1997).

ukanasknel periodSi garkveul i cvl il ebebi aRiniSneba atopiuri dermatitis kl inikuri daxasiaTebis struqturaSi. Tanamedrove etapze daavadebis mniSvnel ovani maxasiaTebel ia mwvave formis qronikul Si gadasvl is tendencia. paTol ogiur procesSi kanTan erTad organizmis mraval i organos Tu sistemis daintereseba ufl ebas gvaZl evs atopiuri dermatiti ganvixil oT, rogorc sistemuri daavadeba.

erTiani terminol ogiis ararseboba atopiuri dermatitis gavr cel ebis sarwmuno monacemTa Sekrebis erT-erTi ZiriTadi damabrkol ebel i faqtoria rogorc saqarTvel oSi, aseve mTel msofli oSi. atopiuri dermatitis epidemiol ogiuri kvl evis gansxvavebul i meTodol ogiuri midgoma (maT Soris risk-faqtorebis) da diagnozis dadgenis kriteriumTan dakavSirebul i mraval i SekiTxvis diskusireba ar gvaZl evs saSual ebas ganvsazRvroT bavSvTa da mozrdil Ta atopiuri dermatitiT daavadebis sixSiris sarwmuno monacemebi. (Hanifin JM, Cooper KD 2004). miuxedavad amisa, sxvadasxva qveynis

mkvl evarTa azriT yovel dRiurad izrdeba atopiuri dermatitis axal SemTxvevaTa ricxvi, aRiniSneba dermatosis gacil ebiT mZime mimdinareoba, gansakuTrebiT bavSvTa adreul asakSi.

al ergiul daavadebaTa gavr cel ebis didi diapazoni SeiZl eba aixsnas iseTi mizezebiT, rogoricaa regionis kl imatur-geografiul i pirobebi, mosaxl eobis social ur-ekonomi kuri da samedicino-biol ogiuri Taviseburebebi da kvl evis gansxvavebul i meTodebis gamoyeneba. ukanasknel periodSi izrdeba daavadebis social uri komponentis mniSvnel oba, rac ganisazRvreba garemos dabinzurebiTa da adamiანis urbanizაციul i moqmedebiT, gansakuTrebiT ki did qal aqebSi.

oficial uri statistikis monacemebiT saqarTvel oSi oTxmocian wl ebSi sxvadasxva al ergiul i daavadebis epidemiol ogiuri kvl evis monacemebi dabal ia (T. garsevaniSvil i 1975; i. faRava 1976; g. gurgerniZe 1977; i. gegeSiZe 1978; T. WuraZe 1983; g. xazariSvil i 1989) im SedegebTan SedarebiT, roml ebi c miRebul iqna bol o periodSi ISAAC-is kiTxvaris gamoyenebiT Catarebul i gamokvl evebiT (a. gamyrel iZe 1995; m. goTua 1997).

Seswavl il al ergiul daavadebaTa struqturaSi kanis al ergiul daavadebaTa xvedriTi wil i (atopiuri dermatiti - 7,55%) aRemateba sasunTqi sistemis al ergiul daavadebisas (bronqul i asTma - 3,1%). (I . JorJol iani 1998).

atopiuri dermatitis mul tifaqtorul i paTogenezi, sistemuri da pol iorganul i dazianeba ganapi robebs Terapiisadmi kompl eqsur midgomas.

wamyvani adgil i atopiuri dermatitis kompl eqsur mkurnal obaSi uWiravs adgil obriv garegan Terapias. kanze gamonayaris regresirebas da mkurnal obis efeqturobas mniSvnel ovani xarisxiT zrdis adgil obrivi samkurnal o saSual ebaTa racional uri gamoyeneba bavSvis asakis, daavadebis periodisa da simZimis gaTval iswinebiT. (. . . , 2003 .)

zemoTqmul idan gamomdinare, gansakuTrebul mniSvnel obas izens atopiuri dermatitis adgil obrivi (garegani) mkurnal oba. am probl emisadmi miZRvnil i, mra val ricxovani kvl evebis miuxedavad, samkurnal o RonisZiebebi, romel Ta efeqturoba Tanamedrove mtkicebul obebzea damyarebul i, mainc mwiria.

saqarTvel os mecnierებაTa akademi is i. quTaTel azis saxel obis

farmakoqimiis institutis mier miwodebul i, atopiuri dermatitis mwvave formis dros bavSvebSi adgil obrivi mkurnal obis mizniT gamoyenebul i preparati askankolis- mal amo warmoadgens Tixa - askanes wyal ze damzadebul gel s, romel sac axasiaTebis anTebis sawinaaRmdego da gamSrobi Tviseba. gansakuTrebuli aRniSvnis Rirsia is faqti, rom Tixa askane warmoadgens adgil obriv nedleul s, romelic araZviradRirebul i da advil ad xel misawvdomia, maSin, rodesac vazel ini, romelic gvevineba dermatol ogiuri preparetebis didi umravlesobis fuZed, 2-2,5 j er ufro Zviria Tixa - askanes wyl ovan gel Tan SedarebiT.

askankolis (Tixa-askanes 10%-iani suspensia) gamoyeneba damwvrobemis, gamoyel vebis da kanis sxva dazianebaTa da aseve, wyl ul ovan kol itis samkurnal od kl inikurad dasabuTebulia. misi mastimul irebel i moqmedeba Wril obemis Sexorcebaze aixsneba bentonitebis ioncvl iTi unariT, Sedian ra eqsudatTan reaqtiaSi, aCereben JangviT procesebs da aregul ireben Wril obemis pH-s. damwvrobis eqsudatTan erTad adsorbirdeba toqsiuri nivTierebebi da amiT minimumamde mcirdeba maTi zemoqmedeba damwvari kanis cocxal uj redebze. SemSral i askankolis fenis qveS iqmneba fiziol ogiuri garemos msgavsi pirobebi, rac ganapirobebs zedapiruli damwvrobis Wril obemis swraf Sexorcebas (. . . . , 1999).

askankoli (10 nawili askanis Tixa da 90 nawili-gamoxdili wyal i) gamoicema farmakol ogiuri komitetis nebarTviT (4/1 -1960 ., 7. 1 42-911-63 .) da unda akmayofil ebdes Semdegs: garegnuli saxe - monacrisfro- moyviTalo feris, kol oiduri masa, mSral i nivTierebis masuri wili - 8.8-9%, pH- 7.5 - 8.5 sustitute reaqtii, vargisia damzadebidan 2 weli. malamos fizikuri TvisebamaRal dispersiuli, araganSrevebadi, gadamamuSavebadi kol oiduri masaa vazel inis konsistenciis. kanze misi Sezel visas dazianebul i zedapiri swrafad xorcdaba, warmoiqmneba damcveli zedapiri, romlis qveS narCundeba epidermisis normal uri mdgomareoba, xolo zedapiris aRdgenis procesi mimdinareobs daCirqebis gareSe gerdiTi epiTel izaciis gziT.

1968 wels preparatis preklinikuri kvlevis da misi uvnebl obis dadgenis mizniT eqsperimentuli kvleval Catarda virTagvebze, zRvis

goWebsa da bocverebze. kanis zedapiris damvrobisa da wyl ul ovani ul traifersi dazianebis dros Seiswavl es preparatis moqmedeba, ris Sedegadac dadginda, rom 60 dRis manzil ze askankolis mravaljeradi gamoyenebisas ar aRiniSna rezorbciuli toqsiuroba preparatis 4 saatiani espoziciis Semdeg, ar gamoiwvia cxovel ebSi saerto mdgomareobis da qcevis Secvla, ar hqonda hepatotoqsiuri efeqti, ar izl eva kanis adgil obrivad gaRizianebis suraTs, ar moqmedebis cns-ze, arterialuri wnevisa da gulis ritmze, ar iwevs Tirkmlis funqciis cvl il ebas, aseve ar iwevs histo-paTol ogiur cvl il ebebs.

askankolis klinikuri kvle va damvrobisas Catarda samedicino universitetis qirurgiuli, pediatriuli da san-higienur fakul tetebze Tbilisis klinikur saavadmyofosi. 5 wlis manzil ze mimdinareobda dakvirveba, ris Semdegac gakeTda daskvna preparatis (16 nomeberi 1974), xolo peterburgis mean-genekol ogiur ganyofil ebaSi 1986 wlis ianvridan 1986 wlis oqtombris CaTvl iT Catarda klinikuri kvle va axal Sobil ebisa da cvil bavsvTa gamoyel vebis dros mis efeqturobaze. Oorive SemTxvevaSi farmakol ogiuri komitetis mier askankolis moqmedeba dadebitad Sefasda da mieca ufl eba misi farTod gamoyenebisa samedicino praqtikaSi.

atopiuri dermatitis dros askankolis malamos klinikuri kvle va daigegma mtkebul ebebs dafuznebuli farmakoTerapiis anu GCP (Good Clinical Practice)-serTerTi kriteriumis safuzvelze (sax. patenti "atopiuri dermatitis samkurnalomalamo", #6638/01; NAP2002005007), rac saerTasorisosamecniero grantis - ISTC (International Scientific Technology Center, Project # 308; "New products for topical treatment of atopic dermatitis with the purpose of preventive results against ecopathology", 1.07.2000 _ 01.07.2002) pirobekSi Catarebuli Sromis gagrZel ebas warmoadgens.

amrigad, atopiuri dermatitis marali epidemiologiuri macvenebelbi, mati debiuti adreul asakSi, qronizaciis tendencia, formirebis medikobiologiuri da socialur-higienuri faqtorebis arasakmarisi kvle va dRis wesrigSi ayenebs am daavadebis regionaluri Taviseburebebis Seswavlis aucil ebl obebis da daavadebis Terapiis kompl eqsur programaSi adgil obrivi (garegani) mkurnal obis al goritmis ararseboba ki gansazRvravs probl emis aqtual obas.

zemoTqmul idan gamomdinare **Sromis mizans** Seadgenda atopiuri dermatitis kl inikur-epidemiol ogiuri formebis gavrcel ebisa da egzo-endogenuri risk-faqtorTa gavlenis xarisxis Seswavl a umcrosi saskolo asakis bavSvTa populaciaSi; mal amo „askankolis“ kl inikuri efeqturobis Sefaseba atopiuri dermatitis dros bavSvebSi.

mi znis misaRwevad dai saxa Semdegi **amocanebi**:

1. 6-dan 10-wl amde asakis bavSvTa reprezentatuli populaciis formireba da erTmomentiani kvlevis Catareba;
2. atopiuri dermatitis kl inikur-epidemiol ogiuri Taviseburebebis fenomenol ogiuri analizi asakobrivi WriSi;
3. umcrosi saskolo asakis bavSvebSi atopiuri dermatitis formirebis risk-faqtores gamovlena da raodenobrivi maxasiaTebebis gansazRvra (SemTxveva – kontrolis kvleვა);
4. askankolit adgilobrivi mkurnalobis kl inikuri efeqturobis Seswavl a atopiuri dermatitis kl inikuri mimdinareobis, gartulebebisა da gamosavalis gartvaliswinebit (Ria, kontrolirebadi kl inikuri kvleვა).
5. atopiuri dermatitis adgilobrivi mkurnalobisas askankolisa da bazisuri Terapiis Sedarebiti analizi mxolod bazisuri TerapiasTan.

Sromis samecniero siaxe

pirvelad, farTomasStabiani kvlevis safuzvelze Seswavli iqna atopiuri dermatitis epidemiol ogiuri macvnebebi (gavrcel eba, struqtura) q. Tbilisis umcrosi saskolo asakis bavSvTa populaciaSi.

retrospeqtuli SemTxveva – kontrolis kvlevis safuzvelze gamovlenil iqna atopiuri dermatitis formirebis samedicino და ბიოლოგიური xasiaTis riskis faqtorebi.

kontrolirebadi kl inikuri kvlevis Catarebis safuzvelze, Sefasebul iqna axali preparatis „askankolis“ mkurnalobis efeqturoba atopiuri dermatitit daavadebul bavSvebSi.

Sromis praqtikul i mniSvnel oba

mowodebul ia bavSvTa asakSi atopiuri dermatitis mwvave formis askankol iT adgil obrivi mkurnal obis axal i, efeqturi da usafrTxo meTodi, romel sac ar axasiaTebis toqsiuri efeqtebi da gverdiTi movl enebi; kl inikur-laboratoriul i monacemebis safuZvel ze SemuSavebul iqna askankol iT mkurnal obis optimal uri sqema, romel ic dainergeba pediatriul i al ergol ogiis praqtikaSi;

atopiuri dermatitis askankol iT adgil obrivi mkurnal oba sagrZnobl ad Seamcirebs hormonul i samkurnal o saSual ebebis gamoyenebis aucil ebl obas, moxsnis qavil is symptoms da Zil is darRvevis probl emas, amasTan gaaumj obesebs daavadebul is cxovrebis xarixs.

mowodebul ia atopiuri dermatitis gavrcel ebis maCvenebel i umcrosi saskol o asakis Tbil isis bavSvTa popul aciaSi da daavadebis ganviTarebis ganmapirobebel i riskis faqtorebis raodenobrivi Sefasebis meTodi, rac gazrdis mecniერul i kvlevis sarwmunoobas da gamoavl ens atopiuri dermatitis ZiriTadi riskis faqtorebis raodenobrivi da Tvisobrivi maxasiaTebis ebs, romel Ta umetesi nawil i marTvadia da maTi koregireba warmoadgens avadobis Semcirebis real ur perspeqtivas.

naSromis aprobacia

disertaciis ZiriTadi debul ebebi moxsenebul ia evropis pediaterTa akademiis kongresze - "Europaediatrics 2006 " (10 oqtომბერი 2006, barsel ona, espaneTi), samecniერo-praqtikul konferenciaze - `al ergol ogiisa da kl inikuri imunol ogiis aqtual uri sakiTxebi", miZRvnil i al ergiasTan brZol is msofil io dRisadmi (8 dekემბერი 2007, Tbil isi, saqarTvel o), IV saerTaSoriso kongresze Tanamederove probl emebi al ergol ogia, imunol ogia da samedicino bioteqნol ogiaSi (28 seqtემბერი 2008, Tbil isi, saqarTvel o), da Tsu medicinis fakul tetis pediatriis departamentis, i. faRavas sax. pediatriis samecniერo kvleviTi institutis pul monol ogiis, al ergol ogiis&kl inikuri imunol ogiis departamentebis gaerTianebul

sxdomaze (oqmi #1 (10) 26 seqtemberi 2008).

disertaciis Temaze gamoqveynebul i publ ikaciebi

1. "Clinical controlled study of Askankol: effect on Atopic Dermatitis" – "Annals of Biomedical Research and Education". Vol 5, Issue 3, July- September 2005, p. 164-167
2. "askankol is klinikuri efeqturoba atopuri dermatitis dros" - saqarTvel os samedicino moambe, #1, ianvari-marti 2006, gv. 122-125
3. „The new steroid-free Ascancol ointment safe for children with Atopic Dermatitis“ – European Academy of Paediatrics, Book of Abstracts, 2006, p.378
- 4 "Risk Factors for atopic dermatitis in children of junior school level" – , 9, 5, ISSN 1562-3637, . 608 2008
5. „atopiuri dermatitis ganvTarebis riskis faqtorebi q. Tbil isis umcrosi saskolo asakis bavSvTa popul aciaSi“ – saqarTvel os samedicino moambe, #4, ISSN 1512-4886, oqtomberi-dekemberi 2008, gv.12-16.
6. "Clinical-epidemiological characteristics of Atopic dermatitis and local treatment method with Ascancol in Children's age" – Georgian Medical News,# 2 (167), ISSEN 1512-0112, 2009, 68-71.

disertaciis mocul oba da struqtura

sadisertacio naSromi moicavs kompiuterze nabeWd 205 gverds, Seicavs Sesaval s, literaturis mimoxil vas, kvlevis masal ebisa da meTodebis aRweras, kvlevis Sedegebsa da maT ganxil vas, daskvnebs, praqtikul rekomendaciebs da gamoyenebul i literaturis sias. disertacia il ustriebul ia 19 diagramiT, 53 cxriliT da 2 sqemiT. gamoyenebul i literaturis nusxaSi warmodgenil ia 299 wyaro.

Tavi 1. I i t e r a t u r i s m i m o x i l v a

1.1 a t o p i u r i d e r m a t i t i s g a v r c e l e b a d a s t r u q t u r a b a v S v e b S i

atopiuri dermatiti msofi io mniSvnel obis probl emas warmoadgens, rasac ganapirobebs am daavadebis mzardi epidemiol ogiuri maCvenebl ebi da mZimed mimdinare formebs mateba [26, 93, 114, 292].

memkvidrul i winaswarganwyoba, garemos negatiuri faqtorebis mzardi presingi - anTropogenul i dabinzureba da urbanizacia, warmoadgenen atopiuri dermatitis matebis mTavar faqtorebs. Tumca mosaxl eobis mzard sensibilizacias ganapirobebs mraval i sxva faqtoric - adreul i xel ovnuri kveba, araracional uri antibiotikoTerapia, yofaSi qimiis farTo danergva, cxovrebis social ur-ekonomikuri pirobebi, samedicino momsaxurebisa da sanitarul i kul turis done, stresul i situaciis sixSire da a.S., romel Ta urTierTmoqmedeba gansazRvavs mwave daavadebis qronikul Si gadasvl is tendencias - paTol ogiuri procesis qronizacias.

ad-s mZime formebs mkveTrad amcirebs daavadebul isa da mTel i misi oj axis cxovrebis xarisxs, Sesazl ebel s xdis fsiqosomaturi darRvevebis formirebas. araiSviaTad aRiniSneba daavadebis Tanmimdevrul i gadasvl a sxva al ergiul daavadebaSi (magal iTad, atopiuri dermatitis fonze xSirad formirdeba bronqul i asTma da al ergiul i riniti) [137, 141, 161, 266].

atopiuri dermatitis kl asifikaciis sakiTxebs, daavadebis Tanamedrove ganmarteba, morfologiur, funqciur da klinikur- l aboratoriul TaviseburebaTa Sefaseba, kanis paTol ogiuri procesebis ganvitarebaSi imunologiuri darRvevebis rolis gansazRvra, daavadebis paTogenezis gaTval iswinebiT Terapiis sakiTxebsadmi axl eburi midgoma, mkurnal obis Tanamedrove meTodebis SemuSaveba warmoadgens atopiuri dermatitis Seswavl is mniSvnel ovan aspeqtebs [48, 216].

Tanamedrove ganmartebiT, atopiuri dermatiti kanis al ergiul i daavadebaa, romel ic uviTardebaT atopiisadmi memkvidrul i ganwyobis mqone pirebs, iwyeba rogorc wesi, adreul asakSi, axasiaTebis qronikul i morecidive mimdinareoba, anTebadi kerebis l okalizaciisa da klinikuri gamovl inebaTa asakobrivi Taviseburebani, kanis qavili da

hi permgrZnobel oba, rogorc sxvadasxva al ergenebis, aseve araspeci fiuri gamRi zianebi ebis mimarT [26, 103].

rTulia moizios atopiuri dermatitis msgavsi, aseTi mravali sinonimuri saxel wodebebis mqone daavadeba. frangi dermatologi Ernest Henry Besnier mas difuzuri prurigos egzematozur-liqenoidur formas uwodebda (1998w.), Louis-Anne-Jean Brocq – hebras prurigos (1892 w.), Raymond Sabouraud prurigo-asTmas (1911w.). 1902 w-s Brocq-ma Semoitana termini “difuzuri neirodermiti”, romelic didi xnis manzilze SemorCa am daavadebas. Coca da Sulzberger mas atopiur egzematoidurad moixseniebdnen (1971 w.), Ferdinand-Jean Darier Cveul ebriv prurigod (1971 w.), Jean Baptiste Emile Vidali – polimorful liqenad (1886 w.), avstrieli dermatologi Ferdinand Ritter von Hebra – liqenoidur egzematod (1876 w.), Marie-Guillaume-Alphonse Devergie – egzematozur liqenad (1857w.), Hill Ormsby (1934w.), Montgomery (1957w.) mas atopiur egzemas uwodebdnen. 70-ian wl ebSi gamoiyeneboda daavadebis 12 sinonimze meti, 1990 w. . . . Mmier literaturaSi dafiqsirebul iqna 100 termini, romelic ixmareboda atopiuri dermatitis aRsaniSnavad [3, 26, 62, 170].

gasuli saukunis 20-30-ian wl ebSi mecnierTa yuradReba miipyro bronquli asTmiT, polinozIT da kanis qavilit mimdinare dermatozIT daavadebul Ta zemgrZnobel obis koncefciam (Coca, Cooke, 1923; Sulzberger, 1933). Coca da Cook-ma (1923w.) Semoitanes atopiuri zemgrZnobel obis cneba da ivaraudes misi memkvidreobiti xasiti, amastan termini “atopia” 1931 w. idan swored amerikel i mkvl evari Coca-s mier iqna SemoRebuli.

1933 w.-s L. Hill da Sulzberger-s mier mowodebuli iyo termini “atopiuri dermatiti” (berZnulad atopi – “ucxo”, “ucnauri”, “arabunebrivi”). am terminiT isini aRniSnavdnen kanis dazianebis formas, romlistvisac damaxasiaTebeliasxvadasxva gamRizianebisadmi (alergenebi) kanis aweuli mgrZnobel oba, sisxl ZarRvTa kedl is ganvl adobis mateba, recidivebisadmi midreki leba, sxva atopiur daavadebebtan (ufroxSirad sasunTqi gzebis) SeWidul oba, oj axSi analogiu daavadebaTa arseboba [185, 257].

literaturaSi gamocnda termini “atopia”, “atopiuri procesi”, dasxva. saxel wodebani “bavsvTa egzema”, “difuzuri neirodermiti”,

"konstituciuri neirodermiti", "benies diaTezuri prurigo", "eqsudaciuri diaTezi", "al ergiul i diaTezi", "endogenuri egzema", Sei cval a terminebiT "atopiuri egzema", "atopiuri sindromi", "atopiuri neirodermiti", "atopiuri dermatiti". amasTan oficial urad daavadebaTa sistemis saerTaSoriso kl asifikaciaSi atopiuri dermatiti Seyvanil iqna mxol od XX saukunis 70-ian wl ebSi da samedicino literaturaSi farTod gamoiyeneba 80-iani wl ebis bol odan [167, 257].

asTmisa da kanis qavil is asociacia pirvel ad aRweril i iyo 1607 w. –s atopiis aRmomCenis bel giel i eqimisa da qimikosis - Jan Van. Helmont-is mier, Tumca igi am termins ar iyenebda. sxvadasxva avtorTa monacemebiT respiraciul i al ergiis (al ergiul i riniti, bronqul i asTma) ganviTarebis riski gaaCnia atopiuri dermatitiT daavadebul Ta 10-60%-s [30, 190]. xSirad, daavadeba gv xvdeba atopiis respiratorul gamovl inebasTan erTad, kerZod, atopiur dermatits Tan axl avs bronqul i asTma da al ergiul i riniti. mTel i rigi epidemiol ogiuri gamokvl evebiT dadgenilia, rom atopiuri dermatitiT daavadebul i bavSvebis 10-20 %-s uviTardeba bronqul i asTma adreul bavSvobaSi, xol o daavadebul Ta 80%- s SemdgomSi uviTardeba respiraciul i al ergia[14]. Aatopiis ganviTarebis es Tanmimdevroba, roca kl inikuri simptomebis nawil i qreba da mis magivrad Cndeba atopiis sxva simptomebi, anu xdeba atopiis kl inikur gamovl inebaTa urTierTCanacvl eba, cnobil ia "atopiuri marSis" saxel wodebiT [46, 216, 262].

termini "atopiuri dermatiti" gansazRvavs daavadebis paTogenezis imunol ogiur (al ergiul) koncefcias, dafuZnebul s atopiaze, rogorc organizmis genetikurad ganpirobebul Sesazl ebl obaze gamoi muSaos saerTo da specifikuri IgE antisxeul ebis maRal i koncentracia garemoSi arsebul al ergenebze sapasuxod [27, 28]. ad-s fenotipurad msgavsi kanis daavadebebi, romel Tac ar aqvT atopiuri paTogenezis safuZvel i ar warmoadgenen ad-s.

msofli o literaturaSi aqtiurad Suqdeba atopiuri dermatitis epidemiol ogiuri kvl evis Sedegebi – maTi matebis mZardi tendencia. mkvl evarTa azriT Aal ergiul i daavadebis farTo gavrcel eba SeiniSneba mTel i msofli os maStabiT. [106, 108, 143] saerTaSoriso epidemiol ogiuri gamokvl evebiT, msofli os jandacvis organizaciis da amerikis nacional uri institutis monacemebiT dadgenilia, rom me-20 saukunis meore

naxevridan aRiniSneba atopiuri daavadebebis, kerZod ki bronul i asTmis, atopiuri dermatitis, al ergiul i rinitis da sxva [10, 150] sixSiris mkveTri mateba. atopiuri dermatitis Tanamedrove epidemiol ogia mowodebul ia praqtikul i j andacvis mTel i rigi sakiTxebis gadasawyvetad: epidemiol ogiuri kvl eva avl ens daavadebis ganviTarebis kanonzomierebasa da mis gavrcel ebas, adgens avadobis dones, kl inikur pol imorfizms da paTol ogiis diagnostikis xarixs, xel s uwyobs garemo pirobebTan daavadebis kavSiris gamovl enas, marTvadi da umarTavi riskis faqtorebis gansazRvras, agreTve, kl imato-geografiul i rukis Sedgenas da maTi evol uciis Sefasebas. amave dros epidemiol ogiuri kvl eva warmoadgens prevenciul i meTodebis da formebis srul yofis mecniერul safuZvel s.

ukanasknel wl ebSi gansakuTrebul i mniSvnel oba eTmoba daavadebis gavrcel ebis Seswavl as erTmomentiani kl inikuri kvl eviT, roml is ZiriTadi mizani qronikul i araspecificuri paTol ogiis epidemiol ogiis Seswavl iT mniSvnel ovani formebis Tavidan acil ebis efeqturi RonisZiebebis SemuSavebaa. atopiuri dermatitis epidemiol ogiuri kvl evis Sedegebi xSirad urTierTsawinaaRmdegoa, Tumca yvel a avtori erTxmad miuTiTebis, rogorc axal Sobil ebSi, ise bavSvTa da mozar dTa asakSi atopiuri dermatitis farTo gavrcel ebas [47]. avadobis sixSiris Seswavl a da anal izi dispanserizaciis sawyisi da aucil ebel i etapia, romel ic gul isxmobs, SemdgomSi avadobis mizezebis Rma Seswavl as da misi donis Semci rebas. [13]

epidemiol ogiuri gamokvl evebi adastureben atopiuri dermatitis farTo gavrcel ebas da mis mniSvnel ovan rols bavSvTa al ergiul daavadebaTa struqturaSi [112, 168, 158]. daavadebis adreul i dasawyisi, mi mdinareobis damZimeba, garda amisa, ukanasknel wl ebSi daavadebis mZime mi mdinareoba gansazRvras probl emis aqtual obas da mis social ur mniSvnel obas.

atopiuri dermatiti ganekutvneba bavSvTa asakis gavrcel ebul daavadebas da sxvadasxva avtoris monacemiT misi sixSire meryeobs 10%-dan 28%-mde bavSvTa mosaxl eobaSi [62].

atopiuri dermatitis gavrcel ebis sixSire, misi mZime formebis mateba, qronizaciis tendencia, formirebis mediko-biol ogiuri da

social ur-higienuri faqtorebis arasakmarisi Seswavl a gansazRvrvs aRniSnul i daavadebis epidemiol ogiuri kvl evis aqtual obas [135].

mkvl evarTa nawilis azrit, bavSvTa asakis al ergiul daavadebaTa strukturaSi wamyvani adgili al ergiul dermatozebs ganekutvneba.

ad gavrcelebis Sesaxeb sando da Sesadarebel monacemTa miReba sxvadasxva qveyanaSi Zalzed rTulia, radgan ar arsebobs erTiani terminologia da gamokvl evis metodebi. epidemiol ogiuri kvl evis sust rgols warmoadgens erTiani metodol ogiuri kvl evis, diagnostikur kriteriumTa, sxvadasxva regionSi miRebuli reprezentatiული jgufebis Sedarebis utyuari Sedegis ararseboba [185].

evropis qveynebsi 60-70 wl ebsi dabadebul Ta Soris sxvadasxva metodi (anketuri, eqimis gasinjviti) Catarebuli epidemiol ogiuri kvl evi naCvenebia, rom ad gavrcelebis meryeobis diapazonis maCvenebel i mraval regionSi sakmaod maralia: 1,3% _ espaneTSi, 26%-mde norvegiaSi [157, 202]. (cxrili 2).

cxrili 1

**sxvadasxva asakobrivi jgufSi atopuri dermatitis
gavrceleba [European Allergy White Paper, 1997]**

avtori	asaki (wl ebi)	gavrceleba (%)
1960 wl amde dabadebul ebsi		
Servict, 1939	0 _ 60	2,9
Erikson-Lihr, 1955	8 _ 13	3,0
Eriksson-Lihr, 1955	7 _ 14	2,0
Walker, 1996	1 _ 5	3,1
Brereton, 1959	5 _ 15	1,6
Freeman, 1964	14 _ 18	1,4
Larsson, 1980	16	2,0
1960-70 wl amde dabadebul ebi		
Arbeiter, 1967	5 _ 15	6,4
Turner, 1974	6 _ 17	8,8

Kjellman, 1977	7	8,3
Larsson, 1980	12	6,1
Engabaek, 1982	6	3,8
1970 wl i dan dabadebul ebi		
Fergusson, 1981	3	20,4
Engabaek, 1982	6	9,1
Taylor, 1984	5	12,2
Shults Larsen, 1986	7	10,2
Strom, 1986	7	8,9
Shults Larsen, 1993	7	11,5
Angioni, 1989	6 _ 12	2,4

cxrii i 2

evropul qveynebsi ad-s gavr cel eba

[European Allergy White Paper, 1997]

qveyana	wl ebi	avtori	%	gamokvl evis obieqti	kriteriumebi da metodebi
dania	1969 1974	Shults Larson et al	3 10	592 tyupi	anketa, eqimis gasinj va
dania	1987	Shults Larsen et al	9,2	1428 tyupi 1965-79 wl ebSi dabadebul i erTian garemoSi mcxovrebi	anketa, eqimis gasinj va, kani s sinj ebi
dania	1990	Savel et al	7	4274 moswavl e	anketa
fineTi	1980	Poy sa et al	1,7	1649 bavSvi 3-15 wl is	mSobel Ta anketa, eqimis diagnozi
fineTi	1989- 1990	Varjonen et al	9,7	1712 15-16 wl is studenti	anketa, oj axuri anamnezi

germania	1983	Kuster et al	3	2151 ad-iT daavadebul Ta oj axis wevrebi	mSobel Ta anketa, eqimis gasinj va, kani sinj ebi
germania	1989	Kunz et al	8,6	591 5-6 wl is bavSvi	anketa
germania	1989- 1990	Von Mutius et al	20,2	8204 9-11 wl is bavSvebi	anketa, kani s sinj ebi
germania	1989- 1990	Dold et al	19,5	5728 bavSvi 9-11 wl is	mSobel Ta anketa
germania aRm. das.	1994	Frisch et al	13 13,9	1051 bavSvi 5030 bavSvi	anketa, eqimis gasi nj va
di di britaneTi	1987	Taylor et al	11	409 yvel a asakis adami ani	eqimTan vizi tis protokol i
di di britaneTi	1988 1989 1995	Sladden et al Burr et al Neame et al	15,9 12 14		anketa anketa
ungreTi	1990- 1995 1994	S. Gonczi et al N. Bakos	6,6,1 2,53 3,181 2,53 3,18	1420 mozardi 14-18 wl is 1281 bavSvi 0-18 wl is	anketa,eqimis gasi nj va(skri ningi) eqimis gasi nj va
ital ia	1989	De Martino et al Astarita et al	6,2 17,5	160 bavSvi 915 bavSvi 9-15 wl is	kani s sinj ebi , anamnezi
norvegi a	1987 1988	Bakke et al	25	4492 15-17 wl is adami ani	

portugal ia	1995 1991	Pinto et al Nunes et al	11,2 11,7	5096 6-7 wl is bavSvi 11427 13-14 wl is bavSvi	mSobel Ta anketa anketa
espaneTi	1994	Munos-Lopez et al	1,3	6996 4-17 wl is bavSvi	anketa
SvedeTi	1979 1991	Aberg et al	7,1 18,3	7163 7-9 wl is bavSvi	anketa, dakvirveba
Sveicaria	1981	Varonier et al	2,8	3270 4-6 wl is bavSvi	anketa, dakvirveba

dResdReobi T epidemiologiuri kvlevis monacemebi momoben, rom atopiuri dermatitis xvedriti wili yvela al ergiul daavadebaTa Soris 70%-s arwevs. sxvadasxva avtorTa monacemebiT msoflios mosaxleobis 15% daavadebulia atopiuri dermatitiT [3, 26]. igi mTel i dermatozebis 5-30%-s Sedgens [27, 30], xolo bavSvTa dermatozebis 20-60%-s [26]. atopiur dermatitze modis saerto profilis eqimtan konsultirebuli pacientebis 30% [185]. ekologiurad arasasurvele regionebsi es macvenebel i kidev ufro maralia [203]. Williams – is monacemebiT amJamad ganvitarebul qveynebsi 11 wl amde asakis bavSvTa 5-dan 20%-mde daavadebulia atopiuri dermatitiT [293, 294]. Nihanda RusselaRniSnaven, rom 8-13 wl is asakis bavSvTa Soris es macvenebel i Seadgens 12%-s. did britaneTSi atopiuri dermatitiT daavadebulia 0-6, 6-18, 18-30 da 30-42 Tvemde bavSvTa 21.0%, 25.6%, 23.2% da 19.9% [279, 280]. amerikis Seertebul Statebsi atopiuri dermatiti gv xvdeba adreuli asakis bavSvTa araumcires 10.7dan-17,2%-Si [152, 180, 186]. frangi mkvle vebis mixedvit atopiuri dermatiti 5-dan 13%-mde sixSiriT gv xvdeba bavSvebsi da 82% SemTxvevasi iwyeba 1 wl amde asakSi [176]. asakTan erTad atopiuri dermatitis sixSire mcirdeba da 15 wl isTvis avadmyofTa mxol od 10-12%-Si vl indeba [62]. populaciuri gamokvleviTiTaliaSi [233] atopiuri dermatiti gamovlinda bavSvTa 15.4%-Si, daavadebis gavrcelebis marali sixSire dafiqsirda espaneTSi, skol is asakis bavSvebsi, ramac Seadgina 15.35% da umniSvel o siWarbit vajibSi [205]. ruseTsa da norvegiaSi [131]

Catarebul i saskol o asakis bavSTa erTdroul i gamokvl eviT atopiuri dermatiti gamouvl inda Sesabamisad 38.7% da 24.2%-s, iaponiaSi [140] 2001-2004 wl ebSi Catarebul i kvl eviT saskol o asakis bavSvebSi ad-s preval ensi 3.7-dan 11%-s warmoadgenda, TurqeTSi [136] 7-15 wl is asakis bavSvebSi ad-s gavr cel eba aRiniSna 4.9%-Si, SvedeTSi [104] saskol o asakis bavSvTa 7-12%-Si aRiniSneba ad-s gavr cel eba, daniaSi - 21,2% Si [208], fineTSi [234] ISAACI -is I fazis mixedviT 2,7% aRiniSna, xol o nigeri aSi [218] 10 wl amde bavSvTa 8,5%-ia gamovl enil i.

ISAAC-programis fargl ebSi (I faza) 1995-1996 wl ebSi msofli os 56 qvey nis 155 kl inikur centrSi kiTxvaris meSveobiT gamoikvl ies 6-7 da 13-14 wl is 463801 bavSvi. Catarebul i kvl evebiT, atopiuri dermatitis gavr cel eba 1 - 46% -mde meryeobs [97, 287], xol o II fazam daadgina bavSvebSi atopiasa da asTmis simptomebs Soris kavSiri da ekonomikurad ganviTarebul qveynebSi daavadebis matebis tendencia [283, 284].

al ergiul daavadebaTa gavr cel ebis Seswavl a saqarTvel oSi daiwyo XX saukunis 60-ian wl ebSi. Ppirvel i gamokvl evebi, roml ebic exeboda al ergiul daavadebaTa, kerZod ki bronqul i asTmis gavr cel ebisa da mimdinareobis Tavisburebebs, saqarTvel oSi, ekuTvni s e. Tofazes (1968). 1969-1973 wl ebSi, saqarTvel os janmrTel obis dacvis samistros pediatriis samecniero-kvl eviT i institutis mecnierTa mier eqspediciuri meTodiT Seswavl il iqna infeqciur-al ergiul daavadebaTa epidemiol ogia saqarTvel os bavSvTa mosaxl eobaSi. dermatoloal ergozebis gavr cel eba Tbil isis bavSvTa mosaxl eobaSi 1975 wl is gamokvl eviT 32.47%- iyo [12].

1940 wl idan profesori i. faRava swavl obda arainfeqciuri al ergiul i daavadebebis sixSires saqarTvel os sxvadasxva regionebsi. SemdgomSi ki misi xel mZRvanel obiT iqna Seswavl il i al ergiul i daavadebis preval ensi da insidensi sxvadasxva riskis faqtorTa moqmedebis mixedviT. misi damsaxurebaa saqarTvel os samedicino ruqis SemuSaveba da agreTve mosazreba, rom konstituciuri anomal iis erT-erTi saxe - eqsudaciur-kataral uri diaTezi warmoadgens al ergiul i daavadebis ganviTarebis premorbid s dResdReisobiT dadasturebul ia [224]. i. faRavas (1976) monacemebiT, bavSvebSi al ergodermatozebis gavr cel eba 4,34%-Si iqna dafiqsirebul i [12].

1. kurdRel aSvil is da TanaavtorTa mier (1977) Seswavi il iqna al ergiul i daavadebebis gavrcel eba axmetis raionSi. isini Tvl idnen, rom regionSi al ergiul i daavadebebis gavrcel ebis maRal i maCvenebel i dakavSirebul i iyo biogimiuri qarxnis arsebobasTan, romelic 1973 wl idan awarmoebda parafins.

i. gegeSizis mier (1978) Catarebul iqna epidemiologiuri kvleba saqarTvel os sxvadasxva regionSi al ergiul daavadebaTa gamovlenisa da mimdinareobis TaviseburebaTa Seswavis mizniT. etiologiuri faqtori j avisa da onis raionebSi ZiriTadad warmodgenil i iyo sayofacxovrebo da baqteriul i al ergenebiT, upiratesad gamwvebebiT zamTris TveebSi.

saqarTvel os mTian raionebSi al ergiul i daavadebaTa gavrcel ebis Seswavit [12, 69] armoCnda, rom al ergiul daavadebis momarTviანობის მაCvenebel i mestiis raionSi 10-jer ufრო მაRal i iyo, vidre onis raionSi. aRniSnul i Sedegebi avtorTa azriT aixsneboda wyal Si da haerSi iodis arasakmarisi Semcvel obiT, Ciyvis endemuri kerebis arsebobiT, farisebri jirkvl is hipofunqciiT, rac xel s uwyobda organizმის სენსიბილიზაციას სხვადსხვა ინფეციური ტარაინფეციური ალერგის მით.

1995 wl is Teberval -april Si Catarda moswavi eTa Soris bronqul i asTmisa da sxva al ergiul i daavadebebis gavrcel ebis Sewavi a q. Tbil isSi (a. gamyrel iZe Tanaavt. 1996). gamoyenebul iqna ISAAC-is (The International Study of Asthma and Allergic Disease in Childhood) programis standartul i kiTxvari, romel Sic Sedis SekiTxvebi bronqul i asTmis, rinitisa da atopiური dermatitis simptomebisa da diagnozis Sesaxeb. gamokvl evaSi monawil eoba miiRo Tbil isis aTive raionSi mcxovrebm 6199-მა ბავსვა ori ასაკობრივი j gufidan: 13-14 wl is (n=3200) და 6-7- wl is (n=2999). gamokvl evis Sedegad gamovl inda, rom odesme cxovrebis ganmavl obaSi asTmis diagnozi dasmul i aqvs ბავსვტა 2.4%-ს 13-14 wl iანტა j gufSi და 1.7%-ს 6-7 wl iანტა j gufSi, pol inozi 6-4%-ს, xol o atopiური dermatitis 4.0-11.7%-ს (Sesabamis ასაკობრივი j gufSi. diagnozirebul i asTmisa da pol inozis gavrcel ebaSi sqesis mixedvit gansxvavebebi ar gamovl inda, maSin rodesac atopiური dermatitis diagnozi 13-14 wl iანტა j gufSi სარუმუნოდ უფრო xSirad გვხვდებოდა გოგონებს Soris (p<0.001; Sansebis Sefardebis მაCvenebel i - 1.92; sandoobis interval i - 1.33-2.85).

1996 wl is martsa da april Si quTaisis moswavl eTa Soris Catar da ISAAC-is programis mixedviT Sesabamisi gamokvl evebi (n. xecuriani 1996). standartul i kiTxvariT gamoikiTxa ori asakobrivi j gufi (6-8 wl ianTa da 13-14 wl ianTa j gufi). gamokvl evaSi monawil eoba miRo 6-8 wl is 3334-ma da 13-14 wl is 3289 bavSvma. Eeqimis mier odesme cxovrebis ganmavl obaSi asTmis diagnozi dasmul i aqvs bavSvTa 4.7%-s 6-7- wl ianTa j gufSi da 3.8 %-s 13-15 wl ianTa j gufSi, pol inozisa (5.7%-4.7%) da atopiuri dermatitis (4.6%-1.8%) sixSirec, agreTve ufro maRal ia umcrosi asakis bavSvebSi. umcros asakobrivi j gufSi atopiuri dermatiti ufro gavrcel ebul ia biWebs Soris, maSin rodesac ufros asakobrivi j gufSi al ergiul i mdgomareobebi ufro xSirad gv xvdeba gogonebs Soris, magram gansxvaveba sqesis mixedviT am j gufSi statistikurad sarwmuno araa ($p>0.05$.) [2, 87, 88].

2001-2002 wl ebSi Catar da ISAAC II faza, xol o 2004 wel s ISAAC -is III faza, romel ic I fazis anal ogiurad ganxorciel da saqarTvel os or kl inikur centrSi da 6-7 wl is asakis skol is bavSvebi gamokvl eul iqna droSi mimdinareobis da geografiul i variaciebis mixedviT asTmis, rino-koniuktivitisa da atopiuri egzemis simptomebis gamosavl enad. orive centrSi erTdroul ad aRiniSna atopiuri dermatitis simptomTa mniSvnel ovani Sencireba [87, 88], roml is mi zezi dRemde daudgenel ia, Tumca Catarebul i kvl evebis sxvadasxva dros ganxorciel ebis gamo SesaZl oa momxdariyo l okal urad riskis faqtorTa cvl il eba.

ukanasknel wl ebSi saqarTvel oSi, kerZod Tbil isis bavSvTa popul aciaSi al ergiul daavadebaTa gavrcel ebis maCvenebl ebis mniSvnel ovani zrda SeiniSneba (JorJol iani I ., 1999; korsantia b. da Tanaavt., 2000; bregvaZe I . da Tanaavt. 2002). aRsaniSnavia, rom al ergiis gamovl inebam aSkarad imata im ojaxebSic, roml ebSic am daavadebaTa mimarT memkvidreobiTi dispozicia ar aRiniSneba. bol o aTwl eul is monacemis Tanaxmad, atopiis Camoyal ibeba neonatal ur periodSi aRiniSneba dedisa da nayofis urTierTmoqmedebis Sedegad (goTua m. 1996; manj aviZe n., 1997; Blumenthal M.N., et all, 1990; 1996; Jones A., et all, 2000; Bonini S., 2001). 1998 wel s saqarTvel oSi Seswavl il iqna al ergiul i daavadebis kl inikur-epidemiol ogiuri Taviseburebani bavSvTa popul aciaSi, sadac atopiuri dermatitis xvedriTi wil i 7.5 %-Si dafiqsirda (JorJol iani I . 1998). garda

amisa imata atopiuri dermatitebis sixSirem Cvil bavSvTa asakSi (WuraZe T., 2001; Laki e., Matias T., 2000) [6, 9]

saqarTvel oSi atopiuri dermatitiT avadobis sarwmuno monacemebi ar arsebobs, oficial urad registrirebul i monacemebi ki mniSvnel ovnad mokl ebul ia real obas [18].

I . sayvarel iZis saxel obis daavadebaTa kontrol is da sazogadoebrivi j anmrTel obis erovnul i centris informaciIT q. Tbil isSi atopiuri dermatitis stacionarul i dawesebul ebebisa da ambul atoriul - pol ikl inikuri dawesebul ebebis statistikuri monacemi 2005-2007 wl ebis mixedviT Semdegia: ambul atoriul -pol ikl inikuri dawesebul ebis mixedviT cxovrebaSi pirvel ad dadgenil i diagnoziT registrirebul ia atopiuri dermatitiT daavadebul i 2429 avadmyofi 2005 wel s; 1865 - 2006 wel s da 1440 - 2007 wel s, xol o q. Tbil isis stacionarul i dawesebul ebis mixedviT gaweril avadmyofTa raodenoba amave diagnoziT gaxl avT 82 pacienti - 2005 wel s; 40 - 2006 da 54- 2007 wel s.

TanamedroveobaSi bavSvTa inval idobis gamomwvev daavadebaTa Soris ad-s mniSvnel ovani adgili uWiravs, radgan arRvevs bavSvTa Cveul i cxovrebis riTms, harmoniul da sul ier ganviTarebas. daavadebas mohyveba pirovnebis fsiqopaTol ogiuri formireba, profesiis arCevs da oj axis Seqmnis garTul eba. amasTanave qveiTdeba ad-iT daavadebul bavSvTa mSobl ebis Sromi sunarianoba.

saqarTvel oSi mozardTa asakSi j anmrTel obis ZiriTadi maCvenebl ebis Seswavl a ganxorciel da Sveicariul i kiTxvaris adaptirebiT qarTul i popul aciaze, ris Sedegadac mniSvenl ovani maCvenebl ebi iqna miRebul i, rac mogvcems saSual ebas daigegmos da ganxorciel des mozardTa asakSi j anmrTel obis gaumj obeseba [226].

social uri adaptaciis safexurebis araswori menej menti, romel ic ganpirobepul ia bavSvis zrda-ganviTarebaSi dedis nakl ebobiT an misi arasrul fasovani monawil eobiT xSir SemTxvevaSi iwvevs bavSvTa fizikur, motorul Tu fsiqol ogiuri ganviTarebis Seferxebas [226].

ad bavSvTa fsiqosomaturi SefasebiT vl indeba agznebis, SfoTvis maRal i xarisxi da intraversiul obis gaRrmaveba. ad-s mi vyavarT

ფსიქოლოგიური კონფლიქტში, რაც მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ტიტოების ბავშვის დაავადების პათოგენეზში და მკურნალობის ტაქტიკის შერჩევაში.

ადავადებულ ბავშვებში იტანჯებიან არამხოლოდ კანზე არსებული გამონაყარი, კვლიტი, ეკსორაციტი, არამედ ასევე ყოველდღიური აქტივობის სერუდვით (სოციალური, ფიზიკური, პროფესიული). ავადმყოფებს არენისებათა ზილის დარღვევა, ემოციური პრობლემები (განგაში, აგზნებადობა), რასაც მოჰყვება დაავადებულის ცხოვრების ხარისხის დაქვეითება [3, 4, 45].

ლიტერატურაში მიმოხილვიდან გამომდინარე ცხადია, რომ ატოპიური დერმატიტი პრობლემა მუდამ დგას მსოფლიოს სხვადასხვა კვების წინაშე. ამ კვების ატოპიური დერმატიტი გავრცელების განსხვავებულმა ცენტრებმა განპირობებულია სხვადასხვა მიზეზების გენეტიკური სხვადასხვაობის, კლიმატოგეოგრაფიული პირობების, სოციალურ-ეკონომიკური სიტუაციის, კვების რეჟიმის და სხვა ფაქტორთა სხვაობით, ამავდროულად სტანდარტული ეპიდემიოლოგიური მიდგომის არარსებობით. ხშირ შემთხვევაში გავრცელების მაკვანძობელთა სხვაობის მიზეზი – დიაგნოსტიკური შეცდომების მართლმსაჯულების, სიმპტომების სეფების სუბიექტივიზმი და ერთიანი დიაგნოსტიკური მიდგომის არარსებობაა.

სხვადასხვა კვების ატოპიური დერმატიტი გავრცელების შესახებ საკმაოდ ფართო მონაცემების მიუხედავად, თანამედროვე ეპიდემიოლოგიაში ატოპიური დერმატიტი განვითარების ტენდენციის, ეტიოპათოგენეზის და დაავადების რისკ-ფაქტორების შესახებ არაა კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი. სწორედ ამიტომ 21-ე საუკუნის დასაწყისში კვლავ აქტუალური გახდა სეგვსახალის ატოპიური დერმატიტი ეპიდემიოლოგია, რისკ-ფაქტორები და ადგილობრივი მკურნალობის ახალი მეთოდები.

1.2 atopiuri dermatitis formirebis riskis faqtorebi

bavSvis j anmrTel oba gamoxatavs material uri da sul ieri urTierTqmedebis erTian sistemas da umetesad damokidebul ia garemo pirobebis xarisXTan, aRzrdis pirobebTan, material ur uzrunvel yofasTan, sayofacxovrebo, j andacvisa da sxva faqtorebTan. social ur-ekonomikuri mdgomareobis arastabil urobam, rac bol o wl ebSi mkveTrad gamoixateba Cvens qveyanaSi, mniSvel ovnad gaauaresa bavSvebis mdgomareoba, oj axebisa da saxel mwifos mier cxovrebis uzrunvel yofis, ganviTarebisa da social izaciis Sesazl ebl oba.

msoflios statistikis monacemebiT ukanasknel aTwl eul ebSi mniSvel ovnad gaizarda atopiuri dermatitis sixSire bavSvTa mosaxl eobaSi. aRniSnuli faqtis Sedegad, social uri zarali Rrmavdeba bavSvobis an mozardobis periodidanve am daavadebis qronizaciis tendenciis gamo. swored amitom, bol o periodSi, farTo gavrcel eba hpova am daavadebis epidemiologiurma Seswavl am, romelic mowodebul ia praqtikuli j andacvis rigi sakiTxebis gadasawyvetad: paTol ogiis gavrcel ebisa da struqturis Seswavl a popul aciaSi da mis cal keul j gufebSi, avadobis donis dadgena, inval idizaciis gamovl ena da a.S. epidemiologiuri kvlevis erT-erT mniSvel ovan aspeqts warmoadgens riskis faqtorebis Seswavl a.

riskis faqtorebis koncepcia medicinis, rogorc mecnierebis, ganviTarebis SedarebiT axali safexuria. Tumca riskis faqtoris gamoyenebis pirvel wyaro Cans avicenas "medicinis kanonSi" (1020 w.), xolo termini "riskis faqtori" ekuTvnis eqim Thomas R. Dawber-s, romelic swavl obda gulis daavadebebis gamomwvev specifikur mdgomareobebs da termini 1961 wels gamoiyena samecniero statiaSi. riskis faqtorebis Seswavl is ZiriTadi mizani individual uri prognozisa da profil aqtikuri RonisZiebebis ganxorciel ebis real uri bazis Seqmnaa.

nebismeri movl enis (sagnis) Seswavl is dros aucil ebel ia meTodologiuri aspeqtSi misi zusti gansazRvra. riskis faqtorebis gagebam l literaturaSi garkveuli evol ucia ganicada. erTni maT miakuTvneben im pirobebis kompl eqss, romel nic arsebiTad gansazRvraven daavadebis

formirebas, recidivirebas da progresirebas. meoreni ki Tvl ian, rom es aris mocemul i daavadebis dros etiol ogiuri xasiaTis, konkretul i, faqtorebi anu mizezebi da pirobebi. Aarsebobs agreTve mosazreba, rom riskis faqtorebad CaiTval os faqtorebi, roml ebic ganisazRvrebian garemoSi an gamomdinareoben Sida popul aciuri maxasiaTebI ebidan da maRal i sixSiriT asociრdebian daavadebis gavrceI ebasTan an axal i SemTxvevis ganviTarebasTan, xol o maTTan brZol iT ki SeiZl eba miviRoT pirvel adi avadobis Semcireba [12] ase rom, riskis faqtori aris korel acia da ara aucil ebl ad mizezi, radgan korel acia ar gul isxmobs mizezobriv kavSirs.

samedicino terminebis encikl opediur I eqsikonSi riskis faqtorebis definica aseTia: faqtorebis saerTo dasaxel eba, roml ebic ar warmoadgenen garkveul i daavadebis uSual o mizezs, magram zrdian daavadebis formirebis al baTobas. . (1995) arasworad Tvl is ganmartebaSi daavadebis uSual o mizezobrivi faqtorebis gamoricxvas.

. -s (1990) azriT mizezobrivi faqtoria is, roml is gareSec mocemul i daavadebis ganviTareba SeuZl ebel ia. amis safuZvel ze es al ergeni unda CaiTval os paTol ogiis formirebis mizezad. magram ismi s kiTxva, swored igi ar warmoadgens konkretul i avadmyofisaTvis daavadebis ganviTarebis riskis wamyvan faqtors, am al ergenisadmi aweul i mgrZnobel obis individSi? da e.w. riskis jgufis bavSvebSi prevenciul i RonisZiebebis Catarebisas SeiZl eba uyuradRebod davtovoT swored es ZiriTadi riskis faqtori, romel ic imavdroul ad gveI ineba daavadebis gamovI inebis uSual o mizezad? amave dros, xSirad al ergenisadmi organizmis aweul i mgrZnobel oba genetikuradaa ganpirobebul i. ra ganekuTvneba am dros daavadebis uSual o mizezs: al ergeni, sensibil izacia Tu paTol ogiuri reaqui sadmi memkvi drul i ganwyoba? yovel i am komponentTagani aucil ebel ia daavadebis ganviTarebisatvis.

amrigad, mizez-Sedegobrionis rTul j aWvSi, romel ic safuZvl ad udevs nebismier daavadebas, faqtiurad yovel i rgol i warmoadgens an mizezs, an procesis ganviTarebis pirobas. aqedan gamomdinare, sadReisod, CvenTvis cnobil i mraval i niSani unda ganvixil oT rogorc riskis faqtori. riskis faqtorebis jgufidan daavadebis mizezis gamoricxva ara

marto arTul ebs SedarebiT mniSvnel ovani riskis faqtorebis SerCevis amocanas, aramed ganaiaraRebs eqims da j andacvis organizators riskis faqtorebis Tavidan acil ebis RonisZiebaTa gatarebis dros. amave dros "riskis faqtorebis" Teoria ar uaryofs etiologiuri faqtorebis dadgenis aucil ebl obas. rameTu `daavadebis WeSmariti mizezis codna ganapirobebs Terapiul i RonisZiebebis uefeqtobas" [12] medicinaSi riskis faqtorebis koncefcia epidemiologiema wamoayenes da pirvel rigSi emsaxureba epidemiologiur amocanebs, kerZod, daavadebis ganvitarebis Teoria aqtiurad gamoiyeneba kl inicistebis mier, romel nic Seiswavi an ara mxol od daavadebis gamovl enis ganmapirobebel faqtorebs, aramed maTi recidivebis, mZime mimdinareobis, garTulebebsa da qronizaciis xel Semwyob faqtorebs. aseTi midgomis dros pirvel adgil ze gamodis ara TviT daavadebis mizezebis, aramed misi gamovlinebis ama Tu im Taviseburebis Zieba. aqedan gamomdinare, nebsmieri daavadebis riskis faqtorebis Seswavisas eqimTa amocanaa - daavadebis dawyebasa da mis ganvitarebasTan asocierebul i ara nebsmieri nisnis, faqtorian movl enis konstatiereba da eliminacia, aramed patologiuri procesis gamSvebi da misi gamaZlierebel i faqtorebis dadgena. winaarmdeg SemTxvevaSi riskis faqtorebis kompl eqsSi Seva aramxol od mizezebi da pirobebi, aramed daavadebis nisnebi (markerebi), romel nic Tavistavad xel sar uwyoben patologiuri procesis ganvitarebas.

(1995) yvel aze srul ganmartebas izi eva da Tvl is, rom riskis faqtorebi es aris mizezebi da pirobebi (Sinagani an garegani), romel nic zrdian daavadebis ganvitarebis, misi arakeTil sasurvel i mimdinareobisa an gamosavlis albatobas. riskis faqtorebis aseTi universaluri Sefaseba afarToebs maTi saSual ebiT ara marto pirvel adi, aramed meoradi profil aqtikisa da agreTve sxvadasxva etapze Terapiis arsebiti amocanebis gadaWris Sesazlebebs. riskis faqtorebis Sefasebis albatobiti xasiaTi Sesaswavi movlenebis sirtulis da yvel a parametris zusti gansazRvris SeuZlebl obis Sedegia. miuxedavad amisa riskis faqtorebis raodenobrivi Sefaseba, Tundac albatobiti, daavadebis ganvitarebis maRali riskis j gufis SerCevis maTematikurad dasabuTebul i kriteriumebis Seqmnis saSual ebas izi eva. garda amisa, prognozierebis

sakITxebis, efeqturi individual uri profil aqtikuri da samkurnal o programebis SemuSavebas uwyobs xel s.

bavSvis j anmrTel oba formirdeba Casaxvis momentidan da ganicdis mraval i sxvadasxva faqtoris gavlenas, romel Tac ganekuTvneba mSobl ebis j anmrTel oba, maTi cxovrebis wesi da sxva mraval i social ur-biol ogiuri da mediko-organizaciul i faqtorebi. faqtorTa mTel i es kompl eqsi moqmedebs bavSvis organizmze sxvadasxva intensivobiT – bavSvis asakis, misi j anmrTel obis, adaptaciuri Sesazl ebl obebisa da bavSvisadmi mSobl ebisa da misi axl obl ebis damokidebul ebis mixedviT [189, 190].

dadgenilia, rom bavSvis organizმის განვითარებაზე ზემოქმედებს ურთერთმოქმედი ბიოლოგიური და სოციალური ფაქტორები, ამავდროს, ბიოლოგიური და სოციალური ფაქტორების გავლენის თანაფარდობა არაერთგვაროვანია სხვადსხვა ეტაპზე. აადგილი აკვს უკვე ურთერთმოქმედებას, რომლის დროსაც ერთ შემთხვევაში პრევალირებს მემკვიდრული საფუძველი, მეორეში კი – გარემოს ზემოქმედება. სიკვდილის პირველ ეტაპზე კალკული ფაქტორის როლი იცვლება. ბავშვის სიკვდილის პირველ ეტაპზე მნიშვნელოვანი როლი ბიოლოგიურ ფაქტორებს განეკუთვნება, ხოლო შემდგომში – სოციალურ-ჰიგიენურ და მედიკო-ორგანიზაციულ ფაქტორებს. სოციალურ-ჰიგიენური ფაქტორების კომპლექსური გავლენა ბავშვის განვითარებაზე შეიძლება სხვადსხვაგვარად გამოვლინდეს (პირდაპირ, ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად ან არაპირდაპირ) ფაქტორთა ნიშნის მიხედვით. ასე მაგალითად, ორი ურთერთსაინტერაქციონული ფაქტორთა შეიძლება გაანალიზდეს ერთმანეთი და პირიქით, თუ ფაქტორებს გააჩნია მსგავსი ნიშანი, მაშინ ბავშვის ორგანიზმზე მათი ერთობლივი ზემოქმედება უფრო ზიარია, ვიდრე თითოეული სოციალურ-ჰიგიენური ფაქტორისა კალკული.

ლიტერატურული მონაცემების მიხედვით პირობითად შეიძლება გამოიყოს დაავადების განვითარების ენდოგენური, სპეციფიკური და არასპეციფიკური, მართვადი და უმართავი რისკის ფაქტორები. ენდოგენურ რისკის ფაქტორებს ეკუთვნის მემკვიდრული განწყობა ატოპიისადმი, დედა-ნაყოფის ურთერთობა, ბავშვის კალკული ორგანოთა და სისტემის ანატომო-ფიზიოლოგიური თავისებურებანი, ცვლილებები იმუნურ ჰომეოსტაზში, ორგანიზმის რეაქტიულობის individualური და ასაკობრივი თავისებურებანი.

egzogenuri faqtorebi iyofian usual od mizezobrivi faqtorebad – trigerebad (faqtori, romel sac aqvs upiratesad maprovicirebeli moqmedeba al ergiis meqanizmis cal keul rgol ze) da trigerebis moqmedebis gamaZl ierebel faqtorebad. trigeri, Tavis mxriv, SeiZleba iyosal ergenuli (kvebiTi, sayofacxovrebo, epidermaluri, mtvris, baqteriuli, sokovani, virusuli, vaqcinuri) da araal ergenuli (stresi, Tabaqos bol i, pol utantebi, kvebiTi danamatebi, meteorologiuri da klimatogeografiuli cvililebi, agreTve kvebis rejimis darRveva, sayofacxovrebo pirobebi Zilisa da dasvenebis rejimis xasiaTi da sxva) [26, 183, 295]. (cxrili 3)

endogenur faqtorebze egzogenur faqtorta Tandartvas bavSvebsi atopiuri dermatitis kliniku manifestaci amde mi vyavart.

bavSvis organizmis formireba da ganvitareba, Ziritadad, mmdinareobs genetikuri da garemo faqtorta erTobli v zemoqmedebiT. arniSnulis analogiuria bavSvis janmrTelobis mdgomareobis Sefasebac, romelic warmoadgens faqtorta mTeliki kompleqsis zemoqmedebis Sedegs.

ukanasknel atwileul Si Catarebuli kvilevi adastureben atopiuri dermatitis formirebaSi genetikuri faqtorebis arsebit mnisvnelobas. memkvidruli ganwyoba atopiuri dermatitit daavadebul 80% bavSvuvl indeba [79, 149]. zogierTi avtori memkvidreobitobis ufro maral koeficientebsac izleva [206]. atopiuri daavadebis gamovlena dakavSirebulia umetesad dedis xazTan (60-70%), isviatadaa mams xazit (18-22%). orive msobel Si atopiuri daavadebis arsebobisas bavSvebsi adsganvitarebis riski Seadgens 60-80%, erTi msobelisas – 45-50%, janmrTeliki msobelis Svilebsi ki 10-20% [26, 194].

ad-s ganvi Tarebis riskis faqtorebi

endogenuri faqtori	egzogenuri faqtori		
	mizezobrivi faqtori (trigeri)		trigerTa moqmede-bis gamaRmavebel i faqtori
<ul style="list-style-type: none"> • memkvi dreoba • atopia • kanis hiperreaktiul oba 	<u>al ergeni</u> <ul style="list-style-type: none"> • kvebi smieri • sayofacxovrebo • mtvrismeri • epidermal uri • sokosmeri • baqterial uri • medikamentozuri • vaqcinai uri 	<u>araal ergenebi</u> <ul style="list-style-type: none"> • fsiqemociuri datvirTva • meteosituacia • Tambaqos bol i • sakvebi danamatebi • pol utantebi • qsenobi otikebi 	<ul style="list-style-type: none"> • kl imato-geografia • kvebis xasiaTis darRveva • kanis movl is, swori rejimis darRveva • sayofacxovrebo piroba • vaqcinacia • fsiqol ogiuri stresi • mvi

tyupebis gamokvl evam gvicvena, rom monozigoturi tyupebi ufro konkordantul ebi arian ad-s (0,75%) mimaRT, vidre dizigoturni (0,25%), xolo ad-s ganviTarebis riski dizigoturi tyupidan erTerTSi eqivalenturia im riskis, romelic aratyups anu sibss aqvs [103].

amJamad arsebobs mosazreba, rom ad-s ganviTarebis safuZvelia genetikurad determinirebuli (memkvi dreobis mul tifaqtorul i, poligenuri tipi) organizmis gansakutrebuli imunuri pasuxi al ergenebis moqmedebaze. aseTi genotipisaTvis damaxasiaTebelia imunuri pasuxis polarizacia Th₂ upiratesi aqtivaciiT dasiWarbiT, rasac Tan sdevs saerTo IgE-s da specifikuri IgE-antisxeulTa hiperproduqcia [105].

amasTan, atopiuri genotipi xSirad araimunur genetikur determinants CarTavs kanis poxieri ujredobis proantebiti qimazebis Warbi sinteziT,

rac hiperreaktiul obas iwvevs. swored kanis hiperreaktiul oba warmoadgens faqtors, romel ic gansazRvravs atopiuri daavadebis realizacias ad-saxiT.

sabol ood, ar Seizl eba gamoiricxos, rom imunuri pasuxis (atopiuri genotipis msgavsi) SeZenil i darRveva an spontanuri mutaciebi sxvadasxva stresul situaciaSi (daavadeba, qimiuri, fizikuri, fsiqo-emocional uri an sxva moqmedeba) mzardi da formirebadi bavSvis organizmze araadeqvaturi moqmedebis Sedegia.

Tanamedrove warmodgenebiT atopiuri daavadebebisadmi ganwyobas ganapirobebs da aregul irebs, rogorc minimum, 20 geni [219, 3], romel Tagan TiToeul i atopiis garkveul i niSnis kodis matarebel ia. es genebi l okal izebul ni arian me-4,5,6,7,11 da me-14 qromosomebze. (Cookson W., 1996; Daniels S. Et.al., 1996)

W. Cookson-ma (1996) es genebi pi robiTad dahyo Semdeg j gufebad:

I j gufi – genebi, roml ebic gansazRvraven atopiisadmi saerTo ganwyobas (IgE- ganpirobebul i anTebiTi procesebis CaTvl iT) da ganpi robeben saerTo IgE-s donis zrdas.

II j gufi – genebi, roml ebic moqmedeben specifiur IgE-pasuxze.

III j gufi – genebi, roml ebic moqmedeben bronqul hiperreakciaze atopiisagan damoukidebl ad.

IV j gufi – genebi, roml ebic gansazRvraven ara IgE- ganpi robebul anTebiT process.

xSirad adgili aqvs epidermal uri barrieris cil ebis filigrinis makodirebel i genis mutacias – ormagi del eci iT, Tumca atopiuri dermatitiT daavadebul Ta 50 %-Si aucil ebl ad fiqsirdeba genis erTi del ecia mainc. mniSvnel ovania is faqti, rom ZiriTadad axasiaTebis kavkasiuri rasis warmomadgenl ebs, romel Ta 7-10%-s aReniSneba am mutaciis erTi SemTxveva mainc [200, 210, 227, 220, 243, 252, 253, 258, 282].

amgvarad, atopiis ganviTarebis safuZvel s warmoadgens memkvidreobiT miRebul genTa nakrebi. atopia aramarto IgE ganpi robebul i fenomenia, mis ganviTarebaSi monawil eobs araspeci fiuri meqanizmebi.

miuxedavad imisa, rom memkvidrul i ganwyoba atopiisa da atopiuri dermatitis ganviTarebaSi mniSvnel ovan rols asrul ebs, kl inikur

simptomebad am ganwyobis realizeba xdeba mxol od Sesabamisi individual uri Sinagani faqtorebis Tanaarsebobisas [90]

atopiuri dermatitis ganviTarebaSi gansakuTrebul i mniSvnel oba aqvs genetikur markerebs, rogoricaa bavSvis sqesi, sisxl is jgufi, metabolizmis maCvenebl ebi [16, 172, 296]. genetikuri winaswarganwyobis realizaciaSi da avadmyofi bavSvis fenotipis formirebaSi gansakuTrebul i mniSvnel oba eniWeba gare samyaros mraval ferovan faqtorebs. SeiZl eba gamoiyos rigi aqtiurad moqmedi kompl eqsi-biogeometeorol ogiuri, social uri, biol ogiuri, ekol ogiuri [49, 94]

mucl ad yofnis periodSi placentarul i barieri icavs nayofis Camoyal ibead imunur sistemas ucxo antigenebisgan, garemos al ergenebis CaTvl iT, maSin rodesac yal ibdeba tol erantoba sakuTari antigenebis mimarT [119, 143, 204] T. Foucard (1985) Tvl is, rom orsul obis paTol ogiuri mdgomareoba xel s uwyobs placentis aweul gamavl obas, rogorc antigenebisatvis, ise antisxeul ebisatvis, Tumca reaginebi iTqmis ar aRweven placentarul barriers. garda amisa, orsul obisa da mSobiarobis paTol ogia xel s uwyobs nayofisa da axal Sobil is hipoqsias, iZl eva Zvrebs cvl iT procesebSi, rac zrdis al ergiul i reaqtul obis formirebis risks [264]

atopiuri dermatitis kavSiri IgE-s maRal donesTan saSual ebas iZl eva gamoiyos axal Sobil obis periodSi riskis jgufebi, Wipl aris sisxl Si am imunogl obul inis donis gansazRvris safuZvel ze [35, 36]. SedarebiT xel misawvdomia atopiuri dermatitis konstatiereba anamnezuri kriteriუმებიT.

kvlebebi gviCvenebs, rom atopiis, rogorc atopiuri dermatitis, aseve sasunTqi gzebis obstruqciis dros adgili aqvs bavSvis organizmis imunuri statusis cvl il ebebs, imunodeficituri mdgomareobis ganviTarebas, rac ZiriTadad ujredul i imunitetis depresiiT da IgE-s hiperproduqciit gamoixateba. aRniSnul i imunodeficitis ganviTarebaSi garkveul rols damZimebul i premorbidul i foni TamaSobs, kerZod, dedis orsul obis preekl amfsia al ergiisadmi memkvi dreobiTi dispozicia gaxl avT, aseve Wipl aris sisxl is imunol ogiuri cvl il ebebi, axal Sobil is SedarebiT didi Tavis garSemoweril oba, disembrigenul i stigmis-goTuri

sasis arseboba ki dev ufro aRrmavebs imunol ogiur darRvevebs da organizm is al ergizacia s iwvevs. [19, 37, 56]

atopiuri reaqtiul obis ganviTarebisTvis mniSvnel ovania bavSvis kvebis tipi adreul asakSi. mkvl evarTa umravl esoba iziarebs im azrs, rom adreul i xel ovnuri da Sereul i kveba (araadaptirebul rZis narevze bavSvis adreul i gadayvana da sakvebis adreul i Semateba, cil isa da naxSirwyl is siWarbe sakveb racionSi) warmoadgns atopiuri dermatitis ganviTarebis mniSvnel ovan riskis faqtors [57, 99]. gamovl enil i iqna kavSiri atopiuri dermatitis sixSiresa da bunebrivi kvebis xangrZl ivobas Soris. atopiuri dermatiti ufro xSirad aReniSnebaT im bavSvebs, roml ebic dabadebidan imyofebian xel ovnur an Sereul kvebaze an mxol od 3 Tvemde Rebul obdnen dedis rZes [177, 241]. SesaZl ebel ia bunebriv kvebaze myof bavSvTa al ergizacia kvebiTi al ergenebis dedis rZeSi moxvedris Sedegad, rac dadasturda qal is rZeSi, imunoel eqtroforezis safuZvel ze, Zroxis rZisa da kvercxis antigenebis gamovl eniT [281, 146, 198], bavSvebSi atopiuri dermatitis ganviTarebisatvis mniSvnel ovania orsul is an meZuzuri dedis dieturi reJimis darRveva, araracional uri da/an arabal ansirebul i kveba, didi raodenobiT trofal ergenebis da maRal i sensibil izaciuri potencial is mqone cil is Semcvel i produqtების, xil isa da bostneul is arasakmarisi gamoyeneba [42, 268].

garkveul i mniSvnel oba aqvs oj axSi kvebis xasiaTis darRvevas, e.w. dietis oj axuri tradiciebi. es gul isxmobs gl utenis Semcvel Ta (makaroni da purfunTuSeul i, marcvl eul i burRul eul is kerZi) konservirebul da cil ian produqtTa Warb gamoyenebas, aseve maRal i sensibil izaciuri potencial is mqone produqtTa mudmiv gamoyenebas da dietaSi bostneul is da xil is arasakmaris moxmarebas. bavSvebis racionSi xil isa da bostneul is SezRudul i miReba amci rebs organizmSi bunebriv enterosorbentTa da bal astur nivTierebaTa miRebas, rac aqveitebs nawl avSi sakvebis pasaJs da ayal ibebs toqsiur indol -skatol is SenaerTs, iwvevs nawl avis sanaTurSi SesaZl o sakveb al ergenTa SeCerebas da maT Semdgom Sewovas [150, 169, 207]. zogadad, bavSvTa 4-6 %- s uviTardeba kvebiTi al ergia [145].

swori rejimis da kanis movl is darRveva bavSvebSi iseTi saSual ebaTa gamoyenebiT, romelic ar aris maTTvis gankuTvnil i (gansakuTrebiT axal Sobil obis da adreuli bavSvobis periodSi) SeiZl eba gamoiwvios ad ganviTareba da gamwveba. saponi, Sampuni, kremi da l osioni maRal pH-iT iwvevs kanis Zl ier simSral es, cximovani jirkvl is sadinrebis dacobas da al ergiuli reaqsiebis ganviTarebas [138].

waml ismieri sensibilizaciis da al ergiis ganviTarebas iwvevs medikamentTa xSiri gamoyeneba, umetesad antibiotikebisa orsul qal ebsa da adreuli asakis bavSvebSi [26, 57].

atopiuri dermatitis formirebis sixSire damokidebul ia bavSvis asakze [231, 244]. am daavadebis gavrcel ebis maRal sixSires, Cvil, skol amdel da umcrosi saskolo asakis bavSvebSi, mkvl evarTa umetesoba ukavSirebs iseT riskis faqtorebs, rogoricaa kvebis xasiaTi, samkurnal o saSual ebebis Warbi gamoyeneba, profil aqtikuri acrebi [299].

atopiuri dermatitis sixSireze metnakl ebad zemoqmedebs mocemul i geografiuli regionis kl imaturi da meteopirobebi, temperaturis sezonuri meryeoba, mzis insol aciis maRal i xarisxi, atmosferuli wnevis da tenianobis done. gasaTval iswinebel ia, rom kl imato-geografiuli faqtori moqmedebs ara ZirZvel mosaxl eobaze, aramed axl adCasul ebze [12, 112].

yovel kl imato-geografiul zonas gaaCnia mcnareTa Tavisi saxeoba, romel Ta mtveri warmoadgens mniSvnel ovan pol inur taqsos [13, 179, 270, 285]. meteopirobebi mniSvnel ovania daavadebis formirebisatvis - momatebul i tenianoba iwvevs sacxovrebel binaSi sokosa da tkipebis momatebul dagrovebas [297]. q. Tbil isSi al ergosaSiS raionebSi (mTawminda, vake, saburTal o) SedarebiT maRal ia atopiuri dermatitis (14.6%, 12.6%, 11.6% Sesabamisad) gavrcel eba (I .JorJol iani 1998). haerSi mtvris marcvl ebis saxeobrivi Semadgenlobis da al ergiis gamomwvev mcnareTa areal ebis Seswavis Sedegad, aRmoCnda, rom al ergosaSiS raionebSi gacil ebiT didi raodenobitaa al ergiis gamomwvevi qarIT damtveravi xemcnareebi, romlebic iZl evian mtvris maRal produqcias, haerSic didxans rCebian (rac iwvevs mtvris marcvl is gajirjvebas mZime

metal ebiT) da gavr cel ebis maRal i diapazoni gaaCni aT (g. gurgeni ze, r. l abaZe, l . gogi Cai Svil i 1995-96)

atopiuri dermatitis formirebaSi mra val i mkvl evari did mniSvnel obas aniWebs pasiur wevas [26]. . –ma (1991) daadgina Tambaqos cil ovani komponentebis al ergenul i Tvisebebi, dauyovnebel i tipis al ergiul i reaqciebis model ze, radgan sigaretis kvaml i pol utantTa j gufs miekuTvneba, roml ebsac SeuZl iaT IgE sinTezis momateba. gansakuTrebul i mniSvnel oba eniWeba wl amde asakis bavSvTa pasiur wevas, roml is drosac ad real izacia 1,5-j er izrdeba [12, 83].

adami anis j anmrTel obaze social uri faqtorebis zemoqmedeba warmoebs social urisa da biol ogiuris zemoqmedebis gziT [41]. sadiskusioa avadmyofi bavSvis mSobl ebis ganaTl ebis donis da social uri mdgomareobis mniSvnel oba atopiuri dermatitis ganviTarebaSi. arsebobs mosazreba, rom SedarebiT maRal i ganaTl ebis mqone pirebSi atopiuri dermatitis gavr cel eba ufro maRal ia, vidre dawyebiTi da saSual o ganaTl ebis mqone pirebSi [93, 154].

atopiuri eqspoziciis Tval sazrisiT mniSvnel ovania mSobl ebis, gansakuTrebiT dedebis profesiul i mavneobis faqtori. araiSviaTad bavSvis organizmis sensibil izacia iwyeba antenatal ur periodSi. zogierTi mkvl evari miuTitebs, rom bavSvebSi atopiuri dermatitis ganviTarebis sixSire damokidebul ia maTi dedebis profesiul i staJis xangrZl ivobaze [1, 15, 18, 21, 39, 40, 73]

araiSviaTad bavSvebSi atopiuri dermatitis ganviTareba mimdinareobs mwvave da qronikul i anTebiTi daavadebis fonze. qronikul i infeqciis mqone avadmyofTa oj axSi myof riskis j gufis bavSvebSi ad-s Sesazl o formireba 1,5-2,4-j er izrdeba. qronikul i infeqciis keris mqone naTesavebTan yovel dRiuri kontaqtisas, l imfocitis Th₂ subpopul aciis sel eqciuri eqspansia xdeba, am gziT iwvevs al ergenze sapaSuxod l imfocitebis gaZl ierebul reaqcias [52].

virusul i da baqteriul i bunebis daavadebaTa sixSire, gansakuTrebiT adreul asakSi xel s uwyobs sxva al ergenebisadmi aweul i mgrZnobel obis formirebas [103]. bavSvis dasnebovnebam adreul asakSi SeiZl eba gamoiwvios T-l imfocitebis funqciis darRveva, romel nic pasuxs ageben organizmi dan

virusis el iminaciaze, aqedan gamomdinare ki iqmneba pirobebi virusis xangrZl ivi arsebobisa da procesis qronizaciisaTvis. rigi virusi Trgunavs l eikopoezs, iZl eva IgE da IgG donis matebas da l imfocitebis T supresorul i funqciis daTrgunvas. T l imfocituri imunoregul aciis darRveva xel s uwyobs al ergiul i procesebis intensifikacias [240].

atopiuri dermatitis ganviTareba Sesazl oa gamoiwvios garemos dambinzurebel Ta (pesticidebi, formal dehidi, mZime metal Ta maril ebi, organuli nivTierebani) arsebobam [155, 179, 245]. mavne samrewvel o narCenebi (gamonabol qvi) qsenobiotikebTan erTad bavSvis imunur sistemas mZime tvirTad awvebian.

msoflios garemosi mcenareuli mtvrismieri nawilakebis ufromaRali Semcvelobis miuxedavad, swored qal aqSi aRiniSneba al ergiul daavadebaTa gavrcelebis maRali procenti. iTvleba, rom qal aqis haeris damabinZurebel faqtorebs SeuZliaT mtvrismieri nawilakebis immunogenobis mateba [107, 165, 166]. germanel ebis mier Catarebuli atopiis masStaburimul ticentru li gamokvle viT(MAS) dadginda, rom bavSvTa 69%-Si atopia gamowveul iqna swored aeroal ergenebiT [170].

atopiis ganviTarebaSi mniSvel ovan rols TamaSobs rogorc kargareTa (xeebi, yvavil ovani da sarevel a mcinareebis mtveri, cxovel ebis, frinvel ebis, mwerebis, sokoebis da sxva.), aseve karSida (oTaxis mtvris, samrewvel o mtvris, Sinauri cxovel ebis, tkipebis, sokoebis da sxva) al ergenebi. qal aqisa da sofliis pirobebsi Sinauri cxovel ebidan yvel aze xSirad kontaqti aqvT katasa da ZaRl Tan, romel Ta epidermul i al ergenebi (Feld I da Can f I) cnobil ia maRali al ergenuli TvisebiT (Gamkrelidze A., 1996; Gauldie J., 1993) [24].

msoflios sxvadasxva qveyanaSi Catarebuli kvle ebis Sedegebidan gamomdinare karSida al ergenebiT ganpirobebuli sensibilizacia da SemdgomSi daavadebis ganviTareba dakavSirebul ia aramxol od miTitebuli al ergenebis koncentraciasa da eqspoziციის xangrZl ivobaze, aramed imazec, Tu ganviTarebis romel etapze zemoqmedeben isini. Aarsebobs monacemebi imis Sesaxeb, rom bavSvebs romel Tac mucl adyofnis periodSi dedis saSual ebiT uwyveti kontaqti hqondaT katasa da ZaRl is al ergenebTan,

Camouyal ibdaT tol erantoba mocemul i al ergenebis mimarT (Sporik R., 1992) [166].

binis pirobekSi karSida al ergenebidan katis da ZaRI is arseboba iwvevs oTaxis mtvris sinj ebSi katis (Feld I) da ZaRI is (Can f I) epidermul i al ergenebis saeqspozicio donis momatebas da zrdis atopiuri daavadebis ganviTarebis an damZimebis SesaZI ebl obas (Wood R., 1989) [10, 26].

kvl evam daadgina, atopiur daavadebaTa formirebaSi mniSvnel ovani rol i eniWeba kanSida epidermul i al ergenebis : Feld I – isa da Can f I-is xangrZi iv (2 da meti wel i) da permanentul zemoqmedebas, rac vl indeba kanis hipermgrZnobel obiT al ergozebiT genetikurad datvirTul bavSvTa da mozardTa 25%-Si da asociirebul ia atopiuri dermatitis formirebis fardobiT riskTan (RR=2,45) [10].

Tanamedrove qal aqebSi Semofargl ul teritoriaze didi raodenobiT teqniki, transportis, Senobebis da adamianta Tavmoyra ganapirobebs axal i xel ovnuri garemos Seqmnas. qal aqis dasaxl ebis nakl ovani mxarea maRal i simwidrove da maRal sartulian SenobaTa arseboba, rac auaresebs insolacias, amcirebs mwvane nargavTa farTobs. am deformaciis Sedegebs adamini SeigrZnobs sakuTar Tavze. Tanamedrove pirobekSi adaptaciis procesebs xel s uwyobs sxvadasxva social uri da teqniki saSual ebis gamoyeneba, magram igi moiTxovs individual uri biologiuri meqanizmebis daZabvasac, maT Soris genetikuris [62, 189].

mecnierebi samarTlianad ukavSireben atopiuri dermatitis gavrcelebis matebas garemos mzard dabinZurebas. sacxovrebeli garemos haeris dabinZurebis xarisxi mniSvnel ovnad aRemateba atmosferos dabinZurebis done. sacxovrebeli garemos dabinZurebis xarisxi ganisazRvreba saxl is (binis) komfortul i uzrunvel yofis doniT. sacxovrebeli garemos dabinZureba damokidebul ia mraval faqtorze: atmosferul i haeris dabinZurebis done, sacxovrebeli farTobis xvedriti wili, polimerul i masalebiT gajereba, haercvl isa da temperaturis done. higienista gamokvl ebebiT optimal uri sacxovrebeli farTobi meryeobs 15.0-19.0 m² fargl ebSi erT adamiante. Catarebuli Sromezis SedegebiT al ergiul i xasiaTis Civil ebis maqsimumi aRniSnul iqna im SemTxvevaSi, rodesac sacxovrebeli farTiberT adamiante iyo araumetes 7m²-sa, minimumi

ki- 14m² an meti erT adamanze [12, 43]. riskis sayofacxovrebo faqtors miekuTvneba sacxovrebel saxl Si haeris maRal i (23⁰C) temperatura, dabal i tenianoba (60% dabal i), sinTeturi sarecxis saSual ebaTa araracional uri gamoyeneba, araregul arul ad, mSral i wesiT dal ageba, rac tkipisa da oTaxis mtveris kol eqtorTa moWarbebul ganviTarebas iwvevs. bol o periodSi dadasturebul iqna oTaxis mtvris rol i atopiuri dermatitis formirebaSi. oTaxis mtvris Semadgenl oba rTul ia. masSi Sedian cxovel uri da mcenareul i warmoSobis organul i nivTierebebis, sinTezuri qsovil ebis, pl astmasis narCenebi da sxva komponentebi. arsebobs monacemebi oTaxis mtvris mier toqsiuri qimiuri naerTebis adsorbciis Sesaxeb, zogierT maTgans gaaCnia al ergenul i Tvisebebi. binis gaj ereba mtvris kol eqtorebiT (noxebi, rbil i avej is siuxve da saTamaSoebi, wignebi Ria Taroebze) atopiisadmi genetikuri winaswarganwyobis dros xel s uwyobs atopiuri dermatitis ganviTarebas bavSvebSi [223, 242].

aRiarebul ia, rom oTaxis mtvris mniSvnel ovan da aqtiur moqmed sawyiss warmoadgens mikroskopul i Dermatophagoides-is rigis tkipa. dadgenil ia oTaxis mtvris al ergenebsa da tkipas Soris gamoxatul i korel aciis arseboba. gamovl enil ia agreTve binaSi tkipebis raodenobasa da maTdami da oTaxis mtvris al ergenebisadmi sensibilizaciasSorisi urTierTkavSiri. bavSvTa asakSi oTaxis tkipas al ergenebis mniSvnel oba maRal ia atopiuri dermatitis dros. al ergiul i eqspoziciis mniSvnel ovan faqtora d miiCneva rigi qimiuri agentebis (ni tratebis, ni tritebis, pesticidebis, hormonal uri preparetebis, antibiotikebis) intensiuri gamoyeneba kvebis produqtebis warmoebaSi [11, 26].

Tanamedrove sacxovrebl is gaformebsaSi pol imerul i masal ebis, sayofacxovrebo qimiis, kosmetikuri da parfumerul i preparetebisa da sayofacxovrebo gazis gamoyeneba xel s uwyobs binebis qimiuri dabinzurebis zrda. dadgenil ia, rom pol imerul ma masal ebma SeiZl eba gamoyon 40-ze meti qimiuri naerTi, maTgan 60% avl ens gamoxatul masensibilizebel moqmedebas. pol imerebi xSirad gvevl inebian kanis al ergiul i dazianebis mi zezad [11].

al ergiul i daavadebis ganviTarebis riskis faqtorad xSirad ganxil eba fizikuri datvirTva [9], Tumca atopiuri dermatitis dros masTan pirdapir kavSirs ar aRweren.

ad gamomwvev araal ergiul faqtorad SeiZl eba miviCnioT mSobl ebis asaki [109], arasasurvei i fsiqol ogiuri kl imati (mSobl ebis gayra, fsiqotravmi rebel i da konfl iqturi situacia) oj axSi, bavSvTa skol amdel saswavl ebel Si da skol aSi moral uri da/an fizikuri dasja. msgavs fsiqol ogiur da stresul moqmedebas miyavarT asTenonevrozul i reaqciis, vegeto-sisxl ZarRvovani distoniis, hiperreaqtiul obis sindromis ganviTarebamde [118, 298].

metabol ur darRvevebs da central uri da vegetaturi nervul i sistemis disfunqcias SeuZl iaT ad mimdinareobis gaRrmaveba. metabol uri darRvevebi mWidro kavSirSia Sinagan organoTa sistemis Tanmxl eb paTol ogiasTan, nivTierebaTa cvl is darRvevasTan. maT Soris genetikurad determinirebul Tan, sxvadasxva genezis homeostazis darRvevasTan, infeqciuris CaTvl iT [43, 156].

metabol uri darRvevebi imunuri sistemis mediatorul i rgol is funqcionirebaze gavl eniT, receptorTa eqspresiaze da imunuri pasuxis sxva rigze sapsuxod cvlian mis xasiaTs. msgavs cvl il ebeps iwvevs antenatal uri da perinatal uri faqtori. nawil obriv, orsul obis da mSobiarobis paTol ogia aprobebs nayofis imunuri sistemis adreul stimul acias, neonatal uri adaptaciis darRvevas da daavadebis ganviTarebas [119, 143, 183].

Aatopiuri dermatitis ganviTarebis riskis faqtorad SeiZl eba CaiTval os kuW-nawl avis traqtis (ad daavadebaTa 80-97%) organoTa paTol ogia, infeqciis qronikul i kerebi (50-60%), sasunTqi sistemis al ergiul i daavadebebi (30-40%), dismetabol uri nefropaTia (20-30%) [23, 27, 34, 70].

mniSvnel ovani roli fsiqosomatur darRvevebs ekuTvnis, romelic nervul i sistemis Tandayol ili an SeZenili darRveviTY aixsneba. ad daavadebul bavSvTa 80%-s nevrologiuri darRveva aReniSneba. nevrologiur darRvevaTa struqturaSi pirvel adgil zea xerxemlis, kisis da kiser-gul mkerdis nawil Ta arastabil uroba (76,7%), SemdgomSi vertebro-

bazil arul i ukmarisobis sindromi (15,0%), saymawvil o osteoqondrozi (10%), asTenonevrozul i sindromi (8,0%), nevrozi (6,0%), diencefal uri sindromi (3,0%) [26, 190, 196, 257].

amrigad, xel misawvdomi l literaturis anal iziT gamovl inda, rom al ergiul daavadebaTa gavr cel eba damokidebul ia mra val i faqtoris moqmedebaze, roml is mizez-Sedegobrivi urTierTqmedebis rTul j aWvSi yovel i rgol i an mizezia an procesis ganviTarebis piroba, Sesabamisad gaTval iswinebul unda iqnas mediko-biol ogiuri da social uri faqtorebi, kl imato-geografiul i pirobebi da regionis ekol ogiuri situacia. swored epidemiol ogiuri gamokvl eva am faqtort a mra val saxeobis integral uri Seswavl is, prevenciisa da daavadebis mkurnal obis prioritetul i mimarTul ebis arCevis saSual ebas izl eva.

1.3 atopiuri dermatitis etio-paTogenezuri aspektebi

atopiuri dermatiti - qronikul i al ergiul i daavadebaa, ganviTarebul i genetikuri winaswarganwyobis mqone pirebSi da gamoixateba recidiul i mimdinareobiT, kl inikur gamovl inebaTa asakobrivi Taviseburebis da eqsudaciur an/da l iqenifikaciuri gamonayariT, Sratis IgE donis gazrdiT da specifiur (al ergeni) da araspecifiur gamRi zianebel ze hipermgrZnobel obi T [26, 68].

cnobil ia, rom al ergiul i paTol ogiis ganviTarebaSi wamyvani mniSvnel oba aqvs egzogenuri al ergenebisadmi hipermgrZnobel obis formirebas. Aatopiuri dermatitis ganviTareba ganpi robebul ia, upi ratesad kvebiTi da sokovani al ergenebisadmi sensibil izaciis formirebiT, rac vl indeba kanis al ergiul i reaqsiebiT 71.8 da 65% SemTxvevaSi (Sesabamisad). daavadebis ganviTarebaSi infeqciuri al ergiis monawil eoba aRiniSneba atopiuri dermatitiT daavadebul Ta 14.6%-Si, Mmedikamentozuri al ergia da epidermal uri al ergenebisadmi hipermgrZnobel oba gvevl ineba, rogorc daavadebis dawyebis mizezi 4.6 da 1.3%-Si (Sesabamisad). garkveul SemTxvevaSi dgindeba sayofacxovrebo sensibil izaciis roli atopiuri dermatitebis ganviTarebaSi [251].

sensibilizაციის ცალკეული სახეობის როლი არაერთგვაროვანია. კვებითი ალერგენებისადმი სენსიბილიზაცია, როგორც მიზეზობრივი ფაქტორი პრევალირებს აтоპიური დერმატიტის დროს. ბავშვთა უმრავლესობას დაბადების პირველ წელს უვითარდება აтоპიური დერმატიტი, როგორც კვებითი ალერგიის სედეგი. ამ შემთხვევაში ეტიოლოგიური სპექტრი საკმაოდ ფართოა. პრაქტიკულად ნებისმერი საკვები პროდუქტი შეიძლება ალერგიული რეაქციის მიზეზი გახდეს. ზოგიერთი პროდუქტები უარმოდგენენ ყველაზე უფრო ზღირ კვებითი ჰისტამინოლიბერატორებს ანუ ნივთიერებებს, რომლებიც ახდენენ არასპეციფიური ჰისტამინისა და სხვა ბიოლოგიურად ატიური ნივთიერებების გამოთავისუფლებების პროცესის სტიმულირებას პოქერი უჯრედების გრანულებიდან, ჰისტამინის მასიურმა გამოთავისუფლებამ შეიძლება გამოიწვიოს წინწინა ციება, ბრონქოსპაზმი და ა.შ. [171, 256].

კვებითი სენსიბილიზაციის ხასიათი არსებითად დამოკიდებულია ბავშვის ასაკზე. ბავშვებისადმი განვითარების მიზეზს დაბადების პირველ წელს უმეტესად უარმოდგენს ალერგია ზროქის რჯის ცილაზე, მარცხლ ეულიზე, კვერცხზე, ტევზე და ზრვის პროდუქტებზე, ასევე სოიოზე [145, 250, 263]. (ცხრილი 4).

გამოყენებული პროდუქტების დიდ ჯგუფს, რომელთაც ახასიათებს მარალი, სასუალი და დაბალი სენსიბილიზაციური ატივობა და რეგულარული ან უარბი მოხმარებისას იწვევენ კვებით ალერგიას (ცხრილი 5)

ცხრილი 4

აтоპიური დერმატიტი და დაბადებული წლის ბავშვთა ეტიოლოგიურად მნიშვნელოვანი საკვები პროდუქტები

საკვები პროდუქტები	ალერგენი (ანტიგენი)	გამოვლენის ხასიათი %
ზროქის რჯე	კაზეინი კაშეის სრატის ალ ბუმინი β - ლ ატიოგლი ბულინი α - ლ ატი ბუმინი	79 _ 89
კვერცხი	ოვალ ბუმინი ოვომუკოიდი	65 _ 70
მარცხლ ეული	გლიუტენი გორდეინი	30 _ 40
სოიო	S - ცილა	20 _ 25
ტევი	M - პარალ ბუმინი	90 _ 100
უიტელი ან ნარინჯისფერი სეფერილი ბისხილი ან ბოსტნეული	ჰაპტენი	40 _ 45

საკვები პროდუქტები _ კვებითი ალერგიის ეტიოლოგიური
ფაქტორი (ალერგიული აქტივობის ხარისხი)

მარალი	სასუალო	დაბალი
Zროქის რზე, ტევი, კვერცი, ჟამის ხორცი, ხენდო, ჯოლი, მარუვი, სავი მოხარი, ყურენი, ანანასი, ნესვი, ხურმა, ბრეული, ციტრუსი, სოკოლი, ყავა, კაკაო, ტხილი, ტაფლი, სოკო, მდოგვი, ტომატი, სტაფილი, ვარხალი, ნიახური, ხორბალი, ვუვი,	რორის და ინდაურის ხორცი, კარტოფილი, ატამი, გარგარი, ვიტელი მოხარი, ბანანი, მუვანე ვიუაკა, სიმინდი, ბარდა, ბრინჯი, ვიუიბურა	ცხვრის ხორცი, ყაბაყი, ტალგამი, გოგრა (რიაფერის) მუვანე და ვიტელი, ვასილი, ტეტრიბალი, ტეტრი მოხარი, ხურტკმელი, ჟლიავი, სავამტრო, ნუსი, მუვანე კიტრი

1-3 წლის ასაკის ბავშვების ტუად-ს განვითარების უსიერ მიზეზს კვებითი ალერგია უარყოფენ, ასაკის მატებათერტად ეს მიზეზი კარგავს თავის მადონირებელ როლს. 3-დან 7-წლის ასაკის ბავშვების კვებითი ალერგიის ეტიოლოგიური მნიშვნელობა სენარტუნებულობა, ტუმცა სენსიბილიზაცია გარკვეული ალერგენის (Zროქის რჯის ცილა, ჟამის კვერცი და სხვა) მიმართ მცირდება. ამ პერიოდში იზრდება საოფაცხოვრებო, ტკიპსმირი, მტურისმირი ალერგენების ეტიოლოგიური რიებულობა. დამახასიათებლობა, როგორც მონოალენტური ალერგია, ასევე ტანამედროვე ეტაპზე ატოპური დერმატიტი სტრუქტურასი პრევალირებს პოლიალენტური სენსიბილიზაცია [96]. 1-3 წლის ბავშვების საოფაცხოვრებო ალერგია არინსება ბილიოტეკის მტვერზე (29,4%) და ოტახის მტურის ტკიპაზე D. Farinae (11,8%), 3-7 წლის ტვის _ ბილიოტეკის მტვერზე (30,8%), ტკიპაზე D. Farinae (38,5%) და d. Pteronissimus (30,2%). დამტკიცებლობა, რომ ოტახის მტურის ელიმინაციას მიუყვართ ატოპური დერმატიტი ხანგრძლივ რემისიამდე [50].

მტურისმირი ალერგია უპირატესად მარცხული ბალახის მტვერზეა უარყოფილი (82,4%), სურია _ 13,1%, ტიმოტელა _ 12,4%, რეიგრასუ _ 10,7%.

al ergenTa speqtrSi aseve Sedis xis mtveri (arya _ 35,2%, nekerCxal i _ 1,4%, muxa _1,4%, Txmel a _ 5,2%) da sarevel a bal axi [257].

5-dan 7 wl istvis aRiniSneba sensibilizacia etiologiurad mniSvnel ovan epidermal ur al ergenebze. bavSvTa 24%-Si formirdeba ZaRI is bewvze sensibilizacia, 16%-Si katis bewvze, 19,2%-Si kurdRI is bewvze, 15,4%-Si cxvris bewvze [26, 166]. inhal aciur al ergenTa (sayofacxovrebo, epidermal uri, mtvrismieri, sokosmieri) moqmedeba dazianebul i kanis gziT SesaZI oa sakmaod intensiuri aRmoCndes [61, 181].

ad-s etiologiur faqtorTa gansakuTrebul jgufs warmoadgens baqterial uri, sokosmieri, parazituli da protozouli [139] da sxva agentebi, romlebic SeiZleba moxvdes organizmSi parenteral urad, inhal aciuri da kontakturni (kanidan) gziT [52]. pirvel rigSi isini, rogorc ad-s gamomwvevi etiologiuri al ergenebi damoukidebl ad iSviaTad gv xvdeba, meoremxriv ki xSirad asocierebul ad moqmedeben zemoT CamoTvl il al ergenebTan polival enturi al ergiis Camoyal ibebiT an trigeris rolSi. dadgenilia, rom mikroorganizmebi iwveven atopiuri dermatitis gamwvebas da xel s uwyoben kanis anTebadi procesis gaxangrZI evebas [93, 170].

atopiuri dermatitis ganvitarebasa da mimdinareobaSi Ziritadi mniSvneloba Staphylococcus aureus-is cilas aqvs, upiratesad ki mis enterotoqsieur superantigens. Aad-iT daavadebul Ta 90%-Si aRiniSneba kanis safaris kolonizacia Staph. aureus-iT, romelic amwvebs an inarCunebs kanis anTebas rigi toqsin-superagentis sekreciit, romlebic astimulireben Tujredebs da makrofagebs. Aad-iT daavadebul Ta TiTqmis naxevari stafilokokuri toqsinebis mimaRT IgE-antisxeuls aproducireben. damtkicebulia, rom kanis zedapirze stafilokokuri enterotoqsinis lokalurma produqciam SeiZleba gamoiwvios mastocitebisgan IgE-ganpirorebuli histaminis gamoTavisufl eba, rac trigeria ciklisa qavili - fxana, rasac ad-s klinikis gartuleba mohyveba [51, 115, 116]. arsebobs hipoteza, romlis Tanaxmad atopiuri dematitiT daavadebul ebs aqvT nakleboeba epiteliarul sistemaSi arsebuli antimikrobuli peptididermcidinis, romelic oflis gamoyofisas uzrunvel yofs kanis mTlianobis SenarCunebas [145].

bavSvTa 28-35%-Si ad-is garTul ebas iwvevs obis da safuara sokoTi sensibilizacia (Alternaria, Aspergillus, Mucor, Candida, Penicillium, Cladosporium). bavSvebSi daavadebis gamwveba aReniSnebaT nestian sacxovrebel Si, cudad ganiavebul SenobebSi, sokoTi damzadebuli sakvebi produqtebis gamoyenebisas. arsebobs mosazreba, rom ad-iT daavadebul bavSvebs xSirad uviTardeba zedapiruli sokosmieri infeqcia Trichophyton rubrum da Malassezia furfur-iT gamowveuli (Pityrosporum ovale an Pityrosporum orbiculare). fiqroben, rom swored Malassezia furfur-iT gamowveuli anTebisas sokos komponentebze dauyoneblivi an dayovnebuli tipis alerგიული რეაქცია მიმდინარეობს [38, 63].

atopiური დერმატიტიT daavadebul bavSvebSi Sedarebit xSir virusul infeqციას warmoadgens Herpes simplex. ამ ვირუსiT gamowveული კანის ძვანება mZimed მიმდინარეობს, gansakuTrebit ki adreul bavSvTa asakSi [102, 198].

bavSvTa garkveul nawil Si daavadebis garTul ebas medikamentური სასუალეები iwvevs. მნიშვნელოვანია ანტიბიოტიკების - პენიცილინის, ჯგუფის, მაკროლიდების, სულფანილამიდების, ვიტამინების და სხვათა როლი [50, 58, 64].

bavSvebSi Catarebul ma vacinაციამ კლინიკურ-იმუნოლოგიური statusის და Sesამისი პროფილ ატიკის გაუთვალისწინებლობით Seizleba ad-is manifestაციის გამსვები მექანიზმი CarTos [89, 197].

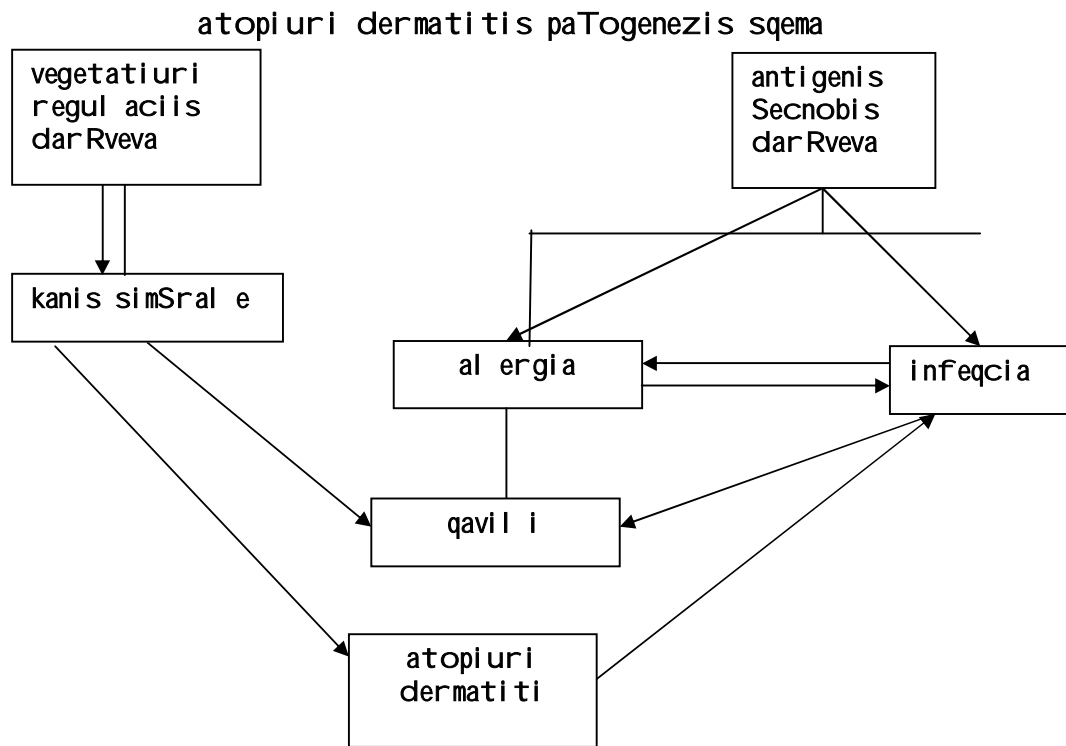
atopiური დერმატიტიT patogenezi მრავალკომპონენტური და რთული მექანიზმია [65]. daavadebis safuZvels qronიკული ალერგიული ანტება warmoadgens, რომლის patogenezi პოლიფაქტორულია და Zირიტადი როლი იმუნურ დარღვევებზე მოდის. ad-s ganvitareბის wamyvan იმუნოპათოლოგიურ მექანიზმს warmoadgens Th₁/Th₂ - ლიმფოციტთა Tanafardობის დარღვევა Th₂-ის მატებით, რასაც ციტოკინური პროფილის Secvლა და სპეციფიკური IgE ანტიხელთა მომატებული პროდუქცია მოსდევს. იმუნური რგოლის მექანიზმი ირთვება, როდესაც პოქიერი უჯრედების zedapირზე მოხდება სპეციფიკურ ანტიხელთა (რეაგინები) და ალერგენების ურტიერთმედება. არიმუნური ტრიგერული ფაქტორები აზლიერებენ ალერგიულ ანტებას არასპეციფიკური ინიციების გზით - ანტებისawინაარმდებო ეფექტის მქონე ალერგიული ანტების mediatorთა (histამინი, ნეიროპეპტიდი, ციტოკინი) გამონთავისუფლებით [68].

atopiური დერმატიტიT atopიის yvelaze adreული კლინიკური გამოვლინებაა და wlამდე bavSvTa atopიური daavadeba swored masze მოდის

[191]. adreul i asakis bavSvTa kanis safari SemTxveviT ar warmoadgens al ergiul reaqciaTa `samizne-organos-. es dakavSirebul ia, rogorc anatomiur-fiziol ogiur TaviseburebasTan, aseve axal Sobilis an Cvilis kanis antigenTa moqmedebaze imunuri pasuxis unarze [110, 125]. wl amde asakis bavSvTa kani (derma) da kanqveSa-cximovani uj redisi warmoadgens uj redebs, roml ebic monawil eoben amocnobaSi, antigenTa wardgenaSi da maTze efeqtorul i pasuxis ganxorciel ebaSi. wl amde asakis bavSvTa kanqveSa-cximovani qsovil i iTvl eba retikul ur histocitur organod, romel ic histogeneziTa da funqciit mogvagonebs Zvl is tvins [47]. derma warmodgenil ia, mraval i fibrocitiT, histocitiT, limfocitiT, plazmuri da endoepeiteluri uj redebit. mniSvnelovani yuradReba eqceva poxier uj redTa simravl es kansa da kanqveSa qsovil Si [144].

mozrdil i asakis bavSvebisagan gansxvavebit adreul i asakis bavSvis kanis zedapiris farTobisa da sxel is masis urTierTqmedebis koeficienti mniSvnelovnad maRal ia, amitom maT sxva organoebisa da qsovil ebisagan gansxvavebit kanSi didi raodenobit limfoiduri da poxieri uj redebi aReniSnaT [48, 54, 55], swored amitom, adreul i asakSive bavSvis kanis safari monawil eobs antigenis zemoqmedebaze atopiuri tipis pasuxis formirebaSi da al ergiul i reaqciis ZiriTadi `samizne-organoxdeba [66, 133].

memkvidreobiti winaswarganwyobis roli atopiuri daavadebis formirebaSi udaoa. erTiani azri atopiis memkvidrul xasiaTze ar arsebobs. ZiriTadad miCneul ia pol igenuri memkvidreobiToba [16, 184], Tumca aRweril ia sxvadasxva variantebi: autosomur-dominanturi [191], autosomur-recesiul i [100, 160]. atopiuri daavadebis memkvidreobis dadgena ZiriTadad bronqul i asTmiT (ba) daavadebebSi xdeba. am gamokvl evaTa Sedegebi eqstrapol irebs yvel a atopiur daavadebaze, radgan gamokvl eul i iqna IgE-s hiperproduqciaze pasuxismgebel i lokusebi. atopiis genetikuri safuZveli dadasturda daavadebul Ta 11q13, 5q31-33, 13q12-14 qromosomaze winaswarganwyobis genis identifikaciit [5, 187]. miuxedavad amisa, ad-s genetikuri safuZveli klinikuri gamokvl eviT mtkicdeba.

atopiuri dermatitis ganviTarebis ZiriTadi meqanizmi-imunol ogiuria. (suraTi 1)Aarsebobs mosazreba ad-s ganviTarebaSi araimunuri meqanizmis Sesazl o monawil eobis. es mecnieruli diskusiis sagans warmoadgens. damtkicebul ia, rom T-uj redovani subpopul acia, romelic Seicavs mexsierebis T-uj redis Sesabamis samizneebS, ganapirobebs atopiuri da araatopiuri tipis sxvadasxvagvar imunur pasuxs [65, 102]. garemos antigenTa mudmivi stimul aciisas mexsierebis uj redTa popul acia organizmis D_4^+ T-uj redul pasuxs mimarTavs Th_1 _ an Th_2 _ mimarTul ebiT. imunuri pasuxis pirveli tipis siWarbe aRniSnul ia araatopikebSi, xolo meorisa _ atopiis mqoneebSi [91, 134].

adreul asakSive Cndeba al ergenebis mimarT mexsierebis T-uj redebi. ukve 3 Tvis asakisTvis aRniSneba IgG antisxeul Ta sinTezi, rogorc aeroal ergenis (IgG₁ subkl asi), aseve kvebiTi al ergenis mimarT (IgG₁ subkl asi da IgG₄ subkl asi) [71, 158]. kvebiT al ergiaze IgG₁ subkl asis imunogl obulinis gamomuSaveba iwyeba neonatal ur periodSi, rogorc atopikebSi, aseve normal uri tipis imunuri pasuxis mqone bavSvebSi. 1 wl is

asakistvis maTi raodenoba TandaTan mcirdeba da icvl eba IgE-antisxeul Ta produqciis gazrdiT. gansxvaveba imaSia, rom atopiuri imunuri pasuxis mqone bavSvebSi IgE-antisxeul Ta done ramdenj erme maRal ia [100, 120].

kanis safaris dazianeba SeiZl eba ganuviTardes 1 wl amde asakis bavSvs atopiis niSnebis ganviTarebis gareSec. am dros maT aReniSnebaT IgE donis droebiTi momatebiT ganpirobebul i tranzitorul i kvebiTi alergia. Tu bavSvebs antigenis moqmedebaze ganuviTardeba Th₂-tipis imunuri pasuxi, maTyvel a Sesazl o alergenze mudmivad eqnebaT atopiuri pasuxis niSnebi, daavadebul ni iqnebian sxvadasxva atopiuri daavadebiT, pirvel rigSi ad-iT [162, 232, 235, 259].

ad-iT daavadebul ebSi Th₂-l imfocitTa aqtivobis siWarbisas vl indeba IL-4, IL5, saerTo IgE-s maRal i done. amasTan, qveiTdeba γ -interferonis produqcia [163].

IL-4 Trgunavs γ -interferonis produqciasa da Th₂-tipis imunur pasuxs, xel s uwyobs IgE momatebul sintezs. garda amisa, anTebiT keraSi eozinofil ebis da monocitebis migraciis ganmsazRvrel i, sisxl ZarRvTa adheziis-1 mol ekul ebis eqspresias astimul irebs, iwvevs uj redul infil tracias, rac atopiuri reaqciis mogvianebiT fazis ganviTarebas axasiaTebS [212, 260].

IL-5 astimul irebs diferencirebis da eozinofil ebis endoTel ial ur adheziას. kanis anTebis xasiaTs gansazRvraS am citokinebis urTierTqmedeba. kanis dazianebis adgil ebSi mwvave anTebiTi cvl il ebebisas aRiniSneba IL-4 produqciis mateba, xol o ad-s qronikul i mimdinareobisas ki IL-5-sa da eozinofil uri infil traciis siWarbe [151, 217, 222].

ad-iTY daavadebul ebs kanis anTebisas aReniSnebaT IgE _ ganpirobebul i reaqciis ori urTierTmoqmedi komponenti _ al ergiul i pasuxis dauyonebl ivi da dayovnebul i faza. atopiuri reaqciis mogvianebiTi faza gansxvavdeba hipermgrZnobel obis tipiuri reaqciebisagan, romelic Th₁-l imfocitebiTaa ganpirobebul i. dauyonebl ivi reaqcia, ad-iT daavadebul ebSi vl indeba intensiuri qaviliTa da hiperemi iT, rac ganpirobebul ia poxieri uj redebis zedapirze fiqsirebul i mol ekul ebis - al ergen-specificuri IgE-s al ergenTan dakavSirebisas anTebis mediatorTa

gamoTavisufl ebiT. Semdeg mosdevs IgE damokidebul i reaqciis gviani faza, romel sac axasiaTebis infil tracia T1 imfocitebiT, roml ebic asinTezeben IL-3, IL-4, IL-5 da ara γ -interferons. es uj redebi, roml ebic ad-s dros kanis dazianebris adgil as arian Th₂-I imfocitebia [123, 124].

SemdgomSi anTebiTi procesi mimdinareobs mocemul i meqanizmebiT: ad-T daavadebul ebSi IgE eqspresirebul ia kanis I angerhansis uj redTa zedapirze, sadac advil ad ukavSirdeba al ergens, gadaamuSavebs (procesingi) da warudgens (prezentacia) Th₂-I imfocitebs. es ki T-uj redTa adgil obriv aqtivacias ganapirobebs [113]. avadmyofebi umetesad ganicdian al ergenis ganmeorebiT an mudmiv moqmedebas, romel ic iwvevs rogorc dauyonebl iv, aseve dayovnebul i fazis reaqcias da Th₂-tipiTY uj redul proliferacias, Th₂-uj redebi ki Tavismxriv im citokinebis producirebas, roml ebic IF γ -s ainhibireben, rac Tavistavad apirobebs IgE donis mudmiv matebas da eozinofil ebis proliferacias. amastan, paTol ogiuri procesi myardeba _ eozinofil ebis mier maRal toqsiuri mTavari cil ebis _ mTavari da eozinofil uri kaTionuri cil is gamoTavisufl ebiT [67, 73, 182, 265]. mniSvel ovania sxva mediatorebis - eozinofil uri neirotoqsiini, I lipiduri mediatori, citokinebi, fermentebi (fosfolipaza D, aril sul fataza, katalaza, mJave fosfataza) roli. ZiriTadi mniSvel oba eozonofil ebis `sicocxl is xangrZl ivobas- aqvs, radgan ad-sas, sxva daavadebisagan gansxvavebiT, dadgenilia maTi daSl is xangrZl ivi periodi, apoptozisadmi midreki eba (programirebul i sikvdili) [164, 246].

ad-s qronikul mimdinareobas aRrmavebs qavilis-fxanis (rogorc daavadebis mudmivi simptomis) cikli. fxanis dros dazianebul i keratinocitebi gamoTavisufl eben citokinebs da mediatorebs, roml ebic kanis anTebis adgil ze moizidaven uj redebs [75, 76, 215].

T-hel peris subkl ass Soris arsebul i disbalansisa da kanis dazianebris atopiur genezSi maTi rolis dadgenam Secvala warmodgena T-hel perTa momatebul i ricxvis da imunoregulaciuri indeqsis (T-hel peri/T-supresori) diagnostikur mniSvel obaze. ad immunopatoGenezi xasiaTdeba, T-hel peris da T-supresoris ara raodenobiT, aramed T-I imfocitebis diferencirebis darRveviT (Th₀) citokinebis sekreciis profil iT [212, 213].

dResdReobiT, didi yuradReba daeTmo axl ad gamovl enil i qavil is specificur nevrol ogiur mimarTil ebas spinoTal amur traqtSi, romel ic agreTve tkvil is gamtar gzas warmoadgens da aseve, cns-is im regions, romel ic pasuxismgebel ia pruritogenul stimula [230].

atopiuri dermatitisas al ergiul i anTebis formirebis reaqciis Tanmimdevroba SeiZl eba warmovidginoT Semdegnairad: biol ogiuri membranis mTI ianobis darRvevis gamo organizmis Sinagan garemoSi SeiWreba antigeni. mimdinareobs makrofagebis mier antigenTa prezentacia histoSeTavsebis mTavari kompl eqsis meore kl asis mol ekul ebze (II) da xorciel deba antigenTa eqspresia I angerhansis, keratinocitis, endoTel isa da I eikocitebis uj redebis mier. amasTan iwyeba T l imfocitebis aqtivacia Th0-dan Th2 diferencirebis procesis gaZl ierebiT; Th2-is pasuxis qsovil ovani specifiuroba dakavSirebul ia mexsierebis T-uj redTa SesaZl ebl obaze migracia awarmoos kanSi da aseve, keratinocitebze, I angerhansis uj redebze da endoTel iocitebze maTi eqspresiis unarze [271, 272, 276]. Sesabamisad iwyeba proanTebiTi citokinebis-interleikini (IL-4, IL-5, IL-13) sinTezis da sekreciis aqtivacia, saerto da specificuri IgE antisxeul Ta produqciis mateba da bazofil ebisa da poxieri uj redebis membranebze arsebul specificur receptorebze warmoqmnil i IgE-s Fc-fragmentis fiqsacia.

al ergenis meoradi SemoWrisas mimdinareobs maTi amocnoba poxier uj redebze fiqsirebul i antisxeul iT, rasac mohyveba poxier uj redTa aqtivacia da gamoTavisufl eba al ergiis mediatoris histaminis, serotoninis, kininis, roml ebic al ergiul i pasuxis adreul fazas ganapirobeben. agreTve, mniSvnel ovania biol ogiurad aqtiuri axal i naerTebis sinTezi araqidinis cikl isa - prostanoidi, Tromboqsani, I eikotrienebi, Trombocitebis aqtivaciis faqtori, roml ebic monawil eoben al ergiul i pasuxis mogvianebiT fazaSi [237]. al ergiul i procesis qronizacias gansazRvravs uj redul i adheziis mol ekul aTa (VCAM-1, sel eqtini, integrini) eqspresiis gazrda I eikocitebisa da endoTel iarul i uj redebis zedapirze, romel ic apirobebs I eikocitebisa da eozinofil ebis migracias. Yyovel ive amas emateba kanisa da bazal uri membranis infil tracia I imfocitebiT, eozinofil ebiT, poxieri uj redebiT

da aseve, anTebis keraSi neitrofil ebis, makrofagebis da T-limfocitebis gaZlierebuli dagroveba [278]. Dda sabolood xdeba alergiuli anTebis metwilad kanze lokalizacia.

ad-s mul tifaqtორuli patogenezi dasturdeba faqtორთა jგუფის arsebot, რომელიც განაპირობებს არამხოლოდ დაავადების სედაციას, არამედ გართობის, არამედ მზიმე მიმდინარეობას და დაავადების სირთულეს, მაშინაც კი, როდესაც რელევანტური (დამნაშავე) ანტიგენებისადმი სენსიბილიზაცია არამკვეთია და მათი მოქმედება მკურნალობის პროცესში ტიტრის ამოფხვრადია [281].

ცნობილია, რომ ალერგიისას იმუნოკომპეტენტურ უჯრედთა აქტივაცია და პათოფიზიოლოგიური პროცესის მოგვიანებითი ფაზის კონტროლი ნეიროვეგეტიური რეგულაციით. ტერმინი "ნეიროვეგეტიური-გულისხმობა", რომელიც ალერგიული დაავადებისას ვეგეტიური რეგულაციის სფეროში არსებულ ცვლილებას მიმდინარეობის სეგმენტზეა დანერგული. ა.მ. ვეინის მიერ შემოთავაზებული ვეგეტიური დარღვევათა კლასიფიკაციაში, ბავსებში ატოპიური დაავადებისას არსებულ ვეგეტიური ცვლილებას მიეკუთვნება სეგმენტზე, მეორად, სომატურს [113].

არსებულა, რომ ბავსებს ადრინაშენი ვეგეტიური რეგულაციის პარასიმპათიკური (გოლინერგიული) რგოლის უპირატესობა არსებულ ვაგოტონიაში, ადრინაშენი მარკერს უარყოფს. უმეტესად არაა დასტურებული ასენი ვეგეტიური სინდრომის, უმეტესად მოზარდებში, რომელიც სხვადასხვა ფსიქოვეგეტიური დარღვევების ერთ-ერთია [221].

დიფუზური ადრინაშენი ბავსებს სხვადასხვა სტრესული მოქმედებების გრძნობის ზრდის უმცირდება. დაავადების განმავლობაში დამატებით ტრიგერულ ფაქტორებს უარყოფს სისი, გადაზავა, გადატვირთვა, რაც ხშირია ბავსებში, რომელთაც ადრინაშენი იდენიფიკაციითა და კავშირით მიმდინარეობის საფარის გავრცელებული ძვანების ხანგრძლივი მიმდინარეობა [201].

ადრინაშენი პათოგენეზის ფსიქონეიროიმუნური ზემოქმედების მნიშვნელობა განიხილება აქალის პოზიციდან ამ ზემოქმედების უზრუნველყოფის მატერიალური სუბსტრატის საფუძველზე. ცნობილია, რომ ნეიროიმუნური მოქმედების მატარებელი სუბსტრატის ნეიროპეპტიდის უარყოფს, რომელიც ნეიროტრანსმისის და ჰუმორული ფაქტორის როლს ასრულებს, უარყოფს ორგანიზმის შესაბამისი უნარბედების განაპროდუცირდება ნერვული ბოლოებს

dabol oebisagan [113], aRiniSneba rogorc C-boWko da aris e.w. `araqol inergul -araadrenergul i- inervaciis vegetatiuri nervul i boWko. al ergiis `samizne-organos- (ad-sas kanis safari) struqturaSi Semaval i mgrZnobiare C-boWkos periferiul dabol oebas, SeuZl ia mi iRos sxvadasxva stimuli: Termul i moqmedeba, wneva, sxvadasxva nivTierebaTagan gamowveul i gaRizianeba da gadasces cns. gaRizianebase sapsuxod C-boWkos dabol oebaSi gamoiyofa neuropeptidi: P-substancia, kal citonin - genismgavsi peptidi, A da B neirotenzini. sabol ood, e.w. `aqson-refl eqsis-rezul tats eriTemiT gamovl enil i vazodil atacia warmoadgens [142, 261]. ad-s manifestaciaSi peptinergul i nervul i sistemis monawil eoba ganpirobepul ia l angerhansis uj redebis, sisxl ZarRvTa da nervul i sistemis C-dabol oebis anatomiuri kavSiriT. neuropeptidi monawil eobs al ergiul i anTebis imunol ogiur da paTol ogiur fazaSi, aseve apirobepen mastocitebidan histaminis gamoTavisufl ebas. peptidebis degranul aciuri moqmedeba aRiniSneba im SemTxvevaSic, roca Sesabamisi antigeni, anti IgE - antisxeul iT, kompl ementis C5a - fraqci iT xdeba poxier uj redTa sensibil izacia [275, 277].

atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvebSi Catarebul iqna cikl azuri sistemis kompl eqsuri gamokvl eva (c.amf, c.gmf, fermentebis-adenil cikl azasa da fosfodiesTerazas aqtivobis Seswavl a). gamovl enil iqna rogorc qol inergul i sistemis uj redSida mediatoris - c.gmf-is donis da c.amf damokidebul i fosfodiesTerazas aqtivobis mateba da c.amf/c.gmf Sefardebis daqveiteba, aseve adenil cikl azas aqtivobisa da c.amf-is raodenobis momateba atopiuri dermatitis dros. aRniSnul i cvl il ebebi c.amf-is sistemaSi adasturebs B adrenergul i da al baT rigi sxva uj redul i receptorebis funqciis gaZl ierebas, roml ebic dakavSirebul i arian adenil cikl azas stimuli aciasTan. cikl azuri sistemis cvl il ebebi mimdinareobis fazis mixedviT nanaxi ar iqna. avtorebi c.amf-is matebis tendencias an zomier matebasac ki xsnian c.amf damokidebul i proteinkinazebis SesaZl o aqtivaci iT, maTTan kavSiri xel s uSl is am cikl onukl eotidis gamoxatul hidrol izur dasl as. Aam avadmyofebSi c. amf-is maRal i done xel s uwyobs Sesabamisi uj redul i receptorebis da pirvel rigSi adrenergul i receptorebis adeqvatur funqcionirebas,

რომლებიც დაკავსებულნი არიან ადენილ ციკლ აზას სტიმულაციასთან, ხოლო მისი აქტივობა ამათუიმ ხარისხით მომატებულია. ამავდროს, ღოლინერგული სისტემის ფუნქციის გამოხატული მატება და მისი უჯრედშიდა მედიატორის c.gmf-ის მარალი დონე განაპირობებს ასეთ ავადმყოფებს c.amf/c.gmf სეფარდების კოეფიციენტის დაკვეთებას, ანამრტელ ბავსებთან სეფარებიტ [12].

ატოპიური დერმატიტის საკვანძო მნიშვნელობის ზირიტადი მედიატორები პირობიტად სეიზიება დავოტ უჯრედულ და ნეირომედიატორად. უჯრედული, კი ტავისტავად იყოფა ალერგიის დამატებიტ და არადამატებიტ მედიატორად. მედიატორთა ზირიტადი უარმომადგენელია ისტამინი. ეფექტორული ორგანოებზე ისტამინის მოქმედების მექანიზმი კარგადაა შესწავლილი _ მისი სეფადიზრდება სისხლ ზარრვტა განვლია და გლუვი მუსკულატურის სეკუმსვა [39]. მედიატორთა სორის მნიშვნელოვანია I ეიკოტრიენები C4, D4, E4, B4. პირველ სამსახარიატებს გლუვი მუსკულატურის სეკუმსვა, სისხლ ზარრვტა სპაზმი. მათგან განსხვავებიტ, I ეიკოტრიენი B4 უარმოდგენს ნეიტროფილის, ეოზინოფილის, მონოციტის, ფიბრობლასტის ზიერ ქემოტაქსიურ ფაქტორს, რომლებიც ანტებასი მონაწილე უჯრედებს ააქტიურებს [82, 83, 211, 225].

კანსი ანტების მედიატორთა ზირიტადი აგუფს უარმოდგენს ამინები (ისტამინი, სეროტონინი) პლ აზმური სისტემა (კინინის სისტემა, ჰემოსტაზის და ფიბრინოლიზის სისტემა, კომპლემენტის ფრაგმენტი) არაჰიდინის მჯავის უარმობულიები (პროსტაგლანდინი, ტრომბოქსანი, I ეიკოტრიენი, ჰემოტაქსიური ლიპიდები) ანგბადის რადიკალები, ლიპიდის ჰიდროქეჯინგი და სხვა. მედიატორთა აგუფის მიტიტებულის ანმიმდევრობა მიგვანიშნებს მათ ადგილზე კანის ალერგიული დაზიანების დროს [70, 168].

დაზიანებისას კოვილის ერტ-ერტ პირველ რეაქციას უარმოდგენს ნეიროპეტიდის გამოტავისუფლება ისტამინის გამოყოფით. მისი ეფექტი დამაზიანებელი აგენტის მოქმედებიდან რამდენიმე წამში სეიმწევა _ ვაზოდilatაციისა და სისხლ ზარრვტა განვლია მატების სახით. ისტამინის სწრაფი დარწვევისას მისი მოქმედება სწრაფად უყდება, მიკროციკლაციის ცვლილებას უკვე განსაზრვრავს სხვა მედიატორები. კინინების ცართვა (ბრადიკინინი და კალიდინი) გამოხატავს მეორადი კასკადის მედიატორთა ფუნქციონირების დაწყებას და დაკავსებულნია უპირატესად პლ აზმური და უჯრედული პროტეოლიზური ფერმენტების აქტივაციასთან. ამასთან, კინინები

zrdian mikrosixl ZarRvTa gamavl obas da aZl iereben eqsudacias, iwveven gl uvi kunTebis SekumSvas da tkivil is SegrZnebas.

neuropeptidebs Soris sekreciis, SeSupebis, sisxl ZarRvTa spazmis gamaZl ierebel ZiriTad faqtorad P-substanciaa miCneuli, romelic aseve kanis poxieri uj rebedidan histaminis gamoTavisufl ebaSi monawileobs. P-substanciis zegavl eniT poxier uj redTa degranulacia sakmaod specifikuria, rac dasturdeba maTi unariT poxieri uj rebedidan gamoTavisufl on histamini da awarmoon l eikotrienebis (B4 da C4) generacia. amastanave, P-substancia pirdapir moqmedebs sisxl ZarRvze, zrdis ganvl adobas, rac veRar inhibirdeba antihistaminuri preparatebiT [222].

bol o faqtiT aixsneba antihistaminur preparatTa araefeqturoba an mcire efeqti im pacientebSi, romel Tac ad ganuviTarda P-substanciis Warbi ganviTarebis meqanizmiT. ad-daavadebul is sisxl ZarRvTa irgvl iv mdebare kanis biopatis morfologiuri analiziT vl indeba P-substanciis gamomyofi nervuli boWkoebis Warbi raodenoba. `samizne-organos- nervuli boWkos C dabol oebaSi aqson-refl eqsis Sedegad mimdinareobs ramdenime mediatoris erTdrouli gamoTavisufl eba, rasac gansazRvruli fiziologiuri mizani aqvs da gul isxmobs uj redul mediatorTa da neiromediatorTa sinergizms [221].

ad-s formirebis da ganviTarebis mraval komponenturi Tvisebis gamokl inicistebi iTval iswineben misi paTogenezis yvel a mxares, ris gareSec Terapi a uefeqtoa [191].

amrigad, am TavSi warmodgenili literaturuli masalis gaanalizebiT SeiZleba gakeTdes ori ZiriTadi daskvna: atopiis ganviTareba xasiaTdeba vegetatiuri regulaciis disfunqciit da Sesabamisi qsovilovani metabolizmis TaviseburebebiT; atopiis ganviTarebi saTvis damaxasi Tebel zogad Taviseburebebtan erTad, daavadeba xasiaTdeba adgil obrivi homeostazis darRveviT, rac ganapirobebs sensibilizaciisa da patologiuri procesis ganviTarebas upiratesad gansazRvrul organosa an qsovil Si. reaginuli antisxeulebis bunebisa da sintezis TaviseburebaTa Seswavla, erTis mxriv da neiromormaluli da qsovilovani regulaciis Taviseburebebisa - meores mxriv - TiTqos

Tanamedrove al ergol ogiis ori paral el uri mimdinareoba, magram cxadia, rom es ori procesi erTi da igive movl enis ori sxvadasxva mxarea.

1.4 atopiuri dermatitis kl inikuri maxasi aTebi ebi da diagnostikuri kriteriumebi

1980 w. Hanifin-is da Rajkas-s mier mowodebul iqna [152, 153, 154] atopiuri dermatitis diagnostikuri kriteriumebi, romelic atopiuri dermatitis diagnozis dasasmel ad iTval iswinebs 3 an meti aucil ebel i da 3 an meti damatebiTi simptomebis arsebobas.

absol uturi anu ZiriTadi kriteriumebi: kanis qavil i, gamonayaris tipiuri morfol ogia da l okal izacia, qronikul i morecive mimdinareoba da atopiuri daavadebis oj axuri anamnezi.

damatebiTi kriteriumebi: qserozi, xelis gul ebis iqTiozi, kanis testebis Catarebisas dauyonebl ivi tipis al ergiul i reaqcia, terfsa da xelis mtevnbezze procesis l okal izacia, heiliti, dvril ebis egzema, wina subkafsul arul i kataraqta, daavadebis dawyeba adreul asakSi, fol ikul uri keratozi, saxis si fermkrTale da zeda quTuTos hiperpigmentacia, denie-morganis niSani (qveda quTuTos damatebiTi nakeci), keratokonusi (rqovanas konusisebri wamozneqa), morecive koniuqtiviti, kanis xSiri infeqciebi, yuris ukana napral is naxeTqebi, sisxl is SratSi saerTo da specifiuri IgE-s donis aweva.

1994 wels J.M. Hanifini da G.Rajka-s gamokvl ebebis safuZvel ze SemuSavebul iqna saxel mZRvanel o atopiuri dermatitis diagnostirebisaTvis, romlis saSual ebiTac Sesazl ebel i gaxda atopiuri dermatitis diagnozis dasma "85% mgrZnobel obisa da 96% specifiurobis" gaTval iswinebiT. (Williams H.C. Burney P.G. Hay R.J. et.al, 1994; Williams H.C. Burney P.G. Pemborke A.C. et .al 1994)

dResdReobiT, atopiuri dermatitis diagnozis dasasmel ad sul ufro da ufro aqtiurad gamoiyeneba didi britaneTis samuSao jgufis mier

SemuSavebul i atopiuri dermatitis kriteriumebi [116, 201, 236, 288, 289, 290], romel Ta nakrebis mgrZnobel oba Seadgens 85%-s, specifiuroba-96%-s (1994):
aucil ebel i ni Sani:

- qavili

sami an meti Semdegi damatebi Ti ni Sani:

- dermatitis arseboba (an anamnezSi) ki durebis momxrel zedapirze
- al ergiuli datvirTva –asTma an WinWris cieba
- kanis difuzuri simSrale
- kanis nakecebis dai ntereseba
- debiuti or wl amde asakSi

meeqvse cxrili mocemulia sxvadasxva avtorTa mier SemuSavebuli atopiuri dermatitis kriteriumebi: (ISAAC, International Study of Asthma and Allergies in Childhood) [111].

cxrili 6

atopiuri dermatitis diagnostikuri kriteriumebi

Criteria list	Requirements (number of criteria)
Hanifin and Rajka diagnostic criteria, 1980	3 ZiriTadi + 3 damatebi Ti (27)
Kang & Tian diagnostic criteria, 1989	1 ZiriTadi + 3 damatebi Ti (5)
Schultz-Larsen criteria, 1992	50 ni Sani (6)
Lillehammer criteria, 1994	gamoxatuli egzema + 4 damatebi Ti (12)
U.K. diagnostic criteria, 1994	qavali + 3 damatebi Ti (6)
ISAAC questionnaire, 1995	Sefaseba 3 (7)
Japanese Dermatology Association criteria, 1995	sul 3 maxasiaTebeli (3)
Criteria of Diepgen, 1996	10 ni Sani (8)
Millennium diagnostic criteria, 1998	al ergen specifikuri IgE + 2 ZiriTadi (4)
Danish Allergy Research Centre (DARC), 2005	3 ni Sani (3)

diagnozis dasasmelad da daavadebis daxasiaTebisTvis garda sadiagnostiko kriteriუმებისა, gamoyofen atopiuri dermatitis asakobriv

fazebs anu periodebs, miuTiTeben daavadebis stadias, kanis dazianebis simZimes da gavr cel ebas [63, 134, 235].

asakobrivi periodebi:

axal Sobil Ta (2 wl amde); bavSvTa (2 wl idan 13 wl amde); mozardTa da mozrdil Ta (13 wl idan zemoT)

daavadebis stadiebi:

gamwvebis stadia (Zl ier gamoxatul i, saSual o da msubuqi kl inikuri gamovl inebis fazebi); remisiis stadia (arasrul i an srul i remisia); kl inikuri gamoj anmrTel ebis stadia

daavadebis gavr cel eba:

Semofargl ul i anu l okal uri; gavr cel ebul i; difuzuri

daavdebis simZime:

msubuqi mimdinareobis; saSual o mimdinareobis; mZime mimdinareobis.

1.5 atopiuri dermatitis adgil obrivi mkurnal obis Tavi seburebebi da askankolis roli medicinaSi

pediatriis erT-erT aqtual ur probl emas warmoadgens atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvTa mkurnal oba. igi qronikul i daavadebaa, romelic moiTxovs daavadebis mimdinareobis xangrZl iv kontrol s. atopiuri dermatitis mul tifaqtorul i paTogenezi, sistemuroba da poliorganul i dazianeba ganapirobebs mkurnal obisadmi kompl eqsur midgomas, swored daavadebis adreul i gamovl inebis Tanamedrove da adeqvaturi Terapi a gvacil ebs mZime da/an uwyvetad recidiul i formebs ganviTarebas, [7, 159].

atopiuri dermatitis mkurnal oba iTval iswinebs gamaRizianebel i al ergenis el iminacias, dietoTerapias, zogad da garegan Terapias kortikosteroidul i, antihistaminuri, antibaqteriul i, antimikozuri, sedatiuri, fsiqotropul i, imunotropul i, membranostabil izatorebiT, saWml is momnel ebel i organoebis funqciis aRmdgeni da gamaumj obesebel i preparatebiT, vitaminebiT da sxva preparatebiT. Terapiul i kursis mi zania:

kl inikuri remisiis miRweva, kanis anTebiTi procesebisa da qavil is Sencireba an gaqroba, meoradi inficirebisagan dacva, barierul i funqciis aRsdagenad kanis darbil eba-datenianeba, mZime forme bis ganviTarebis prevencia, dakargul i Sromi sunarianobis aRdgena, cxovrebis xarixis gaumj obeseba [7, 130, 269]. swored kvl eva ETAC (Early treatment of the Atopic Child) iZl eva saSual ebas zustad iqnas SerCeul i samkurnal waml o forma daavadebis yvel a aspeqtis gaTval iswinebi T [154, 267].

atopiuri dermatitis kompl eqsuri mkurnal obis mniSvel ovan nawil s garegani Terapia warmoadgens, romel sac wamyvani adgil i uWiravs. garegani samkurnal o saSual ebebiT racional uri mkurnal oba bavSvis asakis, daavadebis periodis da simZimis gaTval iswinebiTY zrdis mkurnal obis efeqturobas da xel s uwyobs kanze gamonayaris regresirebas. am dros gamoyenebul i preparetebi ara mxol od adgil obrivad moqmedeben, aramed kanSi Sewovis Sedegad nervul receptorul i aparatis meSveobiT mTel organizmze kanis gamonayaris da iseTi subieqturi SegrZnebis, rogoricaa qavil i, wva, tkivil i, Sencirebas an gaqrobas iwveven, rac bavSvis saerTo da fsiqoemocieur mdgomareobas aumj obesebs [54, 56]. garda amisa, garegani Terapiis mizania kanis simSral is al agmva, dazianebul i kanis adgil ebSi meoradi inficirebis acil eba, dazianebul i epiTel iumis aRdgena da kanis barierul i funqciis gaumj obeseba.

bavSvTa kanis gansakuTrebul i anatomiur-morfol ogiuri da funqcional uri mdgomareoba, aseve sxel is wonisa da kanis zedapiris maRal i urTierTdamokidebul eba (gansakuTrebiT adreul i asakis bavSvebSi) moiTxovs sagul dagul od SeirCes samkurnal waml o forma [195, 249]. waml is arCevisas iTval iswineben moqmedebis meqanizms, daavadebul i bavSvis asaks, daavadebis periods, fazas, stadias da simZimes. garegani TerapiisaTvis iyeneben anTebis sawinaaRmdego, keratol itiur, keratopl astikur, antibaqterial ur saSual ebebs da rac mTavaria, kanis movl is saSual ebebs [76, 77, 255].

atopiuri dermatitis erT-erT yvel aze xSir symptoms kanis simSral e warmoadgens, mis asal agmavad aucil ebel ia martivi wesebis dacva, bavSvis sacxovrebel binaSi sakmarisi tenianobis SenarCuneba da banaobasTan dakavSirebul i higienuri RonisZiebebis ganxorciel eba da ara

banaobis akrZal va, swored am mizniT aucil ebel ia atopiuri dermatitis saswavl o da samkurnal o programebis aqtiuri gacnoba pacientebisa da maTi mSobl ebisTvis [92, 121, 128, 166, 291]. yovel dRiuri banaoba asufTavebs da ahidrirebs kans, aZl ierebs samkurnal o preparatTa SeRwevadobas, bavSvebi komfortul ad grZnoben Tavs. wyal i unda iyos grili da deql orirebul i, amasTan sasurvel ia neutral uri pH-is mqone maRal xarisxiani Sampunis gamoyeneba, xol o Semdeg aucil ebl ad pirsaxociT SemSral eba da kanis mSral adgil ebze damatenianebel i da mkvebavi saSual ebebis gamoyeneba [98, 101, 147].

atopiuri dermatitis mwave anTebis stadiaSi gamoxatul kl inikur efeqts iZl eva gl ukokortikosteroidis (gks) Semcveli saSual ebebi. am saSual ebaTa gamoyenebis dadebiTi da uaryofiTi Sedegebis dagrovebam mecnierebsa da eqimebs ubiZga gks-preparatebis gonivrul i da zomieri gamoyenebisen [66].

steroidul i Terapiis dadebiTi efeqti pirvel ad 1952 wel s Sulzberger da V. Wither mier hidrokortizon acetatis, rogorc susti anTebis sawinaaRmdego efeqtis mal amos gamoyenebisas mi iRes.

garegani gks efeqturia rogorc ad mwave, aseve qronikul i mimdinareobisas. topikuri gks gamoyeneba Trgunavs al ergiul i anTebis sam ZiriTad komponents: mediatorTa gamoTavisufleba, dazianebis keraSi uj redTa mi gracia da maTi prol iferacia [69, 148].

pediatriul praqtikaSi garegani gks preparatebidan iyeneben minimal uri gverdiTi efeqtebis mqone maRal i xarisxis anTebis sawinaaRmdego moqmedebis preparatebs. gks medikamenturi formis arCeva damokidebul ia bavSvis asakze, daavadebis stadia, periodze da fazaze, kanis procesis l okal izaciasa da gavr cel ebaze. dResdReobiT upiratesoba eniWeba bol o Taobis gks [178, 214].

garegani gks gamoyenebisas adgil obrivi gverdiTi efeqtis ganviTareba, ZiriTadad dakavSirebul ia fibroblastebis prol iferaciis damuxruWebasTan, kol agenis da mukopol isaqaridis sinTezis daqvei TebasTan, dermis da epi dermissis uj redTa mitozis SekavebasTan [64].

garegani gks gamoyenebisas ganviTarebul i adgil obrivi gverdiTi efeqtebidan, SeiZl eba gamovl indes: perioral uri dermatiti; preparatis

romel ime komponentze ganviTarebul i al ergiul i reaqci iT; fol i kul iti; hiper triqozi; eri Tema [58, 180].

cxrii i 7

adgil obrivi gks potenciuri aqtivoba evropul i
kl asifikaci iT (Miller & Munro)

susti (1 kl asi)	Fluocinolone acetone 0,0025% Hvdrocortisone, 0,1-1,0%	hi drokor ti zoni
saSual o (me-2 kl asi)	Alclometasone dipropionate 0.05% Betamethasone valerate 0,025% Predmcarbate Clobetasone butirate 0,05% Desoxymethasone 0,05% Fluocinolone acetone 0.00625% Fluocortolone(hexanoate.0,1-0,25%+pivalate0.1-0.25%) Flurandrenolone 0.0125% Triameinolone acetone 0.02%, 0,05%	betnovei ti dermatol i
Zl i eri (me-3 kl asi)	Betamethasone aiproionate 0,025%, 0,05% Eeiamethasone valerate 0.1% Budesomae 0,025% Desoxymethasone 0,25% Difiucortolone valerate 0.1% Fluclorolone acetone 0,025% Flucinomde 0,05% Hydrocortisone butirate. 0.1% Methylpredmsioine aceponate 0,1% (AflBaHTan) Mometasone furoate 0 1% Tnamcinolone acetone 0 1%	bel odermi cel estodermi apul eini trafokorti sinafli ari, fl ucinari l okoidi advantani el okomi ftorokorti, triakorti
Zal i an Zl i eri (me-4 kl asi)	Clobetasoi propionate 0,05% Difiucortolone valerate 0,3% Halcinonide 0,1%	dermovei ti

ftorirebul i gks-preparatebis gamoyenebisas gverdiTi efeqtebi danamatebiT vl indeba: aknesmagvari gamonayari striebiT; dermis da epidermisis atrofia (upiratesad mgrZnobiarea bunebrivi nakechis da saxis midamo); Wriil obis Sexorcebis Senel eba; tel eangieqtazia; hipopigmentacia; dermatofituri infeqciis gaZl iereba; meoradi infeqciis TandarTva (an ukve arsebul is gaZl iereba). sistemuri gverdiTi efeqtebi vl indeba Zal ian maRal i aqtivobis (ftorirebul i steroidebi) preparatTa xangrZl ivi miRebisas, kanis farTo zedapirze [266].

dResdReobiT didi mniSvneloba eniWeba topikuri imunomodulatorebis, rogoricaa takrolimusi da pimekrolimusi, gamoyenebas. maTi meqanizmi - kal cinevrinis inhibirebis gziT antigenespecificuri-T ujrerebis aqtivaciis supresiaa da citokinebis gamoTavisuflebis inhibireba [238, 274]. Aaseve, maRal aqtiuri supresantia ciklosporini A, romlis topikuri gamoyeneba uefeqtoa mol ekul aTa didi zomis gamo, rac arTul ebs kanSi mis SeRwevadobas, Tumca peroral urad misi miReba [7, 8, 59] dadebiTad moqmedebs atopiuri dermatitis mimdinareobaze.

atopiuri dermatitis samkurnal od antebis sawinaaRmdego sxvadasxva saSual ebebTan erTad xSirad gamoiyeneba kupri, naftalani, TuTiis Jangi. isini ad-s msubuqi da nakl ebmZime mimdinareobisas 1 Tvis bavSvebSic ki iniSneba. ad minimal uri kl inikuri gamovlinebisas gamoiyeneba adgil obrivi antihistaminuri saSual ebebi (fenistilis geli 0,1 %) [114, 267, 269].

ad-iT daavadebul TaTvis did problems warmoadgens mudmivi qavilis Sedegad ganvitarebuli kanis meoradi inficireba. umetesad inficireba xdeba stafilo- da/an streptokokiT, rac garegani antibaqteriuli preparatebiT mkurnal obas moiTxovs, aseve karg Sedegs izleva kanis winaswari damuSaveba antiseptikuri nivTierebebiT. Garsebobs garegani antibiotikis mza formebi, romelTa gamoyenebis sixSire damokidebul ia inficirebis farTobze [26, 170, 191].

sokoti inficirebisas gamoiyeneba garegani sokos sawinaaRmdego preparati. baqterialuri da sokoti inficirebis Tanxvedrisas umj obesia kombinierebuli - kortikosteroidisa da antimikozuri komponentis Semcveli

preparatebis dani Svna, Tumca saWiroa sifrTxile al ergiuli reaqciebis Tavidan acil ebis mizni T [266].

bavSvebis kanis regeneraciis kargi unaris gamo umetesad ar aris saWiro Sexorcebisa da epiTelizaciis damaCqarebeli saSual ebebis gamoyeneba. zog SemTxvevaSi ki - Rma naxeTqebis da kanis wyl ul ovani dazianebisas gamoyeneba dazianebuli epiTelis aRmdgeni da kanis regeneraciis gasaumj obesebeli saSual ebebi [200], bol o wl ebSi xSirad mimarTaven ul traისferi fotoTerapiiT an fotoqimioTerapiiT atopiuri dermatitis mkurnal obas [86, 129, 188, 239, 247].

atopiuri dermatitis dros dazianebis keraSi xSirad gamoyeneba mikrociркуlaciis da metabolizmis gasaumj obesebeli preparatebi, romel Tagan bol o wl ebis manZil ze mniSvnel ovania Tixis aplikaciebi [26, 181].

cnobil ia, rom saukuneebis manZil ze sasargebl o wiaRiseul s priviligirebuli adgili ekava kacobriobis ganviTarebaSi. magram gasul saukuneSi mas aRmouCnda metad swrafi konkurenti aramadneuli sasargebl o wiaRiseul Tagan - bentonituri Tixa. mraval mxrivi saeqsplaotacio Tvisebit bentonitma daimsaxura mTel i msoflios mkvl evarTa didi yuradReba. miuxedavad imisa, rom bentonituri Tixa miekuTvneba Tanamedrove sasargebl o wiaRiseul s, adamianna didi xnis winaT Seicno da gamoiyena misi zogierTi Tviseba [20, 78, 199, 248, 277, 286].

rogorc xandaxan xdeba, gamocdil ebam aqac daaswro zust Secnobas. Tu gal enis antikur samkurnal o Tixas (bolus) davupirispirebT Tanamedrove codnas, cxadi gaxdeba, rom antikur droSi saxel wodeba bolus gamoxatavda bentonituri Tixis misias Terapiasi.

Tixovan warmonaqmnTa Soris gansakuTrebuli adgili uWiravs bentonitur Tixebis, roml ebsac xSirad "saswaul moqmed Tixas" uwodeben.

Tixis praqtikul ad gamoyenebam gacil ebit gauswro misi bunebis meciereul gamokvl evas. saZerwi Tixa advili xel misawvdomi iyo pirvel yofil i adamiannaTvis. Tixa pirveli masal aa, romel ic adamianna Tavis samsaxurSi Caayena. Tixaze wyl is damatebit adamianni amzadebda coms, roml isganac Zerwavda sasargebl o sagnebs: agurs, qandakebas, WurWels, doqebis, qevrebs da sxva. teqnikiis xarixobrivi progresis gamoxatva iyo

“saZerwi wris” damzadeba Cvens wel TaRricxvamde 3400-3100 wl ebSi babil onSi. evropasi es moxda daaxl oebiT 500 wel s Cv. wel TaRricxvamde. v. zamarskis Sroma “jer iyo Sumeri”, gvamcnobs, rom “saZerwi wre” SumerebiTvis cnobili iyo ukve meoTxe saukunis bol os Cv. wel TaRricxvamde [20].

ufro konkretul i obieqturi monacemebi am nedl eul ze miekuTvneba me-19 saukunis miwurul s. amerikis SeerTebul StatebSi iul iam teil orma am nedl eul is mopoveba daiwo 1888 wel s Tavis sakuTar ranCoSi qal aq rok-riveris maxl obl ad (Stati vaiomingi). mas daarqves teil oriti. terminma – bentonitma- aRiareba moipova mxol od me-20 saukuneSi. saxel wodeba bentoniti l literaturaSi Semoitana v. haitma 1898 wel s. momwvano- yvitel i feris Texas, roml is mopovebac xdeboda vaiomingis StatSi fort bentonTan, man daarqva “bentoniti”. es saxel wodeba TandaTanobiT Sevida l literaturul da praqtikul xmarebaSi TiTqmis yvel a qveyanaSi. danarCeni bentonitebis saxel wodeba warmodgeba im sabados saxel wodebisgan, sadac iqna igi aRmoCenili. mag: `gumbrini- (saqarTvel o, wyal tubos r-ni sof. `gumbrini-); `askangel i- (ozurgeTis r-ni sof. `askana-); `oglangel i- (TurqmeneT; sof. `oglangeli-); `giliabi- (azerbaijani; punqti `giliabi”).

bentonitebis mal amoebSi gamoyenebis SesaZl ebl obaTa SedarebiT detal uri gamokvl evebi daiwo Cveni saukunis ormociani wl ebidan, rodesac fantusma da dineviCma 1938 wel s montoril l onti gamoiyenes saxis kosmetikuri pastis dasamzadebl ad, xol o grifinma – gamoiyena mal amoTa fuZed.

saqarTvel oSi mecniერuli farmaciis fuZemdebl is, saqarTvel os mecnierebaTa akademiis namdvili wevris, profesor iovel grigolis Ze quTaTel azis damsaxurebaa samecniერო praqtikaSi “Tixa-askanes” da “askankolis” preparetebis gamoyeneba [20, 53].

cnobili qarTveli mecniერი, prof. m. merabiSvili aRniSnavs, rom bentonituri Tixis istoriis dasawyisad CvenSi SeiZl eba CaiTval os 1914-1915 wl ebi. pirveli imperialisturi omis dros Sewyvetila ruseTSi sazRvargareTuli Tixebis Semotana da amitom igi izulebuli gaxda Caetarebina saZiebo samuSaoebi Tavis qveyanaSi. gamoCenili mecniერის a.

fermanisa da p. zemi at Cenkis xel mZRvanel obi T umokl es droSi gamovl ine bul i qna ramdenime sabado [20].

1916 wel s prof. a. Tval Wrel i Zis xel mZRvanel obi T saqar Tvel o Si aRmoCenil i qna bentonituri Tixis sabadoebi, romel Ta Soris gansakuTrebul yuradRebas imsaxurebs askanis (q. ozurgeTis raioni) bentonituri Tixa.

qimi ur-mineral uri da fizikur-qimi uri Tvi sebebis Seswavl iT dadgenil ia, rom Tixa rTul i da cval ebadi Sedgenil obis bunebrivi qanebia, roml ebic Sedgebian sxvadasxva Tixovani mineral ebi sgan. arsebul i literatura ufl ebas gvaZl evs vTqvaT, rom bentonituri Tixisadmi didi interesi farmaciisa da praqtikul i medicinis muSakebis `saerTaSoriso epidemi aa". bentonituri Tixis gamoyenebis axal -axal gzebs eZeben msofl ios TiTqmis yvel a qveynis mecni erebi [20, 32, 72].

farmakoqimiis institutSi damuSavebul i bentonituri preparati Tixa-askane (f.s. 02_20_92) ruxi feris, usuno, odnav mSuSxavi gemos fxvnil ia, romel ic warmoqmnis hidrofilyur gel s, xasiaTdeba drekad-pl astiuri Tvi sebebi T [25, 228, 229], ar iwvevs kanisa da l orwovanis gaRizianebas da al ergiul reaqui ebs [25, 29]. Tixa-askanes kol oidi (askankol i) dazianebul kanze wasmias qmnis mkurnal obisTvis sasurvel fiziol ogiur garemos. swored am kol oidur masas daarqva Semokl ebul i saxel i "askankol i" (askanis kol oidi) profesorma c. fil atovma [20].

askankol i samedicino praqtikaSi rekomendirebul ia kanis dazianebis, damwvrobis, daodvil obis, nawol ebis samkurnal od axal Sobil obis asakidan [29, 84, 85]. rbil waml is formebsi Tixa-askanes gel ebis gamoyenebisas mosal odnel ia fuZisa da aqtiuri ingredientebis biol ogiuri moqmedebis kombinireba da gansazRvrul i Terapiul i efeqtis mi Rweva [273].

askanes warmoSobis bentonituri Tixa Seicavs sil iciumis da al uminis ionebs. samamul o da sazRvargareTis literaturaSi farTod ganixil eba mal amoebis fuZeebad bentonituri Tixebis gamoyenebis SesaZl e- bl obebi. bentonitebis gaj irj vebis maRal i xarisxi, maTi maemul girebel i da mastabil izirebel i moqmedeba gansazRvravs am naerTebis farTod gamoyenebas farmaci aSi.

bentonitebi warmoadgens Tixa-mineral ebs, romel Tac axasiaTebT mkveTrad gamoxatul i qimiur-kol oiduri Tvi sebebi (peptizacia, koagulacia, ionTa cvl a da a.S.) [81, 122, 132]. Tixa-mineral ebi warmoadgens wyl ian al uminohidrosilikatebs. zogierT maTganSi al umini mTli ianad an nawil obriv Canacvl ebul ia rkiniT an magniumiT. garda amisa, zogierT Tixa-mineral ebSi sagrZnob nawil s Seadgenen tute da tute-miwaTa metal ebi.

bentonitebis mTavari, sabados warmomqmnel i montmorilonitebis jgufis mineral ebi anu smeqtinebi ZiriTadad warmodgenilia uSual od montmorilonitebiT anda misi al uminis (beidel iti), magniumis (saponiti, armagoriti), l i Tium-magniumis (heqtoriti) saxesxvaobebiT. mecnierul i kvlevebis Sedegad dadginda sxvadasxva Tixa-mineral ebis kristaluri struqtura. Tixa-mineral ebis atomuri mesrebis safuZvel s warmoadgens ori struqturul i erTeul i: pirveli-es aris Tixamiwa, meoresiliciumis hidrat oqsidi [126, 127]. Tixamiwis struqtura Sedgeba Jangbadis an hidroqsilis ori fenisagan, romel Ta Soris oqtaedrul koordinaciaSi moqceul ia al uminis atomebi, romlebic Tanabari manZiliTaa daSorebul i Jangbadis atomebsa da hidroqsilis jgufidan. dadgenilia, rom Jangbadis atomebsa da mezobel struqturul el ementebs Soris arsebobs susti kavSiri. fenaTa Soris SedarebiT susti kavSirebis gamo maTSi advil ad aRwevs wyl i da zogierTi ionebi. swored amit aixsneba bentonituri Tixebis erT-erTi ZiriTadi Tviseba: wyl Si Zlieri gajirjveba da mimocvliTi reaqtiebis didi unari.

bentonitebis erT-erT umniSvnel ovanes kol oidur-qimiur maxasiaTebel s, romel ic uSual od ganapirobebs maT mier warmomqnnili gel ebisa da mal amoebis kol oidur stabil urobas, warmoadgens adsorbciis unari. bentonitebis mier siTxebis adsorbciis (gajirjveba) procesi damokidebul ia maT mineral ogiur da qimiur Sedgenil obaze, struqturaze, ionmimocvliis unarze da mimocvliTi kaTionis bunebaze [174, 192].

bentonitebis adsorbciis unari gansazRvavs gelis warmomqnnis procesebs dispersul sistemebSi, ris Sedegadac miReba koagulaciuri struqturabi, romlebic xasiaTdebian nel i dinebiT sivrciTi struqturis daSlis gareSe [174, 175, 192, 193]. rbili wamlis formebs bioequivalenturobis misaRwevad mniSvnel ovani faqtoria dispersul i

sistemebis struqturul i, anu kol oiduri stabil uroba, maTi optimal uri struqturul -meqanikuri Tvisebebi [22, 44].

bol o wl ebSi kvl evis Tanamedrove meTodebis: el eqtronul i, mikroskopul i da el eqtronografiis, birTvul i, rentgenografiis, magnituri, kvantur-optikuri da sxvaTa gamoyenebiT Sesazl ebel i gaxda amomwuravi Seswavl a mineral uri Tixebis struqturebisa.

qimiur-mineral ogiuri da fiziko-qimiuri Tvisebebis Seswavl is Sedegad dadgenil iqna, rom Tixebi warmoadgenen araorganul i, rTul i nivTierebebis erTobl iobas, sxvadasxva mineral ebis rTul i da aramdgradi Semadgenl obiT, roml ebic Tavis mxriv ganekuTvnebian bunebriv al uminosil ikatebs, sadac mol ekul uri Tanafardoba Al_2O_3 -sa da SiO_2 -s Soris meryeobs 1:2 _ 1:5 Sual edebSi. bunebrivi saxiT bentonituri Tixebi warmoadgenen pol imineral ur sistemebs, sadac Tixis tipi ganisazRvreba ama Tu im wamyvani mineral iT. mag: kaolinitebi, montmorilonitebi, gal oizitebi, smeqtinebi, il itebi, imogol itebi da sxva.

bentonitebi iyofa or ZiriTad j gufad: bentonitebi, sadac zedapirul ad aqtiur kaTionebad aris pirvel i j gufis kaTionebi, kerZod natriumis bentonitebi, romel Tac SeswevT wyl is didi raodenobis absorbciiis unari da bentonitebi, sadac zedapirul ad aqtiur kaTionebad aris meore j gufis kaTionebi anu kal ciumis bentonitebi, roml ebic STanTqaven SedarebiT mcire raodenobiT wyal s.

saqarTvel oSi askanis sabados bentonituri Tixa ganekuTvneba montmorilonitebs - $Si_8Al_4O_{20}(OH)_4 \cdot H_2O$. kristal uri agebul ebiT igi Sedgeba sami fenisagan [33]. fenebs Soris Tavsdeba mimocvl iTi kaTionebi (kal iumis, natriumis, magniumis, iSviaTad kal ciumi) da wyl is mol ekul ebi. fenebs Soris manZil i icvl eba hidrataciis xarisxiT anu gaj irj vebiT.

askanis sabados bentonituri Tixa gansakuTrebiT mdi daria natriumis bentonitebiT. am saxis bentonitebs aqvT didi raodenobiT wyl is absorbciiis unari, ris Sedegadac qmnian mdgrad kol oidur sistemebs. aRniSnul i kol oiduri masidan miRebul i iqna mSral i preparati Tixa-askane, romel ic wyal Si mosresiT advil ad ierTebis am ukanasknel s, warmoqmnis tiqsotropul -koagul aciur struqturebs [29, 229, 273]. Tixa-askane farTod gamoiyeneba farmaciaSi wyl iani gel ebis, kombini rebul i emul siebis,

mal amoebis absorbcuul i fuzeebis, mSral i mal amoebis mosamzadebl ad da kosmetikuri saSual ebebis warmoebias [25, 33]. bentonituri Tixebis gamoyeneba axal i samkurnal o saSual ebebis misaRebad, aris erT-erTi ZiriTadi mimarTul eba, romelic dRemde muSavdeba i. quTaTel azis sax. farmakoqimiis institutSi [229].

saqarTvel os mecnierebaTa akademiis i. quTaTel azis saxel obis farmakoqimiis institutis mier miwodebul ia preparetebi askankol i _ Tixa-askanes 10%-iani suspensia damwvrobemis, gamoyel vebis da kanis sxva dazianebaTa samkurnal od. misi mastimul irebel i moqmedeba Wril obemis Sexorcebaze aixsneba bentonitebis ioncvliTi unariT, Sedian ra eqsudatTan reaqtiaSi, acereben JangviT procesebs da aregul ireben Wril obemis pH-s. damwvrobis eqsudatTan erTad adsorbirdeba toqsiuri nivTierebebi da amiT minimumamde mcirdeba maTi zemoqmedeba damwvari kanis cocxal uj redebze. SemSral i askankol is fenis qveS iqmneba fiziologiuri garemos msgavsi pirobebi, rac ganapirobebs zedapirul i damwvrobis Wril obemis swraf Sexorcebas [33, 228, 229].

Zvirfasi Tvisebebi- adsorbciul i didi unari, askankol is mkafiod gamoxatul i Terapiul i efeqti, mraval i biologiurad aqtiuri nivTierebebis mimarT indiferentul oba, xel misawvdomoba, ganapirobebs atopiuri dermatitis mwvave fazis dros sisvel iT mimdinare daavadebias mis efeqturobas. marTalia, askankol i ver izl eva atopiuri dermatitis yvel a formis gankurnebis saSual ebas, magram misi gamoyenebiT Sesazl ebel ia kanis mdgomareobis gaumj obeseba, cxovrebis xarisxis gazrda, yovel ive amis gamo, uj redul i da imunuri humorul i macvnebl is gaTval iswinebiT, igi Sesazl ebel ia gamoyenebul iqnas rogorc saukeTeso al ternatiul i saSual eba atopiuri dermatitis mkurnal obaSi.

Tavi 2. kvlevis masala, moculoba da metodebi

2.1 kvlevis dizaini

Sroma Sesrul da iv. javaxiSvil is sax. Tbil isis saxel mwifo universitetSi, s.s. i. faRavas sax. pediatriis samecniero-kvleviT institutsa da i. quTaTel azis sax. saqarTvel os mecnierebaTa akademiis farmakoqimiis institutSi.

kvlevis sawyis etapze, atopiuri dermatitis gavrcelebis Seswavis mizniT drois fiqsirebul monakveTSi Catarda erTmomentiani klinikuri kvlevis Serceva ganxorciel da kliniki randomizaciis metodiT (martivi SemTxveviTi Serceva _ urnaburTebiT). Serceuliqna q. Tbil isis 5 raionSi ganTavsebuli 5 skola: vake-saburTalos raionSi _ 55-e sajaroskola; mTawminda-krwanisis raionSi _ 21-e sajaroskola; didube - CuRureTis raionSi _ 166-e sajaroskola; isani-samgoris raionSi _ 76-e sajaroskola, xolo gl dani-naZaladevis raionSi _ 155-e sajaroskola. reprezentatuli populaciis aucilebeli minimaluri moculoba ganisazRvraq. Tbil isSi (2006 w.) mcxovrebi 6-dan 10 wl amde umcrosi saskolo asakis bavSvTa saerto raodenobis mixedvit. am mizniT gamoyenebul iqna mtkicebiti medicinis specialista saertasoris sazogadoebis kalkulatori. formula iTvaliswinebs mTliani populaciis raodenobas (49653), atopiuri dermatitis mosalodnel gavrcelebas (2%), dasaSveb zRvrul Secdomas (+0.5%), dizainis efeqts (2.0) da 95%-ian sandoobis intervalis.

Serceuli skolebi arsebuli siebis gamoyenebit Sei qma 6-dan 10 wl amde asakis bavSvTa erTiani reestri (2543 bavSvi), saidanac randomizaciis metodiT (SemTxveviTi cifrebi cxrili) formirebul iqna fokus populacia (2454 bavSvi).

gamokvlevis amocanebis Sesabamisad SemuSavebul iqna atopiuri dermatitis epidemiologiuri Seswavis kompleqsuri metodika (sqema 2).

kvlevis procesi gamoyenebul iqna pirveladi skrinirebisatvis epidemiologiuri kvlevisa da satel efono kvlevis anketa-kixvari.

skrining-kiTxvaris ZiriTadi monacemebi orientirebul i iyo atopiuri dermatitis pirvel ad diagnozirebaze. amave dros, skrining-anketa (danarTi 1 da 2) gul ismobda kvl evis pirvel ive (popul aciur) etapze potenciuri riskis faqtorebis gamovl enis Sesazl ebl obas (kiTxvari moicavda informacias sameano anamnezis, monacemebs wl amde da wl is Semdeg bavSvis ganviTarebis Sesaxeb da sxva), romel Ta ganmeorebiTi dazusteba warmoebda atopiuri dermatitis epidemiol ogiuri kvl evis gafarToebul i ruqis saSual ebiT (danarTi 3)

gamokvl evis meore etapze viyenebdiT atopiuri dermatitis epidemiol ogiuri kvl evis special izirebul gafarToebul kiTxvars (danarTi 3), romel Sic Sedioda demografiul i sakiTxebi, monacemebi dedis orsul obisa da mSobiarobis mimdinareobis da memkvidrul i winaswarganwyobis Sesaxeb, axal Sobil isa da sicocxl is Semdgom periodSi bavSvis janmrTel obis mdgomareobis monacemebi, atopiuri dermatitis pirvel ad gamovl inebis asaki da mizezi, maTi kavSiri daavadebis xel Semwyob, Tu mizezobrivi mniSvnel obis Sesazl o faqtorTa farTo speqtrTan, daavadebis kl inikuri gamovl inebsa da a.S. baraTi moicavda informacias ara mxol od daavadebis debiutis, aramed recidivis mizezebisa da riskis faqtorebis, Tanmxl ebi al ergiul i Tu qronikul i araal ergiul i daavadebebisa da sxva organoebisa Tu sistemebis mxriv funkciuri cvl il ebebis Sesaxeb, obieqturi gamokvl evis Sedegebs.

Rrma gamokvl evis ruqa kiTxvari ivseboda uSual od mSobel Tan saubris dros. orive kiTxvari iTval iswinebda daavadebis formirebis social ur-higienuri da mediko-biol ogiuri riskis-faqtorebis farTo speqtris Seswavl is Sesazl ebl obas. amrigad, atopiuri dermatitis riskis faqtorebi iswavl eboda intervius CamorTmevis meTodiT, riskis Sefasebis oretapiani (pirvel adi da meoradi anketireba) model is gamoyenebiT. popul aciis Sida struqturas daavadebisadmi winaswarganwyobis niSnis mixedviT gansazRvravs Semdegi faqtorebi: genotipuri (individiis memkvidrul i Tvisebis uzrunvel myofi), fenotipuri (ontogenezisa da cxovel myofel obis procesSi am TvisebaTa modul aciasTan dakavSirebul i). mosaxl eobis avadobis gansazRvrel mesame faqtors warmoadgens garemo. epidemiol ogiuri kvl evis procesSi yvel a es sami faqtori ganixil eba

dinamiur erTobl iobaSi. disregul acia warmoiSveba, rogorc maTi negatiuri urTierTmoqmedebis Sedegi da real izdeba ama Tu im genotipur fonze. amave dros, garemos zemoqmedebis faqtori amorCevi Tad moqmedebis sxvadasxva geno- da fenotipebze. epidemiologiur kvle vaSi miRebul i terminis "riskis faqtoris" Seswavi a Cvens mier, warmoebda zemoT motani l faqtorebTan mi mar TebaSi.

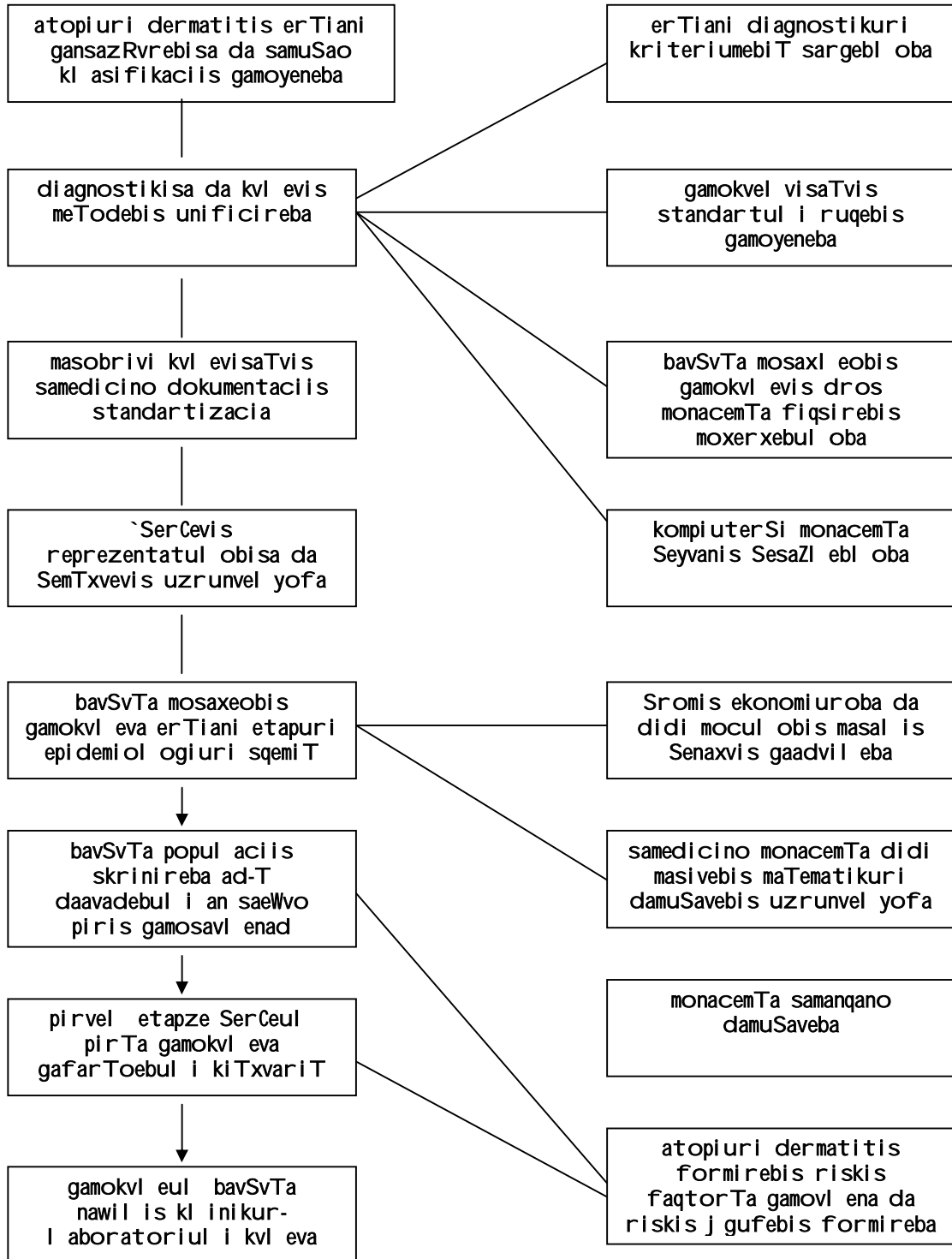
Mmecnierebis ganviTarebis yovel etapze terminebis gagebisa da kriteriუმebis erTianoba gacil ebiT mniSvel ovani iyo, vidre maTi damokidebul eba saboloo samecniero WeSmaritebasTan. sadReisod, medicinaSi rigi farTod gamoyenebul i gagebis Sesaxeb erTiani azri ar arsebobs. gansaxvavebul ad iyeneben, magal iTad, termins, "sadiagnostiko kriteriუმebi". xSirad simptomTa ubralo CamonaTvals uwodeben kriteriუმებს, Tumca gansazRvrebis Tanaxmad, "krietion" – aris gansxvavebul i niSani, raimes Sefasebis sazomad e.i. gageba (cneba) unda asaxavdes movl enis raodenobrivi mxares. epidemiologiuri kvlevis monacemTa sarwmunoebisaTvis ki gadamwyveti mniSveloba aqvs daavadebis diagnozis, gansazRvrebisa da terminologiis mi mar TerTian mi dgomas, gaazrebas.

atopiuri dermatitis diagnostika warmoebda britaneTis atopiuri dermatitis samuSao jgufis mier SemuSavebul i diagnostikuri kriteriუმების mixedvit: aucil ebel i niSani _ qavili, samian meti SemdegniSnebidan: dermatitis arseboba (an anamnezSi) kidurebis momxrel zedapirze; al ergiuli datvirTva (asTma an WinWris cieba), kanis nakecebis daintereseba, kanis difuzuri simSral e, debiuti or wl amde asakSi. nakrebis mgrZnobeloba Seadgens 85%-s, xolo specifikuroba - 96%-s.

aRricxvaze ayvanil iqna 278 pacienti (11,3%), romel Tac daudasturdaT atopiuri dermatitis diagnozi.

atopiuri dermatitis riskis faqtorebis gamovl enis mizniT Catarda observaciuli, anal izuri retrospeqtuli kvle va SemTxveva – kontrol i. am mizniT Seswavi l i popul aciidan gamoyofil i iqna ori jgufi: ZiriTad anu SemTxvevaTa jgufSi gaerTianda atopiuri dermatitiT daavadebul i 278 pacienti, xolo sakontrol o jgufSi _ 300 pirobiTad j anmrTel i bavSvi,

atopiuri dermatitis gavr cel ebisa da riskis faqtorebis Sewavl is kompl eqsuri meTodika, etapobrivi da struqturul i organizacia

sakontrol o j gufis sakvl ev subieqttebad SeirCa bavSvebi, romel Tac bol o Tveebis ganmavl obaSi ar aReniSnebodaT mwvave an qronikul i infeqciuri daavadeba, sxvadasxva saxis al ergiul i gamovl ineba da ar CatarebiaT medikamenturi mkurnal oba. ZiriTadi da sakontrol o j gufebis formirebis dros gaTval iswinebul i iyo homogenurobis principi.

SemTxveva – kontrol is kvl evis Catarebis safuZvel ze, gansazRvrul iqna atopiuri dermatitis formirebis social uri, biol ogiuri da sameicino risk-faqtores raodenobrivi maCvenebl ebi: Sansebis Sefardeba(OR), absol uturi riski eqsponirebul TaTvis (Re), absol uturi riski araeqsponirebul TaTvis (Rne) da atributul i riski (AR) cxril is 2 x 2 (cxril i 8) gamoyenebiT.

cxril i 8

riskis faqtori (eqspoziacia)	SemTxvevaTa j gufi	sakontrol o j gufi	sul
zemoqmedeba +	a	b	a + b
zemoqmedeba _	c	d	c + d
sul	a + c	b + d	a + b + c + d

Sansebis Tanafardoba (OR) gani sazRvra formul iT - ad/bc ; absol uturi riski eqsponirebul Ta Soris (Re) $= a / (a + b)$, absol uturi riski araeqsponirebul Ta Soris (Rne) - $c / (c + d)$, xol o atributul i riski (AR) $= a / (a + b) - c / (c + d)$. riskis faqtores raodenobrivi maCvenebl ebis gansazRvrisas gaTval iswinebul i iqneba 95%-iani sandoobis interval i (CI). (, , . 2000).

kvl evis Semdgom etapze, atopiuri dermatitis askankol iT adgil obrivi mkurnal obis Terapiul i efeqturobis Sesafasebl ad Cataarda prospektul i, Ria kontrol irebadi kvl eva, paral el uri kontrol iT winaswar SemuSavebul i protokol is mixedviT.

formirebul iqna atopiuri dermatitis mqone pacientTa ambul atoriul i popul acia (127 bavSvi), romel Tac kvl evis meore etapze CautardaT kl inikur-al ergol ogiuri kvl eva.

kl inikur kvl evaSi CarTvis kriteriუმები იყო:

1. asaki 6-dan 10 wl amde;
2. atopiuri dermatitis verificirebul i diagnozi;
3. sxva al ergiul i paTol ogiis ararseboba;
4. mSobl ebis informirebul i Tanxmoba patientis kvl evaSi CarTvaze.

kl inikuri kvl evidan gamoTisvis kriteriუმები იყო:

1. daavadebis atipiuri mimdinareoba;
2. daavadebis gavr cel ebis difuzuri forma,
3. daavadebis mimdinareobis mZime forma,
4. daavadebis remisiis stadia,
5. qronikul i infeqciis dekompsirebul i kerobis arseboba;
6. axl o anamnezSi kortikosteroidebis da immunosupresantebis regul arul i mi Reba.
7. askankol iT mkurnal obis gverdiTi efeqtebi da garTul ebebi;
8. askankol is individual uri autanl oba;

mkurnal obis dawyebamde patientebS CautardaT saTanado kl inikuri da l aboratoriul i gamokvl ebebi. atopiuri dermatitis simZimis xarixis Sefaseba xdeboda SCORAD-is (Scoring of Atopic Dermatitis) skal iT, romel ic iTval iswinebs kanis procesis gavr cel ebas, kl inikuri gamovl inebis obieqtur da subieqtur simptomebs.

paral el ur j gufesi Catarebul i kl inikuri kvl evis model i warmodgenil iqna Semdegi saxiT: diagnostika _ kvl evaSi CarTva _ mosamzadebel i periodi _ sawyisi mdgomareoba _ mkurnal oba; Sesaswavl i mkurnal oba _ gamosavali; tradiciul i mkurnal oba _ gamosavali.

ZiriTad j gufesi gaerTianda 65 patienti, romel Tac CautardaT bazisuri mkurnal oba da adgil obrivi mkurnal oba askankol iT Cvens mier SemuSavebul i sqemiT (mkurnal oba A + B): mkurnal oba - askankol i 3-j er dReSi Svidi dRe, amasTanave l Taobis antihistaminuri saS. (fenistil i-dimeTindenis mal eati)- 20 wveTi per os 3-j er 5 dRe; l atikortis kremi - Hydrocortisone17 butyrate 0.1% 1-j er dReSi.

sakontrol o j gufesi gaerTianda 62 patienti, romel Tac CautardaT bazisuri mkurnal oba (mkurnal oba B): l Taobis antihistaminuri saSual ebiT

(fenistil i- dimeTindenis mal eati) - 20 wveTi 3-j er 5 dRe; I atikortis kremi - Hydrocortisone17 butyrate 0.1% 1-j er dReSi.

bazisur mkurnal obaSi ar iqna gamoyenebul i Sesaswavl i mkurnal obis msgavsi farmakol ogiuri Tvisebebis mqone medikamentebi. orive j gufi Seswavl il i iqna anal ogiur pirobebSi, erTiani meTodikis mixediT.

pacientebze dakvirveba warmoebda kvl evisaTvis saintereso gamosaval is dadgomamde, ganmeorebiTi gamokvl ebebis j eradobiT _ 1-2 wl is ganmavl obaSi. sabol oo anal izisaTvis gamoiyo daavadebis 5 kl inikuri gamosaval i: srul i gamoj anmrTel eba, remisია, recidiul i mimdinareoba, ucvl el i mdgomareoba, gauareseba. mkurnal obis Semdeg pacientebze dakvirvebis xangrZl ivoba Seadgenda 1 wel s. unda aRiniSnos, rom yvel a pacientma mkurnal oba Caitara bol omde, kvl evidan ar gamoTiSul a arc erTi pacienti.

askankol is amtanobis Sefaseba xdeboda subieqturi simptomebisa da SegrZnebebis safuZvel ze. yovel konkretul SemTxvevaSi fiqsi rdeboda monacemebi medikamentis efeqturobis, individual uri amtanobis, nebi smieri gverdiTi efeqtis an garTul ebis Sesaxeb.

Catarebul i mkurnal obis kl inikuri efeqturobis Sefasebis mizniT gamoyenebul iqna: pirdapiri kl inikuri efeqtebi (daavadebis simptomebisa da l aboratoriul i cvl il ebebis Semcireba) da gaSual edebul i kl inikuri efeqtebi (garTul ebebis, recidivebisa da ganmeorebiTi hospital izaciis sixSiris Semcireba). mkurnal obis procesSi mxedvel obaSi iqna miRebul i obieqturi monacemebi da gamovl enil i gverdiTi efeqti.

askankol iT mkurnal obis efeqturobis Sesafasebl ad daavadebis nebi smieri arasasurvel i gamosaval is, mkurnal obis garTul ebis da gverdiTi efeqtebis mimarT gansazRvrul iqna diskretul i maCvenebl ebi cxril i 2 X 2 (cxril i 9) gamoyenebiT:

	daavadebis arakeTil saimedo gamosaval i		sul
	+	-	
ZiriTadi j gufi	a	b	$Y = a/(a + b)$
sakontrol o j gufi	c	d	$X = c/(c + d)$
sul	a + c	b + d	a + b + c + d

1. arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riski (Relative Risk) ganisazRvra, rogorc gamosaval is riski ZiriTad j gufSi gayofil i gamosaval is riskze sakontrol o j gufSi $RR = Y / X$
2. arakeTil saimedo gamosaval is absol uturi riskis Semcireba (Absolute Risk Reduction) _ arakeTil saimedo gamosaval is risks sakontrol o j gufSi minus arakeTil saimedo gamosaval is riski ZiriTad j gufSi $AAR = X - Y$;
3. arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riskis Semcireba (Relative Risk Reduction) $RRR = \{ X - Y / X \} \times 100\%$.
4. maCvenebel i NNT (Number Needed to Treat) _ patientTa raodenoba, roml ebic saWiroeben mkurnal obas, rom Tavidan avicil oT erTi arakeTil saimedo gamosaval i = erTi gayofil i absol uturi riskis Semcirebis maCvenebel ze $1 / X - Y$. (. 2004)

mkurnal obis orive kursis dawyebamde da CamTavrebis Semdeg pacientebS CautardaT Semdegi kl inikuri da parakl inikuri kvl evis monacemebis monitoringi:

1. kl inikuri kvl eva
  - kanis mdgomareobis Sefaseba – kanis dazianebis gavrcel eba atopuri dermatitis mqone bavSvebSi fasdeboda Semdegnairad: l okal uri dermatiti – gamonayaris arseboba kanis or simptomur ubanSi; gavrcel ebul i forma - gamonayaris arseboba kanis or ubanze met adgil ze, magal iTad, kidurebze da saxeze da difuzuri forma – rodesac kanis cvl il ebebi gamoxatul i iyo kidurebze, tanze da saxeze.

- atopuri dermatitis simZimis xarisxis Sefaseba SCORAD-is skal iT, romelic iTval iswinebs kanis procesis gavrcelebas anu dazianebis farTobs, klinikuri gamovlinebis obieqtur eqvs simptoms (eriTema, SeSupeba/papul a, qerqebi/sisvel e, eqskoriaciebi, liqenifikacia, simSral e) da subieqtur simptomebs (qavili, insomnia).

dazianebuli kanis farTobi (A) Sefasda `cxrianis- meTodiT; obieqturi (B) niSnis Sefaseba xdeboda 0-dan 3 qul amde: 0 qul a – simptomebis ararseboba; 1 qul a – cvl il ebebis msubuqi gamoxatva; 2 qul a – cvl il ebebis saSualo xarisxiT gamoxatva; 3 qul a – simptomebis mkveTri gamoxatva. simptomebis Sefaseba warmoebda kanis im monakveTze, sadac isini maqsimal uradiyo gamoxatuli. subieqturi (C) simptomebidan TiToeuli fasdeboda 10 qulian skalaze, amastan gamoiyeneba bol o 3 dReRamis maCveneblidan saSualo.

SCORAD-is indeqsi gani sazRvreboda formul iT: $SCORAD = A/5 + 7B(2 + C)$, sadac A kanis dazianebis area %-Si, B – obieqturi niSnebis qul aTajami, xolo C – subieqturi simptomebis qul aTajami [74, 254].

2. al ergologiuri kvleebi:

- saerTo IgE - antisxeul ebis gansazRvra warmoebda sisxlis SratSi imunofermentuli `ELIZA- meTodiT.
- atopiuri dermatitiT daavadebulebs specifikuri diagnostikis mizniT Cautarda mizezobrivi mniSnelobis al ergenebis identifikacia prik-testebiT; gamoyenebul iqna kanis prik-testireba germanuli kompania al ergofarmas test-nakrebi K-s gamoyenebiT. al ergenTa standartuli nakrebi Sedgeboda 20 al ergenisgan, romelic Seicavda kvebiT, mcenareul, epidermul i da sayofacxovrebo al ergenebs. reaqcia kanis sinjze fasdeboda 5 xarisxiT: _ uaryofiti; + sustad dadebiTi, ++ zomierad dadebiTi, +++ mkveTrad dadebiTi; ++++ Zlier dadebiTi.

miRebuli monacemebis statistikuri damuSaveba ganxorciel da programuli paketis SPSS/v. 13.0.0 (Statistical Package for Social Sciencis) gamoyenebiT. SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) socialuri mecnierebebis statistikuri paketi 1968 wels iqna SemuSvebuli Norman Nie da C. Hadlai Hull-s mier. dResdReobiT arsebobs SPSS-is 17.0.0. versia, romelic 2008 wlis

agvistoSi iqna SemuSavebul i, Cvens mier ki gamoyenebul iqna SPSS/v.13.0 paketis Semdegi programul i uzrunvel yofa - diskretul i statistika: j varedini tabul acia da sixSire da bivariaciul i statistika: saSual o, t- testi, korel acia [17, 31, 60, 61, 95].

1. χ^2 - pirsonis

$$\chi^2 = \sum \frac{(f_0 - f_e)^2}{f_e}$$

f_0 dakvirveba

f_e mol odini

2. saSual o aritmetikul i

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n}$$

3. saSual os standartul i gadaxra

$$S = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}$$

4. saSual os standartul i Secdoma

5.

$$SE_{\bar{X}} = \frac{S}{\sqrt{n}}$$

6. dispersia = standartul i gadaxris kvadrats

$$\sigma = S^2$$

7. t - stiudentis kriteriumi

$$t = \frac{|\bar{x} - \bar{y}|}{\sqrt{\frac{\sigma_x^2 + \sigma_y^2}{n}}}$$

zemoTmocemul i formul ebiT parametrul i monacemebisaTvis daTvl il i iyo saSual o arITmetikul i, standartul i gadaxra saSual odan da saSual os standartul i Secdoma; or saSual o arITmetikul maCvenebel s Soris gansxvavebis damaj erebl oba ganisazRvra stiudentis t kriteriumiT, roml isTvisac gamoTvl il i iyo statistikuri sarwmunoebis sidide p.

or maCvenebel ze met saSual o arITmetikul ebs Soris gansxvavebis damaj erebl oba ganisazRvra dispersiul i anal iziT (t-testis saSual ebiT) gamoTvl il i iyo dispersiul i anal izis F koeficienti da misi statistikuri sarwmunoebis sidide p, maCvenebel ebs Soris kavSiris dasadgenad ganisazRvra C koeficienti, roml is sandooba gamoTvil i iyo χ^2 -is formul iT.

Tavi 3. atopiuri dermatitis epidemiologiuri kvlevis Sedegebi umcrosi saskolo asakis Tbilisis bavSvTa mosaxleobaSi

3.1 gamokvleul bavSvTa populaciis zogadi daxasiaTeba

atopiuri dermatitis gavrcelebis Seswavlaganxorciel da 2006 wels Catarebuli erTmomentiani klinkური kvlevis safuZvelze, klasteruli randomizaciis metodit (martivi SemTxveviti Serceva – urnaburtebit) Serceul q. Tbilisis 5 raionSi gantavsebul 5 skolaSi (vake-saburtalos raionSi – 55-e sajaroskola; mtawminda-krwanisis raionSi – 21-e sajaroskola; didube - Cururetis raionSi – 166-e sajaroskola; isani-samgoris raionSi – 76-e sajaroskola, xolo gl dani-naZaladevis raionSi – 155-e sajaroskola) 6-dan 10 wl amde umcrosi saskolo asakis bavSvTa (2454 bavSvi) gamokvevis safuZvelze. kompl eqsuri metodikit Seswavil iqna atopiuri dermatitis epidemiologia.

nebismieri patologiis gavrcelebis Seswavlis kideverT gzas ambulatoriული და stacionარიული მოსახლეობის მონაცემთა რეგისტრაციის ანალიზი warmoadgens, Tumca momarTვიანობის mixedvit atopiuri dermatitis sixSire bavSvebSi dabalია და არასახვამ დაავადების გავრცელების რეალურ სურათს, რამკაფიოდ ცანს qvemoT moyvanil momarTვიანობის retrospektul ანალიზს: 1. sayvareliZis saxelobის დაავადებათა კონტრლის და საზოგადოებრივი ჯანრტელობის ეროვნული ცენტრის ინფორმაციით q. TbilისSi atopiuri dermatitis stacionარიული დავესებულეებისა და ambulatoriული-poliklinikური დავესებულეების statistიკური მონაცემი 2005-2007 wl ების mixedvit Semdegia: ambulatoriული-poliklinikური დავესებულეების mixedvit cxovrebaSi პირველად დადგენილი დიაგნოზიტ რეგისტრირებულია atopiuri dermatitit დაავადებული 2429 (ვაჯი - 1262; გოგონა - 1167) ავადმყოფი 2005 wels; 1865 (ვაჯი - 970; გოგონა - 895) - 2006 wels და 1440 (ვაჯი - 732; გოგონა - 708) – 2007 wels, xolo q. TbilისSi stacionარიული დავესებულეების mixedvit გავერილ ავადმყოფთა რაოდენობა ამავად დიაგნოზიტ გაქლავტ 82 პაციენტი (ვაჯი - 43; გოგონა - 39) – 2005 wels; 40

(vaJi - 18; gogona - 22) - 2006 wel s da 54 (vaJi - 28; gogona - 26) - 2007 wel s.

qal aq Tbil isis bavSvTa mocemul i popul aciis reprezentatul kontingentSi pirvel adi anketa-kiTxvariT gamokvl evis umTavresi mizani atopiuri dermatitis gavr cel ebis real uri suraTis dadgena iyo. amave dros kiTxvari gul isxmabda respodentisagan am etapze SesaZl o kl iniko- anamnezuri informaciis miRebas. miRebul i monacemebi zustdeboda da Rrmavdeboda meore, Rrma special izebul i anketa-kiTxvariT gamokvl evis safuZvel ze.

winamdebare TavSi warmovadgenT skrinirebis Sedegad bavSvTa popul aciis Sesaxeb miRebul i monacemebis anal izs. pirvel ad kiTxvarSi (danarTi 1 da 2) Semaval i ZiriTadi bl okebi iyo - sapasporto da social uri monacemebi; sameano anamnezi; bavSvis mdgomareobis monacemebi wl amde; gadatanil i daavadebebi da gadaxrebi wl is Semdeg da bol os, monacemebi memkvidrul i datvirTvis Sesaxeb.

Tbil isis bavSvTa popul aciaSi al ergiul i daavadebis gavr cel ebis prospeqtul i Seswavl is pirvel etapze skrinirebam moicva 6-10 wl amde asakis 2454 bavSvi.

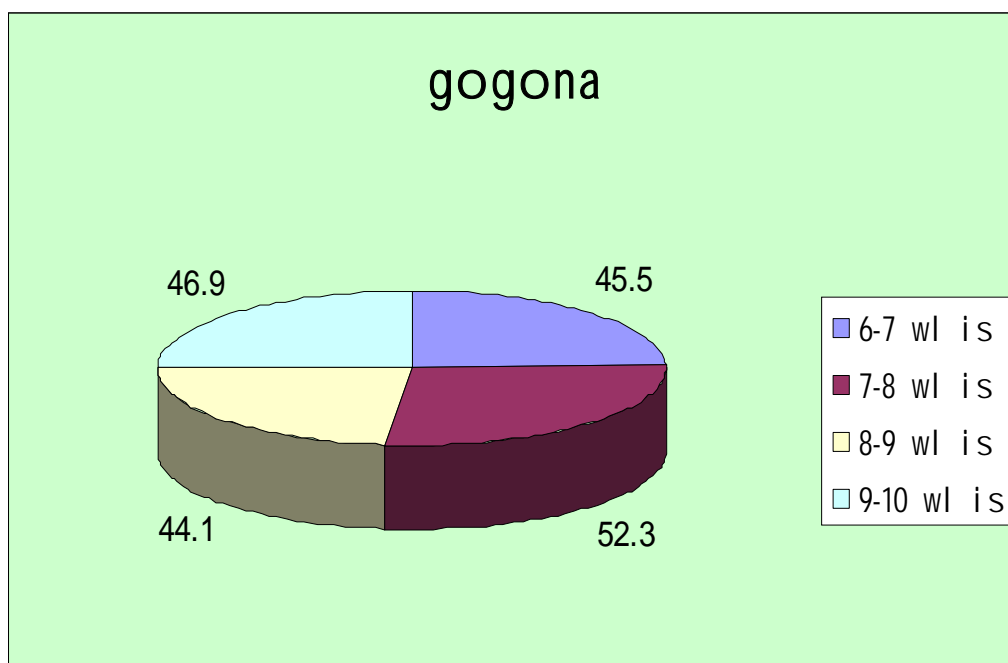
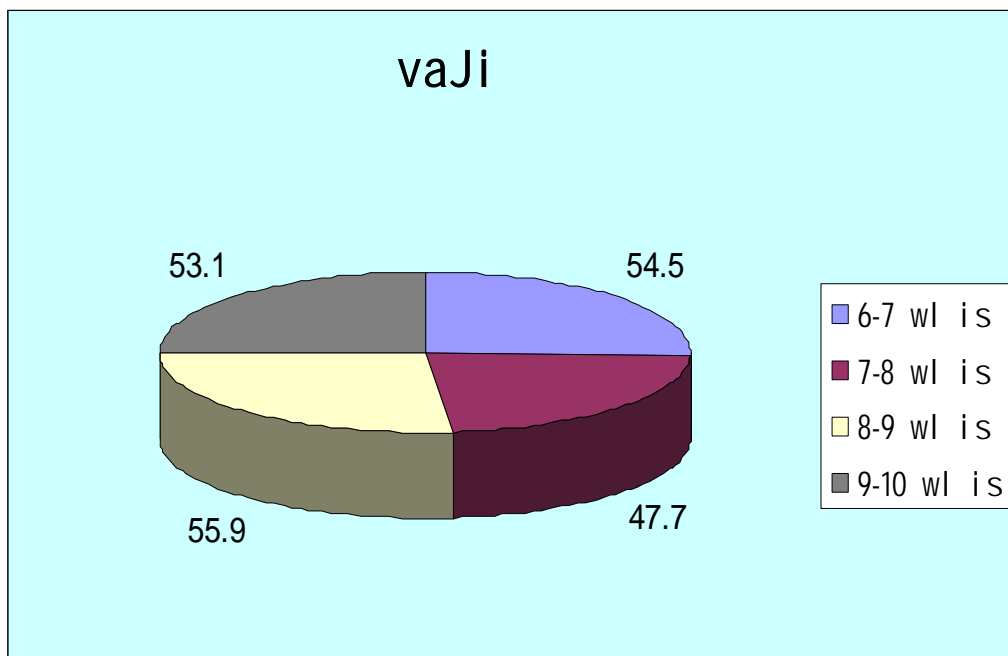
gamokvl eul bavSvTagan 1303 (53.1%) vaJi da 1151 (46.9%) gogona iyo. gamokvl eul i kontingentis ganawil eba sqesisa da asakis mixedviT mocemul ia cxril Si (10) da diagramaSi (1).

cxril i 10

pirvel adi skriningiT gamokvl eul i kontingentis ganawil eba sqesisa da asakis mixedviT

asaki	vaJebi			gogonebi			sul	
	abs. raod	%	%	abs. raod	%	%	abs. raod	%
6-7	323	24.8	54.5	270	23.5	45.5	593	24.2
7-8	282	21.6	47.7	309	26.8	52.3	591	24.1
8-9	354	27.2	55.9	279	24.3	44.1	633	25.8
9-10	344	26.4	53.1	293	25.4	46.9	637	25.9
sul	1303	100	53.1	1151	100	46.903	2454	100

gamokveul i popul aci is daxasiaTeba
asakisa da sqesi s mixedviT

warmodgenil i cxril idan Cans, rom gamokveul bavSvTa Soris TiTqmis yvel a asakobrivi jgufSi QWarboben vaJebi, gansakuTrebiT 6-7 da 8-9 wl amde asakis fargl ebSi. diagramaze motanil i monacemebiT warmomadgenl obiTi iyo 6-7 wl is asakis bavSvTa raodenoba.

nacional obis mixedviT gamokvl eul bavSvTa kontigentis 85.8% (2105) qarTveli, xolo 14,2% (349) araqarTveli iyo.

atopiuri dermatitis sadiagnostiko kriteriumebisa da demografiuli macvneblis garda pirveli adi anketa gulisxmabda bavSvTa did kontingenti ZiriTadi mediko-biologiuri faqtorebis TaviseburebaTa gamovlenas. monacemTa meore bloki moicavda informacias nayofis intranataluri periodis mimdinareobis Sesaxeb. anketa-kitxvaris monacemebiT orsul oba da mSobiaroba upiratesad fiziologiuri iyo 1993 SemTxvevaSi (81.2%). SemTxvevaTa nawilSi gamovlenil iqna gadaxrebi orsul obisa da mSobiarobis mimdinareobaSi, ZiriTadad orsul obis pirveli da meore naxevris toqsikozis, swrafi mSobiarobis da stimulaciiT mSobiarobis saxiT. gamovlinda orsul obis dros kvebiTi da medikamentozuri alergiiT xSiri avadoba. orsul obisa da mSobiarobis anamnezuri monacemebi warmodgenilia me-11 cxrilSi.

gamokvl euli kontigentis sameano da samSobiaro anamnezSi patologiuri gadaxrebi gamovlinda 128 mSobiareSi (5.2%) SemTxvevaSi. cvlilebebi Tanabari sixSiriT ganawil da gogonaTa da vaJTa dedebs Soris (gamotvli Catarda pirsonis X^2 -is mixedviT).

anamnezis mixedviT, gamokvl eul bavSvTa ZiriTadi nawili daibada drouli, normaluri antropometriuli monacemebiT, upiratesad pirveli (41.2%) da meore (46.0%) orsul obidan, mesame da Semdgomi orsul obidan kixolod 12.8%. SemTxvevaTa 4.8%-Si aRiniSna dRenaklul oba, xolo hipoqsiiTa da samSobaro travmiT daibada Sesabamisad 9.2% da 2.1%. 1.6%-Si aRiniSna Warbi wonis axal Sobilis dabadeba, xolo 5.5%-Si kixolod ebwoniანis.

bavSvTa adreuli kvebis xasiaTis mixedviT, gamokveul kontingenti minimum samTvemde bunebriv kvebaze imyofeboda 32.1%. gamokveulTa nawil i imyofeboda xelovnur (23.4%) kvebaze. maRali xvedriti wilitiyo

warmodgenil i Sereul i (44.5%) kveba. Seswavi il iqna Sereul da xel ovnur kvebaTan dakavSirebul i al ergiul i gamovl inebis xasiaTi da sixSire.

cxri i 11

orsul obisa da mSobiarobis mimdinareobaSi
gamovl enil i gadaxrebi sixSire

orsul obisa da mSobiarobis	abs raod.	%
Tavi seburebani		
I naxevis toqsikozi	560	22.8
II naxevis toqsikozi	93	3.8
mwvave respiraciebi	287	11.7
septiuri daavadebebi	12	0.5
qr. infeqciuri kerebi	64	2.6
kvebiTi al ergia	191	7.8
medikamentozuri al ergia	79	3.2
respiraciul i al ergia	106	4.3
stresi	633	25.8
Tambaqos weva	653	26.6
antibaqteriul i Terapia	366	14.9
orsul obis SemanarCunebel i Terapia	157	6.4
virusul i daavadeba	98	4
gul sisxl ZarRvTa sistemis paTol ogia	7	0.3
swrafi mSobiaroba	128	5.2
stimul aciiT mSobiaroba	39	1.6

aRniSnul i gamoTvl il iqna pirsonis X2-is mixeviT 95%- iani sandoobiT koeficientiT da monacemebi statistikurad sarwmunoa ($p < 0.05$).

pirvel adi kiTxvariT gamovlinda, rom wl amde asakis bavSvebSi kvebiTi al ergiis siWarbe aRiniSneboda 405 (16.5 %) bavSvSi. Seswavi il iqna kvebiTi al ergiis sixSire asakTan da sqesTan mimarTebaSi (cxrili 12).

cxrili 12

**wl amde kvebiTi al ergiis avadobis
sixSire asakobrivi gradaciis mixedviT**

asaki	vajeBi			gogonebi			sul	
	abs. raod	%	%	abs. raod	%	%	abs. raod	%
6-7	67	28.3	58.3	48	28.6	41.7	115	28.4
7-8	53	22.4	57.6	39	23.2	42.4	92	22.7
8-9	61	25.7	57.5	45	26.7	42.5	106	26.2
9-10	56	23.6	60.8	36	21.5	39.2	92	22.7
sul	237	100	58.5	168	100	41.5	405	100

cxrili dan Cans, rom wl amde kvebiTi al ergia prevalirdeba vajeBsi (monacemebi statistikurad sandoa). gamokvl eul i kontigenti 6-7 wl ianTa 28.4%-s kvebiTi al ergia pirvel ad aReniSnaT wl amde asakSi. GkvebiTi al ergiasTan erTad wl amde asakis bavSvebSi ganviTarebuli daavadebebi sxvadasxva procentul obiT gamoixata: gamokveulTa 19.4 % avadobda sasunTqi sistemis mxriv, 18.5 % disbiozis sindromiT, 27.5 % atopiuri dermatiT, 9.3 % medikametoZuri al ergiIT, 2.4 % cns-is mxriv gadaxrebi da 0.7 % gul-sixl ZarRvTa sistemis paTol ogiebi. am daavadebaTa gadanawileba sqesis mixedviT mocemulia me-13 cxrili Si. gamoTvlami mdinareobda pirsonis koeficientiT da monacemebi statistikurad sandoa ($p < 0.05$).

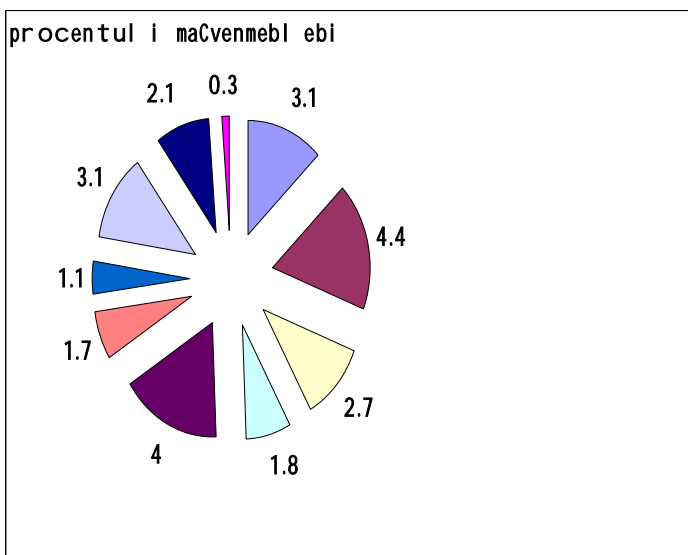
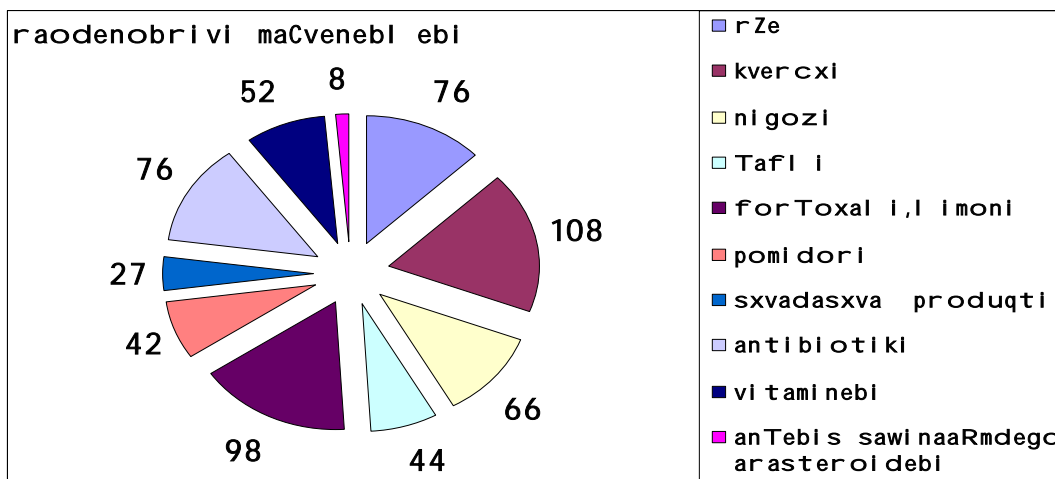
გამოკვლეული პოპულაციის უმცირესი ნაწილის განვითარების
დაავადებების განაწილება სქესის მიხედვით

უმცირესი ავადობა	ვაჟი (1303)			გოგონა (1151)			სულ (2454)	
	abs. რაოდ.	%	%	abs. რაოდ.	%	%	abs. რაოდ.	%
სასუნთქი სისტემის მხრის	232	17.8	9.4	245	21.3	9.9	477	19.4
დისბიოზის სინდრომი	261	20.0	10.6	192	16.7	7.8	453	18.5
ატოპიური დერმატიტი	314	24.1	12.8	371	32.2	15.1	685	27.7
კვებითი ალერგია	293	22.5	11.9	361	31.4	14.7	655	26.5
მედიკამენტოზური ალერგია	126	9.7	5.2	102	8.9	4.2	229	9.3
ცნს მხრის გადახრები	36	2.8	1.5	22	1.9	0.9	58	2.4
გულ-სისხლის მიმოქცევის სისტ.	8	0.6	0.3	9	0.8	0.4	17	0.7

სხვადასხვა სახის კვების პროდუქტზე რეაქცია აღენიშნა გამოკვლეული პოპულაციის 18.5 %-ს, ხოლო სხვადასხვა მედიკამენტზე ალერგიული გამოვლინება კონსტატირებული იქნა 4.6 % შემთხვევაში. მეორე დიაგრამაში წარმოდგენილია ყველაზე ხშირად ალერგიული რეაქციის გამოწვევი საკვები. თუ მედიკამენტოზური სასაუბროება.

ანკეტა-კითხვარი გულს მოხდა ინფორმაციის მიწოდება ბავშვთა მოსახლეობაში ცატარების იმუნიზაციის შესახებ. გამოვლინილი იქნა, რომ 2238 ბავშვს (91.2 %) პროფილაქტიკური აცრები ცატარდა დროულად და სრულად, 164 (6.7 %) შემთხვევაში აცრები ცატარდა არასრულად და დავიანებით, ხოლო 52 (2.1%) ბავშვს აცრები არ ცატარებია. იმუნიზაციის უწყობის საერთო სურათი წარმოდგენილია ცხრილში (14)

obl igatur al ergenebsa da medikamentebze atopiuri dermatitis
sixSi ris ganawil eba bavSvTa gamokvl eul popul aciaSi

immunoprofil aqtikis maCvenebl ebi gamokvl eul bavSvTa popul aciaSi

profil aqtikuri acreci	Cautarda	
	abs. raod.	%
	2402	97.9
tuberkul ozi BCG	2402	97.9
poliomieliti (OPV)	2350	95.8
witel a	2000	81.5
difteria, yivanaxvel a, tetanusi (DPT)	2149	87.6
difteria, tetanusi	429	7.5
ybayura	1575	64.2
virusuli hepatiti B-HB	2402	97.2

vaqcinaciis Semdgomi adgil obrivi reaqcia fiqsirebul iqna 137 (5.7 %) SemTxvevaSi. vaqcinaciis garTul eba Tanabari sixSiriT gamovlinda vaJebSi da gogonebSi (cxrili 15)

garTul ebuli vaqcinaciis sixSire sqesTan mimarTebaSi

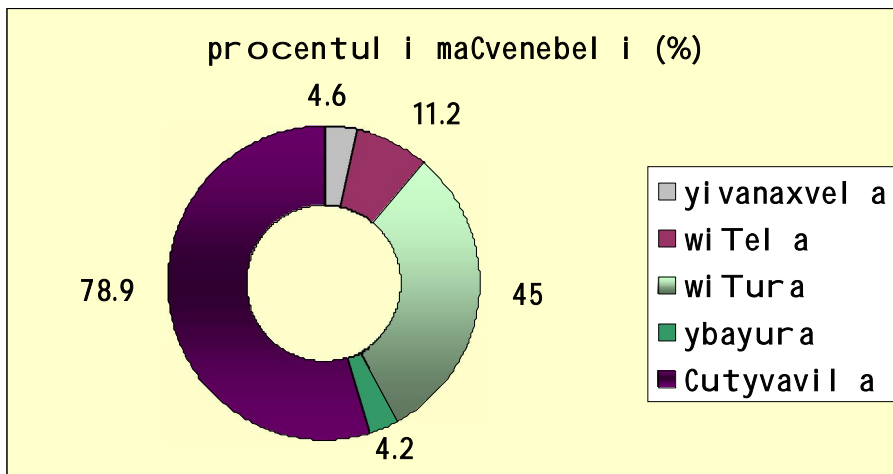
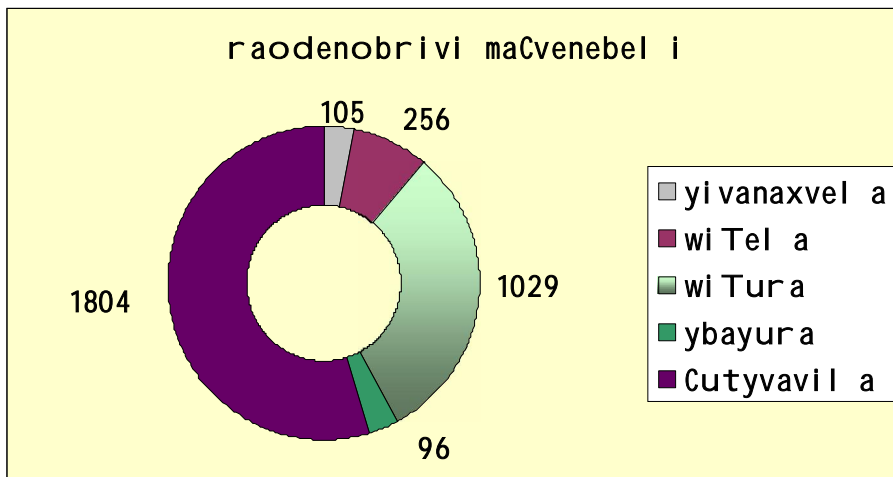
reaqcia vaqcinacize	mamrobi Ti			mdedrobi Ti			sul	
	abs. raod.	%	%	abs. raod.	%	%	abs. raod.	%
adgil obrivi	65	4.7	47.5	72	6.5	52.5	137	5.7
zogadi	44	3.4	60.2	29	2.6	39.8	73	3.1
sul	1303	100	54.2	1099	100	45.8	2402	100

gamovlita Catarebulia pirsonis X^2 -is mixedvit ($p < 0.05$).

pirvel adi kiTxvariT gamovl inda, rom bavSvTa gadatanil i infeqciebi dan preval irdeba wiTurasa da Cutyvavil as infeqciebi (diagrama 3).

diagrama 3

bavSvTa infeqciuri daavadebis raodenobrivi da procentul i maCvenebl ebi gamokvl eul popul aciaSi

Cvens gamokvl ebebSi al ergiul i anamneziT datvirTul i memkvidreobiToba gamouvl inda popul aciiS 19.6 %-s. am bavSvebis mSobl ebs, da-Zmas an axl o naTesavebs aReniSnebodaT atopiuri dermatiti, bronqul i asTma, al ergiul i riniti, al ergiul i koniuqtiviti, medikamentozuri da kvebiTi al ergia (cxril i 16).

memkvidrul i daTviriTva uxSiresad aReniSneboda bavSvis dedas (481 - 19.6 %) da mamas (348 - 14.2 %), Semdeg da-Zmebs (64 - 2.6 %), sisxl iT naTesavebs dedis mxridan (88 - 3.6 %) da sisxl iT naTesavebs mamiS mxridan (127 - 5.2 %)

cxril i 16

memkvidrul i al ergiul i datvirTvis sixSire
(nozol ogiebis miT iTebi T) gamokveul bavSvTa popul aciaSi

daavadeba	dedis mxriv memkv. datvirTva al erg.daavad.		mamiS mxriv memkv. datvirTva al erg.daavad.	
	abs. raod	%	abs. raod	%
bronqul i asTma	123	5.0	103	4.2
atopiuri dermatiti	155	6.3	95	3.8
al ergiul i riniti	62	2.5	56	2.3
al ergiul i koniuqtiviti	43	1.7	29	1.2
medikamentozuri al ergia	39	1.6	38	1.5
kvebiTi al ergia	59	2.4	27	1.1

amrigad, pirvel adi anketireba iTval iswinebda ara mxol od atopiuri dermatitis gamovl enas bavSvTa popul aciaSi, aramed samedicino, social uri da biol ogiuri faqtorebis Sesaxeb informaciis miRebas, popul aciiS samedicino maxasiaTebli ebiS gacnobas.

3.2 atopiuri dermatitis gavr cel eba gamokvl eul bavSvTa popul aci aSi

erTmomentiani kl inikuri kvlevis safuZvel ze Cvens mier gaanalizebul iqna atopiuri dermatitis epidemiologiuri macvenebi ebi umcroshi saskolo asakis bavSvTa populaciashi. Ppopulaciurma kvlebamogvca atopiuri dermatitis gavr cel ebis WeSmariti suraTi da daavadebis formirebis riskis faqtorebis dadgenis saSual eba.

Tbilisi mcxovrebi 6-10 wl amde asakis 2454 bavSvis pirveladi skrinirebit, gamokvl eul Tagan 278 (11.3%) bavSvs gamovlinda atopiuri dermatiti. Aamave dros sagulisxmoa, rom sadiagnostiko kriteriumis gamoyenebit am etapze gamovlenil avadmyofTa ricxvi ar Sencirebul a.

Aatopiuri dermatitis Sedarebiti sixSire gamokvl eul i ubnebis mixedvit warmodgenilia cxriliSi 17

cxrili 17

Tbilisis raionuli ubnebis mixedvit janrTel Ta da daavadebul Ta ganawil eba

Tbilisi raionebi	janrTel i			daavadebul i			sul	
	abs.raod	%	%	abs.raod	%	%	abs.raod	%
vake-saburTalo	551	25.3	87.5	79	28.4	12.5	630	25.7
didube-CuRureTi	417	19.2	81.3	96	34.5	18.7	513	20.9
mTawminda-krwansi	475	21.8	92.2	40	14.4	7.8	515	21
isani-sangori	269	12.3	94.7	15	5.4	5.3	284	11.6
gl dani-naZaladevi	464	21.4	90.6	48	17.3	9.4	512	20.9
sul	2176	100	88.7	278	100	11.3	2454	100

gamotvla Catarebulia pirsonis X²-is mixedvit. miRebuli monacemebi statistikurad sarwmunoa (p<0.05)

atopiuri dermatitiT daavadebul Ta Soris sqesisa da Tbilisis raionuli ubnebis mixedvit ganawil eba mocemulia me-18 cxriliSi.

atopiuri dermatitis gavr cel ebis monacemebi
gamokvl eul i ubnebis mixedvi T

Tbil isi ubnebi	vaJi			gogona			sul	
	abs.ra od	%	%	abs.ra od	%	%	abs.ra od	%
vake-saburTal o	40	27.4	50.6	39	29.5	49.4	79	28.4
di dube-CuRureTi	50	34.2	52.1	46	34.8	47.9	96	34.5
mTawmi nda-krwani si	22	15.1	55	18	13.6	45	40	14.4
isani -samgori	8	5.5	53.3	7	5.3	46.7	15	5.4
gl dani -naZal adevi	26	17.8	54.2	22	16.7	45.8	48	17.3
sul	146	100	52.5	132	100	47.5	278	100

atopiuri dermatiti erTnairi sixSiriT gamovl inda vaJesba (146 vaJi - 52.5%) da gogonebSi (132 gogona - 47.5 %).

atopiuri dermatitis gavr cel ebis maCvenebel i SedarebiT maRal i iyo 6-7 da 8-9 wl is asakSi (cxrili 19).

atopiuri dermatitis gavr cel ebis monacemebi
sqesisa da asakobrivi j gufis mixedvi T

asaki	vaJebi			gogonebi			sul	
	abs. raod	%	%	abs. raod	%	%	abs. raod	%
6-7 wl amde	56	38.4	50.9	54	40.9	49.1	110	39.6
7-8 wl amde	24	16.4	52.2	22	16.7	47.8	46	16.5
8-9 wl amde	35	24	50.7	34	25.8	49.3	69	24.8
9-10 wl amde	31	21.2	58.5	22	16.7	41.5	53	19.1
sul	146	100	52.5	132	100	47.5	278	100

გამოთვლა კატარებზეა პირობის χ^2 -ის მიხედვით. მიჩვენებული მონაცემები სტატისტიკურად სარწმუნოა ($p > 0.05$).

თანხლები ალერგიული დაავადებები ალერგიული რინიტი (5.4% ანუ 15 ავადმყოფი), ბრონქული ასტმა (2.5% ანუ 7 ავადმყოფი), წინწკის ცეცხლი (1.1% ანუ 3 ავადმყოფი), მედიკამენტური ალერგია (6.1% ანუ 17 ავადმყოფი) და კვებითი ალერგია (8.6% ანუ 24 ავადმყოფი) სხვადასხვა სისერიტ გამოვლინდა აтоპიური დერმატიტი დაავადებულებს.

ათოპიური დერმატიტი დაავადებულებს ულამდე კვებითი ალერგია, მედიკამენტოზური ალერგია და ტიპიური აтоპიური დერმატიტი პირველადი გამოვლინება სერიტ შემთხვევაში უკავშირდება ალერგიულ ფაქტორს. აღნიშნული ხელისხილი (37.8%) და სერიული კვება (31.7%) განპირობებდა შემდგომში ამ დაავადების განვითარებას. მე-20 სერიული მოცემულია აтоპიური დერმატიტი დაავადებულების განაწილება სკესის, ასაკის, ულამდე კვების ხასიათისა და ულამდე გამოვლინების მიხედვით.

დაავადებულთა სერიული აтоპიური დერმატიტი დებიუტის გამოწვევი მიზეზები ასაკისა და სკესის მიხედვით განსხვავებულია არმოდნა. მებიუტის მიზეზი ცენს შემთხვევაში იყო: კვებითი ალერგია, მცენარეები, ცხოველებთან კონტაქტი, ვაქცინაცია, სტრესი, სოკოვანი ინფექცია, მიზეზი ალერგია, სიციველე ალერგია, კიბური ნივთიერებები, ხელისხილი უსივლილი, კლიმატო-გეოგრაფია, ვირუსული ინფექცია, რესპირაციული ინფექციები და ფიზიკური დატვირთვა. გარკვეულ შემთხვევებში მიზეზი დაუდგენელია. (სერიული 21).

atopiuri dermatitit daavadebul bavSvebSi wl amde asakSi ganviTarebul i
daavadebebis ganawil eba sqesis mixedvit

		vaJi (n=146)		gogona (n=132)		sul (n=278)	
		abs. raod.	%	abs. raod.	%	abs. raod.	%
atopiuri dermatiti	bunebrivi 3 Tvemde	3	2.1	1	0.8	4	1.4
	bunebrivi 6 Tvemde	1	0.7	2	1.5	3	1.1
	Sereuli	0	0.0	1	0.8	1	0.4
	xel ovnuri	18	12.3	20	15.2	38	13.7
kvebTi alergia	bunebrivi 3 Tvemde	3	2.1	1	0.8	4	1.4
	bunebrivi 6 Tvemde	1	0.7	1	0.8	2	0.7
	Sereuli	5	3.4	8	6.1	13	4.7
	xel ovnuri	42	28.8	53	40.2	95	34.2
medikament. alergia	bunebrivi 3 Tvemde	0	0.0	1	0.8	1	0.4
	xel ovnuri	12	8.2	11	8.3	23	8.3

daavadebul Ta Soris atopiuri dermatitis debiutis
gamomvevi mizezebi asakisa da sqesis mixedviT

debiutis mizezi	daavadebul i (n=278)											
	Aasaki (weli)								sqesi			
	6_7mde		7_8mde		8_9mde		9_10mde		mamrobiTi		mdebrobiTi	
	raod	%	raod	%	raod	%	raod	%	raod	%	raod	%
kvebiTi alergia	28	10.1	28	10	27	9.7	29	10	54	19	58	21
mzeze alergia	11	4	-	-	1	0.4	-	-	7	2.5	5	1.8
sicive	12	4.3	5	1.8	2	0.7	1	0.4	12	4.3	8	2.9
qimuri nivTiereba	7	2.5	3	1.1	-	-	-	-	5	1.8	5	1.8
xerl ovnuri qsovili	2	0.7	2	0.7	-	-	1	0.4	5	1.8	-	-
virusuli infeqcia	6	2.2	1	0.4	1	0.4	5	1.8	9	3.2	4	1.4
mcenareebi	4	1.4	2	0.7	2	0.7	3	1.1	6	2.2	5	1.8
sokos infeqcia	-	-	1	0.4	5	1.8	3	1.1	4	1.4	5	1.8
fizikuri datvirTva	2	0.7	3	1.1	-	-	-	-	3	1.1	2	0.7
kl imato- geografia	12	4.3	16	5.8	1	0.4	7	2.5	17	6.1	19	6.8
vaqcinacia	2	0.7	-	-	1	0.4	-	-	1	0.4	2	0.7
medikamentebi	4	1.4	3	1.1	19	6.8	5	1.8	15	5.4	16	5.8
stresi	9	3.2	11	4	16	5.8	10	3.6	20	7.2	26	9.4
respiraciuli infeqciebi	1	0.4	-	-	-	-	-	-	1	0.4	-	-
cxovel ebTan kontaqti	13	4.7	6	2.2	16	5.8	8	2.9	25	9	18	6.5
daudgeneli mizezi	28	10.1	-	-	1	0.4	5	1.8	19	6.8	15	5.4

daavadebul Ta Soris atopiuri dermatitis gamwveba sezonis mixedviT yvel aze maRali iyo gazafxul ze (39.9 %), zafxul Si (38.4 %), xolo

Semodgomasa (23.4 %), da zamTarSi (8.9 %) SedarebiT nakl ebad gamovl inda. (monacemis statistikurad sarwmunoa ($p < 0.001$).

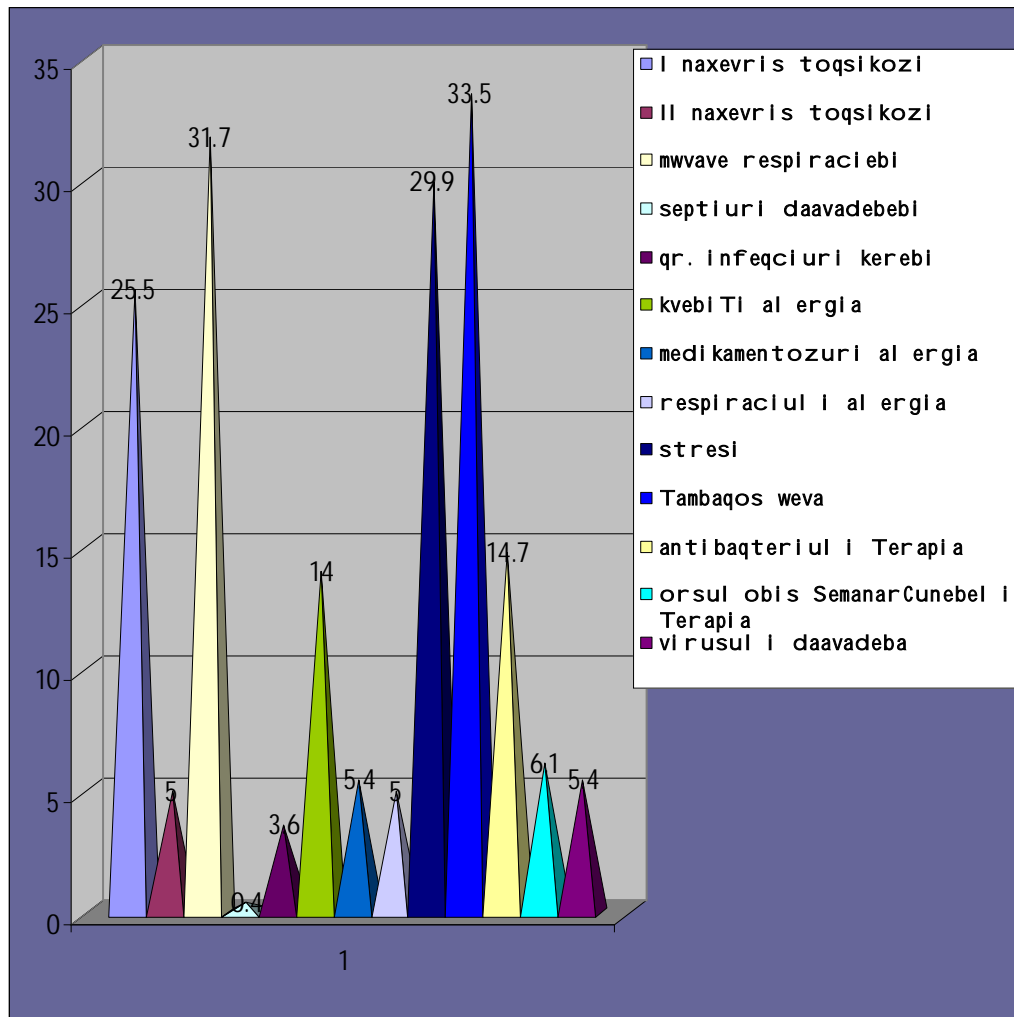
278 atopiuri dermatitiT daavadebul i bavSvis social uri mdgomareobis mixedviT TiTqmis 48.2 %-Si sacxovrebel i binis keTil mowyobil obas, Tumca amasTan mis sinotives (57.6 %). xSir SemTxvevaSi bavSvebis saZinebel oTaxSi iyo noxebi (61.2 %) da rbil i saTamaSoebi (47.5 %). bavSvebis l ogini umetesad bumbul iT (66.9 %) da matyl iTa (53.2 %) iyo warmodgenil i, romel Tac wel iwadis drois mixedviT cvl idnen, 25.9 % iyenebda bambis l ogins. Tambaqos mwevel i iyo daavadebul Ta dedebis 41.0 % da mamebis 78.1 %. bavSvebis 32.0 % aRniSnabda xSir komfl iqtur situacias oj axSi, xol o daavadebul Ta 51.8 %-Si dafiqsir da arasrul i oj axi.

atopiuri dermatitiT daavadebul Ta oj axebSi 41.7 %-Si aRiniSna katis, 13.3 %-Si ZaRI is da agreTve, 9.0 %-Si frinvel ebis arseboba.

atopiuri dermatitiT daavadebul 278 bavSvTa umravl esoba iyo meore orsul obidan (54.7%). pirvel i da mesame orsul oba RiniSna Sesabamisad 39.9 % da 5.4 %-Si. sameano anamnezis mxriv paTol ogiur cvl il ebebs adgil i hqonda 16.2 % SemTxvevaSi. orsul obaTa Taviseburebani mocemul ia me-4 diagramaSi.

popul aciaSi gamovl enil i daavadebis mqone bavSvebis dedebi mSobiarobis periodSi 20 wl amde asakis iyo 17.3 %; 20-dan 35 wl amde 51.8% deda, xol o 35 wl is zemoT ki 30.9 % deda, xol o mams asaki ase gadanawil da: 20 wl amde – 12.6% , 20-35 wl amde – 38.5 % da 35 wel ze metis - 48.9 %. atopiuri dermatitiT daavadebul Ta mSobl ebis ganaTI eba Semdegnairad ganawil da: umaRI esi ganaTI ebis mqone dedebi 73.7 %, studenti 23.0 %, saSual o ganaTI ebis 2.2 % da arasrul i saSual o ganaTI ebis 1.1 %, xol o umaRI esi ganaTI ebis mqone mamebi 90.6 %, saSual o ganaTI ebiT – 5.0 %, studenti – 3.2 % da arasrul i saSual o ganaTI ebis 1.2 %.

atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvTa dedebSi orsul obis Taviseburebani

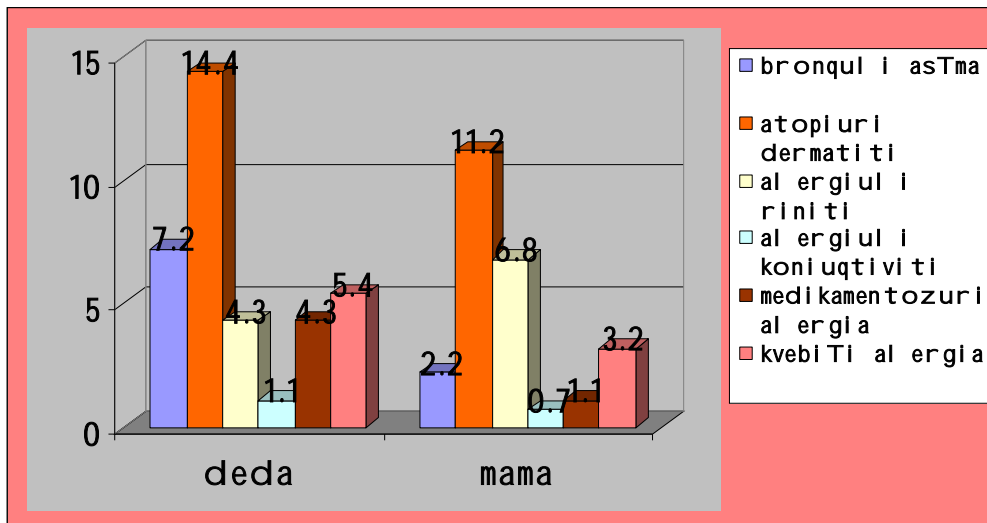
atopiuri dermatitiT daavadebul i 278 bavSvidan droul ad dabadeba aRiniSna 94.2 %-Si, normal uri sxel is wona 92.8 % da sigrZe 92.8 %-Si. daavadebul Tagan 9.0 %-Si aRiniSna hipoqsi a, xol o 1.1 % dai bada samSobiaro travmi T.

gadatanil i infeqciuri daavadebebis procentul i mniSvenl oba ase gamovl inda: yivanaxvel a 4.3 %-Si, wiTel a 10.4 %-Si, wiTura 45.3 %-Si, ybayura 3.6 %-Si da Cutyvaviil a 78.4 %-Si.

memkvidrul i datvirTvis maRal i sixSire gamovl inda daavadebul Ta mSobl ebSi, kerZod dedebSi (36.3 %) da mamebSi (24.8), SedarebiT nakl ebad gamoixata sibsebisa da dedisa da mamis mxridan sisxli iT naTesavebis SemTxvevaSi, Sesabamisad 3.9 %, 6.1% da 8.6 %. Adedisa da mamis al ergiul i daavadebebis gadanawil eba retrospeqtiul i anal izis mixedvit mocemul ia mexuTe diagramaSi.

diagrama 5

atopiuri dermatitis mqone bavSvTa mSobl ebSi al ergiul i daavadebebis gamovl ena

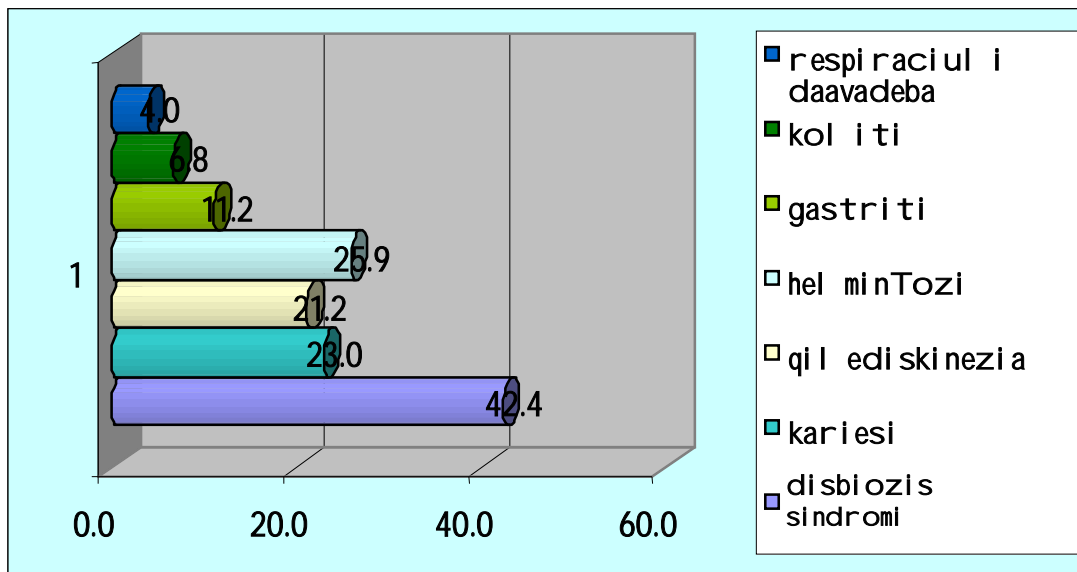

atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvebSi dafiqsir da Tanmxl ebi araal ergiul i daavadebebis da sindromebis – disbiozis sindromi, kariesi, qol ediskinezia, hel minTozi, gastriti, kol iti, respiraciul i daavadebis arseboba (diagrama 6).

diagrama 6

Tanmxl ebi araal ergiul i gamovl inebebis procentul i maCvenebl ebi atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvebSi

atopiuri dermatitiT avadobas bavSvebSi yvel aze xSirad Tan axl dacvl il ebebi saWml is momnel ebel i sistemis mxriv. Ygastrointestinal uri sistemis TiTqmis yvel a daavadebis dros sxvadasxva sixSiriT gamovl inda dispepsiuri movl enebi – gul isreva, Rebineba, gul Zmarva, nawl avTa aramyari moqmedeba, madis momateba da madis daqveiTeba. gamovl inda tkivil is SegrZneba mucl is sxvadasxva areSi: epigastriumi, marj vena ferdqveSa, Wipis garSemo, Wamis Semdeg, kvebasTan kavSiris gareSe (cxril i 22).

ასაკთან მიმართებაში დისპეისური მოვლები და მუცლის ტკივილის
გამოვლილებები ატოპური დერმატიტი დაავადების

	ასაკი	6_7		7_8		8_9		9_10		სულ	
	რაოდენობა	110		46		69		53		278	
		რაოდ.	%	რაოდ.	%	რაოდ.	%	რაოდ.	%	რაოდ.	%
დისპეისური მოვლები	გული სრევა	15	13.6	5	10.9	6	8.7	6	11.3	32	11.5
	რებინება	12	10.9	17	37.0	11	15.9	8	15.1	48	17.3
	გული ზმარვა	14	12.7	19	41.3	16	23.2	15	28.3	64	23.0
	ნაღვალის არამყარობა										
	მოყმედა	20	18.2	18	39.1	12	17.4	13	24.5	63	22.7
	მადის მომთება	5	4.5	2	4.3			3	5.7	10	3.6
	მადის დაკვირება	7	6.4	12	26.1	15	21.7	13	24.5	47	16.9
	მეტეორიზმი	22	20.0	13	28.3	3	4.3	7	13.2	45	16.2
ტკივილი მუცლის არეში	ეპიგასტრიუმი	15	13.6	20	43.5	9	13.0	15	28.3	59	21.2
	მარჯვენა										
	მარცხენა	17	15.5	11	23.9	21	30.4	12	22.6	61	21.9
	უპის გარემო	8	7.3	2	4.3	8	11.6	5	9.4	23	8.3
	უპის შემდეგ	1	0.9	3	6.5	1	1.4	4	7.5	9	3.2
	კვებასთან კავშირი										
გარეშე	8	7.3	17	37.0	1	1.4			26	9.4	

ამრიგად, ეპიდემიოლოგიური კვლევით გამოვლინდა ატოპური დერმატიზის მაჩვენებელი 11.3% ბილიის ბავშვთა მოსახლეობაში. გამოვლინდა ატოპური დერმატიზის გავრცელების მაჩვენებელი და მრავალფეროვნება გამოვლინების რაიონების მიხედვით. ამავდროს ეპიდემიოლოგიურმა შესწავლამ ცხადყო, რომ ატოპური დერმატიზის ფორმირება ბილიის ბავშვთა პოპულაციაში უმცროსი ასაკის 6-7 წლის ბავშვების არჩევნით და ტიტრების ერთნაირი სიხშირით აღინიშნება ორივე სქესის შემთხვევაში.

Tavi 4. specifikuri al ergol ogiuri da instrumentul - I laboratoriu l kvl evis Sedegebis kl inikuri Sefaseba

epidemiol ogiuri kvl evis meore etapze Catar da atopiuri dermatitiT daavadebul i 278 avadmyofis ambul atoriul -stacionarul i kvl eva. kl iniko-al ergol ogiuri maxasiaTeb l ebis Seswavl a warmoebda gafarToebul i epidemiol ogiuri kvl evis rukiT atopiuri dermatitiT daavadebul umcrosi saskol o asakis bavSvebSi. am kiTxvariT dazustda al ergol ogiuri anamnezi, atopiuri dermatitis kl inikuri mimdinareobis Taviseburebani, debiutisa da recidivis mizezebi. gaTval iswinebul i iyo premorbidul i foni, Tanmxl ebi daavadebis arseboba da am niSanTa erTobl ioba da gansxvaveba daavadebis sxvadasxva formis dros. kvl eva gul isxmobda agreTve atopiuri dermatitis formirebis etiol ogiuri struqturis Seswavl as asakobriv da individual ur TaviseburebaTa gaTval iswinebiT, daavadebis gavr cel ebis xarixsis Seswavl as SCORAD-is saSual ebiT, sixl Si saerTo IgE donis dadgenas.

kl iniko-al ergol ogiuri kvl eva Cautarda atopiuri dermatitiT daavadebul 127 bavSvs. bavSvTa asaki meryeobda 6-10 wl amde. maT Soris 61 (48%) vaJi da 66 (52%) gogona (diagrama 7).

anamnezuri monacemebiT bavSvTa garkveul i nawil i (77.1%) imyofeboda ubnis pediatriis, al ergol ogis an dermatol ogis dakvirvebis qveS. Ddaavadebis xandazmul oba sakvl ev j gufSi gansxvavebul i iyo (cxril i 23).

cxril i 23

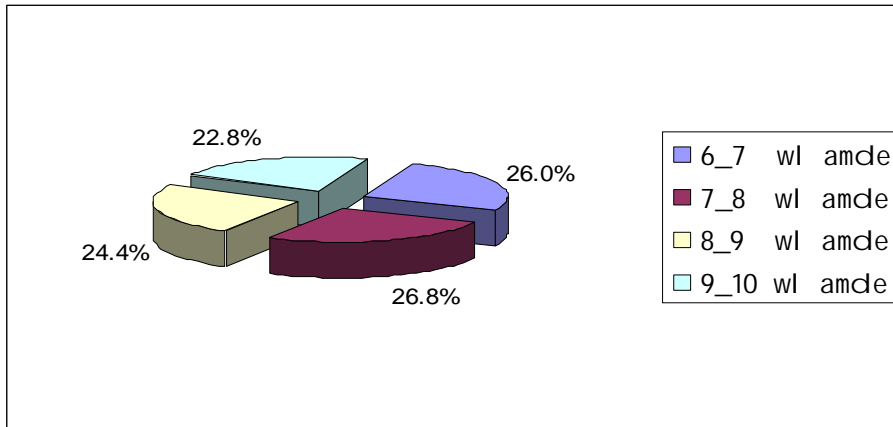
atopiuri dermatitiT daavadebis xandazmul oba

avadmyofTa Soris

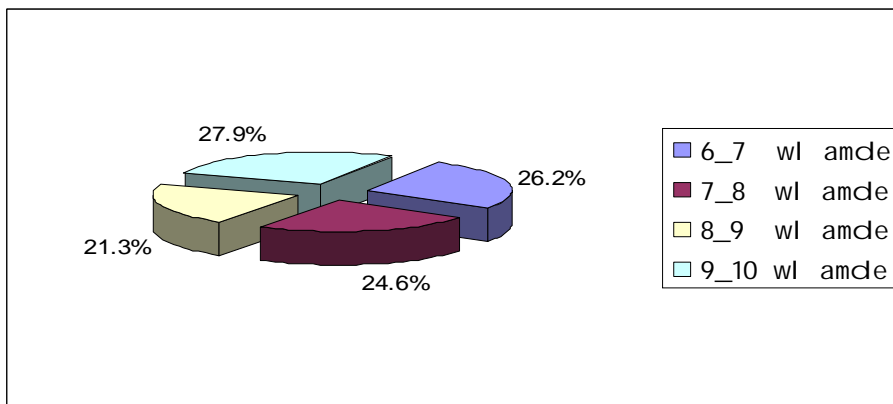
ad-s xandazmul oba	abs. raod	%
1 wel i	72	56.7
1_3 wel i	53	41.7
3_4 wel i	2	1.6
5 w. meti	0	0
sul	127	100

atopiuri dermatitit avadmyof bavSvTa ganawi l eba
asaki sa da sqesi s mi xedvi T (n = 127)

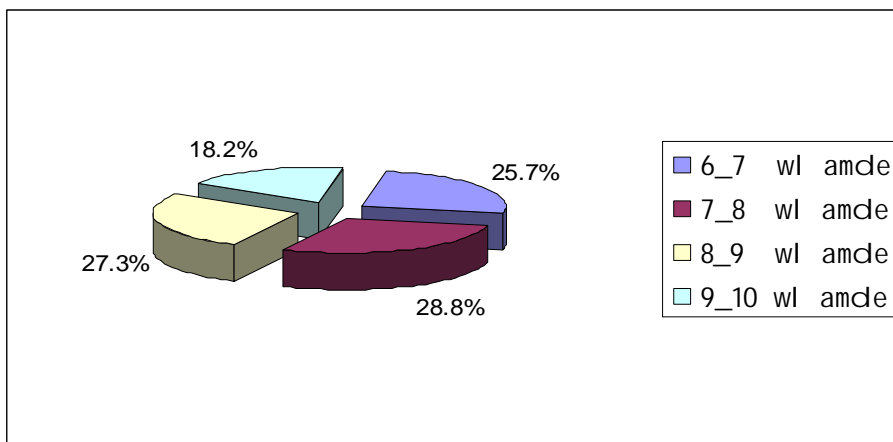
saerTo raodenoba

vaJebi

gogonebi

cxril Si motanili monacemebi cxadyofen, rom preval irdeba SeTxvevebi (56.7 %) daavadebis 1 wl amde xangrZl ivobiT. kvl evis monacemTa anal iziT gamovl inda, rom atopiuri dermatitis klinikuri mimdinareoba bavradaa damokidebuli bavSvis asakze. procesi manifestirdeba uxSiresad kvebiTi al ergiis fonze, egzogenuri gamRizianeblis zemoqmedebiT. am asakobriv jgufSi kanze cvl il ebebi ZiriTadad vl indeba sveli egzemis saxiT tipiuri morfologiuri elementebiT kanze. daavadebis asakobriv debiutis anal iziT kanze al ergiuli procesis pirveli gamovl ineba 120 (94.5 %) SemTxvevaSi aRiniSneba wl amde asakSi, 5-Si (4.2 %) 3 wl amde asakSi, xolo 2 (1.3 %) 3 wl is zemoT.

paTologiuri procesis gavrceleba fasdeboda kanze dazianebuli kerebis gavrcelebis mixedviT. gamoyofil iqna atopiuri dermatitis lokaluri da gavrcelebuli formebi. Lokalurad iTvl eboda procesi Tu gamonayari aRiniSnebioda mxolod saxeze an mxolod msxvili da saSualo saxsrebis momxrel zedapirze (54.3 %), gavrcelebuli formisas ramdenime zemoTcamoTvili adgilas erTdroulad (45.7 %), xolo difuzuris SemTxvevaSi Sefasebas vaZl evdiT process, Tu gamonayari aRiniSneboda saxeze, sxelze, kidurebze, mtevnebze da terfebze erTdroulad. difuzuri formebi 278 avadmyofidan 13.3%-s aReniSna, Tumca kvl evis am etapze gamoitisa kvl evis protokol is gamoTviss kriteriumebis Sesabamisad.

atopiuri dermatitis simZimis Sefasebis dros gaTvaliswinebuli iyo kanze antebiti movlenebis gamoxatul eba, qavilis intensivoba, kanis procesis gamwvebis sixSirewel iwadSi. Mmsubuq mimdinareobas axasiaTebis: msubuqi eritema, umniSvnelo eqsudacia, aqercvლა, erTeული vezikulურ-papulozური elementebi, kanis safaris susti qavili, procesis gamwveba wel iwadSi 1-3-jer, 2-3 - kviris xangrZl ivobiT Dda 5-6 - Tviani remisiiT. kanis dazianeblis aRniSnuli mimdinareoba konstantirebuli iqna 40.2 % SemTxvevaSi.

daavadebis saSualo simZimit mimdinareoba xasiaTdeboda dazianeblis kerebis simravlit, sakmaod gamoxatuli eqsudaciiT an infiltraciiTa da liqenifikaciiT, eqskoriaciebit, naxetqebita da qerqebiT. Qqavili zomieri

an Zl ieri. davadebis recidivebi wel iwadSi 4-5 -jer, 2-3 - Tvi ani remisiis periodiT. aRweril i kl inikuri suraTi gamovl inda avadmyofTa 59.8 %-s.

atopiuri dermatitis mZime mimdinareoba xasiaTdeboda dazianebis mravl obiTi da farTo kerebiT, myari eqsudaciiT, infil traciiT, Rma xazovani naxeTqebiT. Oqavil i Zl ieri, " biopul sirebiT", an mudmivi. kanis procesis gamwvaveba wel iwadSi 5-6- jer, araxangrZl ivi remisiebiT. atopiuri dermatitis mZime mimdinareoba aRini Sneba 278 bavSvi dan 24.1 %-Si, Tumca kvl evis am etapez gamoiTisnen kvl evis protokol is Sesabamisad.

Aanamnezuri monacemebiT daavadebis debiutis mizezobrivi faqtori ucnobi rCeboda SemTxvevaTa 0.8 %-Si. 88.2 % SemTxvevaSi daavadebis pirvel epizods dedebi ukavSireben kvebiT faqtorebs, agreTve asaxel eben vaqcinacias, medikamentebs, cxovel ebTan kontakts, stress, mzeze al ergias, siciveze al ergias, qimur nivTierebebs, xel ovnur qsovil s, virusul infeqcias, mcnareebs, sokosmier infeqcias, fizikur datvirTvas, kl imato-geografias, respiraciul infeqciebs, qronikul i kerebis gamwvavebas. atopiuri dermatitis recidivis mizezobrivi faqtorad sxvadasxva sixSiriT gvevl ineboda trofoal ergenebi (60.3 %), medikamentebi (10.7 %), qimiuri nivTierebebi (9.9 %), cxovel ebTan kontakti (8.6 %), stresul i situaciebi (3.0 %), kl imato-geografia (2.7 %), vaqcinacia (3.1 %) da sxva.

gamokvl eul avadmyofTa umravl esobaSi gamovl inda momatebul i mgrZnobel oba 3-4 produqtisadmi erTdroul ad. mSobl ebi yvel aze xSirad aRniSnavden reaqcias citrusebze (67.7 %), kvercxze (60.3 %), rZeze (44.1 %), nigozze (20.5 %), TafI ze (18.1 %), pomidorsa (11.8 %) da Sokol adze (16.7%).

Mmedikamentebidan kanis al ergiul i anTebis gamwvaveba aRini Sneboda, umTavresad, antibiotikebis (12.6 %), vitaminebis (5.6 %), anTebis sawinaaRmdego arasteroidul i preparatebis (1.8 %) miRebis Semdeg.

atopiuri dermatitis gamwvaveba sezonis mixedv iT yvel aze maRal i iyo gazafxul ze (78.0 %), zafxul Si (30.7 %), xol o Semodgomasa (11.8 %), da zamTarSi (3.1 %) SedarebiT nakl ebad gamovl inda. (monacemis statistikurad sarwmunoa ($p < 0.05$).

gamosakvl ev bavSvTa social uri mdgomareobis mixedv iT TiTqmis 95.3 % aRniSnavda sacxovrebel i binis keTil mowyobil obas, Tumca amasTan mis sinotives (92.9 %). xSir SemTxvevaSi bavSvebis saZinebel oTaxSi iyo noxebi

(96.9 %) da rbi l i saTamaSoebi (96.9 %). bavSvebis l ogini umetesad matyl iTa (98.4 %) da bumbul iT (97.6 %) iyo warmodgenil i, romel Tac wel iwadis drois mixedviT cvl idnen, mxol od 3.9 %-i iyenebda bambis l ogins. Tambaqos mwevel i iyo daavadebul Ta dedebis 89.9 % da mamebis TiTqmis umravl esoba. bavSvebis 70.1 % aRniSnavda xSir komfl iqtur situacias oj axSi.

am etapzeGgamokvl eul i kontingentis 60 % aRniSnavda katis, 17.8 %-Si katisa da ZaRI is erTdroul , xol o 11.3 %-Si mxol od ZaRI is da agreTve, 19.7 %-Si frinvel ebis arsebobas oj axSi.

atopiuri dermatitiT daavadebul 127 bavSvTa umravl esoba iyo pirvel i (29 %) an meore orsul obidan (96.9 %) da mxol od 1.1 %- mesame orsul obidan. sameano anamnezis mxriv paTol ogiur cvl il ebeps adgil i hqonda 6.4 % SemTxvevaSi. orsul obaTa Taviseburebani mocemul ia 24-e cxril Si.

cxril i 24

**atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvTa
dedebSi orsul obis Taviseburebani**

orsul obis Taviseburebani	abs. raod	%
I naxevis toqsikozi	71	55.9%
II naxevis toqsikozi	14	11.0%
muvave respiraciebi	43	33.9%
septiuri daavadebebi	1	0.8%
qronikul i infeqciuri kerebi	10	7.9%
kvebiTi al ergia	39	30.7%
medikamenturi al ergia	15	11.8%
respiraciul i al ergia	14	11.0%
stresi	83	65.4%
Tambaqos weva	80	63.0%
antibaqteriul i Terapia	41	32.3%
orsul obis Semarcunebel i Terapia	17	13.4%
virusul i daavadeba	15	11.8%

mSobiarobis periodSi 20 wl amde asakis iyo 20.4 %; 20-dan 35 wl amde 32.7% deda, xol o 35 wl is zemoT ki 46.9 % deda. bavSvis dabadebisas mami s

asaki ase gadanawil da: 20 wl amde – 2.4% ,20-35 wl amde - 4.7 % da 35 wel ze metis - 92.9 %. profesiis mixedviT atopiuri dermatitis SemTxvevaSi Warbobda umaRI esi ganaTI ebis mqone dedebis (95.3 %) raodenoba. studenti (3.8 %) da dabal i xvedriTi wil iT iyo warmodgenil i saSual o (0.9 %), xol o 127 bavSvis dedebSi arasrul i saSual o ganaTI bis mqoneni ar gamovl indnen. atopiuri dermatitiT daavadebul Ta mamebis profesiul i mdgomareoba ase gadanawil da: saSual o ganaTI ebiT - 3.1 %, studenti – 0.8 %, xol o umaRI esi ganaTI ebis – 96.1 %. arasrul i saSual o ganaTI ebis mqone mamebi ar gamovl indnen.

atopiuri dermatitiT daavadebul i bavSvebi daibadnen droul ad (99.2 %), normal uri sxeul is wonis (97.6 %) da sigrZis (97.6 %), maTgan 19.7 %-Si aRini Sneboda hi poqsia, xol o 2.4 % dai bada samSobi aro travmi T.

sagul isxmoa, rom aseve maRal i iyo xel ovnur (81.9 %) da Sereul kvebaze myof (10.2 %) bavSvTa raodenoba da is faqti, rom TiTqmis 90.6 %-s aReniSna reaqcia Sematebul sakvebze.

atopiuri dermatitiT daavadebul Ta TiTqmis yvel a bavSvis vaqciancia Catarda srul ad da droul ad. Aadgil obrivi reaqcia gamouvl inda - 47.2 %-s, xol o 4.7 %-s zogadi reaqcia aReniSna.

gadatanil i infeqciuri daavadebebidan maRal i sixSiriT gamovl inda Cutyvavil asa (98.4 %) da wiTuras (96.6 %) SemTxvevebi.

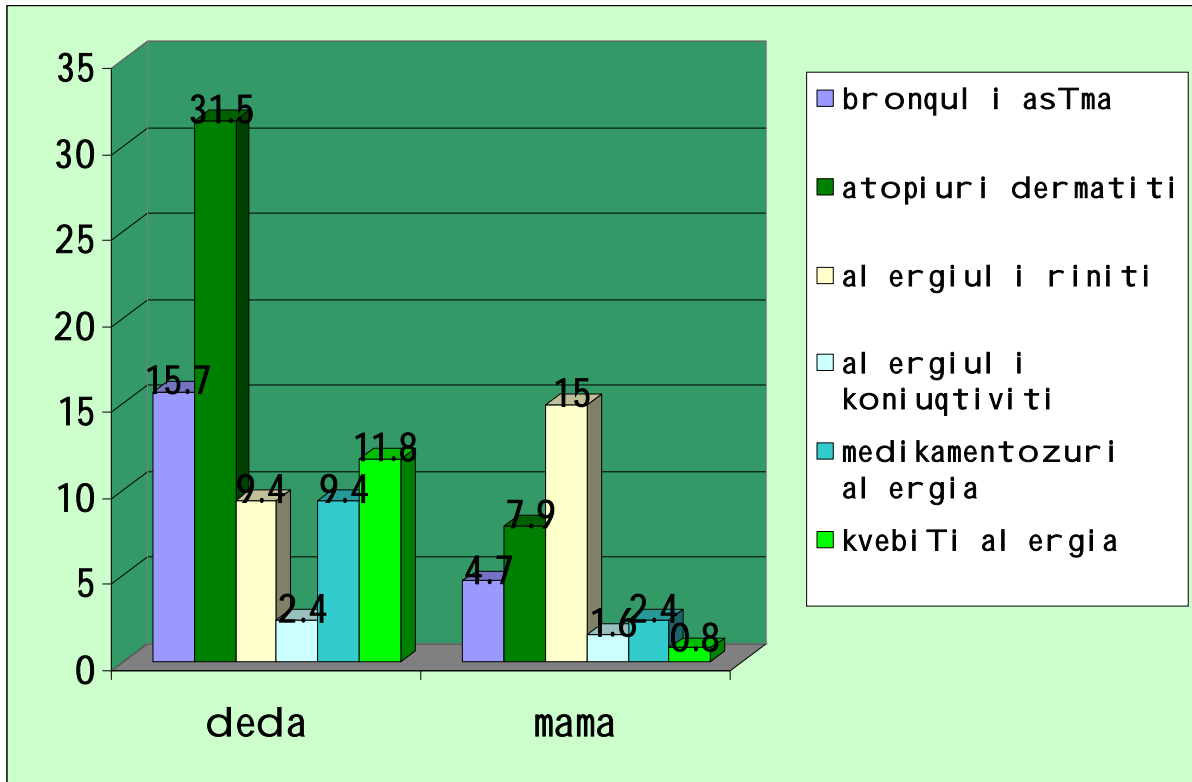
atopiuri dermatitiT daavadebul 127 bavSvSi wl amde avadobis procentul i maCvenebel i Semdegnairad gadanawil da: kvebiTi al ergia (91.3 %), medikamenturi al ergia (19.7 %), atopiuri dematiti (94.5 %), disbiozis sindromi (10.2 %), sasunTqi sistemis (19.4 %), da cns mxriv gadaxrebi (3.9 %).

TandarTul i al ergiul i daavadebis mqone bavSvebi kvl evis am etapze ar monawil eobda kvl evis protokol is mixedviT.

memkvidrul i datvirTvis maRal i sixSire gamovl inda daavadebul Ta dedebSi (79.5 %) da mamebSi (32.3), SedarebiT nakl ebad gamoixata sibsebisa da dedisa da mami s mxridan sisxl iT naTesavebis SemTxvevaSi, Sesabami sad 7.1 %, 8.7% da 3.9 %. Adedisa da mami s al ergiul i daavadebebis gadanawil eba retrospeqtiul i anal izis mixedviT mocemul ia me-8 diagramaSi.

daavadebul TamSobl ebis al ergiul i daavadebebis retrospeqtiul i anal izi

atopiuri dermatitiT daavadebul gamosakvl ev 127 kontingentSi dafiqsirda Tamxl ebi araal ergiul i daavadebebi, Tamxl ebi movl enebis arseboba (cxril i 25).

gamosakvl evi kontingentis bavSvebSi
Tanmxli ebi araal ergiul i gamovl inebebi

Tanmxli ebi daavadeba	abs. raod.	%
disbiozis sindromi	87	68.5
kariesi	31	24.4
qol ediskinezia	37	29.1
hel minTozi	47	37.0
gastriti	21	16.5
koliti	12	9.4
respiraciuli daavadeba	8	6.3

atopiuri dermatitit avadobas bavSvebSi yvel aze xSirad Tanaxli dacvil ebebi saWmlis momnel ebeli sistemis mxriv. sanaRvle gzebis patologia konstatirebul iqna 29.1 %-Si. mnisvnelovani iyo hel minTebit dasnebovnebis sixSirec (37.0 %). Catarebuli gamokvl ebebit 47 hel minTozit daavadebuli bavSvidan 19.7 %-Si gamovlinda lameliozi, 57.8 % - enterobiozi da 22.4 %-Si ki asakridozi. avadmyofTa umetesobaSi saWmlis momnel ebeli sistemis dazianeba iyo polisindromuli. magal iTad, 13.5 % SemTxvevaSi sanaRvle gzebis diskineziisa da kolitis Serwyma, 9.1 %-Si hel minTozisa da sanaRvle gzebis diskineziis Serwyma da a.S. kuW-nawl avistraqtis cvlil ebaTa fonze arinisnebeboda atopiuri dermatitis saSualo simZimis mimdinareoba. gastrointestinaluri funqciuri cvlil ebebis xasiaTis mixedvit ufro metad vl indeboda iseTi simptomebi, rogoricaa Rebineba (37.8% gansakutrebit kvebiti al ergenebis miRebis Semdeg), madis daqveiteba an momateba (37.0 % da 7.9 %), meteorizmi (29.1 %), gulisreva (25.2 %), gulZmarva (50.4 %) da nawl avTa aramyari moqmedeba (49.6 %). tkivili muclis sxvadasxva areSi dafiqsirda: epigastriumis (46.5 %), marjvena ferdqveSa (48.0 %), Wipis garSemo (8.7 %), Wamis Semdeg (7.1 %), kvebasTan kavSiris gareSe (20.5 %).

amrigad, atopiuri dermatitit daavadebul 127 bavSvis Rma gamokvel vebma TiTqmis yvel a SemTxvevaSi gamoavl ina Tanmxl ebi sxvadasxva daavadebisa da sindromis arseboba.

atopiuri dermatitis formirebaze erT-erT mniSvnel ovan faqtors warmoadgens nawl avTa mikrofl oris mdgomareoba. nawl avTa mikrobiocenozis gamokvl evis aqtual oba kanis al ergiis gamovl inebis dros ganpirobepul ia gamoxatul i urTierTkavSiriT nawl avTa disbiozur da atopiuri dermatitis mimdinareobas Soris. disbiozis sindromsa da atopiuri dermatitis mimdinareobis urTierTkavSiris obieqturi Sefasebis mizniT gamokvl eul iqna atopiuri dermatitit daavadebul i 48 bavSvi 6-10 wl amde.

nawl avTa mikroekol ogiis cvl il ebebi, ZiriTadad, vl indeboda arasasurvei i premorbidul i fonisa da dispepsiuri movl enebis mqone (meteorizmi, nawl avTa aramyari moqmedeba, Rebinebis spontanuri epizodebi) bavSvebSi. yvel a SemTxvevaSi konstatirebul iqna aweul i mgrZnobel oba trofoal ergenebisadmi. ganavl is baqteriolo giuri gamokvl evis Sedegebma gviCvena, rom nawl avTa biocenozis darRveva atopiuri dermatitit daavadebul bavSvebSi xasiaTdeboda nawl avTa mikrofl oris raodenobrivi da xarixobrivi Semadgenl obis cvl il ebebiT (cxril i 26)

disbiozis sindromi ufro xSirad kostantirdeboda nawl avTa disfunqciis fonze, vidre kl inikuri simptomebis armqone j gufebSi (77.5% da 12.4% $p < 0.001$). umravl es SemTxvevaSi (56.5 %) aRiniSneboda bifidofl oris deficiiti an daqveiteba (norma: 1g. fekal iaSi bifidobaqteria- $10^9 - 10^{11}$, l aqtobaqteria - $10^7 - 10^8$, nawl avis Cxiri - 300-400 mil ioni) da amave dros nawl avis Cxiri aRmoCnda ramdenjerme momatebul i.

pirobiT paTogenuri baqterebidan Candida-s rigi gamovl inda 48.4 % SemTxvevaSi, Klebsiella-s - 11,1 %-Si, xol o Proteus ki 19.6 % SemTxvevaSi. atopiuri dermatitis mZime mimdinareobis dros ufro xSirad fiqsirdeboda pirobiTpaTogenuri mikroorganizmebis raodenobis mateba, vidre msubuqi mimdinareobis fonze ($p < 0.05$). kanze procesis mimdinareobis damZimebasTan erTad izrdeboda agreTve stafil okokebis streptokokebTan asociaciaSi gamovl enis sixSire.

nawl avTa mikrobiocenozis cvl il ebaTa xasiaTi,
disbiozis dros, atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvebSi

cvl il ebaTa xasiaTi da maCvenebl ebi		cvl il ebaTa xasiaTi da sixSire			
		nawl avTa disfuncti iT		kl inikuri simptomatikis gareSe	
		31		17	
		abs. raod	%	abs. raod	%
bifidofl oris arseboba		4	11.7	2	9.1
bifidofl oris donis daqveITeba		14	44.7	4	22.7
nawl avis Cxiris raodenobis momateba	saerTo raodenobis	7	21	3	18.2
	fermentul i Tvi sebebis darRveiT	2	7.9	1	4.5
	hemol izuri nawl avis Cxiri	4	13.2	2	9.1
baqterieb is arseboba	Klebsiella	2	6.6	1	4.5
	Protei	3	10.5	2	9.1
	Candida	9	30.2	3	18.2
hemol iz. stafil o- da streptokoki		3	9.2	1	4.5

Catarebul ma gamokvel vebma cxadyo mniSvnel ovani kavSiris arseboba atopiuri dermatitis simZimesa da nawl avTa mikrofl oris darRvevas Soris, romelic Txoul obs saTanado koreqcias dietol ogiuri da Terapiul i midgomi saxiT.

gamovl enil iqna disbiozuri sindromis gaRrmavebis xel Semwyobi faqtorebi: 1. Catarebul i mkurnal obis xasiaTi, gansakuTrebiT, ukontrol o antibiotikoTerapia. 2. mZime social uri pirobebi, 3. kvebis reJimis darRveva 4. genetikuri ganwyoba am daavadebis mimarT.

amrigad, atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvTa 37.8 %-Si laboratoriu ad iqna konstatirebul i mikrobiocenozis sxvadasxva xarisxis gamoxatul i darRvevebi.

etiologiuri mniSvnel obis mizezobrivi faqtorebis dadgena warmoebda diagnostikuri meTodebis kompl eqsiT: al ergol ogiuri anamnezi, kanis sinjebi [96, 201] da saerTo IgE-s gansazRvra sisxliS Sratsi. etiologiuri faqtoris dasadgenad gamoyenebuli iyo al ergenebis Semdegi speqtri: kvebiTi, sayofacxovrebo, mcenaris mtvrismieri, baqteriuli, Dermatophagoides pteronyssinus da Farinee-s al ergenebi.

atopiuri dermatitiT daavadebul ebs al ergol ogiuri diagnostika in vivo CautardaT prik-testebiT (mikro-Cxvi eta epidermiss sazRvis siRrmede) mizezobrivi mniSvnel obis al ergenebis identifikaciisTvis; gamoyenebul iqna kanis prik-testireba germanuli kompania al ergofarmas test-krebul K-s gamoyenebiT. Kkanis prik-testirebis Catarebis xarisxis kontrolisaTvis gamoyenebuli iyo histaminis 0.1 %-iani (dadebiTi kontrol i) da natriumis ql oridis 0.9%-iani xsnari (uaryofiTi kontrol i).al ergenTa standartuli nakrebi Sedgeboda 20 al ergenisgan, romelic Seicavda kvebiT, mcenareul, epidermalur da sayofacxovrebo al ergenebs. reaqcia kanis sinjze fasdeboda 5 xarisxiT: _ uaryofiTi; + sustad dadebiTi, ++ zomierad dadebiTi, +++ mkveTrad dadebiTi; +++++ Zlier dadebiTi. Prik-testebi Sefasebuli iyo dadebiTad, roca al ergenis sapasuxo reaqciis minimaluri da maqsimaluri diametri $\geq 3 \times 3$ mm. swrafi tipis reaqciebi ikiTxeboda 15-20 wT-is Semdeg, Tumca mogvianebiTi reaqciebis gasatval iswinebl ad prik-testebis Sedegebi fasdeboda 24-48 sT-is ganmavl obasic.

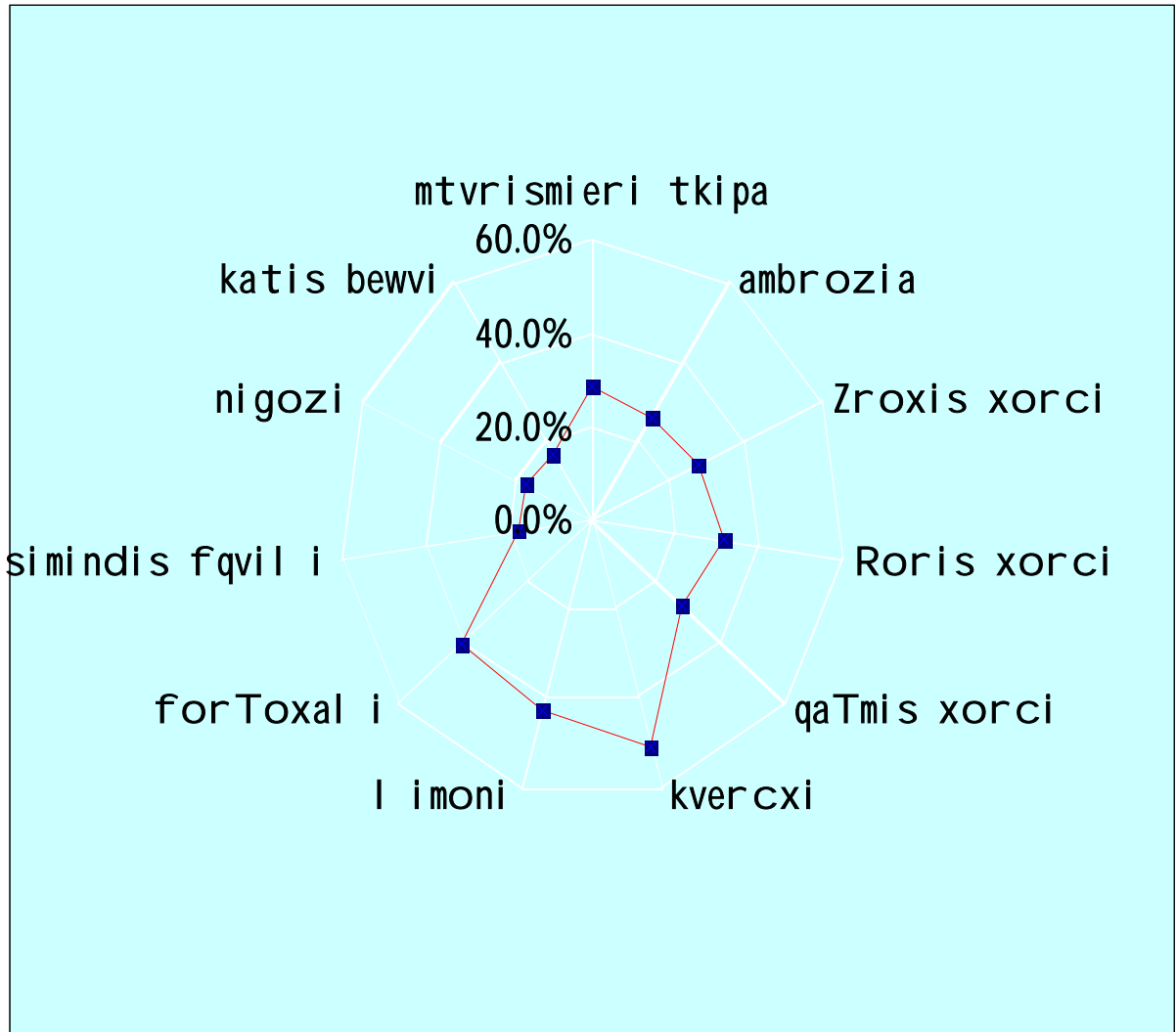
atopiuri dermatitiT daavadebuli 127 avadmyofis kompl eqsuri kvleviT gamovlinda etiologiur faqtorTa farTo speqtris arseboba, romelTa Sorisa prevalirdeboda kvebiTi sensibilizacia. (cxrili 27 da diagrama 9)

kanis sinjebis xasiaTi dasixSire atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvebSi (n=127) sxvadasxva gvarad gadanawilda. 27-e cxriliSi warmogidgenT kanis sinjze dadebiTi reaqciis procentul macvenebel s.

kani sijn ebi s xasiaTi da sixSire atopiuri dermatitiT
daavadebul bavSvebSi (n=127)

kani sijn ebi	abs. raod	%
mtvrismieri tkipa	36	28.3%
sarevel a bal axis nakrebi	12	9.4%
marcvl eul is nakrebi	12	9.4%
adre moyvavil e xeebi	15	11.8%
gvian moyvavil e xeebi	14	11.0%
ambrozia	33	26.0%
Zroxis xorci	35	27.6%
Roris xorci	40	31.5%
qaTmis xorci	36	28.3%
kvercxi	64	50.4%
l imoni	54	42.5%
forToxali	52	40.9%
simindis fqvili	22	17.3%
pomidori	20	15.7%
nigozi	22	17.3%
kartofil i	20	15.7%
banani	16	12.6%
sokovani	9	7.1%
katis bewvi	21	16.5%
ZaRl is bewvi	2	1.6%

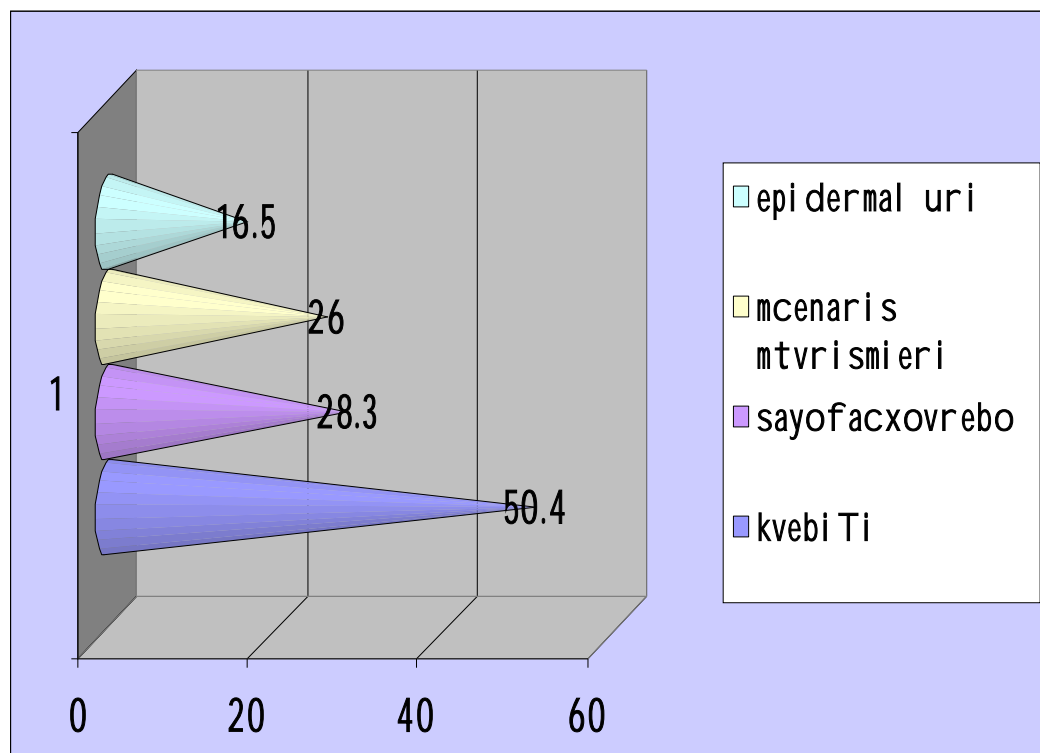
sensibil izaciis struqtura atopiuri dermatitiT
daavadebul bavSvebSi

kompl eqsuri gamokvl evis SedegebiT, mizezobrivi mniSvel obis, al ergenebis struqtura araerTgvarovania. bavSvebSi kanis sinjebis reaqciis xarisxis mixedviT preval irebda mkveTrad dadebiTi reaqcia kvebiTi al ergenebze (50.4 %), zomierad dadebiTi reaqcia aRiniSna sayofacxovrebo (28.3 %), mcenareul mtverze (26.0 %) da epidermal ur al ergenebze (16.5 %) (diagrama 10)

diagrama 10

mizezobrivi mniSvel obis al ergenebis struqtura
kanis sinjebis dros

asakobriv aspektSi sensibilizaciis stuqturis anamnezur-obieqturi monacemebis analizi mowmobs, rom aweuli mgrZnobel oba kvebiTi al ergenebisadmi praqtikul ad yvel a asakis bavSvs aRiniSneboda. monacemebi

cxadyofs, kvebiTi al ergenebisadmi sensibilizaciis arsebiT mniSvnel obas atopiuri dermatitis ganviTrebaze.

Kanis-prik testebis mixeviT kvebiTi al ergenebis speqtrSi dominirebda: kvercxvi (50.4 %), citrusi (42.5%), Roris xorci (31.5 %), qaTmis xorci (28.3 %), nigozi (17.3 %) da a.S. amave dros, dakvirvebiT gamovlinda, rom kvebiTi alergia, asakis mixedviT, garkveuli kanonzomierebiT xasiaTdeba: aweuli mgrZnobeloba nigozis, Sokoladis, pomidvris da nawil obriv Taflis mimarT. Umetesad rceba ucveli mTel cxovrebis manZilze, xolo iseTi produqtisadmi, rogoricaa kvercxvi aweuli mgrZnobelobis intensivoba mcirdeba.

gamokveuli kontingenti etiologiur faqtorTa kombinacia konstatierebul iqna TiTqmis yvela SemTxvevaSi. Ziritadad gvxddeboda kvebiTi da sayofacxovrebo al ergenebisadmi sensibilizaciis Serwyma (49.7 %), kvebiTi da epidermaluri al ergenebis kombinacia (21.7 %), aseve epidermaluri da mcenareuli mtrismieri al ergenebisadmi erToblivi sensibilizaciis arseboba (7.9 %).

atopiuri dermatitan avadmyofebSi mcenaris mtrismieri al ergenebisadmi aweuli mgrZnobeloba gamovlinda, Ziritadad ambroziisa da adre moyvavile xis (26.0 % da 11.8 %) mimarT. Kepidermaluri al ergenebidan ki Qarsebobda katis bewvisadmi ganviTarebuli al ergiuli reaqcia (16.5 %).

sixl is SratSi imunofermentuli "ELIZA"-s metodit saerto IgE-s antisxeul ebis gansazRvris miznit pirvel etapze ganxorciel da sixl is SratSi inkubacia monoklonuri Sratit damusaveba "mikrosinjarebSi", Semdeg etapze xdeboda mikrosinjarebis garecxva da inkubacia koniugatTan, inkubaciis procesis damTavrebemde 15-20 wutit adre xdeboda substratis momzadeba, ristvisac substratis gamxsnels emateboda Sesabamisi raodenobis substratis abebi, Semdeg etapad xdeboda "mikrosinjarebis" vos buferiT xutjeradi garecxva, mikrosinjarebze substratis damatebit xdeboda ganmeorebiti inkubacia da sabolood reaqciis gacereba. reaqciis Sefaseba mimdinareobda "ELIZA" rideris saSual ebiT 405-450 mn tal Ris sigrZeze.

reaqciis Sesafasebl ad gamoiyeneboda standartul i xsnarebis koncentraciis Sesabamisi optikuri simkvrivis mixedviT agebul i koncentraciis damokidebul ebis amsaxvel i mrudebi. IgE-s gansazRvris xarisxis Sesamowmebl ad gamoyenebul i iyo "Randox"-is firmis sakontrol o Sratebi.

saerTo IgE-s momatebul i titri ($> 100 \text{ kU/l}$) aReniSneboda 127 bavSvs.

amrigad, atopiuri dermatitis kl iniko-al ergol ogiuri maxasiaTebli SeswaviT gamovlinda, rom atopiuri dermatitis dros sqesis mixedviT sxvaoba ar dafiqsirda. daavdebis suraTi gacilebiOT mkveTrad iyo gamoxatuli pirveli da mesame kl asis bavSvebSi. premorbiduli foni umetesad warmodgenili iyo kvebiTi al ergiit da medikamentozuri al ergiit da epidermaluri al ergenebit. daavdebis debiutisa da gamwvavebis uxSires mizezad kveba, medikamentebi sa stresis faqtorebi gvevineboda. Tanmxlebi daavadebebis saxiT atopiuri dermatitis dros prevalirebda cvlilebebi kuW-nawlavis traqtis mxriv. Ddaavadeba umetesad xasiaTdeboda polivalenturi sensibilizaciiT.

Tavi 5. atopiuri dermatitis riskis faqtorebis aspektebi gamokvl eul bavSvTa popul aciaSi

5.1 mediko-biol ogiuri da social ur-higienuri faqtorebi da maTi mniSvnel oba atopiuri dermatitis formirebaSi

risk-faqtorebis Seswavl a atopiuri dermatitis epidemiol ogiuri kvlevis mniSvnel ovan aspeqts warmoadgens, romlis ZiriTadi mizani – individualuri prognozisa da atopiuri dermatitis prevenciuli Tusamkurnal o Ronisziebebis ganxorciel ebis realuri bazis Seqmnaa.

Cven SevecadeT gangvesazRvra risk-faqtorebis mniSvnel oba atopiuri dermatitis SemTxvevaSi. biol ogiuri faqtorebis saxiT ganxiluli iqna: memkvidruli datvirTva, dedis mdgomareoba orsul obis da mSobiarobis periodSi, axal Sobilis periodis kvebis Taviseburebani da paTol ogiuricvil ebani, gadatanili daavadebani, al ergiul daavadebaTa mizezebi da xasiaTi. social ur faqtorebs Soris Seswavl ili iqna: mSobel Ta ganaTlebis done, asaki, sayofacxovrebo pirobebi, mSobel Ta mavne Cvevebi, konfliqturi situacia oj axSi.

risk-faqtorta dadgena warmoebda pirveladi anketirebis (umcrosi saskolo asakis bavSvTa skrinierebis) dros, romel Ta dazusteba da Sevseba xdeboda gamovlenil avadmyofTa ganmeorebiti anketirebis procesSi-atopiuri dermatitis epidemiol ogiuri kvlevis gafarToebuli rukakiTxvaris safuzvelze. amrigad gamoyenebul iqna gamokitxvis oretapovani modeli.

rogorc ukve arvniSneT, atopiuri dermatitis riskis faqtorebis gamovlenis mizniT Catarda observaciuli, analizuri retrospeqtuli kvleva SemTxveva – kontrolis. am mizniT Seswavli i populaciidan gamoyofili iqna ori jgufi (cxrili 28): ZiriTad anu SemTxvevaTa jgufSi gaerTianda atopiuri dermatitiT daavadebuli 278 pacienti (saSualo 2.23; standartuli gadaxra saSualo dan 1.165 da standartuli saSualo Secdoma 0.07), xolo sakontrolo jgufSi – 300 (saSualo - 2.55; standartuli gadaxra saSualo dan - 1.170 da standartuli saSualo Secdoma - 0.065) pirobitad janmrTel i bavSvi, maTgan 320 vaJi (saSualo - 2.35; standartuli

gadaxra saSual odan - 1.170 da standartul i saSual o Secdoma - 0.065) da 258 gogona (saSual o - 2.346; standartul i gadaxra saSual odan - 1.157 da standartul i saSual o Secdoma - 0.072), sakontrol o j gufis sakvl ev subieqtebad SeirCa bavSvebi, romel Tac bol o Tveebis ganmavl obaSi ar aReniSnebodaT mwave an qronikul i infeqciuri daavadeba, sxvadasxva saxis al ergiul i gamovl ineba da ar CatarebiaT medikamenturi mkurnal oba. ZiriTadi da sakontrol o j gufebis formirebis dros gaTval iswinebul iyo homogenurobis principi.

cxril i 28

daavadebul Ta da j anmrTel Ta ganawil eba sqesis mixedvit

sqesi	daavadebul i			j anmrTel i			sul	
	abs. raod.	%	%	abs. raod.	%	%	abs. raod.	%
vaji	146	52.5	45.6	174	58	54.4	320	54.7
gogona	132	47.5	51.2	126	42	48.8	258	45.3
sul	278	100	48.1	300	100	51.9	578	100

SemTxveva - kontrol is kvl evis Catarebis safuZvel ze, gansazRvrul i iqna atopiuri dermatitis formirebis social uri, biol ogiuri da samedicino risk-faqtores raodenobrivi maCvenebl ebi: Sansebis Sefardeba (OR), absol uturi riski eqsponirebul TaTvis (Re), absol uturi riski araeqsponirebul TaTvis (Rne) da atributul i riski (AR) cxril is 2 x 2 gamoyenebiT (cxril i 8).

Sansebis Tanafardoba (OR) gani sazRvra formul iT - ad/bc; absol uturi riski eqsponirebul Ta Soris (Re) $= a / (a + b)$, absol uturi riski araeqsponirebul Ta Soris (Rne) - $c / (c + d)$, xol o atributul i riski (AR) $= a / (a + b) - c / (c + d)$. riskis faqtores raodenobrivi maCvenebl ebis gansazRvrisas gaTval iswinebul i iqneba 95%-iani sandoobis interval i (CI). (. . . . 2000).

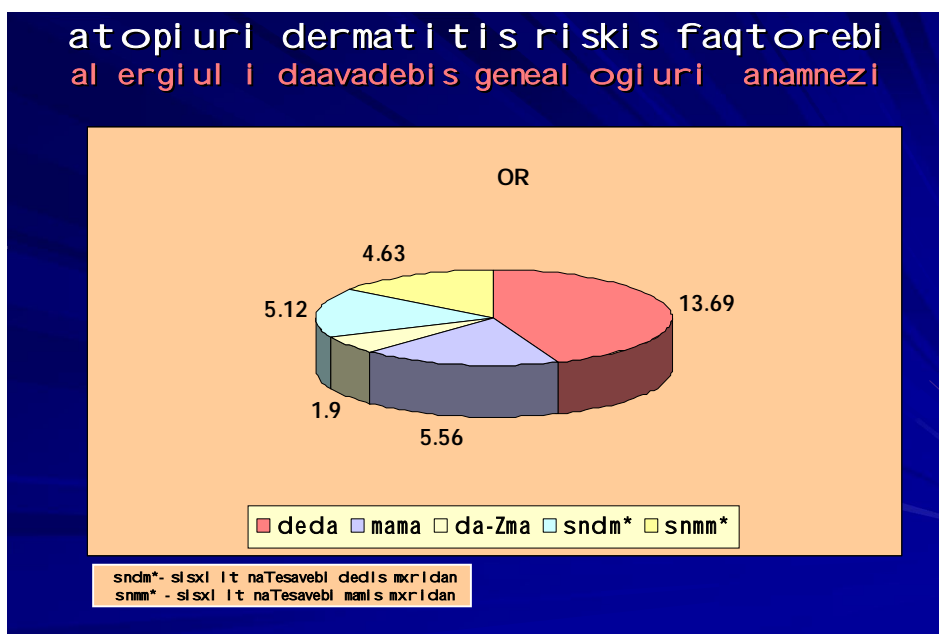
gaanal izda atopiuri dermatitis formirebis etapebi, gamovl enil iqna daavadebis ganvTarebisa da reci divebis ganmapi robebel i Tu

xel Semwyobi ZiriTadi faqtorebi. am procesSi gamoikveTa nakl ebad marTvadi (memkvidrul i da biol ogiuri) da marTvadi faqtorebi, roml ebic emorCil ebian koreqcias. gamovl enil i riskis faqtorebis xarixobrivi ganawl eba mocemul ia 29-e cxril Si.

cal keul i riskis faqtoris sixSires atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvebSi ganapirobebda al ergiis kl inikuri gamovl inebis xasiaTi.

arseb iTi mniSvnel oba atopiuri dermatitis formirebaSi memkvidrul datvirTvas ganekuTvneba. bavSvTa gamokvl eul i kontigentis, al ergi iT daavadebul nawil Si datvirTul i genial ogiuri anamnezi dedis mxris konstantirebul iqna 36.3 % SemTxvevaSi, xol o janmrTel kontigentSi igi Seadgenda 4 %, Sesabamisad al ergi iT datvirTva mams mxriv gamovl inda 20.2 da 4.3 %-Si, sibsebis mxriv (9.7% da 5.3%), xol o avadmyofi bavSvis sisxl iT naTesavebis al ergiul ma daavadebam dedisa da mams mxridan Seadgina 6.5 da 8.6% da janmrTel ebSi ki 5.3 da 2 %. memkvidrul datvirTvisas (diagrama 11 da cxrili 30) sarwmunod maRal i riskis faqtoriT gamovl inda: al ergiul i daavadebis anamneziT deda (OR- 13.69; 95% CI - 7.08-27.04), mama (OR- 5.56; 95% CI -2.87-10.99), da-Zma (OR- 1.90; 95% CI -0.96-3.80), dedis mxriv sisxl iT naTesavebi (OR- 5.12; 95% CI -1.60-18.13), mams mxriv sisxl iT naTesavebi (OR- 4.63; 95% CI -1.76-12.84).

diagrama 11

riskis faqtorebis xarixobrivi ganawili eba

riskis faqtorebi (R)	
memkvidruli	
<p>al ergiuli daavadeba dedebSi</p> <p>al ergiuli daavadeba mamebSi</p> <p>al ergiuli daavadeba da-ZmebSi</p> <p>al ergiuli daavadeba sisxli iT naTesavebSi (dedis mx.)</p> <p>al ergiuli daavadeba sisxli iT naTesavebSi (mamis mxriv)</p> <p>al ergiuli daavadebaTa nozologiuri macvnebeli ebi</p>	
mediko-biologiuri faqtorebi	datvirTuli sameano anamnezi
	bavSvi
<p>orsuli obis pirveli naxevris toqsikozi</p> <p>orsuli obis meore naxevris toqsikozi</p> <p>orsuli obis Sewyvetis saSiSroeba</p> <p>gadatanili virusuli infeqcia orsul obis dros</p> <p>medikamentozuri alergia orsul obis dros</p> <p>kvebiTi alergia orsul obis dros</p> <p>stresi orsul obis dros</p> <p>Tambaqos weva orsul obisas</p>	
<p>adreuli gadayvana xel ovnur an Sereuli kvebaze</p> <p>dagvianebuli vaqcinacia an misi ar Catareba</p> <p>obligaturi kvebiTi alergenebis gavl ena</p> <p>medikamentozuri sensibilizacia</p>	
socialური- hygienური faqtorebi	
<p>konfliqturi situaciebi oj axSi</p> <p>msobelis profesia</p> <p>katis arseboba oj axSi</p>	

memkvidrul i al ergiul i datvirTvis raodenobrivi maCvenebl ebi

	OR	CI	AR	ARe	ARne
deda	13.69	7.08-27.04	0.51	0.89	0.38
mama	5.56	2.87-10.99	0.37	0.81	0.44
da-Zma	1.90	0.96-3.80	0.15	0.62	0.47
sisixl iT naTesavi dedis mxridan	5.12	1.60-18.13	0.35	0.81	0.46
sisixl iT naTesavi mamis mxridan	4.63	1.76-12.84	0.33	0.80	0.47

memkvidrul i al ergiul i datvirTva gamovl inda dedisa da mamis brunqul i asTmis, atopiuri dermatitis, al ergiul i rinitis, al ergiul i koniuqtivitis, medikametozi al ergiisa da kvebiTi al ergiis anamnezuri monacemebis arsebobis SemTxvevaSi. sarwmunod maRal i riskis faqtoriT gamovl inda dedis mxriv memkvidrul i datvirTva - bronqul i asTmiT (OR- 24.43; 95% CI -3.46-496.75), atopiuri dermatitiT (OR- 23.59; 95% CI -5.49-142.98), al ergiul i rinitiT (OR- 3.33; 95% CI -0.98-12.49), al ergiul i koniuqtivitiT (OR - 3.26; 95% CI - 0.30-80.41), medikamentozuri al ergiit (OR- 6.13; 95% CI -1.27-40.51), kvebiTi al ergiit (OR- 9.09; 95% CI -1.98-57.94), xolo mamis mxriv memkvidrul i datvirTva - bronqul i asTmiT (OR- 2.18; 95% CI -0.48-11.11); atopiuri dermatitiT (OR- 7.90; 95% CI -1.69-50.69); al ergiul i rinitiT (OR- 7.26; 95% CI -2.0-31.21), medikamenturi al ergiit (OR- 2.72; 95% CI -0.46-20.46) da aseve, memkvidrul i datvirTva kvebiTi al ergiit (OR- 3.64; 95% CI -0.92-17.08).

atopiuri dermatitis formirebis sixSire damokidebul ia bavSvis asakze (cxrili 31). daavadebis sarwmuno riskis faqtorad warmogvidga umcrosi saskolo asakis bavSvebi: 6-7 wl amde (OR- 1.93; 7.26; 95% CI -2.0-31.21), 8-9 wl amde (OR- 1.085; 95% CI -0.72-1.26); sqesi, rogorc atopiuri dermatitis riskis faqtori TiTqmis erTnairi sixSiriT gamovl inda mamrobiTsa Tu mdedrobiTSi (cxrili 32).

atopiuri dermatitis ganviTarebis riskis faqtori - asaki

asaki	OR	CI	AR	ARe	ARne
6_7 wl amde	1.93	1.33-2.80	0.16	0.59	0.43
7_8 wl amde	0.65	0.42-1.00	-0.05	0.39	0.44
8_9 wl amde	1.085	0.72-1.26	0.02	0.49	0.47
9_10 wl amde	0.60	0.40-09.91	-0.12	0.33	0.45

atopiuri dermatitis ganviTarebis mniSvnel ovani riskis faqtori gaxl daT q. Tbil isis ori raioni, kerZod vake-saburTal o (OR- 1.28; 95% CI - 0.86-1.90) da didube-CuRureTi (OR- 2.16; 95% CI -1.46-3.20) (cxrili 33 da 34). mocemul raionebsi daavadebis momatebul i riski SesaZl oa aixsnas garemos dambinZurebel Ta siWarbiT, mavne samrewvel o narCenebis matebiT, q. Tbil isis TiTeul raionSi maTTvis damaxasaTebel i mcnareTa saxebebiT, romel Ta mtveri warmoadgens mniSvnel ovan polinur taqsons da sacxovrebel i garemos haeris dabinZurebis xarixis zrdis, amasTan Tanamedrove sacxovrebl is gaformebsi polimerul i masal ebis, sayofacxovrebo qimiis, kosmetikuri da parfumerul i preparebisa da sayofacxovrebo airis gamoyeneba xel s uwyobs binebis qimiuri dabinZurebis zrdas.

atopiuri dermatitis genezSi mniSvnel ovania alimenturi faqtoris roli, gansakuTrebiT ki sicocxl is pirvel wels. anamnezuri monacemebis safuZvel ze gaanalizebul iqna kvebis xasiaTi da dadginda, rom adreul (sam Tvemde) xel ovnur an Sereul kvebze gadayvanil iqna daavadebul bavSvTa 68.7% da janmrTel Ta 22.9%. sarwmunod maRal i riskis faqtorebi iyo: bavSvis Sereul i kveba (3 Tvemde) (OR- 2.71; 95% CI-1.46-5.04) da xel ovnuri kveba (OR- 5.29; 95% CI -3.30-8.51). amrigad, wl amde asakis kvebis xasiaTis cvl il ebebi maRal i sixSiriT iyo warmodgenil i atopiuri dermatitis dros.

riskis faqtorebis raodenobrivi maCvenebel i
atopuri dermatitis mimarT

		OR	CI	AR	ARe	ARne
wl amde kveba	bunebrivi 3 Tvemde	2.71	1.46- 5.04	0.23	0.69	0.46
	bunebrivi 6 Tvemde	0.74	0.47- 1.17	-0.07	0.42	0.49
	bunebrivi wl amde	0.12	0.03- 0.44	-0.38	0.11	0.49
	Sereuli	2.71	0.56- 1.16	-0.05	0.44	0.49
	xel ovnuri	5.29	3.30- 8.51	0.38	0.77	0.39
gadatani i bavSvTa infeqciuri daavadebebi	yi vanaxvela	0.87	0.38- 1.95	-0.03	0.44	0.47
	wiTel a	0.88	0.50- 1.53	-0.03	0.45	0.48
	wiTura	1.01	0.71- 1.42	0.00 2	0.48	0.48
	ybayura	0.80	0.30- 2.08	-0.05	0.42	0.47
	Cutyvavila	0.92	0.60- 1.41	-0.01	0.47	0.48
erT wl amde avadoba	sasunTqi sistemis mxriv	0.82	0.53- 1.27	-0.04	0.44	0.48
	disbiozis sindromi	1.23	0.79- 1.91	0.05	0.51	0.46
	kvebiTi alergia	10.27	6.17- 17.24	0.49	0.84	0.35
	mdikament. alergia	3.03	1.54- 6.06	0.26	0.72	0.46
	cns mxriv gadaxrebi	0.34	0.12- 0.94	-0.2	0.25	0.45
vaqcinacia	kal endriT	0.55	0.29- 1.05	-0.14	0.46	0.60
	dagvi anebi T	1.36	0.67- 2.76	0.07	0.55	0.48
	ar Catarebia	4.98	0.99- 33.65	0.34	0.81	0.47

atopiuri dermatitis ganviTarebis riskis faqtori -
Tbilisi raionuli ubnebi

Tbilisi raionuli ubnebi	OR	CI	AR	ARe	ARne
vake-saburTalo	1.28	0.86-1.90	0.06	0.52	0.46
didube-CuRureTi	2.16	1.46-3.20	0.19	0.61	0.42
mTawmi nda-krwansi	0.63	0.40-1.01	-0.11	0.39	0.5
isani-samgori	0.31	0.16-0.59	-0.26	0.24	0.50
gl dani-naZaladevi	0.78	0.50-1.21	-0.06	0.43	0.49

janmrTelida daavadebuli kontingentis ganwileba
Tbilisi ubnebis mixedviT

Tbilisi ubnebis mixedviT	janmrTelida			daavadebuli			sul	
	abs.raod	%	%	abs.raod	%	%	abs.raod	%
vake-saburTalo	67	22.3	45.9	79	28.4	54.1	146	25.3
didube-CuRureTi	64	21.3	40.0	96	34.5	60.0	160	27.7
mTawmi nda-krwansi	61	20.3	60.4	40	14.4	39.6	101	17.5
isani-samgori	46	15.3	75.4	15	5.4	24.6	61	10.6
gl dani-naZaladevi	62	20.7	56.4	48	17.3	43.6	110	19
sul	300	100	51.9	278	100	48.1	578	100

datvirTuli perinataluri anamnezi erTnairi sixSiriT konstantirdeboda vaJeboda gogonebSi. riskis faqtorad warmogvidga axal Sobilis masanormaze meti (OR- 1.08; 95% CI -0.30-3.82) da axal Sobilis

sigrZe normaze meti (OR- 1.08; 95% CI -0.30-3.82), aseve dRenakl ul i axal Sobil i (OR- 1.46; 95% CI -0.64-3.36).

gaanal izebul iqna agreTve axal Sobil obis periodis sindromTa da daavadebaTa (disbiozis sindromi, kvebiTi al ergia da medikamentozuri al ergia, ganviTarebul i antibaqteriul i preparatebis xSiri gamoyenebiT) gavl ena atopiuri dermatitis formirebaze. es faqtorebi gacil ebiT xSirad gvxdeba avadmyofi bavSvis anamnezSi, janmrTel kontigentTan SedarebiT. sadReisod cnobil ia, rom al ergiul i eqspoziciis xel Semwyob faqtors gaRizianebul i nawl avis sindromiT xSiri avadoba warmoadgens. Cvens masal aze am daavadebis xvedriTi wil i mniSvnel ovnad maRal i iyo daavadebul Ta Soris, janmrTel i bavSvebis monacemebTan SedarebiT (20.3% da 2.6% Sesabamisad). disbiozis sindromiT wl amde avadobis sarwmunod maRal i riski dafiqsirda 1.23 (95% CI - 0.79-1.91). mniSvnel ovani maCvenebel i mogvca wl amde avadobam kvebiTi al ergi iTa (OR- 10.27; 95% CI -6.17-17.24) da medikamenturi al ergi iT (OR- 3.03; 95% CI -1.54-6.06). kvebiTi al ergia sqesis mixedviT gadanawil da Semdegnairad: vaJebi - 16.3% da gogonebi - 24.4% ($p < 0.01$), xol o medikamenturi al ergi isas Sesabamisad, 4.1 da 4.7% (diagrama 12). kvebiTi al ergenebisadmi aweul i mgrZnobel oba gamovl inda 46.1% daavadebul da 7.6% janmrTel bavSvs (diagrama 13). ar SeiZl eba gansakuTrebul i yuradReba ar daeTmos gadatanil bavSvTa infeqciur daavadeba - wiTuras rols atopiuri dermatitis ganviTarebis riskis faqtoris kuTxiT. aRsaniSnavia, rom Sansebis Sefardeba wiTuras SemTxvevaSia 1.01 (95% CI -0.71-1.42), xol o procentul ad sqesis mixedviT Semdegnairad ganawil da vaJebi 43.1 % da gogonebi 47.3 %.

pirveli skringis stadiaSive mraval i kuTxiT Sefasebul da gaanal izebul i iqna bavSvTa imunizaciis sakiTxebi: preveniul i acrebi gadavadeba an maTze uaris Tqmis SemTxvevebi, acrebis Catarebis periodSi reaqciis arseboba da maTi Sefaseba. profil aqtikuri acrebi al ergiul gamovl inebaTa mizeziT, arasrul ad CautardaT, gadaevadaT an acrebze sxvadasxva saxiT gamoxatul i al ergul i reaqcia aReniSna 134 bavSvs (gamokvl eul i popul aciis 23.2 %), romel Tagan 10.38% Seadgina ad, xol o 12.8% ki janmrTel i kontigentiT iqna warmodgenil i. gamokvl eul i 320 vajidan adgil obrivi reaqcia aReniSva 18.4%, xol o 258 gogonaTa 25.2%-s,

რამაც საერთო რაოდენობის 10.2 % და 11.2 % შეადგინა ($p < 0.05$), ხოლო ზოგადი რეაქცია ვაქცინაციზე არენის ნაწილის 3.4% და გოგონათა 2.7%-ს ($p > 0.05$).

ატოპიური დერმატიტის განვითარების მნიშვნელოვანი რისკის ფაქტორი გახდა ბავშვის დაგვიანებულობა ვაქცინაციაში (OR - 1.36; 95% CI -0.67-2.76) და ასევე, ვაქცინაციის არცატარება (OR- 4.98; 95% CI -0.99-33.65).

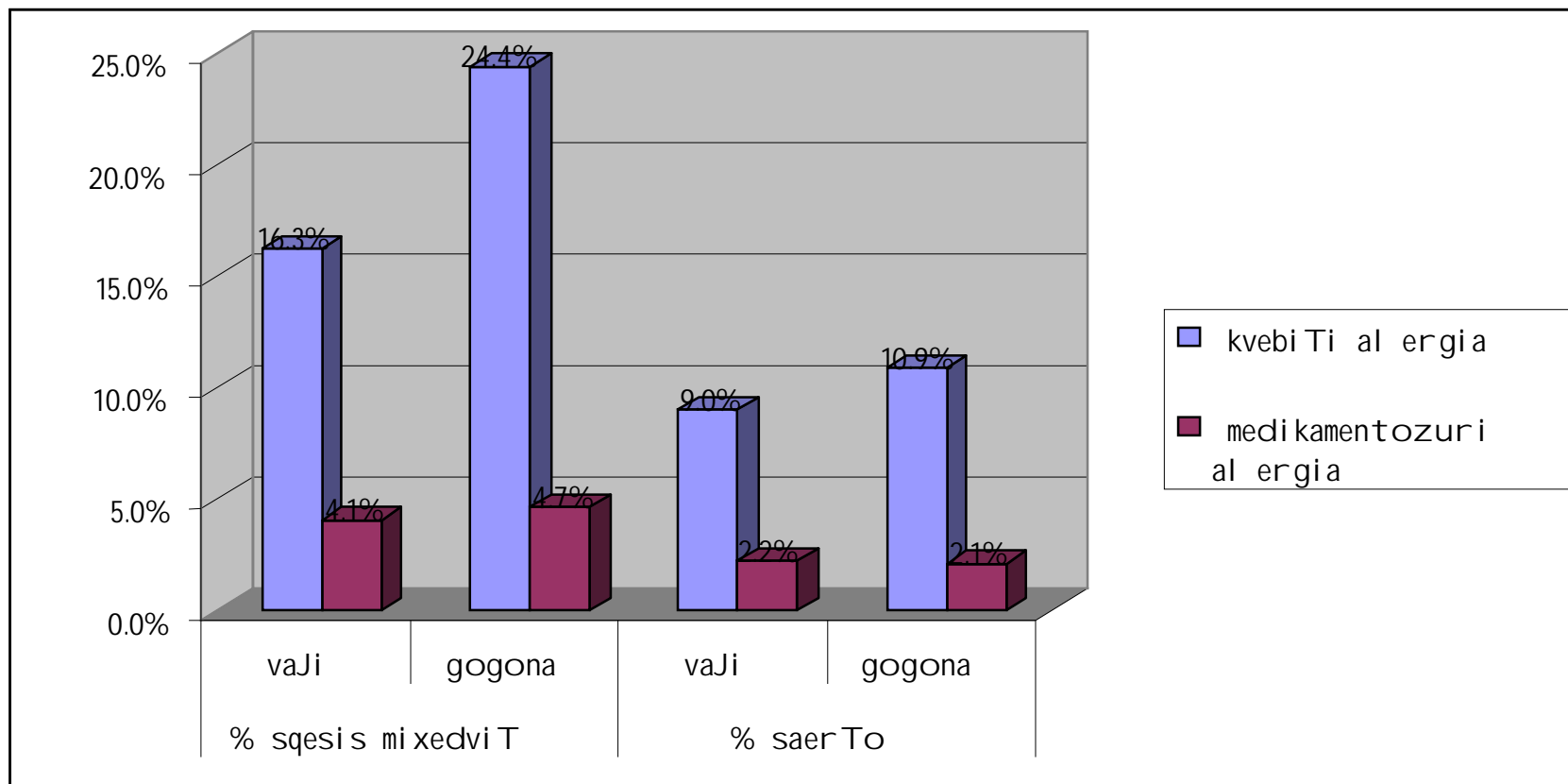
ორგანიზმის ალერგიული ექსპოზიციის მნიშვნელოვანი ფაქტორებია, აგრეთვე, ბავშვის სიცოცხლის სხვადასხვა პერიოდში გამოვლენილი ალერგიული რეაქცია კვებით პროდუქტებზე, მედიკამენტებზე და სხვა. არნისული პრემორბიდული ფონის შესწავლიდან გაანალიზებულ იქნა გამოვლენის პირველ ეტაპზე. კვებითი ალერგენებისადმი აწეული მგრძობელი ობა გამოვლინდა 40.3 % დაავადებულ და 10.3 % ჯანმრთელ ბავშვს. თროქალერგენებზე რეაქცია ტიტრის ერთნაირი სიხშირით გვხვდებოდა ვაქცინის და გოგონებს შორის (18.7% და 20.1% შესაბამისად). კვებითი ალერგენების განსებობის სეფარდობა ანამნეზის მიხედვით შემდგენილია განაწილებით: რზე (OR- 4.04; 95% CI -2.24-7.39), კვერცხი (OR- 7.41; 95% CI -4.01-13.55), ნიგოზი (OR- 10.64; 95% CI -3.03-44.53), ტაფლი (OR- 6.04; 95% CI -1.93-21.08), ფორთოხალი, ლიმონი (OR- 14.97; 95% CI - 7.09-32.66) (დიაგრამა 14, ცხრილი 35 და 36).

ცხრილი 35

ანამნეზის მიხედვით კვებითი და მედიკამენტოზური
ალერგენების რაოდენობრივი განაწილება

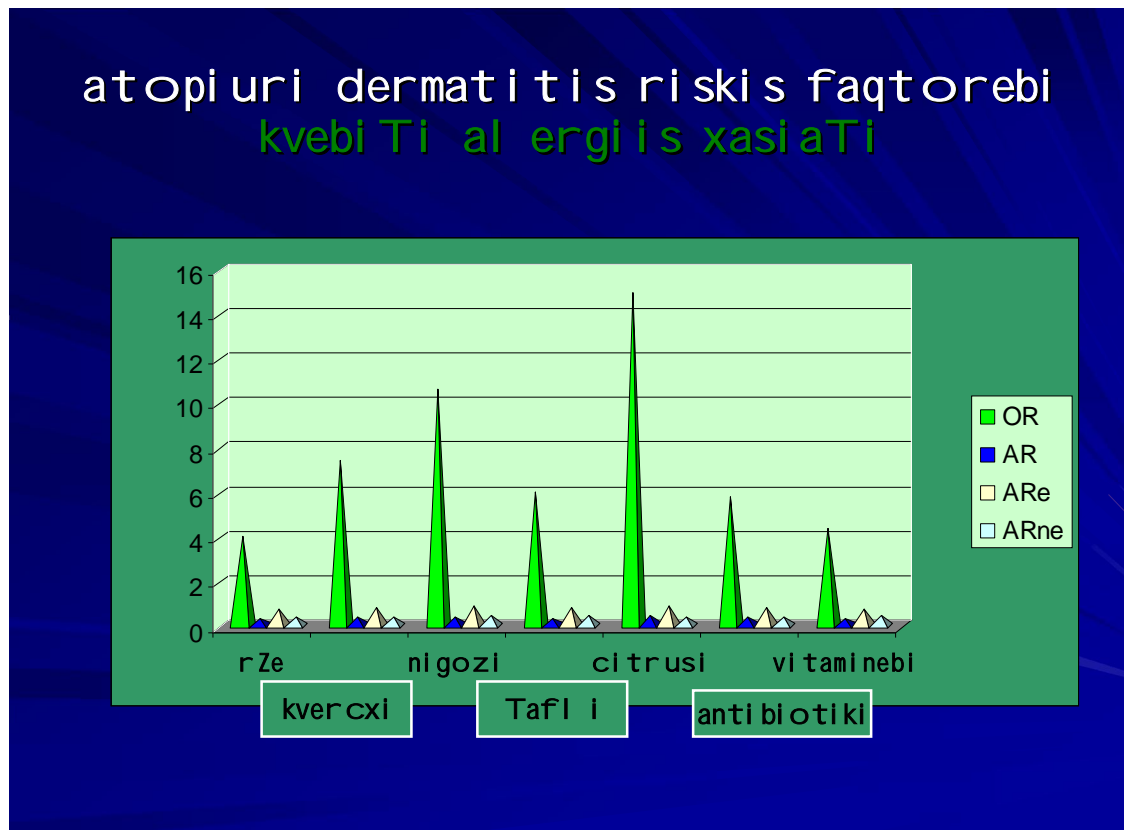
	OR	CI	AR	ARe	ARne
რზე	4.04	2.24-7.39	0.32	0.76	0.44
კვერცხი	7.41	4.01-13.55	0.42	0.83	0.41
ნიგოზი	10.64	3.03-44.53	0.44	0.9	0.46
ტაფლი	6.04	1.93-21.08	0.37	0.84	0.47
ფორთოხალი, ლიმონი	14.97	7.09-32.66	0.51	0.90	0.39
ანტიბიოტიკი	5.82	3.00-11.46	0.38	0.81	0.43
ვიტამინები	4.42	1.67-12.31	0.32	0.79	0.47

wl amde asakSi kvebiTi da medikamentozuri
al argiT avadobis ganawil eba sqesis mi xedvi T

kvebi Ti da medikament ozuri al ergenebi				
	Ddaavadebul ebi (n=278)		j anmrTel ebi (n=300)	
	raod.	%	raoden.	%
rZe	56	20.1	18	48.6
kvercxli	77	27.7	15	40.5
ni gozi	26	9.4	3	8.1
Tafl i	23	8.3	4	10.8
forToxali, l imoni	86	30.9	9	24.3
pomidori	15	5.4	-	-
svadasva produqti	17	6.1	-	-
antibiotiki	58	20.9	13	35.1
vi taminebi	23	8.3	7	18.9
anTebis sawi naaRmdego arasteroidi	7	2.5	--	-

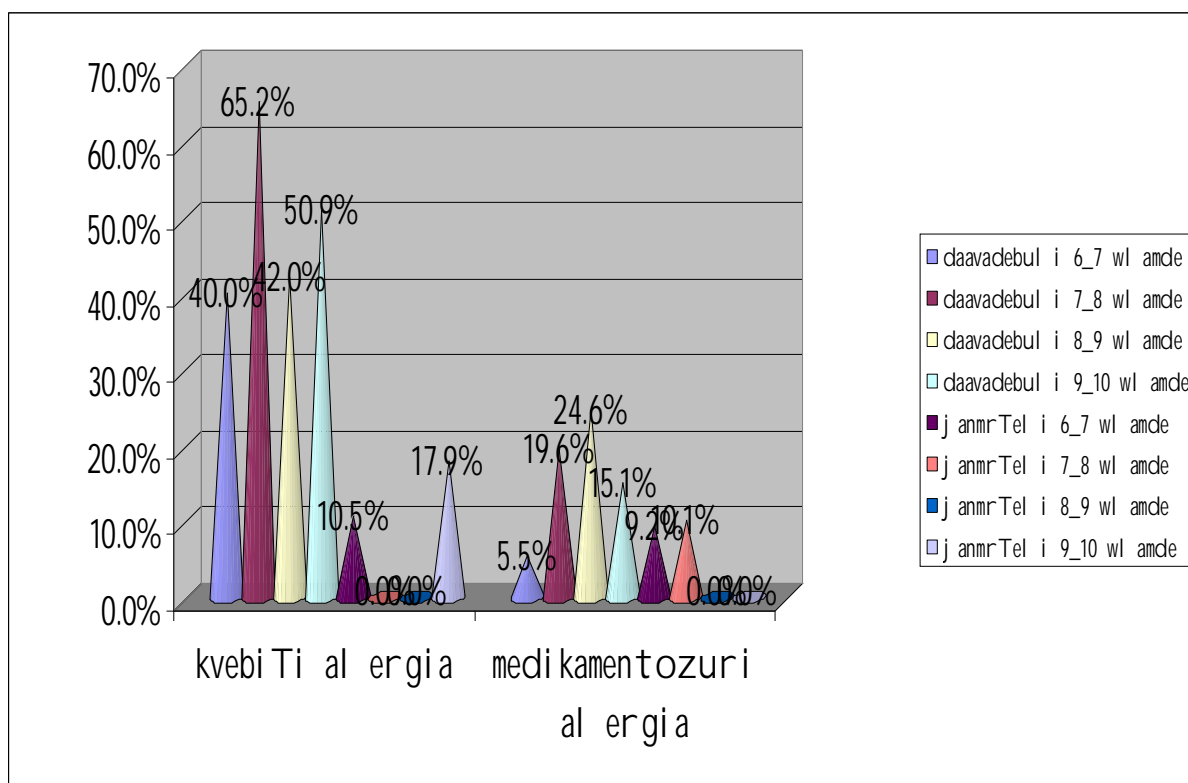
diagrama 13

medikamenturi sensibilizacia konstatirebul iqna bavSvTa populaciis 11.2 % (31 bavSvi) SemTxvevaSi, romlis udidesi nawili daavadebul ma bavSvebma Seadgina. medikamenturi sensibilizacia Warbobda 7-8 wl amde daavadebul bavSvebSi (65.2%) sxva asakobrivi jguftan Sedarebit da sqesis mixedviti ki...mdedrobitSi (12.1%). medikamenturi alergenebi anamneziis mixedviti: antibiotikebi (OR- 5.82; 95% CI-3.0-11.46), vitaminebi (OR- 4.42; 95% CI- 1.67-12.31),

diagrama 14

wl amde avadoba kvebiti da medikamenturi alergii da procentuli ganawileba daavadebul da janrTel kontingents Soris

pirveli da meoradi anketirebit miRebul iqna informacia dedisa da mamiis profesiis Sesaxeb. atopiuri dermatiti daavadebul TamSobl ebis SemTxvevaSi Warbobda studenti (23.0 %) da umarlesi ganawilebis mqone dedebis (73.7 %) raodenoba. dabali xvedriti wilitiyo warmodgenili

saSual o (2.2 %) da arasrul i saSual o (1.1 %) ganaTI ebis mqone dedebi. janmrTel Ta kontigentSi studenti da umaRI esi ganaTI ebis mqone dedebi iyo Sesabamisad 14.7% da 82.3% xol o saSual o da arasrul i saSual o ganaTI ebis ki 2.7 da 0.3%. atopiuri dermatitiT daavadedul Ta mamebis profesiul i mdgomareoba ase gadanawil da: arasrul i saSual o ganaTI ebis mqone- 1.1 %, saSual o ganaTI ebiT- 5.0%, studenti – 3.2%, xol o umaRI esi ganaTI ebis – 90.6%. janmrTel kontigentSi ki mamebis ganaTI eba Semdegnairad gamovl inda: arasrul i saSual o – 4.0 %, saSual o ganaTI eba- 6.7%, studenti – 2.3%, xol o umaRI esi ganaTI eba – 87.0%. Sesabamisad atopiuri dermatitis ganviTarebis riskis faqtoris maxasiaTebel i aRmoCnda deda arasrul i saSual o ganaTI ebiT (OR- 3.26; 95% CI -0.30-80.41); studenti deda (OR- 1.34; 95% CI -0.84-2.14), studenti mama (OR- 1.4; 95% CI -0.47-4.23) da mama umaRI esi ganaTI ebiT (OR- 1.58; 95% CI -0.89-2.80) (cxril i 37).

cxril i 37

atopiuri dermatitis ganviTarebis riskis faqtori –
mSobl ebis asaki da ganaTI eba

		OR	CI	AR	ARe	ARne
dedis asaki bavSvis dabadebi sas	20 wl amde	0.82	0.54-1.25	-0.04	0.44	0.48
	20-35 wl ade	0.79	0.56-1.12	-0.05	0.45	0.50
	35 wl is zevi T	1.59	1.07-2.35	0.11	0.56	0.45
mamis asaki bavSvis dabadebi sas	20 wl amde	0.82	0.47-1.42	-0.04	0.43	0.47
	20-35 wl ade	0.61	0.43-0.86	-0.12	0.41	0.53
	35 wl is zevi T	1.77	1.25-2.51	0.14	0.56	0.42
dedis ganaTI eba	arasrul i saSual o	3.26	0.30-80.41	0.27	0.75	0.48
	saSual o	0.66	0.18-2.28	-0.09	0.38	0.47
	studenti	1.34	0.84-2.14	0.07	0.54	0.47
	umaRI esi	0.77	0.50-1.20	-0.06	0.46	0.52
mamis ganaTI eba	arasrul i saSual o	0.32	0.08-1.07	-0.25	0.23	0.48
	saSual o	0.60	0.26-1.37	-0.12	0.55	0.67
	studenti	1.4	0.47-4.23	0.08	0.56	0.48
	umaRI esi	1.58	0.89-2.80	0.11	0.49	0.38

ამავდროს, საგულისხმოა, რომ მშობელ მსობელთა რიცხვი გაცილებით მაღალი იყო სწორედ “უმაღლესი განათლების მქონე” დედათა შორის (94.7 % $p < 0.01$). ტაბაგოს როლი, როგორც დაავადების რისკის ფაქტორის შემდეგია: მშობელი დედა (OR- 1.31; 95% CI-0.92-1.86), ტაბაგოს მშობელი მამა (OR- 1.59; 95% CI-1.08-2.36), ტაბაგოს მშობელი ორივე მსობელი (OR- 1.30; 95% CI-0.91-1.86).

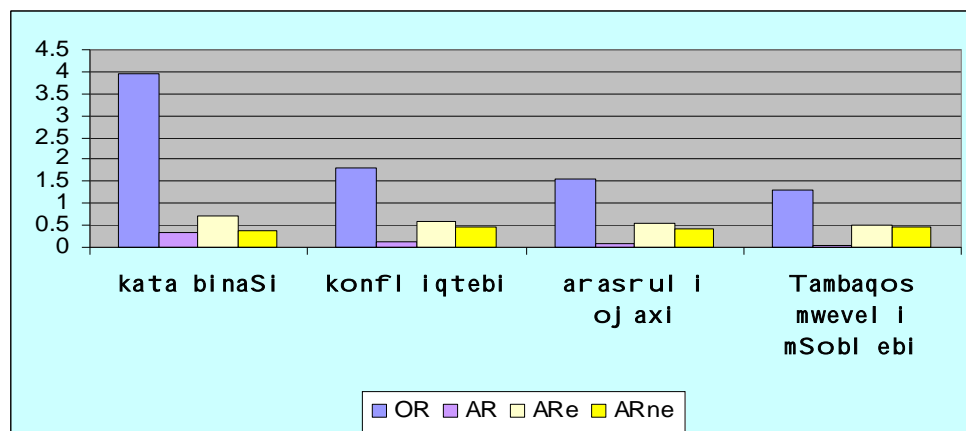
მსობელთა უმრავლესობის ასაკი ბავშვის დაბადებისას მერყეობდა 20-35 წლამდე (დედის 53.6% და მამების 45.5%), ხოლო 35 წელზე ზემოთ დედის (OR- 1.59; 95% CI -1.07-2.35) და მამის ასაკი (OR- 1.77; 95% CI -1.25-2.51) მნიშვნელოვან რისკის ფაქტორად ვარაუდობთ.

დაავადებულ ბავშვთა უმეტესი ნაწილი ცხოვრობდა ნოტიო, მაგრამ კეთილმოწყობილ ბინაში (48.2%). სანების სეფარდება ნოტიო ბინის პირობებში იყო - 1.44 (95% CI -1.03-2.04). ამ რისკის შემთხვევაში, ზარალია და ფრინველთა არსებობა ბინაში, ამასთან ანტიბიოტიკების რისკის ფაქტორი არმონადკატა (OR- 3.95; 95% CI -2.61-5.98) და ფრინველი ბინაში (OR- 1.83; 95% CI -0.92-3.66). ბავშვთა 65.9% მნიშვნელოვან რისკის ფაქტორად გამოვლინდა ბუმბული სილი (OR- 1.07; 95% CI -0.74-1.54) (ცხრილი 38 და დიაგრამა 15).

ანკეტის შედეგებიდან, აგრეთვე ანტიბიოტიკების და ოჯახის სამზე მეტი ბავშვთა რაოდენობის შორის კავშირი (OR- 1.22; 95% CI -0.80-1.86), ხშირი კონფლიქტური სიტუაციები ოჯახში (32.0%) და არასრული ოჯახის არსებობა 51.8%. სანების სეფარდება ხშირი კონფლიქტებისას ოჯახში იყო 1.81 (95% CI -1.22-2.69), ხოლო არასრული ოჯახის დროს კი 1.54 (95% CI -1.08-2.20)

დიაგრამა 15

ანტიბიოტიკების მნიშვნელოვან რისკის ფაქტორთა რაოდენობრივი მაჩვენებლები

atopiuri dermatitis mniSvel ovan riskis faqtorTa
raodenobrivi maCvenebl ebi

		OR	CI	AR	ARe	ARne
bina	naTel i,mziani	0.88	0.58-1.36	-0.02	0.45	0.47
	notio	1.44	1.03-2.04	0.09	0.52	0.43
	keTil mowyobil i	0.46	0.32-0.65	-0.18	0.39	0.57
mtvris kol eq torebi binaSi	noxebi	0.96	0.68-1.35	-0.008	0.47	0.48
	rbil i avej i	0.35	0.25-0.52	-0.24	0.38	0.62
	mcenareebi	0.54	0.38-0.77	-0.15	0.39	0.54
cxove i ebi binaSi	kata	3.95	2.61-5.98	0.32	0.71	0.39
	ZaRl i	0.38	0.24-0.60	-0.22	0.30	0.52
	frinvel i	1.83	0.92-3.66	0.14	0.61	0.47
bavSvis i ogini	matyl i	0.43	0.30-0.61	-0.20	0.40	0.60
	bumbul i	1.07	0.74-1.54	0.01	0.48	0.47
	bamba	0.45	0.31-0.64	-0.19	0.37	0.56
konfI iqtebi oj axSi	iSviaTad	0.66	0.41-1.05	-0.10	0.39	0.49
	xSirad	1.81	1.22-2.69	0.14	0.59	0.45
	ara	0.37	0.23-0.58	-0.23	0.29	0.52
	arasrul i oj axi	1.54	1.08-2.20	0.10	0.54	0.44
Tambaqos weva	deda	1.31	0.92-1.86	0.06	0.52	0.46
	mama	1.59	1,08-2.36	0.11	0.51	0.40
	orive	1.30	0.91-1.86	0.06	0.52	0.46

ukanaskvel wl ebSi aqtiurad Suqdeba orsul obisa da mSobiarobis paTol ogiuri mimdinareobis gavlena al ergiul daavadebaTa formirebaze bavSvebSi. aRniSnul i faqtori xel s uwyobs nayofisa da axal Sobilis hi poqsii s ganviTarebas, romelic iwvevs ra Zvrebs cvliT procesebSi, warmoadgens al ergiul i reaqtul obis formirebis safuZvel s. damZimebul i antenatal uri periodiT (orsul Ta pirvel i da meore naxebris toqsikozi,

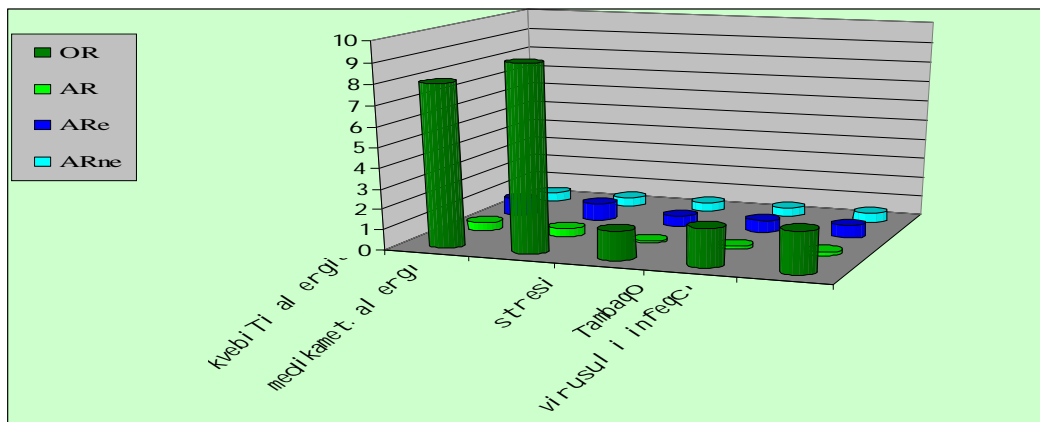
mosal odnel i aborti, dedis avadoba, profesiul i mavneoba, antigenuri datvirTva da amasTan mSobiarobis paTol ogia) dabadebul bavSvTa ricxvi gacil ebiT maRal i iyo daavadebaTa Soris, vidre j anmrTel ebSi.

pirvel adi orsul oba gamovl inda gamokvl eul Ta 41.2 %-Si, meore orsul oba - 46.0 %, xol o mesame da Semdgomi orsul oba ki 12.8 %-Si. riskis mniSvel ovani faqtori aRmoCnda mesame da Semdgomi orsul oba Sansebis SefardebiT - 1.22 (95% CI -0.80-1.86).

damZimebul i antenatal uri periodi sxvadasxva paTol ogiebis mxriv Semdegnairad gadanawil da: pirvel i naxevis toqsikozi - 22.8 % (OR- 1.22; 95% CI -0.80-1.83), meore naxevis toqsikozi - 3.8 % (OR- 1.93; 95% CI -0.74-5.12), mwvave infeqciuri kerebis arseboba orsul obis as - 21.3 % (OR- 1.63; 95% CI -0.52-5.25), orsul i dedis kvebiTi al ergia - 7.6 % (OR- 7.99; 95% CI -3.17-21.38), xol o medikamenturi al ergia - 2.9 % (OR- 9.09; 95% CI -1.98-57.94), respiraciul i al ergia - 3.6 % (OR- 2.89; 95% CI -1.21-7.77), orsul obis as stresi - 26.0 % (OR- 1.45; 95% CI -0.98-2.15), orsul obis as Tambaqos weva - 26.8 % (OR- 1.89; 95% CI -1.28-2.81), orsul obis SemanarCunebel i Terapi a - 6.2 % (OR- 1.02; 95% CI -0.50-2.09), virusul i daavadeba orsul obis as - 4.0 % (OR- 2.08; 95% CI -0.81-5.45). zemoT CamoTvl il Tagan ki gansakuTrebiT yuradsaRebia kvebiTi da medikamentozuri al ergiis, stresis, Tambaqosa rol i atopiuri dermatitis ganviTarebaSi. pirsonis X^2 gamoTvl il ia sandoobis koeficienti da mxol od kvebiTi al ergiis da stresis SemTxvevaSi dafiqsirda maqsimal uri sandooba ($p < 0.001$) (cxri i 39 da 40, diagrama 16).

diagrama 16

orsul obis Taviseburebis, rogorc atopiuri dermatitis riskis faqtoris raodenobrivi maCvenebl bi

orsul obis Taviseburebani Sefaseba sqesTan mi marTebaSi

orsul obis Taviseburebani (n=578)	vaJi (n=320)			gogona (n=258)			su
	abs. raod.	% sqes mi xedvi T	% mTel i SerCevi dan	abs. raodenoba	% sqes mi xedvi T	% mTel i SerCevi dan	ra
I naxevis toqsikozi	68	21.3	11.8	64	24.8	11.1	
II naxevis toqsikozi	12	3.8	2.1	10	96.3	53.3	
mwwave respiraciebi	68	21.3	11.8	55	21.3	9.5	
septiuri daavadebebi	1	0.3	0.2	3	1.2	1.5	
qr. infeqciuri kerebi	11	3.4	1.9	4	1.6	1.7	
kvebiTi al ergia	14	4.4	2.4	30	11.6	5.2	
medikamentozuri al ergia	7	2.2	1.2	10	3.9	1.7	
respiraciuli al ergia	9	2.8	1.6	12	4.7	2.1	
stresi	73	22.8	12.6	77	29.8	13.3	
Tambaqos weva	84	26.3	14.5	71	27.5	12.3	
antibaqteriuli Terapia	45	14.1	7.8	42	16.3	7.3	
orsul obis SemanarCunebel i Terapia	18	5.6	3.1	18	7	3.1	

orsul obis Taviseburebis, rogorc atopiuri dermatitis riskis
faqtoris raodenobrivi maCvenebl bi

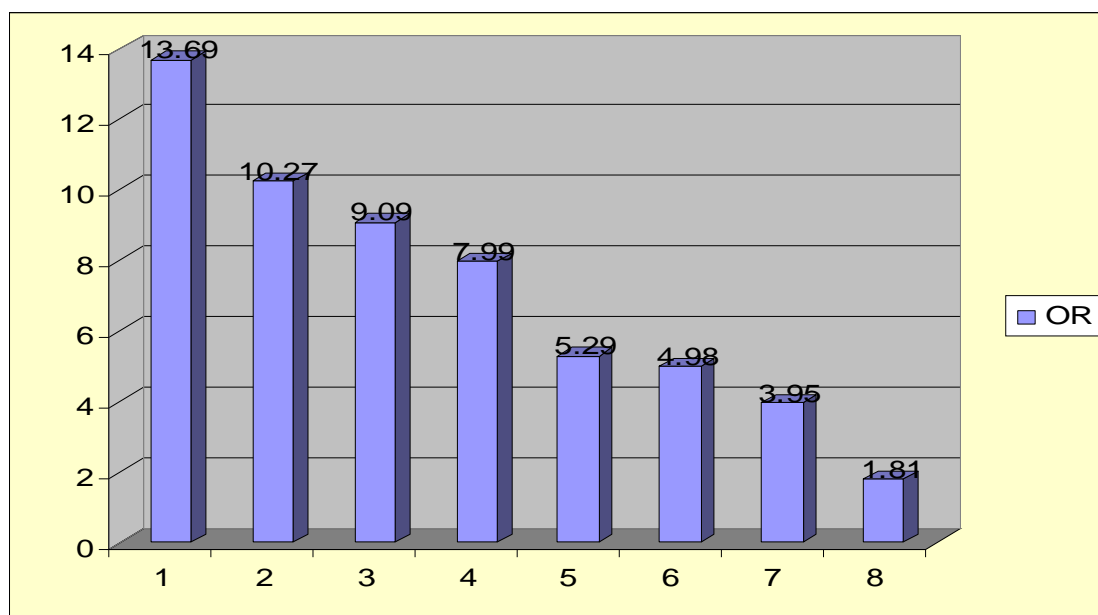
		OR	CI	AR	ARe	ARne
orsul obis Taviseburebi	I naxevis toqsikozi	1.21	0.80-1.83	0.04	0.51	0.47
	II naxevis toqsikozi	1.93	0.74-5.12	0.16	0.63	0.47
	mwwave respiraciebi	0.95	0.55-1.63	-0.01	0.47	0.48
	qr. infeqciuri kerebi	1.63	0.52-5.25	0.12	0.56	0.44
	kvebiTi al ergia	7.99	3.17-21.38	0.41	0.86	0.45
	medikamentozuri al ergia	9.09	1.98-57.94	0.42	0.88	0.46
	respiraciul i al ergia	2.89	1.21-7.77	0.24	0.72	0.48
	stresi	1.45	0.98-2.15	0.09	0.55	0.46
	Tambaqos weva	1.89	1.28-2.81	0.15	0.59	0.44
	antibaqteriul i Terapia	0.98	0.60-1.58	-0.004	0.47	0.48
	orsul obis SemanarCunebel i Terapia	1.024	0.50-2.09	0.005	0.48	0.48
	virusul i daavadeba	2.08	0.81-5.45	0.17	0.65	0.48

sarwmunod maRal i riskis faqtori atopiuri dermatitis dros
gamovl inda: 1 - memkvidrul i datvirTva al ergiul i daavadebiT dedis mxriv;

2- wl amde kvebiTi al ergia; 3 - datvirTul i perinatal uri anamnezi medikamenturi al ergiIT; 4 – datvirTul i perinatal uri anamnezi kvebiTi al ergiIT; 5 – adreul i xel ovnuri kveba; 6 - imunoprofil aqtikis ar Catareba; 7 - katis arseboba oj axSi; 8 - xSiri konfl iqtebi oj axSi (diagrama 17 da 18).

Ddiagrama 17

Sansebis Sefardebis mixedviT atopiuri dermatitis gamomwvevi riskis faqtorebi

amrigad, Cvens mier miRebul i monacemiT mraVal i sxvadasxva social ur -higienuri Tu samedicino-biol ogiuri faqtori warmoadgens atopiuri dermatitis ganvitarebis riskis faqtors, aseve, mniSvnel ovania Cveni qveynis bavSvTa popul aciiSvis damaxasiaTebel i riskis faqtorebis kidev ufro detal uri anal izi, raTa Tavidan iqnas acil ebul i am progresirebadi daavadebis preval ensi.

bavSvebSi atopiuri dermatitis formirebis riskis faqtora raodenobrivi maCvenebel i

Ddiagrama 18

1- memkvidrul i daTvirTva al ergiul i daavadebiT dedis

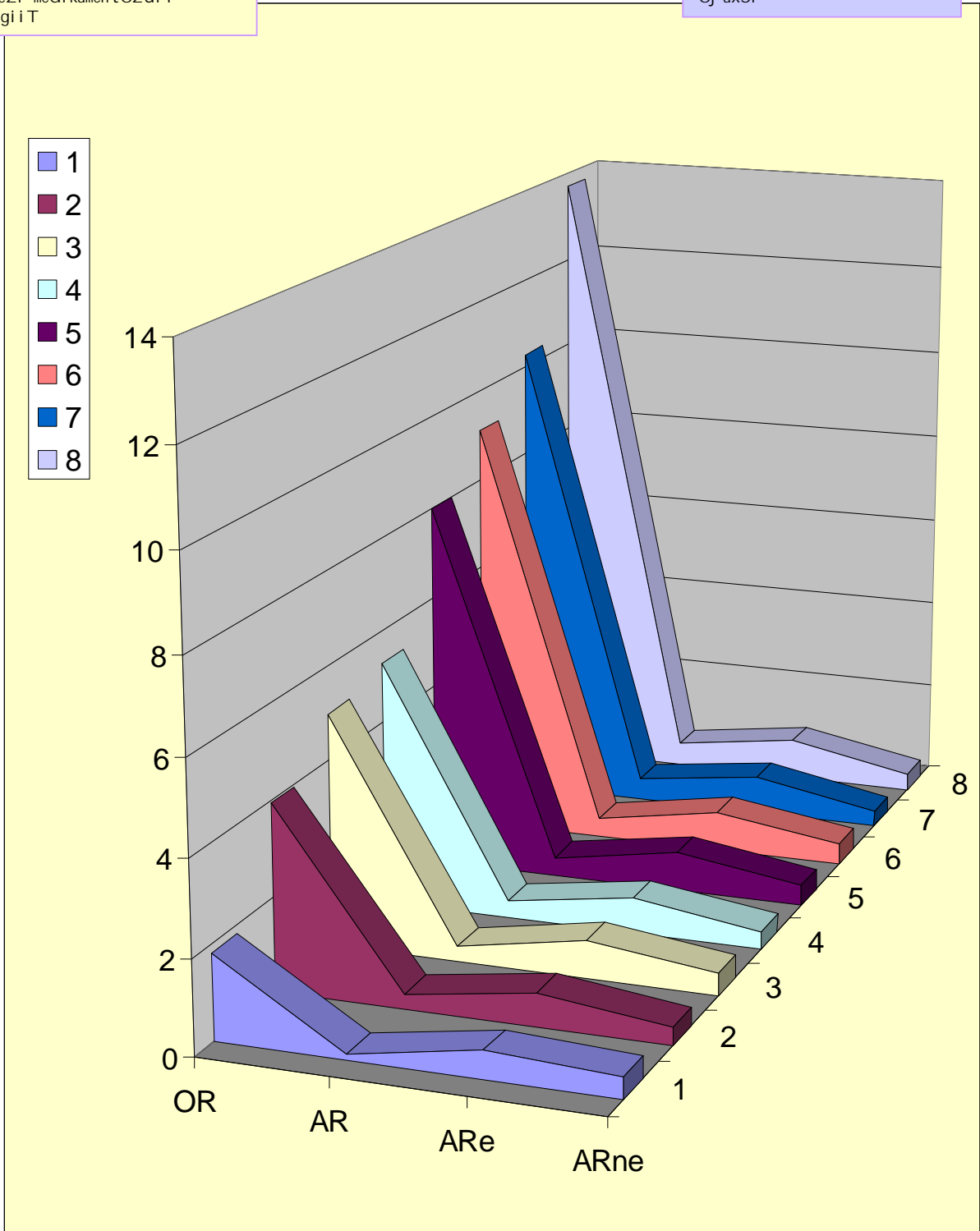
4- datvirTul i perinatal uri anamnezi kvebiTi al ergiIT

6 - imunoprofil aqtikis arCatareba

2- wl amde kvebiTi al ergia
 3- datvirTul i perinatal uri anamnezi medikamentozuri al ergiIT

5 - adreul i xel ovnuri kveba

7katis arseboba oj axSi
 8- xSiri konfli iqtebi oj axSi

kvI eviS procesSi atopiuri dermatitis ganvitarebis riskis faqtorebi Sefasda da daj gufda ara mxol od xarixobrivad da

raodenobrivad, aramed gaanal izebul iqna ramodenime riskis faqtoris erTdroul i zemoqmedebis sixSirec gamokvl eul popul aciaSi. atopiuri dermatitis formirebaSi riskis faqtoris erTdroul i zemoqmedebis sixSire Sefasda SPSS programul i uzrunvel yofis saSual ebiT. es meTodi gvaZl evs faqtorebs Soris interkorel aciuri damokidebul ebis gansazRvris saSual ebas. Sefasebul iqna riskis faqtorebis urTierTdamokidebul eba gamokvl eul i popul aciis j anmrTel da (300 bavSvi) da daavadebul (278 bavSvi) kontigentSi.

atopiuri dermatitiT Sepyrobil bavSvebis anamnezSi mxol od erTaderTi riskis faqtori gamovlinda SemTxvevaTa 2.2 procentSi. prevalirdeba riskis ramdenime faqtoris erTdroul i arseboba. jamuri riskis sixSire daavadebul kontigentSi motanilia cxril Si 41 da meSvide diagramaSi. cxrilis monacemebiT cxadia, rom gamokvl eul bavSvTa daavadebul nawilSi maRali sixSiriT aris warmodgenil i riskis faqtorebis kombinacia – 3, 4 da 5 da 6 faqtoris erToblivi arseboba.

cxrili 41

jamuri riskis sixSire daavadebul da j anmrTel kontigentSi

jamuri riski	daavadebul i kontingenti	
	Ddaavadebul ebi %	j anmrTel ebi %
1	2.2	33.3
2	3.6	12.7
3	12.2	0.7
4	6.8	0
5	16.9	0
6	10.4	0
7	2.2	0
sul	54.3	46.7

dadgenl iqna riskis TiTeul i faqtorisa da maTi kombinaciebis sixSire daavadebul kontigentSi (cxrili 42)

cxრილი რისკის ფაქტორები უარმოდგენილია დაავადებულ პოპულაციაში მათი კლინიკური დონის მიხედვით. R1- უმცირესი კვებითი ალერგია; R2 - კატარალური ალერგია; R3 - ადრული ხელნაწი კვება; R4- მემკვიდრული დატვირთვა ალერგიული დაავადებით დედის მხრივ; R5 - ხსირი კონფლიქტები ალერგია; R6- დატვირთული პერინატალური ანამნეზი კვებითი ალერგია; R7- დატვირთული პერინატალური ანამნეზი მედიკამენტური ალერგია; R8 - იმუნოპროფილაქსის არცატარება (დიაგრამა 19).

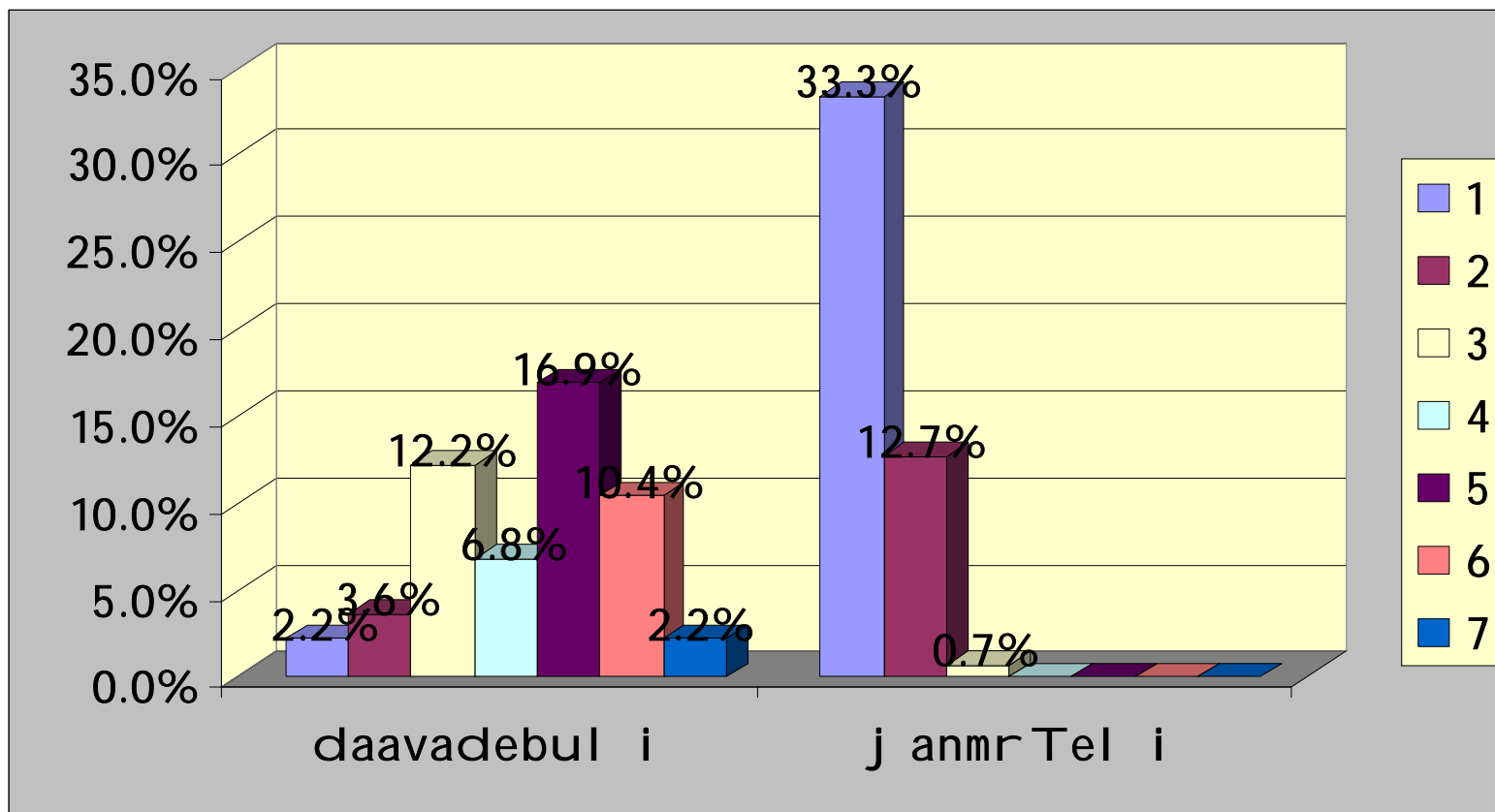
ქვემოთ მოცემულია რისკის სტრუქტურის მარალი ხვედრითი წილი უარმოდგენილი R1-R6-მდე რისკ-ფაქტორები.

cxრილი 42

რისკის ფაქტორების კომბინაციების განაწილება
ატოპიური დერმატიტი სეპრობილი ბავშვთა კონტინგენსში

ქვემოთ რისკი	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	სულ
1	22	1	1	1				9	34
2	5	6		1					12
3	7	9	7	3	3	1			30
4	18	18	18	18	4				76
5	43	47	46	45	47	4	3		235
6	29	29	27	26	29	28	6		174
7	6	6	6	6	6	6	6		42
სულ	130	116	105	100	89	39	15	9	

j amuri riskis sixSire daavadebul da j anmrTel kontingentSi

JanmrTel populaciaSi (300 bavSvs gamouvl inda sxvadasxva riskis faqtori) jamuri riskis SeswaviT - 33.3%- SemTxvevaSi konstatirebul iqna riskis erTi faqtoris arseboba, 12.7%-Si ori faqtoris kombinacia da mxolod 0.7%-Si gamovl inda sami faqtoris erTdrouli arseboba.

riskis erTi faqtori anamnezuri monacemebiT janmrTel populaciaSi, ZiriTadad warmodgenili iyo adreuli xelovnuri kvebiT an katis arsebobiT oj axSi.

cnobilia, rom sicocxlis pirvel wels bavSvis janmrTel obaze socialur-biologiuri faqtorebis arsebiTi gavlena 7 wlistvis TiTqmis 2-jer mcirdeba, xolo sami wlistvis TiTqmis xuTjer [13, 31]. aRniSnulma ganapiroba xelovnuri kvebis, rogorc prediqtoris rolis Sefaseba asakobrivi gradaciis gavaliswinebiT. xelovnur kvebas risk-faqtoris mniSneloba SeiZleba mieces 4 wlamde asakSi. orfaqtoriani kombinaciebis dros - yelaze xSiri iyo memkvidruli datvirTvisa da xelovnuri kvebis arseboba. sami faqtoris kombinaciis dros prevalirdeba kvebiTi al ergiis, memkvidruli datvirTvisa da oj axSi katis arsebobis kombinacia.

amrigad, cxrilis monacemTa analiziT gamokvleuli periodis ganmavlobaSi, atributuli riskis (atributuli anu damatebiTi riski ganisazRvreba, rogorc avadoba risk faqtors daqvemdebarebuli pirisa, minus avadoba im pirebisa, romlebic ar eqvemdebarebian am moqmedebas. damatebiTi riski damatebiTi SemTxvevaa daavadebis ganvitarebisa, gamowveuli risk faqtoris moqmedebiT. Tu gavitvaliswinebT damatebiTi riskis gamoricxvis xerxs, mas sxvaobis risksac uwodeben (risk difference) macvenebit, daavadebulTa raodenoba asociრdeba kvebiTi al ergenebisa da memkvidruli datvirTvisa arsebobis sixSiresTan, maralia agreTve binaSi katis arsebobisa da Tambaqos mwevalTa oj axis wevrebis roli. mTlianad populaciisTvis riskis faqtorebis patogenuri mniSnelobis Sefasebisanatel ixdeba (monacemebi cxriliSi) populaciaSi wlamde asakSi kvebiTi al ergiis faqtoris mniSneloba. garkveuli sxvaobiT meore adgil ezea katis arseboba oj axSi, Sedarebit mcire gansxvavebit maT mohyveba xelovnuri kvebis faqtori da al ergiit datvirTuli memkvidreoba dedis mxiriv. populaciaSi Sedarebit umniSvnmeloa datvirTuli perinataluri anamnezi medikamentozuri al ergiit da imunoprofil aqtikis arCatareba.

Seswaviლი სამედიცინო-ბიოლოგიური რისკ-ფაქტორთაგან აтоპიური დერმატიტი შეიძლება მივაკუთვნოთ მემკვიდრული დარღვევების დაავადებებსა და რეაქციებს, მასიური ექსპოზიცია კვებითი ანტიგენებისა და მედიკამენტოზური პრეპარატებისადმი და დაგვიანებულ ვაქცინაციას. აтоპიური დერმატიტი ფორმების რისკი არასპეციფიკურ ფაქტორებს შეიძლება მივაკუთვნოთ სამედიცინო-ბიოლოგიური, სოციალისტიკური, სივრცითი პირველადი და კვების დეფექტები, კატაოქსი.

ამგვარად, სხვადასხვა მათემატიკური მეთოდებით დამუშავდა და გაანალიზდა აтоპიური დერმატიტი ფორმების მნიშვნელოვანი სამედიცინო-ბიოლოგიური ფაქტორები. ამავდროს, ამ დაავადების განვითარებასა და მიმდინარეობაზე ზემოქმედებენ სოციალურ-ჰიგიენური ფაქტორები.

ფაქტიურად მიზეზ-საშუალებლობის რტული კავშირის გეგმის მიხედვით, შეიძლება დამოკიდებული იყოს, აтоპიური დერმატიტი განვითარების მიზეზს ან ხელსაყრელ პირობას. სწორედ ამიტომ აтоპიური დერმატიტი პრევენციის ზირითადი მართვა და განისაზღვრება რისკი ფაქტორების გამოვლენით და მათი რეალიზაციის თავიდან აცილებით. რისკ-ფაქტორთა მრავალრიცხოვანი რაოდენობიდან უმთავრესი ფაქტორთა ოპტიმური ერთობლიობის ამოცნა. ინდივიდთა კონტიგენტი, რომელთაც შეიძლება გამოვლინდეს დერმატიტი მნიშვნელოვანი რისკი ფაქტორების განსაზღვრული სერუმის (ერთობლიობა) დამოკიდებულების რისკი უნდა იყოს. ცენი მასალიდან გამოდინარე შეიძლება დავასკვნათ, რომ მარალი რისკი უნდა იყოს აყალიბდნენ ბავშვები, რომელნიც ხასიათდებიან 2,3, ან მეტი რისკ-ფაქტორის კომბინაციით. მნიშვნელოვანი ფაქტორთა რიცხვის მიხედვით მონაცემების მიხედვით განეკუთვნება კვებითი დარღვევები, კატაოქსი, მემკვიდრული დარღვევა, დარღვევები პერინატალური ანამნეზი, იმუნიზაციის დაგვიანება და მათი სხვადასხვა სხვა კომბინაციები.

Tavi 6. atopiuri dermatitis adgil obrivi mkurnal obis saki Txebi

6.1 atopiuri dermatitis askankol iT adgil obrivi mkurnal obis kl ini kuri Sedegebi

atopiuri dermatitiT, ZiriTadad avaddebian bavSvTa asakSi da Tavisi paroqsizmul -recidiuli mimdinareobis gamo xSirad socialuri inval idizaciis mizezi xdeba. amastan gaxSirda daavadebis mZimed mimdinare SemTxvevebi da mkurnal obisadmi rezistentuli formebi, aRniSnuli ki, ganapirobebs poli farmakoTerapiis da medikamentebis xangrZlivad gamoyenebis tendencias, rasac Tanamedrove pirobebSi, emateba waml ismieri pol ial ergiisa da medikamentebis gverdiTi efeqtebis gamovlenis sixSire. aRniSnuli gansazRvravs atopiuri dermatitis mkurnal obis aratradiციული, efeqturi meTodebis aqtiur Ziebas. amastan, gansakuTrebul mniSvel obas izens atopiuri dermatitis adgil obrivi (garegani) mkurnal oba. am probl emisadmi miZRvnil i, mraval ricxovani kvl evebis miuxedavad, axali samkurnal o RonisZiebebi, romel Ta efeqturoba Tanamedrove mtkicebul obebzea damyarebul i mainc mwiria.

atopiuri dermatitis mkurnal obis mizniT Cvens mier gamoyenebul iqna garegani samkurnal o saSual eba - askankol is mal amo, romelic warmoadgens Tixa - askanes wyal ze damzadebul gels, romel sac axasiaTebis anTebis sawinaaRmdego da gamSrobi Tvi seba

atopiuri dermatitis dros askankol is mal amos kl inikuri kvl eva daigegma faqtebze damyarebul i farmakoTerapiis anu GCP-s safuZvel ze (sax. patenti "atopuri dermatitis samkurnal o mal amo", #6638/01; NAP2002005007), rac saerTaSoriso samecniero grantis - ISTC (International Scientific Technology Center, Project # 308; "New products for topical treatment of atopic dermatitis with the purpose of preventive results against ecopathology", 1.07.2000 _ 01.07.2002) pirobebSi Catarebul i Sromis gagrZel ebas warmoadgens.

askankol iT mkurnal oba Cautarda atopiuri dermatitiT daavadebul 65 avadmyofs, sakontrol o jgufi warmodgenili iyo atopiuri dermatitiT daavadebul i 62 bavSviT, roml ebic itarebdnen bazisur, anTebis

sawinaaRmdego mkurnal obas. paral el ur j gufebSi Catarebul i kl inikuri kvl evis model i warmodgenil i iqna Semdegi saxiT: diagnostika _ kvl evaSi CarTva _ mosamzadebel i periodi _ sawyisi mdgomareoba _ mkurnal oba; sakvl evi preparatiT mkurnal oba _ gamosaval i; tradiciul i mkurnal oba _ gamosaval i.

ZiriTadi Tu sakontrol o j gufis bavSvebis kl inikur kvl evaSi CarTvis kriteriumebi iyo: asaki 6-dan 10 wl amde, atopuri dermatitis verificirebul i diagnozi, sxva al ergiul i paTol ogiis ararseboba da mSobl ebis informirebul i Tanxmoba pacientis kvl evaSi CarTvaze. kl inikuri kvl evidan gamoTisvis kriteriumebi ki iyo: daavadebis atipiuri mimdinareoba, daavadebis gavrcel ebis difuzuri forma, daavadebis mimdinareobis mZime forma, daavadebis remisiis stadia, qronikul i infeqciis dekompsirebul i kerebis arseboba, axl o anamnezSi kortikosteroidebis da immunosupresantebis regul arul i miReba, askankol iT mkurnal obis gverdiTi efeqtebi da garTul ebebi da askankol is individual uri autanl oba

dakvirvebis qveS myof bavSvTa ganawil eba sqesisa da asakis mixedviT warmodgenil ia cxril Si 43

cxril idan Cans, rom TiTqmis yvel a asakobrivi j gufSi sqesis mixedviT sxvaoba ar aRiniSneba. gaanal izebul iqna anamnezuri monacemebi orive gamokvl eul j gufSi maTi Sedarebis meTodiT. datvirTul i sameano anamnezi aRiniSna sakontrol o j gufis dedebSi, ZiriTadad pirvel i naxebris toqsikozi (70 %), stresi (72.6 %) da Tambaqos gamoyeneba (71.0 %) orsul obis periodSi, ZiriTad j gufSi ki igive movl enebi fiqsirebul iqna Sesabamisad 61,5 %-Si, 58.5 %-Si da 55.4%. orive j gufis SemTxvevaSi fiziol ogiur mSobiarobas asaxel ebda ZiriTadi j gufis 90.8 % da sakontrol os - 96.8 %.

sakvl ev j gufSi wl amde kvebiTi al ergia konstantirebul iqna TiTqmis Tanabari sixSiriT.Mmonacemebi wl amde kvebis xasiaTis, profil aqtikuri acrebis Catarebisa da mimdinareobis, arsebul i al ergiul i reaqciebis da memkvidrul i winaswarganwyobis Sesaxeb warmodgenil ia cxril Si 44.

al ergiul i daavadebiT datvirTul i memkvidreoba, orive j gufSi, upiratesad vl indeboda dedis mxridan (73.8 % da 85.5%).

atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvTa ganawil eba
sqesi sa da asakis mixedvi T

gamokvl eul i j gufebi	asakobrivi j gufebi	vaje bi		gogonebi	
		abs. ricxvi	%	abs. ricxvi	%
askankol is j gufi n=65	6-7 wl amde	10	15.4	9	13.8
	7-8 wl amade	8	12.3	8	12.3
	8-9 wl amde	7	10.8	8	12.3
	9-10 wl amde	8	12.3	7	10.8
sakontrol o j gufi n=62	6-7 wl amde	6	9.7	8	12.9
	7-8 wl amade	7	11.3	11	17.7
	8-9 wl amde	6	9.7	10	16.1
	9-10 wl amde	9	14.5	5	8.1

gamokvl eul bavSvTa Soris preval irebda wl amde kvebiTi al ergi iT daavadebis sixSire (ZiriTadi j gufi - 86.2 % da sakontrol o j gufi - 96.8 %). Tanmxl ebi daavadebebi erTnairi sixSiriT iyo warmodgenil i orive j gufis bavSvebSi gaRiziane bul i nawl avis sindromisa da hel minTozis saxiT.

anamnezuri monacemebis daxasiaTeba gamosakvl ev j gufebSi

anamnezuri monacemebi	ZiriTadi j gufi (n=65)		sakontrol o j gufi (n=62)	
	raod.	%	raod.	%
Sereul i kveba	9	13.8	4	6.5
xel ovnuri kveba	49	75.4	55	88.7
kvebiTi al ergia wl amde	56	86.2	60	96.8
medikamentozuri al ergia wl amde	18	27.7	7	11.3
deda al ergiul i ganwyobi T	48	73.8	53	85.5
mama al ergiul i ganwyobi T	29	44.6	12	19.4

amrigad, sakvl evi da sakontrol o jgufebi ZiriTadi anamnezuri da kl inikuri monacemebiT TiTqmisi identuri iyo.

mkurnal obis orive kursis dawyebamde da CamTavrebis Semdeg pacientebis CautardaT kl inikuri da parakl inikuri kvl evis monacemebis monitoringi. atopiuri dermatitiT daavadebul Ta kl inikuri monacemebi sakvl evi Tu sakontrol o jgufis avadmyofebSi Semdegnairad warmogvidga: 127 pacients aReniSna daavadebis gamoxatul i cvl il ebebis stadia da mwvave faza misTvis damaxasiaTebel i mikrovezikul izaciiT, kanze siwiTl is, 0,5 sm diametriis mkvrivi, kanidan amoweul i el ementis - papul isa da vezikul is _ gamWvirval e siTxis Semcveli el ementis, epidermisis defeqtis - eroziis da serozul i eqsedatis gamomyofi, uwril esi eroziis mqone buStukebis grovebiT. atopiuri dermatitis (cxrili 45) msubuqi mimdinareoba gamoexata 30 avadmyofs sakvl ev da 24 avadmyofs sakontrol o jgufSi. daavadebas, am SemTxvevaSi, axasiaTebis msubuqi eriTema, eqsudacia, aqercvl a, erTeul i vezikul ur-papul ozuri el ementebi, kanis safaris susti qavili. kanis dazianebis aRniSnul i mimdinareoba konstantirebul iqna 42.5 % SemTxvevaSi. saSual o simZimiT mimdinareoba aRiniSneboda 35 avadmyofs sakvl ev da 38 avadmyofs sakontrol o jgufSi. Aatopiuri dermatitis saSual o simZimisas avadmyofebis aRiniSnebodaT dazianebis kerebis simravle, sakmaod gamoxatul i eqsudaciiT, infil traciiT zog SemTxvevaSi, liqenifikaciiT, da eqskoriaciebiT. Qqavili umetes SemTxvevaSi iyo Zlieri. aRwerili kl inikuri suraTi gamouvl inda avadmyofTa 57.5 %-s. daavadebis mZime mimdinareobis mqone pacientebi Cvens mier SemuSavebul i protokol is gaTval iswinebiT kvl evaSi ar monawileobda. daavadebis gavrcelebis mixedviT SemosazRvrul i anu l okal uri forma aRiniSneboda 30 avadmyofs sakvl ev da 35 avadmyofs sakontrol o jgufSi (51.2 %), ZiriTadad gamonayari fiqsirdeboda kanis or simptomur ubanSi - saxeze, msxvili da saSual o saxsrebis momxrel zedapirze (idayvis an muxl qveSa momxrel ebi, sxiv-majis saxsari), xelis mtevnis zurgze an kisris wina zedapirze. dazianebul i keris gareT kani vizual urad Seucvleli iyo. gavrcelebul i forma aRmoacnda 38 avadmyofs sakvl ev da 24 avadmyofs sakontrol o jgufSi (48.8 %). Aam SemTxvevaSi kanis procesi

I lokal izdeboda upiratesad kisris nawil ze, winamxareze gadasvl iT, sxiv-maj is saxsarze da mtevanze. procesi ar Semoifargl eboda idayvisa da muxl qveSa momxrel ebiT, aramed vrcel deba kidura mosazRvre nawil ebze, mkerdze da zurgze. dazianebul i kanis garSemo aRiniSneboda miwisfer-nacrisferi el feri, zogjer aqercvl a. daavadebis gavrcel ebis difuzuri variantis mqone pacientebi kvl evis obieqts ar warmoadgenda.

cxrili 45

**atopiuri dermatitis kl inikuri formebis ganawil eba
asakisa da sqesis mixedviT**

mkurnal oba	A+B				B				sul
	6_7	7_8	8_9	9_10	6_7	7_8	8_9	9_10	
asaki									
mSubuqi									
vaJi	5	4	3	3	3	4	3	3	28
gogona	4	3	3	5	2	3	4	2	26
saSual o									
vaJi	5	5	4	5	3	3	3	6	34
gogona	5	4	5	2	6	8	6	3	39
mWvave									
vaJi	10	9	7	8	6	7	6	9	62
gogona	9	7	8	7	8	11	10	5	65

daavadebil ebSi gamonayari yvel aze xSirad l okal izdeba idayvis momxrel zedapirze 121 (95.3 %) da muxl is fososi 117 (92.1 %). TiTqmis naxevarze meti pacientis SemTxvevaSi (64) adgili hqonda dazianebas gul mkerdze (50.4 %). maj is saxsris dazianeba gvxxdeboda 68 (53.5%) SemTxvevaSi.

daavadebul ebSi ganisazRvra atopiuri dermatitis damaxasiaTebebl i damatebiTi simptomebi, rogoricaa atopiuri saxe (48 %), fermkrTal i saxe (55 %), daRl il i mzero da muqi feris Crdil ebi Tval is irgvl iv (67 %).

simZimis xarisxis mixedviT dakvirvebis qveS myofi 127 pacientidan 65 SemTxvevaSi adgili hqonda daavadebis l okal ur formas, mSubuqi 30 (23.6 %) da saSual o mimdinareobiT 35 (27.6 %). 62 pacientis SemTxvevaSi adgili

hqonda gavr cel ebul formas msubuqi 24 (18.9 %) da saSual o mimdinareobi T 38 (29.9 %) (cxrii i 46).

cxrii i 46

atopiuri dermatitis gavr cel eba da procesis
simZimis ganawil eba pacientebSi

daavadebis gavr cel ebis formebi	daavadebis mimdinareobis simZime	
	msubuqi	saSual o
l okal uri	30	35
gavr cel ebul i	24	38

sacdel i j gufis mxol od or avadmyofs aReniSneboda daavadebis mimdinareoba sam wel ze meti xangrZi ivobiT, yvel a danarCen SemTxvevaSi ki, daavadebis xandazmul oba 1-3 wl is fargl ebSi meryeobda. bavSvTa udi desi nawil i imyofeboda eqimis meTval yureobis qveS da xangrZi ivi periodis ganmavl obaSi orive j gufis pacientebis mkurnal oba tardeboda, ZiriTadad daavadebis gamwvavebis periodSi. atopiuri dermatitis kupireba warmoebda sxvadasxva simptomuri saSual ebebiT.

sacdel j gufSi gamoyenebul i mal amo askankol i avadmyofebs eZl eoda tradiciul TerapiasTan kompl eqsSi. bazisur mkurnal obaSi ar iqna gamoyenebul i Sesaswavl i mkurnal obis msgavsi farmakol ogiuri Tvi sebebis mqone medikamentebi. orive j gufi Seswavl il i iqna anal ogiur pirobebSi, erTiani meTodikis mixedviT. mkurnal oba grZel deboda 14 dRe da dinamikuri dakvirvebis safuZvel ze warmoebda Terapiis koregireba askankol iT. pacientTa mkurnal oba mimdinareobda gazafxul ze, rac Seesabameboda daavadebisa da Sesabamisad kani s procesebis gamwvavebas.

askankol is mal amos nakl ebad icnobs farTo samedicino wreebi. swored amitom, Cven mizanSewonil ad miviCnieT gamoyenebul i preparatis ZiriTadi Tvi sebebis l akonuri argumentacia warmodgenil SromaSi.

askankol is (Tixa-askanes 10%-iani suspenzia) mal amos mastimul irebel i moqmedeba dazianebul kanze aixsneba bentonitebis ioncvl iTi unariT, Sedian ra eqsudatTan reaqciaSi, aCereben JangviT procesebs da aregul ireben dazianebul i kanis hidrol izuri apkisa da rqovana safaris pH-s. qsovil ebis eqsudatTan erTad adsorbirdeba toqsiuri nivTierebebi da amiT minimumamde mcirdeba maTi zemoqmedeba dazianebul i kanis cocxal uj redexze. SemSral i askankol is fenis qveS iqmneba fiziol ogiuri garemos msgavsi pirobebi, rac ganapirobebs zedapirul i dazianebis swraf Sexorcebas. Mmisi gamoyeneba SeiZl eba sxel is zedapiris rogorc dabal i (fexis gul i, xel is gul i, wvivi), aseve maRal i Sewovis (saxe, gul kerdi, zurgi, iRI ia, Sorisa) adgil ebSi.

kvlevis mocemul etapze, ZiriTad j gufSi gaerTianebul 65 patients Cautarda bazisuri mkurnal oba (preparatebi iniSneboda standartul i wesiT da xangrZl ivobiT) da adgil obrivi mkurnal oba askankol iT Cvens mier SemuSavebul i sqemiT (mkurnal oba A + B): mkurnal oba askankol i 3-j er dReSi Svidi dRe, amasTanave I Taobis antihistaminuri saSual eba (fenistil i - demeTindenis mal eati) - 20 wveTi 3-j er 5 dRe; I atikortis kremi - Hydrocortisone17 butyrate 0.1% (araftorirebul i anTebis sawinaaRmdego, antial ergiul i) 1-j er dReSi. mkurnal obidan 7 dRis Semdeg simptomTa gaqrobis SemTxvevaSi mal amos gamoyeneba wydeboda.

sakontrol o j gufSi gaerTianebul 62 patients Cautarda bazisuri mkurnal oba (mkurnal oba B): I Taobis antihistaminuri saS. (fenistil i - demeTindenis mal eati) - 20 wveTi 3-j er 5 dRe; I atikortis kremi - Hydrocortisone17 butyrate. 0.1% 1-j er dReSi. Terapiis kursis xangrI ivoba iyo individual uri, magram ar aWarbebd a 2 kviras, Tumca dakvirveba 21 dRis manZil ze mi mdinareobda.

askankol iT namkurnal ebi patientebi (65 bavSvi) gaiyo or j gufad, mkurnal obis Sedegebis mixedviT: pirvel i j gufi - gamoxatul i adreul i efeqtiT (38 avadmyofi), meore j gufi - mogvianebiTi efeqtiT (27 avadmyofi). askankol is gamoyeneba tradiciul mkurnal obasTan kompl eqsSi moqmedebda sabol oo Sedegze.

pirvel i j gufis avadmyofebze askankol is uSual o efeqti iyo mkafiod gamoxatul i, mdgradi da swrafi - ramdenime dReSi (5-7 dReSi),

qavil is simptomi wydeboda an aRiniSneboda iSviaTad da msubuqad, Zil is darRvevis gareSe, kanis dazianebis ubnebi mTli anad gafermkrTal da, Semcirca gamonayari da absoluturad alagda eqsudacia. Terapiul i efeqtis miRebis Semdeg askankol is mal amos gamoyeneba wydeboda.

meore j gufis avadmyofebSi askankol is uSual o efeqti vl indeboda mogvianebiT (10-14 dRe). am j gufis bavSvebs periodul ad uviTardeboda kanis qavil i da daavadebis gaxangrZl iveba Zil is darRveviT.

sakontrol o j gufSi (62 avadmyofi) bazisuri, antianTebiTi Terapiia efeqts iZl eoda mogvianebiT, kanis qavil is fonze viTardeboda damatebiTi gamonayari.

atopiuri dermatitis mkurnal obis efeqturobis Sefaseba Sesazl ebel ia qvemoT CamoTvl il i sxvadasxva meTodiT [26, 181]:

- EASI (Eczema Area Severity Index) - kargad danergil i saSual ebaa individual uri simptomebisa da daavadebis simZimis Sesafasebl ad sxulis mTel zedapirze;
- IGA (Investigator's Global Assessment) - eqimis mier Sesafasebel i skal aa, dafuznebul i egzemis niSnebis interpretaciaze;
- PGE (Physician's Global Evaluation) - mkurnal obis warmatebul obis Semafasebel ia, romelic gansazRvravs mgdomareobis gaumj obesebis procentul macvenebel s patientis wina vizitidan sabol oo gasinjamde;
- BSA (Body Surface Area) eqimis mier kanze arseul i dazianebis Semafasebel i saSual ebaa;
- SCORAD (Scoring of Atopic Dermatitis)- atopiuri dermatitis simZimis xarisxis Semafasebel i indeqsi.

mkurnal obis dawyebamde da Semdgom Terapiis efeqturobis Sefasebis mizniT Cvens mier gamoyenebul iqna atopiuri dermatitis simZimis xarisxis Semafasebel i indeqsi SCORAD, romelic iTval iswinebs kanis procesis gavrcelebas anu dazianebis farTobs, klinikuri gamovlinebis obieqtur eqvs symptoms: eritema, SeSupeba/papul a, qerqebi/sisvel e, eqskoriaciebi, liqenifikacia, simSrale da subieqtur simptomebs: qavil i da insomnia.

dazianebuli kanis farTobi (A) Sefasda `cxianis- meTodiT; obieqturi (B) niSnis Sefaseba xdeboda 0-dan 3 qul amde: 0 qul a - simptomebis ararseboba; 1 qul a - cvl il ebebis msubuqi gamoxatva; 2 qul a - cvl il ebebis saSual o xarisxiT gamoxatva; 3 qul a _ simptomebis mkveTri gamoxatva. simptomebis Sefaseba warmoebda kanis im monakveTze, sadac isini maqsimal uradiyo gamoxatuli. subieqturi (C) simptomebidan TiTeuli fasdeboda 10 qul ian skalaze, amasTan gamoiyeneba bol o 3 dRe-Ramis maCveneblidan saSual o.

SCORAD-ის ინდექსი განისაზრვებოდა ფორმულით: $SCORAD = A/5 + 7B(2 + C)$, სადაც A კანის ძაზიანების არეა %-სი, B – obieqturi nisnebis qul aTa jami, xolo C – subieqturi simptomebis qul aTa saerTo jami.

პირველი ამოკლებების SCORAD ინდექსი ნაკლები იყო 20-ზე მეტი ან 36.2 %-სი (46 ავადმყოფი), 20-40-ს შორის იყო 45.6 %-სი (58 ავადმყოფი), 40-ზე მეტი იყო – 18.2 %-სი (23 ავადმყოფი).

ცენტრში დადგენილი იქნა შესაბამისი ატოპური დერმატიტი სიმკვრივის ხარისხის და SCORAD-ის ინდექსს შორის. მსუბუქი ლოკალური ფორმის დროს ის 18-ის ტოლია (მსუბუქი ხარისხი 0-20), მსუბუქი გავრცელებულია 36,1-ის ტოლია (საშუალო ხარისხის). საშუალო ლოკალური ფორმის დროს SCORAD-ის 35.8-ის ტოლია, საშუალო გავრცელებულია 41.8 (მკვლელობის ხარისხი - 40 და მეტი) ცხრილი 47

cxრილი 47

SCORAD ინდექსის მაკვნიები ატოპური დერმატიტი სხვადასხვა ფორმის დროს მკვნილი ობამდე

დაავადების გავრცელების ფორმები	დაავადების მიმდინარეობის სიმკვრივე SCORAD-ის სკალის მიხედვით	
	მსუბუქი	საშუალო
ლოკალური	18	35.8
გავრცელებული	36.1	41.8

Cvens mier gansazRvrul iqna subieqturi da obieqturi maCvenebl ebis dinamika atopiuri dermatitiT daavadebul sakvl ev da sakontrol o j gufis bavSvebSi mkurnal obamde da mkurnal obis Semdeg sadac $P < 0,05$ (cxrii i 48 da 49).

cxrii i 48

subieqturi maCvenebl ebis dinamika
ZiriTadi da sakontrol o j gufis kvl evisas

mkurnal oba	qavil i		P	uzil oba		P
	mkurnal obamde	mkur.Semdeg		mkurn.mde	mkurn. Semdeg	
A+ B	6.34±0,05	4,48± 0,03	<0,05	7,14±0,06	5,25±0,03	<0,05
B	6,47±0,06	5,15±0,03	<0,05	7,18±0,05	5,05±0,04	<0,05

cxrii i 49

obieqturi maCvenebl ebis dinamika
ZiriTadi da sakontrol o j gufis kvl evisas

mkurna- l oba	eriTema		SeSupeba		eqsudacia		eqskori acia		liqenifika cia		simSrale	
	mkur. mde	mk- Semd.	mkur. mde	mk- Semd.	mkur. mde	mk- Semd.	mkur. mde	mk- Semd.	mkur. mde	mk- Semd.	mkur. mde	mk- Semd.
A+ B	2,46	1,36	2,46	2,12	2,78	1,19	2,46	2,39	2,54	2,47	2,58	2,34
B	2,47	1,98	2,48	2,04	2,67	2,24	2,45	1,94	2,54	1,94	2,59	1,74

yvel a pacientma mkurnal oba Caitara bol omde, kvl evidan ar gamoTiSul a arc erTi patienti.

askankol is amtanobis Sefaseba xdeboda subieqturi simptomebisa da SegrZnebebis safuZvel ze. yovel konkretul SemTxvevaSi fiqsi rdeboda monacemebi medikamentis efeqturobis, individual uri amtanobis, nebi smieri gverdiTi efeqtis an garTul ebis Sesaxeb.

Catarebul i mkurnal obis kl inikuri efeqturobis Sefasebis mizniT garda pirdapiri kl inikuri efeqtebis (daavadebis simptomebis da SCORAD indeqsis Semcireba) gamoyenebul iqna gaSual edebul i kl inikuri efeqtebis (garTul ebebis, recidivebis da ganmeorebiTi hospital izaciis sixSiris Semcireba) Seswavl a. mkurnal obis procesSi mxedvel obaSi iqna miRebul i obieqturi monacemebi da gamovl enil i gverdiTi reaqciebi.

pacientebze dakvirveba warmoebda kvl evisaTvis saintereso gamosaval is dadgomamde, ganmeorebiTi gamokvl ebebis j eradobiT _ 1-2 wl is ganmavl obaSi. sabol oo anal izisaTvis gamoiyo daavadebis 5 kl inikuri gamosaval i: srul i gamoj anmrTel eba, remis ia, recidiul i mimdinareoba, ucvl el i mdgomareoba, gauareseba (cxrili 50). mkurnal obis Semdeg pacientebze dakvirvebis xangrZl ivobam Seadgina 1 wel i.

cxrili 50

atopiuri dermatitis mkurnal obis
efeqturobis Sefaseba

gamosaval i	msubuqi				saSual o simZimis			
	A+B j gufi		B j gufi		A+B j gufi		B j gufi	
	abs.ra od.	%	abs.ra od.	%	abs.ra od.	%	abs.ra od.	%
srul i gamoj anmrTel eba	19	29.2	10	16.1	18	27.7	8	12.9
remis ia	8	12.3	3	4.8	11	16.9	7	11.3
recidiul i mimdinareoba	2	3.1	5	8.1	3	4.6	15	24.2
ucvl el i mdgomareoba	1	1.5	5	8.1	2	3.1	6	9.7
gauareseba	0	0.0	1	1.6	1	1.5	2	3.2

Terapiis dasrul ebisas sakvl ev j gufSi, msubuqi formis atopiuri dermatitis dros Cvens mier dafiqsirebul i iyo srul i gamoj anmrTel eba 29.2 %-Si, remis ia – 12.3 %-Si, reaciul i midinareoba - 3.1 %-Si, ucvl el i mdgomareoba – 1.5 %-Si, xol o gauareseba ar gamovl enil a. daavadebis saSual o formis dros ZiriTad j gufSi aRiniSna srul i gamoj anmrTel eba 27.7 %-Si, remis ia – 16.9 %-Si, recidiul i midinareoba - 4.6 %-Si, ucvl el i

mdgomareoba – 3.1 %-Si, xol o gauareseba 1.5 %-Si. Ggauaresebis mi zezi kanis gamoxatuli simSral e iyo, romelic gamoixata malamos SezelviT liqenoidur ubnebze da gamomSral kanze.

sakontrol o jgufSi, msubuqi formis atopiuri dermatitis dros sruli gamoj anmrTel eba dafiqsir da 16.1 %-Si, remisია – 4.8 %-Si, recidiuli midinareoba - 8.1 %-Si, ucveli mdgomareoba – 8.1 %-Si, xol o gauareseba 1.6 %-Si. daavadebis saSual o formis dros sakontrol o jgufSi aRiniSna sruli gamoj anmrTel eba 12.9 %-Si, remisია – 11.3 %-Si, recidiuli midinareoba - 24.2 %-Si, ucveli mdgomareoba – 9.7 %-Si, xol o gauareseba 3.2 %-Si.

miRebuli monacemebis analiziT askankol iT mkurnal obis fonze adgili hqonda atopiuri dermatitis simptomebis adreul daTrgunvas da agreTve bavSvebis fizikuri mdgomareobis gaumj obesebis dinamikas, gansxvavebiT sakontrol o jgufisagan.

Aatopiuri dermatitis swored SerCeul ma mkurnal obam mogvca subieqturi Civil ebis (qavili, Zili) ufro adreuli kupireba, vidre tradiciuli Terapiam. Efeqtis ararseboba miviReT sakveli jgufis xuT bavSvSi da sakontrol o jgufis 20 bavSvSi. Cvens SemTxvevaSi gverdiTi efeqtebi dafiqsirebuli iyo Ziritadi jgufis 3 bavSvSi da sakontrol o jgufis – 11 bavSvSi.

kveli evam gviCvena, rom atopiuri dermatitiT daavadebul ebSi askankol i efeqturi iyo 86.1 %-Si (sruli gamoj anmrTel eba – 56.9 %, remisია – 29.2 %), recidiuli mimdinareoba miviReT 7.7 %-Si, ucveli mdgomareoba - 4.7 %-Si da gauareseba ki 1.5%-Si.

praqtikisTvis mniSvelovania, rom recidivebis ricxvi wel iwadSi, Catarebuli mkurnal obis Semdge TiTqmis 2-jer Semcir da, remisია grZel deboda daaxloebiT 2 wl is ganmavlobaSi.

askankol iT mkurnal obis efeqturobis Sesafasebl ad daavadebis nebismeri arasasurveლი gamosavalis, mkurnal obis garTulebis da gverdiTi efeqtebis mimaRT gansazRvruli iqna diskretuli macvenebl ebi cxrili 2 X 2 (cxrili 51) gamoyenebiT:

	daavadebi s arakeTil saimedo gamosaval i		sul
	+	-	
ZiriTadi j gufi	a	b	$Y = a/(a + b)$
sakontrol o j gufi	c	d	$X = c/(c + d)$
sul	a + c	b + d	a + b + c + d

4. arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riski (Relativ Risk) ganisazRvra, rogorc gamosaval is riski ZiriTadi j gufSi gayofil i gamosaval is riskze sakontrol o j gufSi $RR = Y / X$

5. arakeTil saimedo gamosaval is absol uturi riskis Semicireba (Absolute Risk Reduction) _ arakeTil saimedo gamosaval is risks sakontrol o j gufSi minus arakeTil saimedo gamosaval is riski ZiriTad j gufSi $AAR = X - Y$;

6. arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riskis Semicireba (Relativ Risk Reduction) $RRR = \{ X - Y / X \} \times 100\%$.

7. maCvenebel i NNT (Number Needed to Treat) _ patientTa raodenoba, romel Tac unda vumkurnal oT, rom Tavidan avicil oT erTi arakeTil saimedo gamosaval i = erTi gayofil i absol uturi riskis Semicirebis maCvenebel ze $1 / X - Y$.

atopiuri dermatitis mwave, msubuqi mimdinareobis as arakeTil saimedo gamosavl is raodenodenobrivi maCvenebel ebi, rogoricaa arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riski recidiul i mimdinareobis as iyo 0.25, Tumca patientTa raodenoba, romel Tac unda vumkurnal oT, rom Tavidan avicil oT erTi arakeTil saimedo gamosaval i am SemTxvevaSi 7-is tol ia. atopiuri dermatitis recidiul i mimdinareobis as arakeTil saimedo gamosaval is absol uturi riskis Semicireba iyo 0.14, xol o arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riskis Semicireba 70 %-Si gamoi xata. msubuqi mimdinareobis pirobepSi ucvl el i mdgomareobis as, arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riski iyo 0.19,

arakeTil saimedo gamosaval is absol uturi riskis Semicireba 0.04 da arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riskis Semicireba gamovl inda 80 %-Si. am SemTxvevaSi maCvenebel i NNT iyo 25. mwvave msubuqi mimdinareobisas gauareseba ar aRiniSna (cxrii i 52).

cxrii i 52

mwvave, msubuqi mimdinareobis atopuri dermatitis arakeTil saimedo gamosaval is raodenobrivi maCvenebel ebi

daavadebis gamosaval i	msubuqi mimdinareobis atopuri dermatiti									
	A+B (30)	B (24)	ARR	CI	RRR	CI	OR	CI	NNT	CI
recidiuli mimdinareoba	2(6,66%)	5(20.83%)	0.14	-0.03 0.31	70%	-71% 95%	0.25	0.03 1.71	7	3 inf
ucveli mdgomareoba	1(3,33%)	5(20.83%)	0.04	-0.04 0.12	80%	-133% 100%	0.19	0.002 0.14	25	8 inf
gauareseba	0	1(4.16%)	-	-	-	-	-	-	-	-

atopiuri dermatitis mwvave, saSualo mimdinareobisas arakeTil saimedo gamosaval is raodenobrivi maCvenebel ebi- arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riski recidiuli mimdinareobisas iyo 0.49, amasTan NNT-s maCvenebel i gaxl daT 14, arakeTil saimedo gamosaval is absol uturi riskis Semicireba dafiqsirda 0.06, xolo arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riskis Semicireba 47%-Si. saSualo mimdinareobis pirobebSi ucveli mdgomareobisas arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riski iyo 0.31, arakeTil saimedo gamosaval is absol uturi riskis Semicireba 0.03 da arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riskis Semicireba gamovl inda 67 %-Si. am SemTxvevaSi maCvenebel i NNT iyo 25.

mwvave saSual o mimdinareobisas daavadebis gauareseba aRiniSna erT SemTxvevaSi, SefardebiTi riskiT 0.49, arakeTil saimedo gamosaval is absoluturi riskis Semicireba iyo 0.01 da arakeTil saimedo gamosaval is SefardebiTi riskis Semicireba gamovlinda 50 %-Si, NNT-s maCvenebeli ki gaxldaT 100. (cxrili 53).

cxrili 53

mwvave, saSual o simZimis atopuri dermatitis arakeTil saimedo gamosaval is raodenobrivi maCvenebl ebi

daavadebis gamosavali	saSual o simZimis atopuri dermatiti									
	A+B (35)	B (38)	ARR	CI	RRR	CI	OR	CI	NNT	CI
recidiuli mimdinareoba	3(8.58%)	15(39.47%)	0.06	-0.07 0.21	47%	-103% 86%	0.49	0.11 2.19	14	5 inf
ucveli mdgomareoba	2(5.71%)	6(15.8%)	0.03	-0.05 0.13	67%	-341% 97%	0.31	0.02 4.59	25	8 inf
gauareseba	1(2.85%)	2(5.26%)	0.01	-0.04 0.06	50%	-242% 99%	0.49	0.009 26.39	100	15 inf

amrigad, gamokvl evis Sedegebma cxadyo askankol is dadebiTi moqmedeba iseT subieqtur Civil ebze, rogoricaa qavili da gamoavli na mkurnal obis efeqturoba (86.1 %) sisveliT, mimdinare mwvave formis atopuri dermatitis dros. daavadebis swored SerCeul ma mkurnal obam mogvca subieqturi Civil ebis ufro adreuli kupireba, vidre tradiciul ma Terapiam. mniSnel ovania is faqtic, rom Catarebuli mkurnal obis Semdeg recidivebis ricxvi wel iwadSi TiTqmis 2-jer Semicirda da askankol is Terapiuli efeqti gagrZel da daaxl oebiT 2 wl is ganmavl obaSi.

მი რეზიუმი სედეგების შესახებ და დავები

21-ე საუკუნის დასაწყისში სხვადასხვა კვლევების, სხვადასხვა ინტენსივობის, ანტიბიოტიკების გამოყენების შედეგად, რაც მრავალ მედიკო-სოციალურ და ეკონომიკურ პრობლემას უკმნის ცივილიზაციის კაცობრიობას.

სამედიცინო მომსახურების რაციონალური ორგანიზაცია და რეგიონალური რისკის ფაქტორებზე დაფუძნებული მკურნალობისა და პროფილაქტიკის კონცეფციის რეალიზაციის მნიშვნელოვანი პირობა ეპიდემიოლოგიის უდიდესი პოტენციალის გამოყენებაა [12].

თანამედროვე ეპიდემიოლოგია, როგორც მეცნიერება დაავადების გავრცელებისა და მისი გამსაზრვრელი ფაქტორების შესახებ, ეფუძნება კონცეფციას, რომლის თანახმად ავადმყოფობა დინამიკურ კავშირშია მრავალ ფაქტორთან კომპლექსურ-მრავალფეროვნების საფუძველზე. ამ კომპლექსურ-მრავალფეროვნების კომპონენტებია: 1. ადამიანი, მისი ინდივიდუალური მახასიათებლები (ასაკობრივი, სქესობრივი, რეგიონალური, გენეტიკური და სხვა), რომელიც ლიმიტირდება უსაზღვროდ დაავადების გამომწვევ, მისი პროვოცირების ან მოქმედებისადმი განწყობის ფაქტორთა მიმართ; 2. დაავადების გამომწვევი ფაქტორები – ბიოლოგიური, ქიმიური, ფიზიკური, სოციალური და 3. გარემო ფაქტორები. ამოცანაა ფაქტორთა ურთიერთობის დარღვევის გამსაზრვრელი პირობების შევლით უწყობის მოხდინების ავადობის პრობლემის მოგვარება.

ეპიდემიოლოგიის საკვლეობის დაავადებასა და მის კავშირს სხვადასხვა ფაქტორებთან არაა ცალკეულ შემთხვევაში, არამედ, როგორც მასობრივი მოვლენა. თავისებურება, რომელიც პრინციპულად განასხვავებს არაინფექციურ დაავადებათა ეპიდემიოლოგიას კლინიკური დისციპლინიდან, მდგომარეობისაა, რომ კვლევის ობიექტს წარმოადგენს, არა ინდივიდუმი, არამედ პოპულაციის ჯანმრთელობის მდგომარეობა. ეპიდემიოლოგიური კვლევა "პოპულაცია" კვლევების – მოხდინების ბუნებრივად გამოვლინების, რომელიც განსხვავდება გარკვეული მახასიათებლებით ან იგი გარკვეული რეგიონის მქონე მოხდინებაა.

ინდივიდუალური გამოკვლევა კლინიკური მკვლევებისათვის შეიძლება იყოს ნებისმიერ დეტალიზებული, კვლევის დამატებითი სასაზღვროდ გამოყენების,

sarwmuno informaciis fl oba. aranaki eb aqtual uria am procesSi, individual uri samedicino prognozis ganxorciel ebisa da maRal i riskis j gufebis formirebis mizniT daavadebis riskis faqtorebis Seswavl a [31, 60, 209].

zemoT motanili anal izis gaTval iswinebiT cxadi xdeba, bavSvebSi atopiuri dermatitis gavrcelebis, formirebis mraVal profil ianiriskis faqtorebis, klinikuri mimdinareobis, sensibil izaciis saxebis Seswavl a da axali samkurnal o preparatis gamoyenebis mniSvnel oba, rac warmoadgenda Cveni Sromis mizans. mxol od popul aciuri kvleval iZi eva real ur monacems bavSvTa mosaxleobaSi daavadebis gavrcelebis Sesaxeb da aramc Tu aramc ar SeiZi eba visaubroT momarTviანობის მიხედვით, რადგან იგი არ ასახავს დაავადების შესაბამის სურათს და დამოკიდებულ ია სხვადასხვა ფაქტორზე: სპეციალიზებული დანაშაულებების ხელმისაწვდომობა ბავშვთა მოსახლეობისათვის, სამკურნალო-პრევენციული ღონისძიებების ხარისხი, მოსახლეობის კულტურის დონე, მოზრდილი მოსახლეობის დამოკიდებულება საკუთარი და სწავლების განმარტების მიმართ. არნისული მოსაზრება შესაბამისობაშია ლიტერატურულ მონაცემებთან.

SromaSi dasaxuli miznis gansaxorciel ebl ad Catarda atopiuri dermatitis kompl eqსური, etapური, epidemiol ogიური kvleval iZi eva umcroსი სასკოლო ასაკის ბილის ბავშვთა popul acიაში atopiuri dermatitis ატიური გამოვლენის საფუZველზე.

Catarebul i Sromis pirvel etapze atopiuri dermatitis gavrcelebis Seswavl a eyrdნობა, umcroსი სასკოლო ასაკის ბილის ბავშვთა მოსახლეობის, SemTxვევითი და reprezentatული კონტინენტის, სკრინირება, ანკა-კითხვარის გამოყენებით. გამოსაკვლევა კონტინენტში შეადგინა 2454 ბავშვი. ბრიტანეთის atopiuri dermatitis სამუშაო ჯგუფის მიერ შემუშავებული დიაგნოსტიკური კრიტერიუმების გამოყენებით გამოვლენილი იქნა დაავადების გავრცელება 11.3%-ში, 6-7 წლამდე და 8-9- წლამდე ასაკის ბავშვთა შორის. სკრინირების მიხედვით კი სხვაობა ტიტრის არ დაფიქსირდა. პირველი ანკეტის საფუZველზე warmoeბდა როგორც atopiuri dermatitis დიაგნოზირება, ისე ზირითადი რისკის ფაქტორების გამოვლენა popul acიაში. სკრინირებით მიღებული იქნა გამოკვლეული popul acიის ზოგადი მაქსიატები. ყველა ასაკობრივ ჯგუფში Warბობდნენ ვალები, განსაკუთრებით 8-9 წლის ასაკში.

ამ ეტაპზე შესრულებული სამუშაოს შედეგები გამოვლინდა, რომ თბილისის ბავშვთა მოსახლეობაში ატოპური დერმატიტის გავრცელება შეადგენდა 11.3%-ს. აღსანიშნავია დაავადებათა გავრცელების განუხრელი მატების ტენდენციას მრავალი უცხოელი და კართელი ავტორები ერთმანეთს აჩვენებენ [26, 190], თუმცა ბოლო 10 წლის მანძილზე ატოპური დერმატიტის გავრცელების მკვეთრი მატება არ დაფიქსირებულა. 1998 წელს კატარული კვლევით ატოპური დერმატიტის სიხშირე შეადგენდა 7.55 %-ს (I. ჯორჯიანი, 1998).

ამრიგად, კვლევის მოყვანილი შედეგები ცხადყოფს, საზოგადოების ფართო ფენების სამედიცინო განათლების დონის და ატოპური დერმატიტის რაობის შესახებ ინფორმირებულობის ამაღლების აუცილებლობას, აგრეთვე, სამედიცინო პერსონალის ინფორმირების ამაღლების სასურველობას, ატოპური დერმატიტის დიაგნოსტიკის, მკურნალობისა და პრევენციის სფეროში უახლესი მიწვევების გამოყენების მიზნით.

ეპიდემიოლოგიური კვლევის შედეგების სამედიცინო და სოციალური მნიშვნელობის მაქსიატებელთა შორის უამრავია ბიოლოგიური ფაქტორები (სქესი, ასაკი, ინდივიდუალური განწყობა) განპირობებულობის ხარისხის შეფასება. გამოკვლეული პოპულაციაში ატოპური დერმატიტის ტანობრივი სიხშირითა და ნაწილობრივად ორივე სქესში. ამავდროს გამოკვლეული პოპულაციის ვაჟთა საერთო რაოდენობა 53.1 % და გოგონათა საერთო რაოდენობა 46.9 %. ($p < 0.05$)

ატოპური დერმატიტის ასაკობრივი განპირობებულობის თავისებურებანი შედარებულ იქნა 1995 წელს თბილისის ISSAC-ის პროგრამით კატარული გამოკვლევებთან. შესავლი იქნა ატოპური დერმატიტის გავრცელების სიხშირე ორ ასაკობრივ ჯგუფში 13-14 წლიანთა ჯგუფში და 6-7 წლიანთა ჯგუფში. 13-14 წლის ჯგუფში ატოპური დერმატიტის გავრცელება 2.8 ჯერ ნაკლები იყო ცენტრში მდებარე მონაცემებთან (4 და 11.3% შესაბამისად), ხოლო 6-7 წლიანთა მონაცემებით კი 0.9 ჯერ მეტი (11.7 და 11.3 შესაბამისად). ცენტრში მდებარე ატოპური დერმატიტის გავრცელების შედარებით მარალი მატებები დასტურდა იქნა 6-7 წლიანთა (39.1 %) და 8-9 წლიანთა (24.8 %) ასაკობრივ ჯგუფებში.

ატოპური დერმატიტის გავრცელების მატებების შორის სტატისტიკურად მნიშვნელოვანი ($p < 0.05$) განსხვავება იქნა მდებარეობის მიხედვით რაიონების მიხედვით 5.3 %-დან 18.7 %-მდე. მდებარეობის მატებების ასეთმა მერყეობამ განაპირობა ამ სხვაობის არგუმენტირების მიზეზების ძიების ინტერესი.

ukanasknel periodSi sul ufro mzardi yuradReba eqceva atopiuri dermatitis social ur komponents, ganpirobepul s garemos dabinZurebiTa da adaminis urbanizaciul i moqmedebiT, gansakuTrebiT didi qal aqebis pirobepSi. Tbilisis ekonomikur-geografiul i mdebareoba da qal aqis ganaSenianebs gafarToeba ganpirobebs gare- da Sidasaqal aqo komunikiacis intensiurobas, amcirebs gamtarunarianobas. avtosatransporto gadatvirTva da dabal i gamtarunarianoba zrdis gamonabol qvi airebis raodenobas da uaryofiTad moqmedebs qal aqis ekologiur situaciaze.

Sromis meore etapze gagrZel da Sewavl a pirvel etapzeve dawyebul i atopiuri dermatitis ganvitarebis riskis faqtorTa, romel Ta dazustebs da Sevseba xdeboda gamovlenil avadmyofTa ganmeorebiTi anketirebis procesSi- atopiuri dermatitis epidemiologiuri kvlevis gafarToebul i ruka-kixvaris safuzvelze. amrigad, gamoyenebul iqna gamokixvis oretapovani modeli.

Sromis mesame etapze Sefasda daavadebis klinikuri Taviseburebani 278 avadmyofze. klinikuri analizi warmoebda "specifikuri alergologiuri ruqis" mixedvit - dazustda alergologiuri anamnezi, gaanalizda alergologiur daavadebaTa mimdinareobis klinikuri Taviseburebani avadmyofTa sqesis da asaki mixedvit, gaTvaliswinebul iqna premorbidul i foni, Tanmxlebi daavadebaTa xasiaTi da sixSire. amniSanTa erTobl ioba da gansxvavebis Sefasebam gamoavlina bavSvTa populaciaSi atopiuri dermatitis kliniko-laboratoriul i maxasiaTebebi.

amjgufSi atopiuri dermatitis manifestacia Ziritadad aRiniSna 6-7- wl amde asakSi. amavedros atopiuri dermatitis klinikuri xasiaTi arsebitad ganisazRvra bavSvTa asakiT. mnisvnelovani triggerul i faqtori trofoalergenebi (40.3 %), medikamentebi (11.1 %), cxovel ebTan kontakti (15.5 %). stresul i situaciebi (16.5 %) da sxva. am faqtorTa, rogorc "gamSvebi" meqanizmis amoqmedeba, Ziritadad, xdeboda ukve fomi rebul i "mTvl emare mzaobis" fonze. aseT fons warmoadgenda orsulobis Taviseburebani, kerZod, orsulobisas medikamentozuri alergia (33.5 %), memkvidrul i datvirTva Ziritadad dedis mxriv (36.3 %) da adreul i xelovnuri kvebis maRal i sixSire (37.8 %).

atopiuri dermatitiT avadobas umetesad (42.4 %) Tan axl da sxvadasxva xasiaTis cvl il ebebi saWml is momnel ebel i sistemis mxriv. ukanasknel i literaturul i monacemebi mowmobs, bavSvebSi, atopiuri dermatitis da saWml is monel ebel i organoebis paTol ogiis xSir Serwymas [62]. ZiriTadad kuW-nawl avis traqti paTol ogiur procesSi erTveba kvebiTi al ergiis dros. amasTanave, kuWisa da nawl avTa l orwovani garsis anTebiTi cvl il ebebi xel s uwyobs nawl avuri barrieris ganvl adobas kvebiTi al ergenebiosaTvis, aZl ierebs sensibilizacias da ganapirobebs daavadebis qronizacias, rig SemTxvevaSi ki mkurnal obisadmi rezistentobas [103].

gamokvl eul bavSvTa did nawil Si saWml is momnel ebel i sistemis dazianeba iyo pol isindromul i. dadgenil iqna korel aciuri damokidebul eba atopiuri dermatitis mimdinareobis simZimesa da saWml is momnel ebel organoebSi paTol ogiur cvl il ebes Soris. kuW-nawl avis traqtis cvl il ebaTa fonze aRiniSna atopiuri dermatitis rTul i mimdinareoba, xSiri recidivebiT. avadmyofTa umravl esobas (65.4 %) gamouvl inda nawl avTa biocenozis darRveva. disbioturi gadaxrebi atarebdnen gamoxatul xasiaTs. nawl avTa biofl oris Semadgenl obis cvl il ebaTa simZl avre korel irebs atopiuri dermatitis gavrcel ebas da simZimesTan, agreTve kvebiT sensibilizaciasTan. atopiuri dermatitis dros kuW-nawl avis traqtis gamoxatul i cvl il ebebi da kvebiTi sensibilizaciis maRal i xvedriti wili gvafiqrebinebs, rom es cvl il ebebi, erTis mxriv, gamoxatavs saWml is momnel ebel i organoebis al ergiul reaqtias peroral urad miRebul al ergenebze, xol o meores mxriv saWml is monel ebis procesebis darRveva iZl eva bavSvis organizmis Semdgom kvebiT sensibilizacias. aRniSnul cvl il ebebs Soris arsebul i mWidro kavSiris miuxedavad, Znel ia gani sazRvros mizez-Sedegobriobis rTul i mimdinareoba. amave dros, miRebul i Sedegebi mowmoben, rom nawl avuri mikrofl oris Semadgenl obaSi disbiozuri cvl il ebebis arseboba xel uwyobs atopiuri dermatitis gaxangrZl ivebas.

epidemiol ogiuri kvlevis amave etapze Seswavl il iqna atopiuri dermatitis etiol ogiuri struqtura, anamnezuri, klinikuri da specifikuri diagnostikis meTodTa kompl eqsuri gamoyenebis safuZvel ze.

etiologiuri strukturis Sewavl am gamoavl ina polivalenturi, farTo speqtris sensibilizaciis arseboba atopiuri dermatitis dros. daavadebul Ta Soris sensibilizaciis farTo speqtri aRniSna 72.6 %-s. amave dros damaxasiaTbeli iyo – kvebiTi, sayofacxovrebo da medikamentozuri alergenebisadmi Serwymuli sensibilizacia. miRebuli Sedegebi saSual ebas iZi eva ganvixil oT genetikuri faqtori sensibilizaciis farTo speqtris ganviTarebis erT-erT mTavar, magram ara erTaderT pirobad. aRniSnulis garda didi mniSneloba aqvs: sameano paTol ogias da ZuZuTi kvebis adreul Sewyvetas.

mizezobrivi mniSnelobis alergenTa speqtri, mniSnelovnad iyo damokidebuli daavadebuli bavSvis asaksa da alergiis klinikuri gamovlinebis xasiaTze. maRali xvedriti wiliti yowarmodgenili (4.3 %) kvebiTi alergia.

cnobilia, rom alergiuli paTol ogia mul tifaqtoruli xasiaTisaa, misi formireba-ganviTareba mTelirigi faqtorebis e.w. riskis faqtorebis arasasurvel zemoqmedebasTanaa SeWiduli. Aaqedan gamomdinare praqtikuli mniSneloba aqvs riskis faqtorebis Tvisobriv da raodenobriv Sefasebas masobriv kvl evis dros. riskis raodenobriv Sefasebis metodi emyareba mniSnelovan informacias – anamnezur, genetikur, socialur-higienur da obieqtur monacmenTa analizs. riskis gansazRvra SeiZieba CaiTvl os janmrTel obos mdgomareobis saorientacio prognozis SemuSavbis, Semdgomi gamokvl evis xasiaTis, misi sirtulis, rigitobisa da jeradobis gansazRvrisa da zogad higienuri Tusamkurnal o-preveniuli RonisZiebis individualuri Sercevis safuZlad [31, 61].

cnobilia, rom dedis janmrTeloba warmoadgens mniSnelovan socialur-biologiur faqtors, romlis zemoqmedebiT formirdeba nayofisa da Semdgom bavSvis janmrTeloba. Cvens masalaze orsulobis paTol ogiuri mimdinareoba, orsulobis periodsi alergiuli datvirTvis maRali done, dedis mier orsulobis dros gadatanili virusuli da baqteriuli infeqciebi, nayofis ante- da intranataluri hipeqsia, umTavresad farmakologiuri saSual ebebisა da maRali sensibilizaciuri aqtivobis produqtebis miRebis xarjze და სხვა cvlilebebis sixSire maRali iyo

daavadebul kontingentiSi (48.5 %) j anmrTel ebTan (9.6 %) SedarebiT (p<0.01).

anamnezSi kvebiTi al ergiis arseboba adreul i atopiuri dermatitis eqspoziciis aRiarebul prediqtorTa ricxvs ganekuTvneba. Cvens masal aze anamnezuri monacemebiT kvebiTi al ergiis sixSire mniSvel ovnad maRal i iyo daavadebul Ta Soris, j anmrTel ebTan SedarebiT (p>0.001)

memkvudreobiTi koeficienti sakmaod farTo fargl ebSi meryeobs 6.12%-dan 36.3%-mde SemTxvevaSi. Cveni gamokvl eviT, atopiuri dermatitiT SeSepyrobil bavSvTa 37.7%-Si konstatirebul iqna datvirTul i genial ogiuri anamnezi. datvirTul i al ergiul i memkvudreoba upiratesad vl indeboda dedis xazidan.

atopiuri dermatitis ganvitarebis maRal i riskis faqtors bavSvTa adreul i xel ovnur (23.4%) da Sereul i kveba (44.5%) warmoadgens, romel ic Cvens masal aze maRal i sixSiriT iyo warmodgenil i.

ZuZuTi kveba uzrunvel yofs pasiur dacvas infeqciebis mimarT da ganapirobebs ZuZuze myofi bavSvebis ukeTes reaqcias mwvave infeqciebze didi xnis ganmavl obaSi ZuZuTi kvebis Sewyvetidan, xel ovnur kvebaze myof bavSvebTan SedarebiT [99].

Catarebul i kvl evebis monacemebiT profil aqtikuri acrebi Cautarda 92.2%. amasTan, postvaqcinul uri al ergiul i reaqcia 5.7 % -iT gamovl inda.

al ergiul i eqspoziciis specifiku faqtors ganekuTvneba bavSvis cxovrebis sxvadasxva periodSi gamovl enil i al ergiul i reaqcia kvebiT produqtebze da medikamentebze. kvebiTi produqtebis maRal i sixSire iqna dadgenil i atopiuri dermatitiT daavadebul bavSvTa 40.3 %-Si. medikamenturi sensibil izacia bavSvTa gamokvl eul i popul aciis 11.2 %-s gamouvl inda. igi ufro xSirad konstatirebul iqna daavadebul ebSi, vidre j anmrTel ebSi.

amrigad, dadgenil iqna riskis faqtorebis sixSireTa SedarebiTi ganawil eba popul aciis j anmrTel da daavadebul kontingentiSi, maT Soris sarwmuno gansaxvavebis arsebobs safuZvel ze.

cnobil ia, rom daavadebis formirebis riskis faqtorebsa da mizezebs Soris bevri saerToa, magram arsebobs arsebiTi gansxvavebac, rac imaSi mdgomareobs, rom mizezebi atareben absol utur xasiaTs da rogorc

wesi miyavarT daavadebis ganviTarebamde. riskis faqtorebi ki atareben al baTobis xasiaTs da SeiZl eba gamoiwvion an ar gamoiwvion daavadebis formireba. daavadebis formirebaze sxvadasxva faqtoris gavl enis obieqturi Sefasebis mizniT Cvens mier gamoyenebul iqna risk-faqtorebis raodenobrivi maCvenebl ebi: Sanebis Sefardeba (OR), absol uturi riski eqsponirebul TaTvis (Re), absol uturi riski araeqsponirebul TaTvis (Rne) da atributul i riski (AR) cxril is 2 x 2 gamoyenebiT. riskis faqtorebi rangis mixedviT ase ganawil da:

memkvidrul i datvirTva al ergiul i daavadebiT dedis mxriv (OR- 13.69; 95% CI - 7.08-27.04); wl amde kvebiTi al ergia (OR- 10.27; 95% CI -6.17-17.24); datvirTul i perinatal uri anamnezi medikamentozuri al ergiit (OR- 9.09; 95% CI -1.98-57.94); datvirTul i perinatal uri anamnezi kvebiTi al ergiit (OR- 7.99; 95% CI -3.17-21.38); adreul i xel ovnuri kveba (OR- 5.29; 95% CI -3.30-8.51); imunoprofil aqtikis arCatareba (OR- 4.98; 95% CI -0.99-33.65); katis arseboba oj axSi (OR- 3.95; 95% CI -2.61-5.98); xSiri konfl iqtebi oj axSi (OR-1.81; 95% CI -1.22-2.69).

SefardebiTi da atributul i riski saSual ebas gvaZl evs Sevadarot daavadebis ganviTarebis al baToba riskis faqtoris mqone an armqone bavSvTa mosaxl eobis j gufebS Soris. amave dros, isini ar iZl evian warmodgenas faqtoris paTogenuri mniSvnel obis Sesaxeb mTli anad popul aciaSi, ar iZl evian, agreTve riskis faqtortan dakavSirebul i avadobis wil is Sefasebis saSual ebas popul aciaSi.

amrigad, gaanal izda TiTeul i faqtoris zemoqmedebis mniSvnel oba da avadobis kavSiri popul aciaSi.

riskis faqtorebis Seswavl is dros garkveul i interesi eniWeba niSanTa urTierTkavSiris statistikur Sefasebas, rac warmoadgens bavSvis j anmrTel obisaTvis potenciurad saxifaTo niSanTa erTobl iobis gansazRvris mcdel obas. am aspeqtSi Cvens mier Seswavl il iqna, riskis faqtorebis kombinaciaTa xasiaTi, sixSire da faqtorebis interkorel aciuri kavSirebi (faqtorul i anal izis safuZvel ze).

kvl evis procesSi atopiuri dermatitis ganviTarebis riskis faqtorebi Sefasda da daj gufda ara mxol od xarisxobrivad da

raodenobrivad, aramed gaanal izebul iqna ramodenime riskis faqtoris erTdroul i zemoqmedebis sixSirec gamokvl eul popul aciaSi. atopiuri dermatitis formirebaSi riskis faqtoris erTdroul i zemoqmedebis sixSire Sefasda SPSS programul i uzrunvel yofis saSual ebiT. es meTodi gvaZl evs faqtorebs Soris interkorel aciuri damokidebul ebis gansazRvris saSual ebas. Sefasebul iqna riskis faqtorebis urTierTdamokidebul eba gamokveul i popul aciis j anmrTel da daavadebul kontigentSi.

atopiuri dermatitiT Sepyrobil bavSvebis anamnezSi mxol od erTaderTi riskis faqtori gamouvl inda SemTxvevaTa 2.2%-s. preval irdeboda riskis ramdenime faqtoris erTdroul i arseboba. gamokvl eul bavSvTa daavadebul nawil Si maRal i sixSiriT iyo warmodgenil i riskis faqtorebis kombinacia – 3, 4 da 5 da 6 faqtoris erTobl ivi arseboba.

atopiuri dermatitis epidemiol ogiuri kvl evis gafarToebul i rukis mixedviT miRebul i monacemebi mowmoben social uri kategoriis faqtorebidan konfl iqturi oj axebis maRal sixSires (26 %). E

meoradi anketirebiT gamokvl eul i bavSvTa dedebis 78.2 % umaRl esi ganaTl ebiT iyo. atopiuri dermatitis ganviTarebaSi, avadmyofi bavSvis, mSobl ebis ganaTl ebis donisa da social uri mdgomareobis mniSvnel obis Sesaxeb monacemebi urTierTsawinaaRmdgoa. arsebobs mosazreba, rom ganaTl ebis SedarebiT dabal i done ganapirobebs sanitarul -higienuri ganaTl ebis dabal donesac, Tumca higienuri hipotezis Tanaxmad swored aseT oj axebSi mcxovreba bavSvebs uvl indeba atopiuri dermatiti ufro iSviaTad, vidre maRal ganviTarebul i oj axis Svil ebs [203].

Cveni monacemebiT student dedaTa raodenoba Warbobda diasaxl isebs (18.7% da 2.4%)

amrigad, miRebul i monacemebi mowmoben, rom avadmyofi bavSvis oj axis social uri mdgomareoba garkveul wil ad zemoqmedebis atopiuri dermatitis formirebaze. Yyovel i social uri j gufi araerTgvarovania da gaaCni sxvadasxva faqtoris zemoqmedebis farTo diapazoni. Aatopiuri dermatitis ganviTarebis Sefasebam mxol od oj axis social ur mdgomareobasTan kavSirSi SeiZl eba ganapirobos cal keul i parametris gavlenis nivel ireba.

arNiSnul i mowmobs, rom social uri faqtorebis anal izi aucil ebel ia rogorc endogenuri, ise garemo faqtorebis kompl eqsSi warmoebdes.

gamokvl ebebma cxadyo, rom mosamsaxure dedebis umetesoba (26.6%) mwevel i iyo cnobil ia, rom Tambaqos bol i mavnea ara mxol od aqtiuri mwevel is organizmistvis, aramed pasiuristvisac, romelic CaisunTqavs bol is yvel a komponentis 80 %-s [231].

amrigad, gamovl enil iqna yofiT mikrosamyaros arakeTil sasurvel i faqtorebis gavl ena atopiuri dermatitis formirebaze, rac xel s uwyobs specifikuri Tu araspecificuri gamRizianebl ebis intensiur zemoqmedebas bavSvis organizmze.

kvlevis meore etapze atopiuri dermatitis garegani samkurnal o saSual eba - askankol iT adgil obrivi mkurnal obis Terapiul i efeqturobis Sesafasebl ad Catarebul i prospeqtul i, Ria kontrol irebadi kvlevis dros askankol iT mkurnal oba Cautarda atopiuri dermatitiT daavadebul 65 avadmyofs, sakontrol o jgufi warmodgenil i iyo atopiuri dermatitiT daavadebul i 62 bavSviT, roml ebsac Cautarda bazisuri, antianTebiTi mkurnal oba.

mkurnal obis dawyebamde pacientebis CautardaT saTanado kl inikuri da l aboratoriul i gamokvl evebi. atopuri dermatitis simZimis xarisxi Sefasda mkurnal obamde da mkurnal obis Semdeg SCORAD-is (Scoring of Atopic Dermatitis) skal iT, romelic iTval iswinebs kanis procesis gavrcel ebas, kl inikuri gamovl inebis obieqtur da subieqtur simptomebs.

kvlevis Sedegad daavadebul bavSvebSi askankol iT murnal obis keTil saimedo gamosaval i dafiqsir da 86.1 %-Si (srul i gamoj anmrTel eba - 56.9 %, remis ia - 29.2 %), rac mniSvel ovsad gansxvavdeboda sakontrol o jgufis mkurnal obis kaTil saimedo gamosavl isgan (srul i gamoj anmrTel eba - 29 %, remis ia - 16.2 %).

askankol iT mkurnal obis arakeTil saimedo gamosaval is raodenobrivi maCvenebl ebi mwvave, msubuqi simZimis atopuri dermatitis recidiul i mimdinareobis as iyo OR- 0.25; AAR- 0.14; RRR- 70 %; NNT- 7, daavadebis ucvl el i mdgomareobis as ki OR- 0.19; AAR- 0.04; RRR- 80 %; NNT- 25. mwvave, saSual o simZimis mimdinareobis atopuri dermatitis arakeTil saimedo gamosaval is raodenobrivi maCvenebl ebi recidiul i mimdinareobis as

dafiqsirda OR- 0.49; AAR- 0.06; RRR- 47%; NNT- 14 da daavadebis ucvl el i mdgomareobisas ki OR- 0.31; AAR- 0.03; RRR- 67 %; NNT- 25. mwvave saSual o mimdinareobisas daavadebis gauareseba aRiniSna erT SemTxvevaSi (OR- 0.49; AAR- 0.01; RRR- 50 %; NNT- 100).

amrigad, gamokvl evis Sedegebma cxadyo askankol is dadebiTi moqmedeba iseT subieqtur maCvenebel ze, rogoricaa qavili, da gamoavlina mkurnal obis efeqturoba (86.1 %) sisvel iT mimdinare mwvave formis atopiuri dermatitis dros. Ddaavadebis sworad SerCeul ma mkurnal obam mogvca subieqturi Civil ebis ufro adreuli kupireba, vidre tradiciul ma Terapiam. mniSnel ovania is faqtic, rom Catarebul i mkurnal obis Semdeg recidivebis ricxvi wel iwadSi TiTqmis 2-jer Semcirda da askankol is Terapiul i efeqti gagrZel da daaxl oebiT 2 wl is ganmavl obaSi.

amrigad, atopiuri dermatitis formirebaSi mediko-biol ogiuri da social ur-higienuri faqtorebis mniSnel obis dadgena ganapirobebs riskis jgufebis gamoyofis aucil ebl obas da warmoadgens saTanado samkurnal o Tu prevenciuri RonisZiebebis SemuSavebis safuZvel s. riskis-faqtorTa zemoqmedeba iwyeba bavSvis Casaxvidan da asakTan erTad intensiuri xdeba. bavSvTa sxvadasxva asakobrivi periodSi icvl eba faqtorebis ranguli ganawileba. adreuli asakis bavSvebis janmrTel obaze zemoqmedebis mixedvit pirvel adgil s ikavebs biol ogiuri genezis faqtorebi. mogvianebit ki vl indeba social uri genezisa da garemo faqtorebis preval ireba. amitom aucil ebel ia riskis faqtorebis asakobrivi evol iciis gaTval iswineba da etapurad maTi kontrol ireba.

Cveni gamokvl evis Sedegebze orientirebul i RonisZiebebis Sesazlo speqtri eyrdnoba Semdeg Ziritad principebs: dedebis orsul obis sworal ergol ogiuri marTva; neonatal ur periodSi atopiis riskis mqone an simptom dadebiTi bavSvebis saTanado al ergol ogiuri dakvirveba; atopiuri dermatitis formirebis riskis jgufebis gamoyofa da maTze mudmivi kontrol is uzrunvel yofa; mosaxl eobis samedicino ganaTlebis amaRleba; atopiuri dermatitis askankol iT adgil obrivi mkurnal obis individual uri SerCeva.

daskvnebi

1. atopiuri dermatitis farTomasStabiani epidemiol ogiuri kvl evis Sedegad dadginda, rom umcrosi saskol o asakis Tbil isis bavSvTa mosaxl eobaSi daavadebis gavrcel ebis maCvenebel i 11.3 %-ia, rac britaneTis atopiuri dermatitis samuSao jgufis mier SemuSavebul i diagnostikuri kriteriუმebis da anketa-kiTxvarebis gamoyenebi T dadginda.
2. atopiuri dermatitis gavrcel ebis maCvenebel Ta mniSvnel oba meryeobs (5.4-28.3%) qal aqis administraciul i raionebis mixedviT, rac ganpirobebul ia sxvadasxva mediko-biol ogiuri Tu social uri faqtorebis integral uri moqmedebi T.
3. atopiuri dermatiti umcrosi saskol o asakis Tbil isis bavSvTa popul aciaSi manifestirdeba uxSiresad (39.6 %) 6-7 wl amde asakis bavSvebSi da erTnairi sixSiriT vl indeba orive sqesis warmomadgenl ebs Soris.
4. riskis faqtorebis raodenobrivi da Tvisobrivi maxasiaTebl ebis Sewavl iT gamovl inda atopiuri dermatitis ganviTarebis mniSvnel ovani risk-faqtorebi: memkvidrul i datvirTva al ergiul i daavadebi T dedis mxriv (OR- 13.69; 95% CI - 7.08-27.04); wl amde kvebiTi al ergia (OR- 10.27; 95% CI -6.17-17.24); datvirTul i perinatal uri anamnezi medikamentozuri al ergiit (OR- 9.09; 95% CI -1.98-57.94); datvirTul i perinatal uri anamnezi kvebiTi al ergiit (OR- 7.99; 95% CI -3.17-21.38); adreul i xel ovnuri kveba (OR- 5.29; 95% CI -3.30-8.51); imunoprofil aqtikis arCatareba (OR- 4.98; 95% CI -0.99-33.65); katis arseboba oj axSi (OR- 3.95; 95% CI -2.61-5.98); xSiri konfli qtebi oj axSi (OR-1.81; 95% CI -1.22-2.69). riskis faqtorebis umetesi nawil i marTvadia da maTi koregireba warmoadgens avadobis Semcirebis real ur perspeqtivas.

5. atopiuri dermatitis msubuqi da saSual o simZimis, mwvave fazis askankol iT mkurnal oba misi anTebis sawinaaRmdego, antial ergiul i, qavil issawinaaRmdego da gamSrobi efeqtis gamo iZl eva karg Sedegs (86.1 %).
6. atopiuri dermatitis mkurnal obis SemoTavazebul i axal i sqemis (tradiciul i Terapia + askankol i) mixedviT Catarabul i mkurnal oba maRal efeqturia, tradiciul i mkurnal obis kursTan SedarebiT, rac gamoixateba keTil saimedo gamosaval is miRebiT da recidivebis ricxvis SencirebiT (askankol iT mkurnal obis keTil saimedo gamosaval i - 86.1 %: srul i gamoj anmrTel eba – 56.9 %, remisia – 29.2 %). arakeTil saimedo gamosaval is (13.9 %) raodenobrivi maCvenebl ebi mwvave, msubuqi simZimis atopuri dermatitis recidiul i mimdinareobisas iyo OR- 0.25; AAR- 0.14; RRR- 70 %; NNT- 7, daavadebis ucvl el i mdgomareobisas ki OR- 0.19; AAR- 0.04; RRR- 80 %; NNT- 25. mwvave, saSual o simZimis mimdinareobis atopuri dermatitis arakeTil saimedo gamosaval is raodenobrivi maCvenebl ebi recidiul i mimdinareobisas dafiqsirda OR- 0.49; AAR- 0.06; RRR- 47%; NNT- 14 da daavadebis ucvl el i mdgomareobisas ki OR- 0.31; AAR- 0.03; RRR- 67 %; NNT- 25. mwvave saSual o mimdinareobisas daavadebis gauareseba aRiniSna erT SemTxvevaSi (OR- 0.49; AAR- 0.01; RRR- 50 %; NNT- 100).
7. askankol is mal amos daniSvnis rekomendirebul i sqemaa: dReSi 2-j er Sesazel ad, sxedul is dazianebul nebismier adgil as, amasTan saxis, kisrisa da momxrel zedapirze atopiuri dermatitis mwvave fazisaTvis damaxasiaTebel i eqsudaciisa da qavil is simptomebis al agebamde. preparatis upiratesoba mdgomareobs imaSi, rom igi

waroadgens adgil obrivi nedl eul isgan damzadebul mal amos,
romel ic usaf rTxo, araZviradRirebul i da advil ad
xel mi sawvdomia.

praqtikul i rekomendaciebi

1. avadobis Semcirebis real uri perspeqtivis mizniT rekomendirebul ia umcrosi saskolo asakis Tbilisis bavSvTa populaciaSi atopiuri dermatitis gavrcelebis da daavadebis ganvitarebis ganmapirobebeli riskis faqtorebis raodenobrivi da Tvisobrivi maxasiaTelebis gacnoba, riskis faqtorebis nawilis marTva da koregireba.
2. atopiuri dermatitis marTvaSi rekomendirebul ia saganmanaTlebi o saqmianobis ganvitareba, rac xels uwyobs hipodiagnostikis Semcirebas, sameicino daxmarebisatvis adreuli momarTvanobis matebas, mkurnalobis efeqturobis gazrdas, patientis cxovrebis xarisxis gaumj obesebasa da normaluri cxovrebis wesis Senarcunebas oj axSi.
3. rekomendirebul ia atopiuri dermatitis mwave fazis dros mkurnalobis mizniT meore rigis preparatad askankolis gamoyeneba, Mmisi antebis sawinaaRmdego, antialergiuli, qavilis sawinaaRmdego da gamSrobi efeqtis gaTvaliswinebiT.
4. rekomendirebul ia askankolis, rogorc meore rigis preparatis daniSna, mxolod, eqimis mier atopiuri dermatitis fazisa da daavadebis gamomwvevi potenciuri riskis gaTvaliswinebiT.

danarTi

danarTi 1EP

epi demio logi uri kvlevis anket a #

(pirveli skrini rebi sTvis)

skola#----- raioni-----

gvარი, saxeli -----

dabadebis Tari Ri, asaki-----

tel :-----

gamokvl evis Tari Ri-----

(dadebi T pasuxs gausvi T xazi)

al ergi ul i memkvi dreoba mSobl ebSi: bronqul i asTma, atopuri dermatiti, al ergi ul i riniti, al ergi ul i koniuqtiviti, medikamentozuri al ergia, kvebi Ti al ergia.

orsul obis periodis Taviseburebi: I naxebris toqsikozi, II naxebris toqsikozi, mwave respireciebi, septiuri daavadebebi, qr. infeqciuri kerebi, kvebi Ti al ergia, medikamentozuri al ergia, respiraciul i al ergia, stresi, tambaqos weva, antibaqteriul i Terapi a, orsul obis SemanarCunebel i Terapi a, virusul i daavadeba, gul sisxl ZarRvTa sistemis paTol ogia.

dedis maRal al ergi ul i produqtebi T kveba orsul obis

dros an l aqtaci isas-ki, ara

wl amde kveba- bunebrivi 3 Tvemde, bunebrivi 6 Tvemde, xel ovnuri, Sereul i.

reaqci a Sematebul sakvebze- ki, ara

wl amde avadoba- sasunTqi sistemis mxriv, disbiozis sindromi, atopiuri dermatiti, kvebi Ti al ergia, medikamentozuri al ergia, cns mxriv gadaxrebi, gul -sisxl ZarRvTa sistemis mxriv.

gadatanil i bavSvTa infeqciuri daavadebebi: yivanaxvel a, wiTel a, wiTura, ybayura, Cutyvavil a.

kvebi Ti da medikamentozuri al ergenebi anamnezi s mi xedvi T: rZe, kvercxil i, nigozi, Tafli, forToxali, limoni, pomidori, sxvadasxva produqti, antibiotiki, vitaminebi, anTebis sawinaaRmdego arasteroidi

vaqci naci a: kal endri T, dagvianebi T, ar Catarebis.

reaqci a vaqci naci aze: adgil obrivi reaqcia, zogadi reaqcia.

bavSvs aReni Sneba- qavil i; dermatiti kidurebis momxrel zedapirze; mekvidrul i al ergiul i datvirTva –asTma an WinWris cieba; kanis nakecebis daintereseba; kanis difuzuri simSral e; debiuti or wl amde kanis sawiTI e, gamonayari, nakawri, uZil oba.

kanze cvl il ebis gamomwvevi mizezia- kvebiTi al ergia, mzeze al ergia, qimiuri nivTierebebi, xel ovnuri qsovil i, Sal i, virusul i infeqciis foni, mcenareebi, fizikuri daZabul oba, emociuri gadaZabva, sezoni, sicive, kl imato-geografiul i faqtori, cxovel Tan kontakti, daudgenel i mizezi, mweris nakbeni.

wel iwadis romel dros aReni Sneba atopuri dermatitis gamwveba: gazafxul i, zafxul i, Semodgoma,zamTari.

bavSvs daesva atopuri dermatitis di agnozi -ki, ara.

rodis daesva atopuri dermatitis di agnozi?-----

ანკეტა-კითხვარი სატელეფონო კვლევითთვის #

(პირველი ადისკრინირებისთვის)

სკოლა#----- რაიონი-----

გვარი, სახელი-----

დაბადების თარიღი, ასაკი-----

ტელ:-----

გამოკვლევების თარიღი-----

(დადებითი პასუხის გავსებით)

ალერგიული მემკვიდრეობა მსობლებში: ბრონქული ასტმა, atopური დერმატიტი, ალერგიული რინიტი, ალერგიული კონიუქტივიტი, მედიკამენტოზური ალერგია, კვებითი ალერგია.

ორსობის პერიოდის თავისებურები: I ნახევრის ტოქსიკოზი, II ნახევრის ტოქსიკოზი, მწვავე რესპირაციები, სეპტიური დაავადებები, გრ. ინფექციური კერები, კვებითი ალერგია, მედიკამენტოზური ალერგია, რესპირაციული ალერგია, სტრესი, თამბაქოს ღევა, ანტიბაქტერიული თერაპია, ორსობის სემანტუნებელი თერაპია, ვირუსული დაავადება, გულსისხლ-ზარბვათა სისტემის პათოლოგია.

დედის მარალ ალერგიული პროდუქტებით კვება ორსობის

დროს ან აკტაციისას-კი, არა

ვლამდე კვება- ბუნებრივი 3 ტვემდე, ბუნებრივი 6 ტვემდე, ხელნაკეთი, სერული.

რეაქცია სემანტებულ საკვებზე- კი, არა

ვლამდე ავადობა- სასუნთქი სასუნთქი სისტემის მხრივ, დისბიოზის სინდრომი, atopური დერმატიტი, კვებითი ალერგია, მედიკამენტოზური ალერგია, ცნს მხრივ გადარები, გულ-სისხლ-ზარბვათა სისტემის მხრივ.

გადართული ბავშვთა ინფექციური დაავადებები: ყივანახველა, ვითელია, ვიტურა, ყბაყურა, ცუტყავილა.

კვებითი დამედიკამენტოზური ალერგენები ანამნეზის მიხედვით: რძე, კვერცხი, ნიგოზი, თაფლი, ფორთოხალი, ლიმონი, პომიდორი, სხვადასხვა პროდუქტი, ანტიბიოტიკი, ვიტამინები, ანთების საწინააღმდეგო არასტეროიდული

ვაკცინაცია: კალენდრით, დავიანებით, არტარების.

რეაქცია ვაკცინაციაზე: ადგილობრივი რეაქცია, ზოგადი რეაქცია.

bavSvs aReni Sneba- qavil i; dermatiti kidurebis momxrel zedapirze; mekvidrul i al ergiul i datvirTva –asTma an WinWris cieba; kanis nakecebis daintereseba; kanis difuzuri simSral e; debiuti or wl amde kanis sawiTI e, gamonayari, nakawri, uZil oba.

kanze cvl il ebis gamomwvevi mizezia- kvebiTi al ergia, mzeze al ergia, qimiuri nivTierebebi, xel ovnuri qsovil i, Sal i, virusul i infeqciis foni, mcenareebi, fizikuri daZabul oba, emociuri gadaZabva, sezoni, sicive, kl imato-geografiul i faqtori, cxovel Tan kontakti, daudgenel i mizezi, mweris nakbeni.

wel iwadis romel dros aReni Sneba atopuri dermatitis gamwveba: gazafxul i, zafxul i, Semodgoma,zamTari.

bavSvs daesva atopuri dermatitis di agnozi -ki, ara.

rodis daesva atopuri dermatitis di agnozi?-----

epi demiol ogi uri kvl evi s gafarToebul i ruqa-anketa #
atopiuri dermatitiT daavadebul umcrosi saskol o asakis bavSvebSi

sapasporto monacemebi:

gvari, saxeli;

misamarTi, telefoni

gamokvl evi s Tari Ri

skola, klasi

1. **asaki:** 6-7 wl amde, 7-8 wl amde, 8-9 wl amde, 9-10 wl amde;
2. **sqesi:** mamrobiTi, mdedrobiTi;
3. **raioni :** vake-saburtalo, didube-CuRureTi, mTawmi nda-krwansi, isani-samgori, gl dani-naZal adevi;
4. **daavadebis sezoni:** gazafxuli, zafxuli, Semodgoma, zamTari;
5. **erovneba:** qarTveli, araqarTveli;

soci al ur- hi gi enuri faqtorebi

6. **dedis asaki bavSvis dabadebisas:** 20 wl amde, 20-35 wl ade, 35 wl iszeviT;
7. **mamis asaki bavSvis dabadebisas:** 20 wl amde, 20-35 wl ade, 35 wl iszeviT;
8. **dedis ganaTleba:** arasruli saSualo, saSualo, studenti, umaRlesi,
9. **mamis ganaTleba:** arasruli saSualo, saSualo, studenti, umaRlesi;
10. **bina:** nateli / mziანი, notio, ketil mowyobil i;
11. **mtvris kol eqtorebi binaSi:** noxebi, rbili aveji, mcenareebi
12. **cxovelebi:** kata, Zarli, frinveli;
13. **bavSvis logini:** matyli, bumbuli, bamba;
14. **oj axSi bavSvis raodenoba:** erTi, ori, sami da meti;
15. **skolis gacdena:** iSviaTad, xSirad, ara;
16. **komfli iqtebi oj axSi:** iSviaTad, xSirad, ara;
17. **Tambaqos weva:** pacienti, deda, mama, orive;

medi ko-bi ol ogi uri faqt orebi :

18. **orsul oba sakvl evi bavSvis dabadebisas:** pirvel adi, meore, mesame da Semdegi;
19. **orsul obis periodis Taviseburebi:** I naxebris toqsikozi, II naxebris toqsikozi, mwvave respireciebi, septiuri daavadebebi, qr. infeqciuri kerebi, kvebiTi alergia, medikamentozuri alergia, respiraciul i alergia, stresi, tambaqos weva, antibaqteriul i Terapi a, orsul obis SemanarCunebel i Terapi a, virusul i daavadeba, gul sisxl ZarRvTa sistemis paTol ogia;
20. **mSobiarobis periodis Taviseburebani:** fiziol ogi uri, swrafi, stimul acia, sakeisro, vakuum-eqstraqcia, maSebi.
21. **axal Sobil is dabadeba:** droul i, dRenakl ul i;
22. **axal Sobil is mdgomareoba:** hipoqsia, samSobi aro travma;
23. **axal Sobil is masa:** norma, normaze meti, normaze nakl ebi;
24. **axal Sobil is sigrZe:** norma, normaze meti, normaze nakl ebi;
25. **wl amde kveba:** bunebrivi 3 Tvemde, bunebrivi 6 Tvemde, bunebrivi wl amde, Sereul i, xel ovnuri;
26. **reakcia Sematebul sakvebze:** aRini Sna, ar aRini Sneba;
27. **gadatanil i bavSvTa infeqciuri daavadebebi:** yivanaxvel a, wiTel a, wiTura, ybayura, Cutyvavil a;
28. **erT wl amde avadoba:** sasunTqi sistemis daavadebebi, disbiozis sindromi, atopuri dermatiti, kvebiTi alergia medikamentozuri alergia, cns-s mxriv gadaxrebi, gul -sisxl ZarRvTa sistemis daavadebebi;
29. **vaqcinacia:** kal endriT, dagvianebiT, ar Catarebis;
30. **reakcia vaqcinaciaze:** adgil obrivi reaqcia, zogadi reaqcia;
31. **ad-s asakobrivi debiuti:** 1 wl amde, 1_3 wl amde, 3-6 wl amde, 6-10 wl amde;
32. **ad-s debiutis mizezi:** kvebiTi alergia, mzeze alergia, sicive, qimuri nivTierebebi, xerl ovnuri qsovil i, virusul i infeqcia, mcenareebi, sokosmieri infeqcia, fizikuri datvirTva, kl imato-geografia, vaqcinacia, medikamentebi, stresi, respiraciul i infeqciebi, cxovel ebtan kontakti, qr.kerebis gamwvaveba, daudgenel i mizezi;

33. **ad-s recidivis mi zezi:** kvebiTi al ergia, mzeze al ergia, sicive, qimuri nivTierebebi, xerl ovnuri qsovil i, virusul i infeqcia, mcnareebi, sokosmieri infeqcia, fizikuri datvirTva, kl imato-geografia, vaqcinacia, medikamentebi, stres, respiraciul i infeqciebi, cxovel ebtan kontaqti, qr.kerebis gamwvaveba, daudgenel i mi zezi;
34. **kvebiTi da medikamentozuri al ergenebi anamnezis mixedviT:** rZe, kvercx, nigozi, Tafl i, forToxal i, l imoni, pomidori, Sokol adi, sxvadasxva produqti, antibiotiki, vitaminebi, anTebis sawinaaRmdego arasteroidi;
35. **Tanaarsebul i al ergiul i daavadebebi:** bronqul i asTma, al . Riniti, urtikaria, kvinkes SeSupeba, medikamentozuri al ergia, kvebiTi al ergia;
36. **Tanaarsebul i araal ergiul i sindromebi da daavadebebi:** disbiozis sindromi, qr. tonziliti, kariesi, qol ecistiti, qil ediskinezia, hel minTozi, gastriti, kol iti, respiraciul i daavadeba, gul - sisxl ZarRvTa paTol ogia, cns-is paTol ogia;
37. **al ergiul i daavadebis genial ogiuri anamnezi:** deda, mama, da-Zma, sisxl iT naTesavi dedis mxridan, sisxl iT naTesavi mams mxridan;
38. **memkvidrul i datvirTva al ergiul i daavadebiT dedis mxriv:** bronqul i asTma, atopiuri dermatiti, al ergiul i riniti, al ergiul i koniuqtiviti, medikamentozuri al ergia, kvebiTi al ergia;
39. **memkvidrul i datvirTva al ergiul i daavadebiT mams mxriv:** bronqul i asTma, atopiuri dermatiti, al ergiul i riniti, al ergiul i koniuqtiviti, medikamentozuri al ergia, kvebiTi al ergia;

daavadebis kl i ni kuri Tavi seburebebi

40. **ad-s xandazmul oba:** 1 wel i, 1_3 wel i, 3_4 wel i, 5 wel ze meti;
41. **kanze damaxasiaTebel i el ementebi:** eriTema/hiperermia, SeSupeba/papul a, eqsudacia/qerqi, eqskoriacia, l iqeni fikacia, kanis simSral e;
42. **subieqturi simptomebi:** qavil i, Zil is darRveva;
43. **kanis dazianebis l okal izacia:** saxe, Tavis Tmiani nawil i, gul mkerdi, xel is wina zedapiri, xel is ukana zedapiri, Sorisi, mtevnis wina

- zedapiri, mtevnis ukana zedapiri, fexebis wina zedapiri, fexebis ukana zedapiri, zurgi;
44. **daavadebis stadia:** gamoxatuli cvlilebebis, remisii, klinikuri gamojanmrTelobis;
  45. **gavrceleba:** SemosazRvruli, gavrcelebuli, difuzuri;
  46. **daavadebis simZimis xarixi:** msubuqi saSualo simZimis mZime
  47. **dispepsiuri movlenebi:** gulisreva, Rebineba, amoqafeba, gulZmarva, nawlavTa aramyari moqmedeba, madis momateba, madis daqveiteba, meteorizmi;
  48. **tkivili muclis areSi:** epigastriumi, marjvena ferdqveSa, WipigarSemo, Wamis Semdeg, kvebasTan kavSiris gareSe;
  49. **kanis sinjebi:** mtvrismieri tkipa, sarevela balaxis nakrebi, marcvleulis nakrebi, adre moyvavile xeebi, gvian moyvavile xeebi, ambrozia, Zroxis xorci, Roris xorci, qaTmis xorci, kvercxli, limoni, forToxali, simindis fqvili, pomidori, nigozi, kartofilili, banana, soko, katis bewvi, ZaRl is bewvi;
  50. **saerTo IgE:** norma, normaze marali, normaze dabali;
  51. **Catarebuli adgil obrivi mkurnal oba:** askankoli, anTebissawinaaRmdego garegani gks, kal cinevrinis inhibitori, mikrociркуlaciis da metabolizmis gaumj obeseba, kanis simSralis sawinaaRmdego saSual ebebi;
  52. **Catarebuli sistemuri mkurnal oba:** antihistaminuri, membranostabilizatorebi, saWmlis momnel ebeli sistemis funqciis aRmdgeni, vitaminoTerapia, imunomodulatorebi, nervuli sistemis funqciis maregulirebeli preparatebi, antibiotiki, sistemuri kortikosteroidi, dietoTerapia;
  53. **mkurnal obis efeqturobis Sefaseba:** sruli gamojanmrTel eba, remisია, recidული მდინარეობა, ucvlელი მდგომარეობა, gauareseba;
  54. **skoradiT Sefaseba mkurnal obamde:** 0_47, 47_94, 94_112;
  55. **skoradiT Sefaseba mkurnal obis Semdeg:** 0_47, 47_94, 94_112;
  56. **meTval yureoba:** alergologi, dermatologi, TviTmkurnal oba;
  57. **pacienti/mSoblis ganaTleba "asTmaskola":** ki, ara

b a v S v i s d R i u r i

dRiuri #

saxeli gvარი

asaki _____ skola, klasi _____

mkurnaloba

Tari Ri	kani s dazi anebis jami	kani s mdgomareoba 0-3						qavi li 0-10	uZil o ba 0-10	Scorad Sefas.
		siwTTe	SeSupeba	si svele	epskortac la	ti qentrik acia	si mSrale			

Seni Svna:

---

eqimis xel mowera:

I i t e r a t u r a

1. barataSvili r. kanis profesiuli daavadebebis gavrceleba da etiologiuri Taviseburebani saqartvel osi//avtoreferati disertaciisa med.mecn.kand. samecniero xarixsis mosapovebl ad. 1999, 15 gv.
2. bronquli asTma bavSvTa Soris – gamokvl eva programa ISAAC-is mixedvit, Tbilisi, 1995. saqartvel os jandacvis saministro, epidemiologiuri biuleteti, 1996, 5, 113-117 (a. gamyrelize, n. xecuriani, m. gotua, Nn. gunia)
3. buCukuri i. atopiuri dermatitis gavl ena avadmyofi bavSvisa da misi ojaxis cxovrebis xarixze//avtoreferati disertaciisa med.mecn.kand. samecniero xarixsis mosapovebl ad. 2006, 16 gv.
4. buCukuri i. qituaSvili T. atopiuri dermatitiT daavadebuli bavSvebisa da mati ojaxis wevrebis cxovrebis xarixsi, "eqsperimentuli da klinikuri medicina.", #5 (30), 2006, 81-86 gv.
5. gotua m. saqartvel osi bronquli asTmis ganvitarebis imunogenetikuri prognozireba da prevenciuli mkurnalobis organizacia. // avtoreferati disertaciisa med. Mmecn. Ddoqt. xarixsis mosapovebl ad. Tbilisi, 1997, 46 gv.
6. dvali i. bavSvTa dermatozebit avadoba armosavlet saqartvel os zogierT regionSi // avtoreferati disertaciisa med.mecn.kand. samecniero xarixsis mosapovebl ad. 1998, 19 gv.
7. ebanoize T. atopiuri dermatitis klinikur-imunologiuri Taviseburebebi ciklosporiniT imunomakoregirebeli Terapiis fonze// avtoreferati disertaciisa med.mecn.kand. samecniero xarixsis mosapovebl ad. 2005,...6-20 gv.
8. ebanoize T., azalaze T., korsantiana. sayofacxovreboal ergenebis roli atopiuri dermatitis patogenezi// Tssu samecniero SromaTa krebuli, tomi XL, Tbilisi, 2004, 177-178 gv.
9. Teliaa. fizikuri datvirvitiT ganpirobebuli bronqoobstruqcia da bronquli asTma bavSvTa asakSi (gavrceleba, patogenezi, diagnostika, mkurnaloba-profilaktika) // avtoreferati

- disertaciisa med. mecn. Ddoqt. xarixsis mosapovebl ad. Tbilisi, 1993, 41 gv.
10. kaWarava m. katisa da ZaRl is karSida epidermul i al ergenebis roli atopiur daavadebaTa formirebaSi// avtoreferati disertaciisa med.mecn.kand. samecniero xarixsis mosapovebl ad. 2003, 27 gv.
  11. maWavariani q. organul mtverTan kontakTiT inducirebul i sasunTqi sistemis al ergiul i daavadebebi// avtoreferati disertaciisa med.mecn.kand. samecniero xarixsis mosapovebl ad. 2001, 17 gv.
  12. JorJoliani L. al ergiul i daavadebebis kliniკur-epidemiologiuri Taviseburebani bavSvTa asakSi// disertacia med.mecn.doqtoris samecniero xarixsis mosapovebl ad. 1998, 20-23 gv
  13. ruxaZe I. fsoriazis morfogeneზისა და კლინიკური მიმდინარეობის Taviseburebani nunის mineralური წყლების გამოყენების პრობეზის ავადმყოფობის კომპლექსური მკურნალობის დროს // avtoreferati disertaciisa med.mecn.kand. samecniero xarixsis mosapovebl ad. 2006,
  14. ruxaZe m. - bronqul i asTმის socialურ-ეკონომიკური Taviseburebani საკარტველობის med.mecn.kand. samecniero xarixsis mosapovebl ad avtoreferati 2004
  15. saakaZe v. Pპროფესიული დაავადებები. Tb.: "zekari" 2000, 80 gv.
  16. qarSel aZe r. მრავალგანზომილებიანი ფენოტიპირება ბრონქული ასტიმატის დაავადებულ კარტველ ბავშვთა პოპულაციაში // avtoreferati disertaciisa med.mecn.doqtoris samecniero xarixsis mosapovebl ad. 1999, gv 56-59
  17. yvili aSvili j. სტატისტიკური მეთოდების გამოყენება ფსიკოლოგიაში. // Tbilisi, 1974, 248 gv.
  18. Sewiruli I., dvali i. ბავშვთა დერმატოზები საკარტველ ოსოვან რეგიონში // Georgian Medical News – 1997. #7-8. p. 24-25.
  19. Carkviani z. atopiის ადრული პროგნოზირება აქალაქისობის ფიზიკური და იმუნური მახასიათებლების მიხედვით// avtoreferati disertaciisa med.mecn.kand. samecniero xarixsis mosapovebl ad. 2004, 19 gv.

20. cagareiSvil i g. bentonituri Tixa medicinis samsaxurSi.
"mecniereba"1979, 4-8 gv.
21. cimakuriZe m., saakaZe v. profesiul i bronqul i asTmis paTogenezuri
prevencia. Tb.: "zekari" 2005, 123 gv.
22. xojava x. ql oramfenikolis da nistatinis Semcveli rbil i waml is
formebis Seqmna Tixa-askanes gamoyenebiT da maTi teqnologiis
damuSaveba // avtoreferati disertaciisa med.mecn.kand. samecni ero
xarixis mosapovebl ad. 2001, 35 gv.
23. . . . . /
,
/
1994.- .26.
24. . . // . .1990.3 25-27.
25. . . . .
"O
",
1969. .17-18.
26. . . . 2002.
- . . . . .
. . . . .49-52.
27. . . . // ;
,2003. .68-74.
28. . . . . ;
1999. 13-55.
29. , ,
. . . . ., 1996, 4/5, .46-49.
30. . . . . //
. -1998.- .6.- 20. .1326-1335.
31. . . . ., 2004. .67-68.
32. . . . . -
. . . . ., 1979. .203.

43. . . . .
44. P., ... 2008. . 78-79
. International Journal on Immunorehabilitation. 2002, V.4,
1, P.61.
45. . . . .
. . . . .
- « . . . . . » . 7, 2006, 5. . 638-639
46. . . . .
// . 2002. 4. . 36-39.
47. . . . .
: - / . . . . . :
, 2003. . 238.
48. . . . .
, ...
, ...
- Document Last Modified: Sun Jun 01 17:11:56 2008.
49. . . . .
// :
II . . . . . , 2004. . 121-124.
50. . . . .
/ . . . . . //
- . 2007.- 1(17). . 309- 310.
51. . . . .
/ . . . . . //
.: -
.- ., 2003. . 56.
52. . . . .
- 2007. . 31-32.
53. . . . . 1995 . 15-18.

54. . . . . - ,
 . . . . . www.osp.ru
55. . . . .
 . . . . . www.osp.ru.
56. . . . .
 XX-XXI . Georgian Medical News, # 2 (131) 2006,
 .76-80.
57. . . . .
 . « . . . . » // . « . . . . »
 . . . . . - . . . . . , 2005. . 70-71.
58. . . . .
 . . . . . . 2000; . 32.
59. . . . .
 :
 , ... , 3, 2002. . 45.
60. . . . .
 STATISTICA . . . . . , 2003, . 312.
61. . . . .
 // . . . . . , 2004, 3 , . 52-57.
62. . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 -
 . . . . . , 1, 2006. . 102-104.
63. . . . . :
 . . . . .
 . Materia Medica. 2000; 1 (25), . 41-9.
64. . . . -
 03.2003 . . . . . www.osp.ru.
65. . . . .
 // :
 , ...

89. Adler UC. The influence of childhood infections and vaccination on the development of atopy: A systematic review of direct epidemiological evidence. *Homeopathy* 2005.P.94:, 182-195,
90. Ahmad-Nejad P, Mrabet-Dahbi S, Breuer K, et al. The toll-like receptor 2 R753Q polymorphism defines a subgroup of patients with atopic dermatitis having severe phenotype. *J Allergy Clin Immunol* 2004;113:565-567
91. Aichberger KJ, Mittermann I, Reininger R, et al. Hom s 4, an IgE-reactive autoantigen belonging to a new subfamily of calcium-binding proteins, can induce Th cell type 1-mediated autoreactivity. *J Immunol* 2005;175:1286-1294.
92. Ainley-Walker PF , Patel L, David TJ. Side to side comparison of topical emollients in atopic dermatitis . *Arch Dis Child* 1998;79(2):149-152.
93. Akdis CA, Akdai M, Bieber T et. al. for the European Academy of Allergology and Clinical Immunology/American Academy of Allergy, Asthma and Immunology/PRACTALL Consensus Group. Diagnosis and treatment of atopic dermatitis in children and adults: European Academy of Allergology and Clinical Immunology /American Academy of Allergy, Asthma and Immunology/Practical Consensus Report. *J Allergy Clin Immunol*, 2006, 118(1), P 152-189.
94. Allen B.R. Review of atopic dermatitis literature // *Atopy Reports: Atopic Dermatitis and Related Disorders*. – 2001. – Vol. 1. – 1. – P. 7-9.
95. Altman D.G. *Practical Statistics for Medical Research*. London, Chapman&Hall.1997
96. American College of Allergy, Asthma, & Immunology. Food allergy: a practice parameter. *Ann Allergy Asthma Immunol* 2006 Mar;96(3 Suppl 2):S1-68.
97. Asher MI, Montefort S, Bjorkstein B et al. Worldwide time trends in the prevalence of symptoms of asthma, allergic rhinoconjunctivitis, and eczema in childhood: ISAAC Phase One and Three repeat multicountry cross-sectional surveys. 2006. *Lancet* 368(9537): 733-743.
98. BeattiePM, Lewis-Jones MS. A pilot study on the use of wet wraps in infants with moderate atopic eczema. *Clin Exp Dermatol*, 2004. 29: 348-353.
99. Bergmann RL, Diepgen TL, Kuss O, et al. Breastfeeding duration is a risk factor for atopic eczema. *Clin Exp Allergy*. 2002;32 :205 –209.
100. Bieber T. The pro- and anti-inflammatory properties of human antigen-presenting cells expressing the high affinity receptor for IgE (Fc epsilon RI). *Immunobiology* 2007;212:499-503.

101. Berth-Jones J, Damstra RJ, Golsch S, et al. Twice weekly fluticasone propionate added to emollient maintenance treatment to reduce risk of relapse in atopic dermatitis: randomised, double blind, parallel group study. *BMJ* 2003;326:1367-1367
102. Bjerke J.R. The skin as an immunological organ. *TidsskrNorLaegeforen*. 2002.; Mar. 20; 122(8): 793-6.
103. Boguniewicz M, Leung DYM . Atopic dermatitis. In N Franklin Addison Jr et al., eds., *Middleton's Allergy Principles and Practice*, 2003, vol. 2, pp. 1559–1580.
104. Bohme M, Svensson A, Kull I, Nordvall SL, Wahlgren CF. Clinical features of atopic dermatitis at two years of age: a prospective, population-based case-control study. *Acta Dermato-Venereologica*. 2001 Jun-Jul;81(3):193-7
105. Bowcock AM, Cookson WO. The genetics of psoriasis, psoriatic arthritis and atopic dermatitis. *Hum Mol Genet* 2004;13:R43-R55.
106. Bos J. D., Sillevius Smitt J. H. Atopic dermatitis in childhood // *JEADV*. 2004; 18; 1: 9–18.
107. Boussault P., Léauté-Labrèze C., Saubusse E., Oat sensitization in children with atopic dermatitis: prevalence, risks and associated factors *Allergy*. November 2007. Volume 62 Issue 11 P. 1251-1256.
108. Bousquet J., Bieber T., Fokkens W., Humbert M., Consensus statements, evidence-based medicine and guidelines in allergic diseases *Allergy*, Volume 63, Issue 1, Page 1-4, Jan 2008, P.1398.
109. Braae Olesen A, Thestrup-Petersen K. The ‘old mother’ hypothesis. In *Atopic dermatitis. The epidemiology, causes and prevention of atopic eczema*. Ed HC Williams. Cambridge University Press, 2000.148-154.
110. Braff MH, Gallo RL. Antimicrobial peptides: an essential component of the skin defensive barrier. *Curr Top Microbiol Immunol* 2006;306:91-110.
111. Brenninkmeijer, EE, Schram, ME, Leeflang, MM, et al. Diagnostic criteria for atopic dermatitis: a systematic review. *Br J Dermatol* 2008; 158:754.
112. Burrell-Morris C, Williams HC. Atopic dermatitis in migrant population. In *Atopic dermatitis. The epidemiology, causes and prevention of atopic eczema*. Ed HC Williams. Cambridge University Press, 2000.169-182.
113. Cao W, Liu YJ. Innate immune functions of plasmacytoid dendritic cells. *Curr Opin Immunol* 2007;19:24-30.
114. Cardona ID, Cho SH, Leung DY. Role of bacterial superantigens in atopic dermatitis: implications for future therapeutic strategies. *Am J Clin Dermatol* 2006;7:273-279.

115. Cardona ID, Goleva E, Ou LS, Leung DY. Staphylococcal enterotoxin B inhibits regulatory T cells by inducing glucocorticoid-induced TNF receptor-related protein ligand on monocytes. *J Allergy Clin Immunol* 2006;117:688-695.
116. Chalmers DA, Todd G, Saxe N et al. Validation of the U.K. Working Party criteria for atopic eczema in a Xhosa-speaking African population. *Br J Dermatol*, 2007.156: 111-116.
117. Chan, LS. Atopic dermatitis in 2008. *Curr Dir Autoimmun* 2008; p.10:76.
118. Chida Y., Hamer M., and Steptoe A. A Bidirectional Relationship Between Psychosocial Factors and Atopic Disorders: A Systematic Review and Meta-Analysis *Psychosom Med*, January 1, 2008; 70(1): 102 - 116.
119. Chung E K¹ Miller R L Wilson, M T McGeady, S J, Culhane J F Antenatal risk factors, cytokines and the development of atopic disease in early childhood 2007 BMJ Publishing Group Ltd & Royal College of Paediatrics and Child Health.
120. Clark RA, Chong B, Mirchandani N, et al. The vast majority of CLA⁺ T cells are resident in normal skin. *J Immunol* 2006;176:4431-4439.
121. Coenraads PJ, Sapn I, Jaspers JP Fidler V. Intensive patient education and treatment program for young adults with atopic eczema. *Hautarzt* 2001. 52: 428-433.
122. Conago F., Stivic J. "Drug release and rheological characteristics of oleaginous ointments" *Acta Pharm. Technol.* 1992-vol. 52. -H28. -P.61-65.
123. Contreras JP, Ly NP, Gold DR, *et al.* Allergen-induced cytokine production, atopic disease, IgE, and wheeze in children. *J Allergy Clin Immunol* 2003;112:1072-7.
124. Cookson W. The immunogenetics of asthma and eczema: a new focus on the epithelium. *Nat Rev Immunol* 2004;4:978-988.
125. Cork MJ, Robinson DA, Vasilopoulos Y et al. New perspectives on epidermal barrier dysfunction in atopic dermatitis: Gene-environment interactions. *J Allergy Clin Immunol*, 2006.118: 3-21.
126. Dadeshidze I., Gurielidze K., Khojava K. et al. In Vitro Release and Antiinflammatory Activity of Topical Formulations with Protodioscin-Furostanol Glycoside from Cell Suspension of *Dioscorea Caucasica*. AAPS National Biotechnology Conference, San Diego, USA, 2002, # 302.
127. Dadeshidze I., Gurielidze K., Khojava K. et al. In vitro/in vivo evaluation of topical formulations with with furostanol glycosides from cell suspension of *Allium erubescens*. International Symposium on Scientific and Regulatory Aspects of Dissolution and Bioequivalence, Athens, Greece, 2002, #308.

128. DeVilliers ACA and Oranje AP. Efficacy and safety of 'wet-wrap' dressings as an intervention treatment in children with severe and/or refractory atopic dermatitis: a critical review of the literature. *Br J Dermatol* 2006.154: 579-585.
129. Dawe RS . Ultraviolet A1 phototherapy *Br J Dermatol* 2003;148:262-637.
130. Diepgen TL. Long-term treatment with cetirizine of infants with atopic dermatitis: a multi-country, double-blind, randomized, placebo-controlled trial (the ETAC trial) over 18 months. *Pediatr Allergy Immunol* 2002;13:278-286.
131. Dotterud LK, Odland JØ, Falk ES. Atopic dermatitis and respiratory symptoms in Russian and northern Norwegian school children: a comparison study in two arctic areas and the impact of environmental factors. *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*. 2004 . 18(2):131-6.
132. *Drug Evaluations Annual*. Chicago: American Medical Association, 1992: 1207
133. Elias, PM, Steinhoff, M. "Outside-to-inside" (and now back to "outside") pathogenic mechanisms in atopic dermatitis. *J Invest Dermatol* 2008; 128:1067.
134. Ellis C , Luger T, Abeck D et al. International consensus conference on atopic dermatitis. *Br J Dermatol* 2003;148:suppl 63:3-10
135. Emerson RM, Williams HC, Allen BR. Severity distribution of atopic dermatitis in the community and its relationship to secondary referral. *Br J Dermatol* 1998.139: 73-76.
136. Ergin S, Oz ahin A, Erdo an BS, Aktan S, Zencir M. Epidemiology of atopic dermatitis in primary schoolchildren in Turkey. *Pediatric Dermatology*. 2008 May-June; 25 (3): 399-401.
137. Flohr C, Johansson SG, Wahlgren CF, Williams H. How atopic is atopic dermatitis? *J Allergy Clin Immunol* 2004;114:150-158.
138. Flohr C, Pascoe D and Williams HC. Atopic dermatitis and the 'hygiene hypothesis': too clean to be true? *Br J Dermatol* 2005.152: 202-216.
139. Flohr C, Tuyen LN, Lewis S et.al. Poor sanitation and helminth infection protect against skin sensitisation in Vietnamese children: A cross-sectional study. *J Allergy Clin Immunol* in press.
140. Fukiwake N, Furusyo N, Kubo N, Takeoka H, Toyoda K, Morita K, Shibata S, Nakahara T, Kido M, Hayashida S, Moroi Y, Urabe K, Hayashi J, Furue M. Incidence of Atopic dermatitis in nursery school children – a follow-up study from 2001 to 2004, Kyushu University Ishigaki Atopic dermatitis study (KIDS). *European Journal of dermatology*. 2006.16(4):416-9.

141. Gamkrelidze Amiran G., Review article. Asthma and Allergy as a Public Health Problem Worldwide (Lessons for Georgia), *Georgian Medical News*, 2004, #9(114), Tbilisi, 40-47.
142. Gilliet M, Soumelis V, Watanabe N, et al. Human dendritic cells activated by TSLP and CD40L induce proallergic cytotoxic T cells. *J Exp Med* 2003;197:1059-1063.
143. Godfrey K. Fetal and perinatal origins of atopic dermatitis. In *Atopic dermatitis. The epidemiology, causes and prevention of atopic eczema*. Ed HC Williams. Cambridge University Press. 2000.125-138.
144. Goldstein AM , Abramovitz W , Ceramides and the stratum corneum : structure, function, and new methods to promote repair. *Int J Dermatol* 2003;42:256-9.
145. Gombert M, Dieu-Nosjean MC, Winterberg F, et al. CCL1-CCR8 interactions: an axis mediating therecruitment of T cells and Langerhans-type dendritic cells to sites of atopic skin inflammation. *J Immunol* 2005;174:5082-5091.
146. Gotua M, Lomidze N, Dolidze N, Gotua T. IgE-mediated food hypersensitivity disorders. *Georgian Medical News*. 2008 Apr;(157):39-44.
147. Goujon-Henry C., Hennino A., Nicolas J.-F. Do we have to recommend not using oat-containing emollients in children with atopic dermatitis? *Allergy*, 2008. Vol. 63 Issue 6.p. 57-59.
148. Grimalt, R, Mengeaud, V, Cambazard, F. The steroid-sparing effect of an emollient therapy in infants with atopic dermatitis: a randomized controlled study. *Dermatology* 2007; 214:61.
149. Haagerup A, Bjerke T, Schiøtz PO, et al. Atopic dermatitis -- a total genome-scan for susceptibility genes. *Acta Derm Venereol* 2004;84:346-352.
150. Halkjaer LB Loland I, Buchvald FF, et al Development of atopic dermatitis during the first 3 years of life. The Copenhagen prospective study on asthma in childhood cohort study in high risk children. *Arch Dermatol* 2006, 142: 561-566.
151. Hallstrand TS, Sprenger JD, Agosti JM, Longton GM, Witherspoon RP, Henderson WR Jr. Long-term acquisition of allergen-specific IgE and asthma following allogeneic bone marrow transplantation from allergic donors. *Blood* 2004;104:3086-3090.
152. Hanifin JM, Reed ML; Eczema Prevalence and Impact Working Group. A population-based survey of eczema prevalence in the United States. *Journal Dermatitis*, 2007 Jun; 18 (2): 82-91.
153. Hanifin JM, Rajka G. Diagnostic features of atopic dermatitis. *Acta Derm Venereol Suppl (Stockh)*. 1980;92(suppl):44-47.

154. Hanifin JM, Cooper KD, Ho VC, Kang S, Krafchik BR, Margolis DJ, Schachner LA, Sidbury R, Whitmore SE, Sieck CK, Van Voorhees AS. Guidelines of care for atopic dermatitis. *J Am Acad Dermatol* 2004 Mar;50(3):391-404.
155. Harris J.M. et al. Environmental associations with eczema in early life // *Br J Dermatol*. – 2001. – 144. – P. 795-802.
156. Heine RG, Hosking CS, Hill DJ. Risk factors for atopic dermatitis in infancy: are we closer to effective primary atopy prevention? *Clin Exp Allergy*. 2003;33 :1327 –1329
157. Herd RM, Tidman MJ, Prescott RJ, Hunter JAA. Prevalence of atopic eczema in the community: the Lothian atopic dermatitis study. *Br J Dermatol*,1996.135: 18-19.
158. Herz U., Bunikowski R., Renz H. Role of T cells in atopic dermatitis. *Int Arch Allergy Immunol* 1998; Vol.115:179-90.
159. Hoare C, Li Wan Po A and Williams H. Systematic review of treatments for atopic eczema. *Health Technology Assessment* 2000, 4(37): 1-191.
160. Hoffjan S, Epplen JT. The genetics of atopic dermatitis: recent findings and future options. *J Mol Med* 2005;83:682-692.
161. Holgate S. T., Arshad S. H. The year in allergy 2003//Oxford. 2003; 320.
162. Homey B, Alenius H, Muller A, et al. CCL27-CCR10 interactions regulate T cell-mediated skin inflammation. *Nat Med* 2002;8:157-165.
163. Howell MD, Kim BE, Gao P, et al. Cytokine modulation of atopic dermatitis filaggrin skin expression. *J Allergy Clin Immunol* 2007;120:150-155.
164. Hudson TJ. Skin barrier function and allergic risk. *Nat Genet* 2006;38:399-400.
165. Illi S, von Mutius E, Lau S, et al. The natural course of atopic dermatitis from birth to age 7 years and the association with asthma. *J Allergy Clin Immunol* 2004;113:925-931.
166. Jaspers JPC, Span I, Molier I Coenraads PJ. A multimodal education and treatment program for young adults with atopic dermatitis: A randomised controlled trial. *Dermatol Psychosomatics* 2000, 1: 148-153.
167. Johansson SG, Bieber T, Dahl R, et al. Revised nomenclature for allergy for global use: report of the Nomenclature Review Committee of the World Allergy Organization, October 2003. *J Allergy Clin Immunol* 2004;113:832-836.
168. Jones SM, et al. Atopic dermatitis. In P Lieberman, JA Anderson, eds., *Allergic Diseases Diagnosis and Treatment*, 3rd ed., 2007, pp. 217–247.
169. Kalliomäki M, et al. Probiotics and prevention of atopic disease: 4-year follow-up of a randomised placebo-controlled trial. *Lancet*, 2003 361(9372): 1869–1870.

170. Kang, K, Polster, AM, Nedorost, ST, et al. Atopic dermatitis. In: Dermatology, Bologna, JL, Jorizzo, JL, Rapini, RP, et al (Eds), Mosby, New York 2003. p.199.
171. Karmaus W, Davis S, Chen Q, Kuehr J, Kruse H. Atopic manifestations, breast-feeding protection and the adverse effect of DDE. *Paediatr Perinat Epidemiol.* 2003;17 :212 – 220.
172. Karselaze. R., Jorjoliani L., Churadze T. Immunogenetic markers of atopic dermatitis in Georgian population if children. Abstract book, Abstracts presented at the XXII International congress of Pediatrics, Amsterdam, 1998, p. 673.
173. Kerschenlohr K, Darsow U, Burgdorf WH et al. Lessons from atopy patch testing in atopic dermatitis. *Current Allergy and Asthma Reports* 2004; 4: 285-9.
174. Khodjava H., Dadeshidze I., Tsagareishvili G.- Investigation of Chloramphenicol and Nistatin release from Ticha-askane gel. *Georgian Medical News.*2000. 6. p.35-38.
175. Khodjava H., Dadeshidze I., Tsagareishvili G.- Microbiological and Rheological investigation of Chloramphenicol prepared on the base if Ticha-Askane. *Georgian Medical News.*1999. 2, p. 203.
176. Kharfi M, Masmoudi A, Bodemer C, Turki H, Ben Hmida A, Zahaf A, Kamoun MR, De Prost Y, Lorette G. Atopic dermatitis: comparison of prevalence in France and Tunisia. *Annales de Dermatologie et de Venereologie.* 2005 May;132(5):478-9.
177. Kilchevsky E., James E., Fong J. and Murphy P. Atopic Dermatitis and Breastfeeding Pediatrics, October 1, 2004; 114(4): 1129 - 1129.
178. Kituashvili T., Buchukuri I., Inozemceva M., Galdava G., - Hydrocortizone 17-butirate (Latikort)- Essential drag to treatment of Atopic Dermatitis in Children, *J. South Caucasian Dermatology and Venereology*, Issue # 1(2), 2006. p.75-77.
179. Kolmer H, Platts-Mills TAE. The role of inhalant allergens in atopic dermatitis. In Atopic dermatitis. The epidemiology, causes and prevention of atopic eczema. Ed HC Williams. Cambridge University Press, 2000, 1183-1201.
180. Kristal L, Klein P. Atopic dermatitis in infants and children. *Pediatric Clinics of North America*, 2000, 47(4): 877–895.
181. Kull I, Wickman M, Lilja G, Nordvall SL, Pershagen G. Breast feeding and allergic diseases in infants—a prospective birth cohort study. *Arch Dis Child.* 2002;87 :478 –481
182. Kupper TS, Fuhlbrigge RC. Immune surveillance in the skin: mechanisms and clinical consequences. *Nat Rev Immunol* 2004;4:211-222.

183. Kurzius-Spencer M, Halonen M, Carla Lohman I, Martinez FD, Wright AL. Prenatal factors associated with the development of eczema in the first year of life. *Pediatr Allergy Immunol.* 2005;16 :19 –26
184. Lange J, Heinzmann A, Zehle C, Kopp M. CT genotype of promotor polymorphism C159T in the CD14 gene is associated with lower prevalence of atopic dermatitis and lower IL-13 production. *Pediatr Allergy Immunol* 2005;16:456-457
185. Larsen FS, Hanifin JM. Epidemiology of Atopic Dermatitis; *J. Immunol. And Allergy clinics of North America* 2002; 22; 1;P. 112-119
186. Laughter, D, Istvan, JA, Tofte, SJ, Hanifin, JM. The prevalence of atopic dermatitis in Oregon schoolchildren. *J Am Acad Dermatol* 2000; 43:649.
187. Lee YA, Wahn U, Kehrt R, et al. A major susceptibility locus for atopic dermatitis maps to chromosome 3q21. *Nat Genet* 2000;26:470-473.
188. Legat FJ, Hofer A, Brabek E et al. Narrowband UVB vs medium dose UVA1 phototherapy in chronic atopic dermatitis. *Arch Dermatol* 2003;139:223-4
189. Leung D Y M , Bieber T ., Atopic dermatitis. *Lancet* 2003;361:151-160
190. Leung DYM, et al. Atopic dermatitis (atopic eczema). In IM Freedberg et al., eds., *Fitzpatrick's Dermatology in General Medicine*, 7th ed., 2008, vol. 1, pp. 146-158.
191. Leung D. Atopic dermatitis. An update for the next Millenium. *Journal of Allergy and Clinical Immunology*, 2000, 104 , P. 132.
192. License #004357 A61 K31/00, 08.11.99.-New ointment for treatment of burns and wounds – Levaskan. Kh. Khodjava, I. Dadeshidze, G.Tsagareishvili, G. Abuladze, J. Novikova..
193. License 004358 A61 K31/00,08.11.99.- New anti-infective and anti-inflammatory ointment-Bentastatine. Kh. Khodjava, I. Dadeshidze, G.Tsagareishvili, G. Abuladze, K. Mukidjanian
194. Liu CA, Wang CL, Chuang H, Ou CY, Hsu TY, Yang KD. Prenatal prediction of infant atopy by maternal but not paternal total IgE levels. *J Allergy Clin Immunol.* 2003;112 :899 –904
195. Lodin M. The clinical bebenefits of moisturizers. *J Eur Acad Dermatol Venereol*, 2005, 19: 672-688,
196. Manjavidze N., Ghonghadze T., Ubiria I., Zhorzholiani T., Matiashvili K. Assessment of early age healthy georgian children's physical, motor and psychosocial development by bins (bayley infant neurodevelopmental screener),*Georgian Med News.* 2006 Jun ; (135):78-81.

197. Marks GB, Ng K, Zhou J, *et al*. The effect of neonatal BCG vaccination on atopy and asthma at age 7 to 14 years: an historical cohort study in a community with a very low prevalence of tuberculosis infection and a high prevalence of atopic disease. *J Allergy Clin Immunol* 2003.
198. Matthew W. Gillman, Megan M. Moore, Sheryl L. Rifas-Shiman, Janet W. Rich-Edwards, and Diane R. Gold Atopic Dermatitis and Breastfeeding: In Reply *Pediatrics* 2004 114: 1129-1130.
199. McGinity JW, Lach JL. In vitro adsorption of various pharmaceutical to montmorillonite. *J Pharm Sci* 1976 Jun;65(6):896-902.
200. McGrath, JA, Uitto, J. The filaggrin story: Novel insights into skin-barrier function and disease. *Trends Mol Med* 2008; 14:20.
201. McHenry PM, Williams HC, Bingham EA . Management of atopic eczema: Joint workshop of the British Association of Dermatologists and the Research unit of the Royal College of Physicians of London . *Br Med J* 1995;310:843-7.
202. McNally N, Phillips D. Geographical studies of atopic dermatitis. In *Atopic dermatitis. The epidemiology, causes and prevention of atopic eczema*. Ed HC Williams. Cambridge University Press, 2000,71-84.
203. McNally N, Phillips D. Social factors and atopic dermatitis. In *Atopic dermatitis. The epidemiology, causes and prevention of atopic eczema*. Ed HC Williams. Cambridge University Press, 2000,139-154.
204. Megan M. Moore, MD^{*}, Sheryl L. Rifas-Shiman, MPH^{*}, Janet W. Rich-Edwards, ScD^{*}, Ken P. Kleinman, ScD^{*}, Carlos A. Camargo, Jr, MD, DrPH^{‡,§}, Diane R. Gold, MD, MPH^{‡,||}, Scott T. Weiss, MD, MS[‡] and Matthew W. Gillman, MD, SM^{*,¶} Perinatal Predictors of Atopic Dermatitis Occurring in the First Six Months of Life, *PEDIATRICS* Vol. 113 No. 3 March 2004, pp. 468-474.
205. Morales Suárez-Varela MM, García-Marcos Alvarez L, González Díaz C, Arnedo Pena A, Domínguez Aurrecochea B, Busquets Monge RM, Blanco Quiros A, Batlles Garrido J, Miner Canflanca I, López-Silvarrey Varela A, Martínez Gimeno A, Aguinagua Ontoso I, Llopis González A, Jiménez López MC. Prevalence of atopic eczema and nutritional factors in 6-7- years old children. *Atencion Primaria*. 2007 Jul;39 (7):355-60.
206. Morar N, Willis-Owen SAG, Moffatt MF and Cookson WOCM. The genetics of atopic dermatitis. *J Allergy Clin Immunol* , 2006,118: 24-34.

207. Moro G, Arslanoglu S, Stahl B, Jelinek J, Wahn U. and Boehm G. A mixture of prebiotic oligosaccharides reduces the incidence of atopic dermatitis during the first six months of age Arch. Dis. Child., October 1, 2006; 91(10): 814 - 819.
208. Mortz C.G. et al. Prevalence of atopic dermatitis, asthma, allergic rhinitis and hand and contact dermatitis in adolescents. 4. The Odense Adolescent Cohort Study on Atopic Diseases and dermatitis // Br J Dermatol. – 2001. – 144. – P. 523-532.
209. Motulsky H. Intuitive Biostatistics. NY, Oxford: Oxford University Press, 1995.
210. Marenholz I, Nickel R, Rüschemann F, et al. Filaggrin loss-of-function mutations predispose to phenotypes involved in the atopic march. J Allergy Clin Immunol 2006;118:866-871.
211. McGirt LY, Beck LA. Innate immune defects in atopic dermatitis. J Allergy Clin Immunol 2006;118:202-208.
212. Mittermann I, Aichberger KJ, Bünde R, Mothes N, Renz H, Valenta R. Autoimmunity and atopic dermatitis. Curr Opin Allergy Clin Immunol 2004;4:367-371.
213. Mothes N, Niggemann B, Jenneck C, et al. The cradle of IgE autoreactivity in atopic eczema lies in early infancy. J Allergy Clin Immunol 2005;116:706-709.
214. National Institute for Clinical Excellence (NICE). Frequency of application of topical corticosteroids for atopic eczema. London (UK): National Institute for Clinical Excellence (NICE); 2004 Aug. 34 p.
215. Neaville WA, Tisler C, Bhattacharya A, *et al.* Developmental cytokine response profiles and the clinical and immunologic expression of atopy during the first year of life. *J Allergy Clin Immunol* 2003
216. Negele K, Heinrich J, Borte M, *et al.* Mode of delivery and development of atopic disease during the first 2 years of life. *Pediatr Allergy Immunol* 2004;15:48–54
217. Neis MM, Peters B, Dreuw A, et al. Enhanced expression levels of IL-31 correlate with IL-4 and IL-13 in atopic and allergic contact dermatitis. J Allergy Clin Immunol 2006;118:930-937.
218. Nnoruka E. N. Current epidemiology of atopic dermatitis in south-eastern Nigeria// Int. J. Dermatol. 2004; 43: 73-744.
219. Nomura I, Gao B, Boguniewicz M, Darst MA, Travers JB, Leung DY. Distinct patterns of gene expression in the skin lesions of atopic dermatitis and psoriasis: a gene microarray analysis. J Allergy Clin Immunol 2003;112:1195-1202.

220. Nomura T, Sandilands A, Akiyama M, et al. Unique mutations in the filaggrin gene in Japanese patients with ichthyosis vulgaris and atopic dermatitis. *J Allergy Clin Immunol* 2007;119:434-440.
221. Novak N, Bieber T. The role of dendritic cell subtypes in the pathophysiology of atopic dermatitis. *J Am Acad Dermatol* 2005;53:Suppl 2:S171-S176.
222. Novak N, Kruse S, Kraft S, et al. Dichotomic nature of atopic dermatitis reflected by combined analysis of monocyte immunophenotyping and single nucleotide polymorphisms of the interleukin-4/interleukin-13 receptor gene: the dichotomy of extrinsic and intrinsic atopic dermatitis. *J Invest Dermatol* 2002;119:870-875.
223. Ohshima Y. et al. Early sensitization to house dust mite is a major risk factor for subsequent development of bronchial asthma in Japanese infants with atopic dermatitis: results of a 4-year followup study // *Ann. Allergy Asthma Immunol.* 2002; 89: 265-270.
224. Oniani T., Manjavidze N., Pagava k., Remembering professor Irakli Pagava (1918-1988). *Georgian Meical News*, #3 (156), 2008, p-7-8.
225. Ou LS, Goleva E, Hall C, Leung DY. T regulatory cells in atopic dermatitis and subversion of their activity by superantigens. *J Allergy Clin Immunol* 2004;113:756-763.
226. Pagava K., Michaud P-A., Phagava H., Jeannin A., Abashidze G. Adolescents health in georgia: a national portrait. *Georgian Meical News* (130), 2006 Jan, p-71-75
227. Palmer CN, Irvine AD, Terron-Kwiatkowski A, et al. Common loss-of-function variants of the epidermal barrier protein filaggrin are a major predisposing factor for atopic dermatitis. *Nat Genet* 2006;38:441-446
228. Patent # 004357 A61 K31/00, 08.11.99 – New ointment for treatment of burns and wounds- Levascan. Kh. Khodjava, I. Dadeshidze, G. Tsagareishvili, G. Abuladze, J. Novikova.
229. Patent # 004358 A61 K31/00, 08.11.99 – New anti-infective ointment – Bentastatin. Kh. Khodjava, I. Dadeshidze, G. Tsagareishvili, G. Abuladze, K. Mulkidjanian.
230. Paus R, Schmelz M, Bíró T, Steinhoff M. Frontiers in pruritus research: scratching the brain for more effective itch therapy. *J Clin Invest* 2006;116:1174-1186.
231. Peng WM, Jenneck C, Bussmann C, et al. Risk factors of atopic dermatitis patients for eczema herpeticum. *J Invest Dermatol* 2007;127:1261-1263.
232. Proksch E, Fölster-Holst R, Jensen JM. Skin barrier function, epidermal proliferation and differentiation in eczema. *J Dermatol Sci* 2006;43:159-169.

233. Peroni DG, Piacentini GL, Bodini A, Rigotti E, Pigozzi R, Boner AL. Prevalence and risk factors for atopic dermatitis in preschool children. *British Journal of Dermatology*, 2008 Mar;158(3):539-43.
234. Poysa L, Korppi M, Pietikainen M, et al. Asthma, allergic rhinitis, and atopic eczema in Finnish children and adolescents. *Allergy*. 1991;46:161-165.
235. Rajka G. The clinical aspects of atopic dermatitis. In: *Atopic Dermatitis*. London, England: WB Saunders Co; 1975:4.
236. Rieg S, Steffen H, Seeber S, et al. Deficiency of dermcidin-derived antimicrobial peptides in sweat of patients with atopic dermatitis correlates with an impaired innate defense of human skin in vivo. *J Immunol* 2005;174:8003-8010.
237. Reich K, Heine A, Hugo S, et al. Engagement of the Fc epsilon RI stimulates the production of IL-16 in Langerhans cell-like dendritic cells. *J Immunol* 2001;167:6321-6329.
238. Reitamo S, et al. Efficacy and safety of tacrolimus ointment compared with that of hydrocortisone acetate ointment in children with atopic dermatitis. *Journal of Allergy and Clinical Immunology*, 2002.109(3): 539–546.
239. Reynolds NJ, Franklin V, Gray JC et al. Narrow band ultraviolet B and broad-band ultraviolet A phototherapy in adult atopic eczema: a randomized controlled trial. *Lancet* 2001;357:2012-6.
240. Rhodes H. L., Thomas P., Sporik R. A birth cohort study of subjects at risk of atopy: twenty-two-year follow-up of wheeze and atopic status // *Am. J. Respir. Crit. Care. Med.* 2002; 165: 176-180.
241. Rowlands D, Tofte SJ, Hanifin JM. Does food allergy cause atopic dermatitis? Food challenge testing to dissociate eczematous from immediate reactions. *Dermatologic Therapy* 2006;19:97-103..
242. Rudikoff D, Bos JD Atopic dermatitis. In MG Lebwohl et al., eds., *Treatment of Skin Disease*, 2006. pp. 62–68.
243. Sandilands, A, O'Regan, GM, Liao, H, et al. Prevalent and rare mutations in the gene encoding filaggrin cause ichthyosis vulgaris and predispose individuals to atopic dermatitis. *J Invest Dermatol* 2006; 126:1770.
244. Sandstrom Falk MH, Faergemann J. Atopic dermatitis in adults: Does it disappear with age?. *Acta Derm Venereol*, 2006.86: 135-139.

245. Schafer T, Ring J. The possible role of environmental pollution in the development of atopic dermatitis. In Atopic dermatitis. The epidemiology, causes and prevention of atopic eczema. Ed HC Williams. Cambridge University Press, 2000.155-1168.
246. Schmid-Grendelmeier P, Flückiger S, Disch R, et al. IgE-mediated and T cell-mediated autoimmunity against manganese superoxide dismutase in atopic dermatitis. *J Allergy Clin Immunol* 2005;115:1068-1075.
247. Scheinfeld NS, Tutrone WD ,Weinberg JM ,DeLeo VA . Phototherapy of atopic dermatitis. *Clin Dermatol* 2003;21:241-8.
248. Schiffenbauer M, Stotzky G. Adsorption of coliphages T1 and T7 to clay minerals. *Appl Environ Microbiol.* 1982 Mar;43(3):590-6.
249. Schmid-Wendtner MH, Korting HC. The pH of the skin surface and its impact on the barrier function. *Skin Pharmacol Physiol* 2006;19:296-302.
250. Schoetzau A, Filipak-Pittroff B, Franke K, et al. Effect of exclusive breast-feeding and early solid food avoidance on the incidence of atopic dermatitis in high-risk infants at 1 year of age. *Pediatr Allergy Immunol.* 2002;13 :234 –242
251. Schultz Larsen F. Genetic epidemiology of atopic dermatitis. In Atopic dermatitis. The epidemiology, causes and prevention of atopic eczema. Ed HC Williams. Cambridge University Press, 2000.113-124.
252. Scott IR, Harding CR. Filaggrin breakdown to water binding compounds during development of the rat stratum corneum is controlled by the water activity of the environment. *Dev Biol* 1986;115:84-92.
253. Seguchi T, Cui CY, Kusuda S, Takahashi M, Aisu K, Tezuka T. Decreased expression of filaggrin in atopic skin. *Arch Dermatol Res* 1996;288:442-446.
254. Severity scoring of Atopic Dermatitis: the SCORAD index. Consensus report of the European Task Force on Atopic Dermatitis // *J. Dermatology*. 1993; p.186.
255. Shapiro SD. Efficacy of a next generation , lipid balanced skin repair cream for dry skin and inflammatory dermatosis. Paper presented at the 62nd annual meeting of the American academy of Dermatology Washington DC , Feb 6-11, 2004 Washington, DC (abstract P 166)
256. Shreffler WG, Castro RR, Kucuk ZY, et al. The major glycoprotein allergen from *Arachis hypogaea*, Ara h 1, is a ligand of dendritic cell-specific ICAM-grabbing nonintegrin and acts as a Th2 adjuvant in vitro. *J Immunol* 2006;177:3677-3685.
257. Smethurst D, Macfarlane S. Atopic eczema. *Clinical Evidence* 2003. (9): 1785–1801.

258. Smith FJ, Irvine AD, Terron-Kwiatkowski A, et al. Loss-of-function mutations in the gene encoding filaggrin cause ichthyosis vulgaris. *Nat Genet* 2006;38:337-342.
259. Söderhäll C, Marenholz I, Kerscher T, et al. Variants in a novel epidermal collagen gene (COL29A1) are associated with atopic dermatitis. *PLoS Biol* 2007;5:e242-e242.
260. Sonkoly E, Muller A, Lauerma AI, et al. IL-31: a new link between T cells and pruritus in atopic skin inflammation. *J Allergy Clin Immunol* 2006;117:411-417.
261. Soumelis V, Reche PA, Kanzler H, et al. Human epithelial cells trigger dendritic cell mediated allergic inflammation by producing TSLP. *Nat Immunol* 2002;3:673-680.
262. Spergel JM, Paller, AS. Atopic dermatitis and the atopic march. *J Allergy Clin Immunol* 2003; 112:S118.
263. Staden U., Brewe F., Wahn U., Specific oral tolerance induction in food allergy in children: efficacy and clinical patterns of reaction *Allergy*, Volume 62, Issue 11, Page 1261-1269, Nov 2007, doi: 10.1111/j.1398-9995.2007.01501.
264. Sugiyama M., Arakawa H., Ozawa K., Mizuno T., Mochizuki H., Tokuyama K., and Morikawa A. Early-Life Risk Factors for Occurrence of Atopic Dermatitis During the First Year Pediatrics, March 1, 2007; 119(3): 716 - 723.
265. Taha RA, Leung DY, Ghaffar O, Boguniewicz M, Hamid Q. In vivo expression of cytokine receptor mRNA in atopic dermatitis. *J Allergy Clin Immunol* 1998;102:245-250.
266. Taieb A, Hanifin J, Cooper K et al. Proceedings of the 4th Georg Rajka International Symposium on atopic dermatitis, Aacachon, France, September 15-17,2005. *J Allergy Clin Immunol* 2006.117: 378-390.
267. Thestrup-Pedersen K. Treatment principles of atopic dermatitis // *JEADV*. 2002; 16; 1:1–9.
268. Thompson MM, Hanifin JM. Effective therapy of childhood atopic dermatitis allays food allergy concerns. *Journal of the American Academy of Dermatology* 2005; 53: S214-9.
269. Tofte SJ, Hanifin JM. Current management and therapy of atopic dermatitis. *Journal of the American Academy of Dermatology* 2001; 44: S13-6.
270. Traidl-Hoffmann C, Mariani V, Hochrein H, et al. Pollen-associated phytoprostanes inhibit dendritic cell interleukin-12 production and augment T helper type 2 cell polarization. *J Exp Med* 2005;201:627-636.
271. Trautmann A., Akdis M., Kleemann D., et al. T cell-mediated Fas-induced keratinocyte apoptosis plays a key pathogenetic role in eczematous dermatitis. *Clin. Invest* 2000; Vol.106; N1:25-35.

272. Trinchieri G, Sher A. Cooperation of Toll-like receptor signals in innate immune defence. *Nat Rev Immunol* 2007;7:179-190.
273. Tsiklauri L., Dadeshidze I., Tsagareishvili G.-Investigation of Specific Activity and Stability of Suspension Contained Oleum Hippophea. *Rhamnoides and Tikha-Askana. Report of Academy of Sciences, Tbilisi, Georgia, 1998.*
274. U.S. Food and Drug Administration (2006). FDA approves updated labeling with boxed warning and medication guide for two eczema drugs, Elidel and Protopic. FDA News. Available online: <http://www.fda.gov/bbs/topics/news/2006/NEW01299.html>.
275. Vasilopoulos Y, Cork MJ, Murphy R, et al. Genetic association between an AACC insertion in the 3'UTR of the stratum corneum chymotryptic enzyme gene and atopic dermatitis. *J Invest Dermatol* 2004;123:62-66.
276. Verhagen J, Akdis M, Traidl-Hoffmann C, et al. Absence of T-regulatory cell expression and function in atopic dermatitis skin. *J Allergy Clin Immunol* 2006;117:176-183.
277. Vettori C, Stotzky G, Yoder M, Gallori E. Interaction between bacteriophage PBS1 and clay minerals and transduction of *Bacillus subtilis* by clay-phage complexes. *Environ Microbiol* 1999; Aug;1(4):347-55.
278. Von Bubnoff D, Scheler M, Hinz T, Matz H, Koch S, Bieber T. Comparative immunophenotyping of monocytes from symptomatic and asymptomatic atopic individuals. *Allergy* 2004;59:933-939.
279. Wadonda N, Golding J, Kenedy C et al - Prevalence of atopic eczema in children between and 30 monthis on district //Br. *J. Dermatol* 143 - 33 - 2000.
280. Wadonda-Kabondo N, Sterne JA, Golding J, Kennedy CT, Archer CB, Dunnill MG; ALSPAC Study Team. A prospective study of the prevalence and incidence of Atopic Dermatitis in children aged 0-42 months. *British Journal of Dermatology*. 2003 Nov; 149 (5): 1023-8.
281. Wang B, Rieger A, Kilgus O, et al. Epidermal Langerhans cells from normal human skin bind monomeric IgE via Fc epsilon RI. *J Exp Med* 1992;175:1353-1365.
282. Weidinger S, Illig T, Baurecht H, et al. Loss-of-function variations within the filaggrin gene predispose for atopic dermatitis with allergic sensitizations. *J Allergy Clin Immunol* 2006;118:214-219. [Erratum, *J Allergy Clin Immunol* 2006;118:724, 922.
283. Weinmayr G, Forastiere F, Weiland SK, Rzehak P, Abramidze T, Annesi-Maesano I, Björkstén B, Brunekreef B, Büchele G, Cookson WO, von Mutius E, Pistelli R, Strachan DP; ISAAC Phase Two Study Group. International variation in prevalence of rhinitis and

- its relation with sensitization to perennial and seasonal allergens. *The European respiratory journal*, 2008;32(5):1250-61.
284. Weinmayr G, Weiland SK, Björkstén B, Brunekreef B, Büchele G, Cookson WO, Garcia-Marcos L, Gotua M, Gratziau C, van Hage M, von Mutius E, Riiikjäv MA, Rzehak P, Stein RT, Strachan DP, Tsanakas J, Wickens K, Wong GW; ISAAC Phase Two Study Group. Atopic sensitization and the international variation of asthma symptom prevalence in children. *American Journal of respiratory and critical care medicine*, 2007.176(6):565-74.
  285. Werfel T., Kapp A. What do we know about the etiopathology of the intrinsic type of atopic dermatitis? In: Wuthrich B (ed.). *The atopy syndrome in the third millennium. Curr Prob Dermatol- Basel: Karger 1999:29-36.*
  286. WHO Model Prescribing Information: Drugs used in skin diseases. Geneva: World Health Organization, Feb. 1993: 64.
  287. Williams H. C. et al. Worldwide variations in the prevalence of symptoms of atopic eczema in the International Study of Asthma and Allergies in Childhood//*J. Allergy. Clin. Immunol.* 1999; 103: 125-138.
  288. Williams HC, Burney PGJ, Hay RJ, et al. The U.K. Working Party's diagnostic criteria for atopic dermatitis, I: derivation of a minimum set of discriminators for atopic dermatitis. *Br J Dermatol.* 1994;131:383-396.
  289. Williams HC, Burney PGJ, Strachan D, Hay RJ. The U.K. Working Party's diagnostic criteria for atopic dermatitis, II: observer variation of clinical diagnosis and signs of atopic dermatitis. *Br J Dermatol.* 1994;131:397-405.
  290. Williams HC, Burney PGJ, Pembroke AC, Hay RJ. The U.K. Working Party's diagnostic criteria for atopic dermatitis, III: independent hospital validation. *Br J Dermatol.* 1994;131:406-416.
  291. Williams HC. Educational programmes for young people with eczema. *Br Med J* 2006.332: 923-924.
  292. Williams HC. Atopic dermatitis. *NEJM*, 2005. 352(22) 2314-2324.
  293. Williams H, Flohr C. How epidemiology has challenged 3 prevailing concepts about atopic dermatitis. *J Allergy Clin Immunol*, 2006.118: 209-213.
  294. Williams H, Thomas K, Smethurst D et al. Atopic eczema. In *Evidenced-based dermatology*. Editor Williams H. *BMJ* 2003. Chapter 17: 144-218.
  295. Wright AL. The epidemiology of the atopic child: who is at risk for what? *J Allergy Clin Immunol.* 2004;113(suppl) :2-7.

296. Yamashiro M., Okudo Y., Kato Y., Koga M. The study of immunological markers in patients with «intrinsic» type atopic dermatitis. *Arerugi*. 2002; Jul. 51(7): 552-8.
297. Yemaneberhan H, Flohr C, Bekele Z et al. Prevalence and associated risk factors of atopic dermatitis symptoms in rural and urban Ethiopia. *Clin Exp Allergy*, 2004.34: 779-785.
298. Yoichi Chida, MD, PhD, Mark Hamer, PhD and Andrew Steptoe, DPhil A Bidirectional Relationship Between Psychosocial Factors and Atopic Disorders: A Systematic Review and Meta-Analysis *Psychosomatic Medicine*70:102-116 (2008)
299. Zutavern A, Hirsch T, Leupold W, Weiland S, Keil U, von Mutius E. Atopic dermatitis, extrinsic atopic dermatitis and the hygiene hypothesis: results from a cross-sectional study. *Clin Exp Allergy* 2005;35:1301-1308.